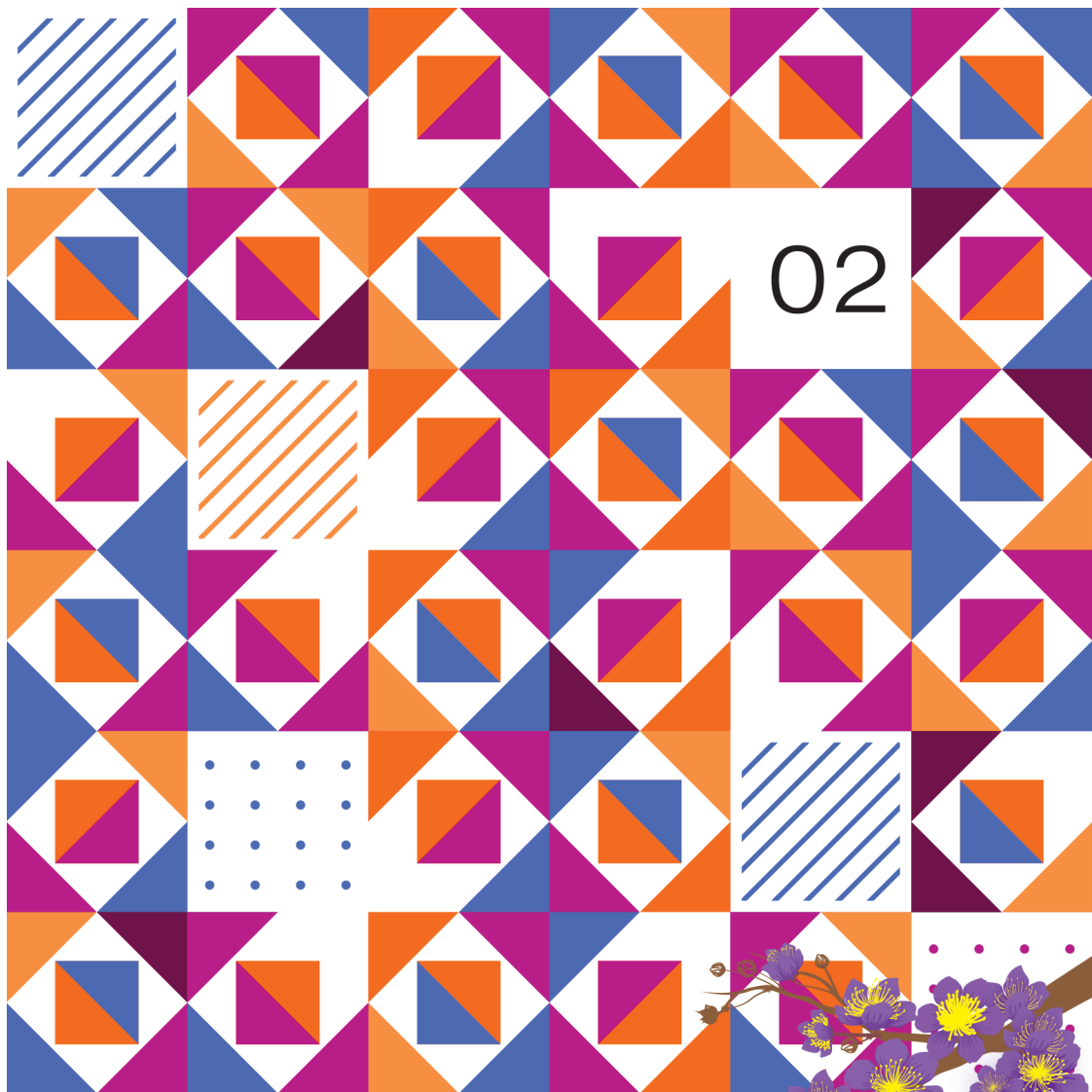

วารสาร
อินทนิลทักษิณสาร
INTHANINTHAKSIN JOURNAL
Thaksin University

ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565)
Vol. 17 No.2 July - December 2022

ISSN : 0672-9660 (Online)
ISSN : 2672-9652 (Print)

วารสาร อินทนิลทักษิณสาร

วารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ
INTHANINTHAKSIN JOURNAL Thaksin University

● **ที่ปรึกษา**

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ วิจัย และนวัตกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
รองคณบดีฝ่ายบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

● **บรรณาธิการประจำฉบับ**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริฉัตร ตู่ดำ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

● **กองบรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ประเทศไทย
ศาสตราจารย์ ดร.สิริมนพร สุริยะวงศ์ไพศาล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.จิราภา วิทยาภิรักษ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
	เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประเทศไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ วิเศษปรีชา	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ประเทศไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ	มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย
อาจารย์ ดร.สมิทธิ์ชาติ พุมมา	มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย
อาจารย์ ดร.ขวัญจิตต์ สุวรรณนพรัตน์	มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย
อาจารย์รัชนิย์ ศรีศักดิ์	มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

● **กองจัดการวารสาร**

นางสาวสุมาลี ทองดี	มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย
นายชัยวุฒิ ปลื้มใจ	มหาวิทยาลัยทักษิณ, ประเทศไทย

สถานที่ติดต่อ กองจัดการวารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา อ.เมือง จ.สงขลา 90000
โทรศัพท์ 0-7431-7607 โทรสาร 0-7444-3972, 0-7444-3970

>>>พิมพ์ที่ บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด

32 ถนนพัทลุงสงเคราะห์ 1 ซอย 10 ต.หาดใหญ่ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

โทรศัพท์ 074-236637

INTHANINTHAKSIN JOURNAL

Thaksin University

วัตถุประสงค์

นำเสนอบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทรรศน์ ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ รัฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ ภาษาศาสตร์ พัฒนาสังคม นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาและผู้สนใจจากองค์กรต่าง ๆ

กระบวนการพิจารณา

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ได้รับการตรวจทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา และจะต้องผ่านการตรวจทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานั้น ๆ อย่างน้อยจำนวน 3 คน ต่อ 1 บทความ และต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 ทั้งนี้ผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) ประเมินแบบ (double blinded)

กำหนดออก

ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มิ.ย.) และฉบับที่ 2 (ก.ค.-ธ.ค.)

การเผยแพร่

Online

การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์

บุคคลทั่วไปที่ประสงค์จะเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ กำหนดให้ส่งบทความผ่านระบบ Thaijo ได้ที่ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/HUSOTSU/> เมื่อบทความผ่านการพิจารณาคุณภาพและรูปแบบจากกองบรรณาธิการวารสารเบื้องต้นแล้ว ทางวารสารจะมีการแจ้งให้ผู้เขียนชำระค่าตรวจประเมินบทความ (ค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ) จำนวน 3,000 บาท ต่อบทความ ชำระผ่านบัญชีธนาคารกรุงไทย ชื่อบัญชี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เลขที่ 868-0-04540-3 และแจ้งชื่อ ที่อยู่พร้อมสำเนาหลักฐานการโอนเงิน มาที่กองจัดการวารสารอินทนิลทักษิณสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อ.เมือง จ.สงขลา 90000 หรือทางอีเมล sumalee@tsu.ac.th

การติดต่อ

กองจัดการวารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อ.เมือง จ.สงขลา 90000 หรือทางอีเมล sumalee@tsu.ac.th

โทรศัพท์ : 0-7431-7600 ต่อ 1106, 0-7431-7607

E-mail : sumalee@tsu.ac.th

ขอเขียนทั้งหมดที่ปรากฏในวารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนโดยเฉพาะไม่ใช้ความเห็นและความรับผิดชอบของคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ หรือกองบรรณาธิการวารสาร

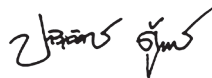

บทบรรณาธิการ

“โลกใหม่ใบเดิม” การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 โรคระบาดได้สร้างโลกใหม่ที่สังคมเกิดการเรียนรู้เพื่ออยู่รอดในยุควิกฤตหรือสังคมวิถีใหม่ (New Normal) ประกอบกับการนำความก้าวหน้าเทคโนโลยีเข้ามาขับเคลื่อนสังคมช่วงโควิด-19 ทำให้เกิดโลกของการเรียนรู้ใหม่ ปันปันกระบวนการเรียนรู้ของคนในสังคม ส่งผลกระทบในภาพรวมต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา กระบวนการเรียนรู้โลกใหม่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ สะท้อนภาพปัญหาที่ปรากฏไม่ชัดเจนยุคก่อนโควิด-19 ไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงเทคโนโลยี รวมทั้งองค์ความรู้ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ทำให้องค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อทำความเข้าใจโลกใหม่ที่เกิดขึ้นหลังยุคโควิด -19 วารสารอินทนิลทัศนสารเป็นวารสารหนึ่งที่มุ่งนำเสนอความรู้แง่มุมใหม่ๆ ทางสังคมเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน พร้อมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารฉบับนี้ เป็นปีที่ 17 ฉบับที่ 2 ยังคงประกอบด้วยบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีความหลากหลายโดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบัน สาระในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความที่น่าสนใจทั้งสิ้น 8 บทความ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องแพลตฟอร์มการจัดการฐานข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ชุมชนปากบารา ความเชื่อ

และพิธีกรรมแห่งเดียวพระหมอ ศาลเจ้าเล่งจูเกียง เมืองปัตตานี แรงจูงใจและ
ส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของ
จังหวัดลำปาง ผลของการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงต่อความตระหนักรู้ ในการ
ใช้กลยุทธ์และความสามารถในการเขียนย่อหน้าของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี
ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ การสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์
เพลงใหม่โรงพริบพรี ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงาน
ทัศนศิลป์ ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 กรรมวิธีการสร้างโทนาตรีของช่างสุวรรณ โพธิ์ปิน และการเขียน
เรียงความในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาภาคใต้
ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารอินทนิลทักษิณสารฉบับนี้จะเป็น
หนึ่งในภาพสะท้อนปรากฏการณ์ทางสังคมให้นักวิชาการและผู้อ่านทุกท่านได้ศึกษา
และค้นคว้าเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ต่อไป สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการยังคงมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อรักษา
คุณภาพของวารสารให้อยู่ในมาตรฐานทางวิชาการ หากมีคำแนะนำหรือข้อติชมอันใด
กรุณาส่งมาได้ทั้งกองบรรณาธิการ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริฉัตร ตู่ดำ

บรรณาธิการ

แพลตฟอร์มการจัดการฐานข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ กรณีศึกษา ชุมชนปากบารา	9
Database Management Platform for Creative Tourism : A Case study of Pak Bara Community	
วรารณณ์ ทนงศักดิ์ (Waraporn Tanongsak)	
อรจิรา สิทธิศักดิ์ (Onjira Sitthisak)	
ชีวนันท์ คุณพิทักษ์ (Cheewanan Kunpitak)	
ความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องพระหมอ ศาลเจ้าเล่งจูเกียง เมืองปัตตานี	35
Believes and Rituals regarding the Procession of Pra Mor's Palanquin at Leng Chu Kiang Shrine, Pattani Town	
บัญชา เตส่วน (Bancha Tasuan)	
แรงจูงใจและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง	59
Incentives and marketing mix that influence product purchase decisions Ceramics of Lampang Province	
ดาวเดือน อินเตชะ (Daoduean Inteacha)	
ชลธิชา รอดหิรัญ (Cholticha Rodhiran)	
รุ่งทรัพย์ ราษฎร์นิยม (Jareansri Yomjarean)	
ผลของการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงต่อความตระหนักรู้ ในการใช้กลยุทธ์และความสามารถในการเขียนย่อหน้าของ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ	79
Effects of Using Outlining Strategy on EFL Undergraduates' Self-Awareness of the Strategy Usage and Paragraph Writing Ability	
มลฤดี สิทธิชัย (Monruedee Sittichai)	
การสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์เพลงใหม่โรงพริบพรี	107
The creation of Phrib Phree overture	
ปราชญา สายสุข (Prachya Saisuk)	

สารบัญ (ต่อ)

ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 The study and the creation of aesthetic experiences in the visual arts at Borommaracha Kanchanaphisek Memorial Temple (LENG NEI YI 2) of Grade Six students ภูวนาถ บุญสุวรรณ (Phuwanat Boonsuwan)* สาธิต ทิมวัฒนบรรเทิง (Sathit Thimwatbunthong)	119
กรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โปธิปิน Process of Making Thon Chatree by Master Suwan Photipin จตุรงค์ ประสงค์ดี (Jaturong Prasongdee) ภัทระ คมขำ (Pattara Komkam)	147
การเขียนเรียงความในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ชิงถ้วยรางวัลพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี Essays Writing of the Project of Thai Usage Skills Competition for Southern Secondary Schools to Grab Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn ศรีอังคาร ถาวโรฤทธิ์ (Sriangkarn Thawarorit)	163

เพื่อความเข้าใจใน บริบทของพื้นที่ โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการพูดคุยรับฟังความคิดเห็นกับกลุ่มเป้าหมาย 2) ระยะการทำวิจัย เป็นการประเมินความต้องการการพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชน 3) ระยะการจัดทำแผน เป็นการนำผลที่ได้จากระยะการทำวิจัย มาออกแบบร่างฐานข้อมูล 4) ระยะการนำแผนไปปฏิบัติ จากการเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจที่พัฒนาขึ้นจากระยะที่ 3 ป้อนข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นจัดอบรมการจัดการฐานข้อมูลให้กับผู้ดูแลและผู้ใช้ 5) ระยะติดตามประเมินผล การนำฐานข้อมูลไปใช้ โดยใช้แบบประเมินผล และแบบสัมภาษณ์ ผ่านทางระบบออนไลน์ รวมถึงการจัดเวทีพูดคุยกลุ่มย่อย ผลการศึกษาพบว่า ฐานข้อมูลของทั้งสามหมู่บ้านถูกจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ประกอบไปด้วย ประวัติความเป็นมา ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านประชากร ลักษณะภูมิประเทศ การคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงข้อเสนอแนะในการนำฐานข้อมูลไปใช้จริงในพื้นที่

คำสำคัญ : แพลตฟอร์ม, การจัดการฐานข้อมูล, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ชุมชนปากบารา

Abstract

This research aims to study and develop a context and mentthe a platform of Creative Tourism Database, resulting from all stakeholders' participation. The research area consists of 3 villages, Moo. 2 Ban Pak Bara, Moo. 4 Ban Talo Sai, and Moo. 6 Ban Tha Malai. Participatory Action Research (PAR) was deployed with target groups who play crucial roles in tourism management, comprising of the sub-district headman, village headmen, the community enterprise group, local entrepreneurs, government officials, and non-government organizations (NGOs) using descriptive data analysis and content analysis methods. The research process was divided into five steps: 1) preparation phase to understand the context of the area by reviewing relevant documents, research and discussing with the target groups, 2) research phase to assess the need for the development of the community database, 3) research conduction

plan phase bringing the research phase result to design a database draft, 4) implementation phase : collecting data, entering the collected data forms the developed surveying form in phase 3 into the database system and verifying. Then, the implementation workshop of databases was held for database system administrators and users, and 5) monitoring and evaluation phrase (from implementing a database); using an evaluation and an interview form through an online survey, including organizing a forum for small groups. The results show that the databases of the three villages were classified into groups consisting of the village history, village general information, which consists of demography, topography, transportation, public infrastructures and tourist attractions. Moreover, customs, traditions, local wisdom, and local products were categorized, including suggestions for implementing the database in the areas.

Keywords : Platform, Database Management, Creative Tourism, Pak Bara Community

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวทางเลือกที่มีความน่าสนใจหลังจากมีโรคระบาดโควิด-19 เกิดขึ้นทั่วโลก และได้รับการยอมรับจากทั่วโลกในการพัฒนาให้เป็น “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” (Sustainable Tourism) ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงไว้ (กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีต่าง ๆ ในชุมชน (จิตศักดิ์ เวชกามา, 2556) เป็นการเชื่อมโยงศักยภาพ จุดแข็ง ทูนาทางสังคม และวัฒนธรรมที่มีอยู่ เพื่อค้นหาโอกาสและการพัฒนาที่เหมาะสมของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (ภูริวัจน์ เดชอุ่ม, 2556) ที่เข้ากับยุคสมัย ซึ่งแตกต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก นักท่องเที่ยวมีจุดมุ่งหมายในการค้นหาความหมายต่าง ๆ รอบตัว (ทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรณ, 2556) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (ชิดชนก อนันตมงคลกุล และกัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล, 2562)

โดยเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับเพียงอย่างเดียวมาเป็นผู้ร่วมผลิตหรือผู้ร่วมสร้างสรรค์ (จูติกดี เวชามา, 2556) ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเหมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นๆ ได้ (ทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรพรณ, 2556)

ชุมชนปากบารา เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูล ได้ประกาศรับรองจากองค์การยูเนสโก ให้อุทยานธรณีสตูลเป็น “อุทยานธรณีโลก” ซึ่งมีระดับความสำคัญเทียบเท่ามรดกโลก (World Heritage) เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2561 เป็นอุทยานธรณีแห่งที่ 36 ของโลก และที่แรกในเมืองไทย ประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจำนวนมาก จึงมีความโดดเด่นทางด้านธรณีวิทยา-แหล่งธรรมชาติโบราณคดี แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งธรณีซากดึกดำบรรพ์ และวิถีชีวิตวัฒนธรรม (อุทยานธรณีสตูล, เข้าถึงได้จาก <http://www.satun-geopark.com>) และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพได้ ทั้งนี้ ปัญหาหลักของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ คือ การขาดข้อมูลในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความจำเป็นในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบทั้งในระดับท้องถิ่น และนำไปสู่การวางแผน กำหนดนโยบาย การประชาสัมพันธ์ และสร้างความสะดวกในการค้นหาข้อมูลของนักท่องเที่ยว ดังนั้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาบริบทและพัฒนาแพลตฟอร์มการสร้างฐานข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปากบารา ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การจัดการบริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาบริบทและพัฒนาแพลตฟอร์มการสร้างฐานข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปากบารา ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิจัย

1. พื้นที่วิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาในพื้นที่ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 2 บ้านปากบารา หมู่ 4 บ้านตะโล๊ะไธ และหมู่ 6 บ้านท่ามาลัย ซึ่ง

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยและกระบวนการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักคัดเลือกแบบเจาะจงครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่มากที่สุด ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ทั้งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่หน่วยราชการบริหาร ส่วนภูมิภาค รวมถึง NGO s จากทั้ง 3 หมู่บ้าน ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ระยะเตรียมการ เพื่อความเข้าใจในบริบทของพื้นที่ โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพูดคุยรับฟังความคิดเห็นกับกลุ่มเป้าหมายจำกัดกลุ่มเล็ก รวมถึงการประชุมผ่านระบบออนไลน์ในบางช่วง โดยใช้การจดบันทึกและเก็บภาพ จากทีมวิจัย เพื่อศึกษาภูมิหลังการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการท่องเที่ยวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

2) ระยะการทำวิจัย เป็นการประเมินความต้องการการพัฒนานวัตกรรม ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จำเป็นในการจัดการท่องเที่ยวฯ และ วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในฐานข้อมูล โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพูดคุยรับฟังความคิดเห็นกับ กลุ่มเป้าหมายจำกัดกลุ่มเล็ก และประชุมผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 30 คน ส่วนการ วิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

3) ระยะการจัดทำแผน เป็นการนำผลที่ได้จากระยะการทำวิจัย มาออกแบบร่าง ฐานข้อมูล และ Website นักวิจัยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 15 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

หลังจากนั้นจึงจัดประชุมกลุ่มย่อยอีกครั้งเพื่อทวนสอบร่างฐานข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

4) ระยะการนำแผนไปปฏิบัติ ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจที่พัฒนาขึ้น จากนั้นจึงป้อนข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูลของพื้นที่ทั้ง 3 หมู่บ้าน และมีการตรวจสอบความถูกต้อง จากกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจัดอบรมการจัดการฐานข้อมูลให้กับผู้ดูแล และผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 15 คน ผ่านการเปิดหน้าจอเพื่อเข้าถึงและใช้งาน

5) ระยะติดตามประเมินผล มีการติดตามผลการนำฐานข้อมูลไปใช้ โดยติดตามทั้งในช่วงก่อนเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยว (ก่อน 1 พฤศจิกายน 2564) และช่วงเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยว (หลัง 1 พฤศจิกายน 2564) โดยใช้แบบประเมินผล และแบบสัมภาษณ์ ผ่านทางระบบออนไลน์ และลงพื้นที่สอบถาม และสังเกต ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบเนื้อหา

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลชุมชน

1.1 ประวัติความเป็นมา

หมู่ที่ 2 ปากบารา

นายนิรันดร์ ชุมคง ผู้ใหญ่บ้าน (สัมภาษณ์วันที่ 16 สิงหาคม 2564) เล่าว่า บ้านปากบารา เดิมชื่อ กัวลาบารา ชนกลุ่มแรกที่เข้ามาอยู่อาศัย คือ ชาวเล ซึ่งอพยพมาจากประเทศมาเลเซีย ครอบครัวยุคแรกที่เข้ามาอาศัยในบ้านปากบารา คือครอบครัวของ นายโต๊ะสา และ องศารา และโต๊ะราหมาน จนต่อมามีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่เรื่อย ๆ บ้านปากบาราตั้งอยู่ติดชายฝั่งทะเลอันดามันและมีลำคลองที่ชาวต่างประเทศ เรียกว่า กัวลา จึงได้เรียกหมู่บ้านนี้ว่า กัวลาบารา เป็นภาษามลายู แปลว่า ปากน้ำเมืองถ่าน ในอดีตเป็นท่าเรือรับส่งสินค้าที่สำคัญของกิ่งอำเภอละงู ในสมัยนั้นมีเรือชาวต่างประเทศ ที่เข้ามารับส่งสินค้าเป็นประจำ ชื่อเรือซาลาซ่า เรือชาดิวัน เรือหริมา ซึ่งเป็นเรือกลไฟ ได้มารับซื้อสินค้าทุกชนิดจากท่าเรือนี้อย่างเช่น ถ่าน ปลาเค็ม หอมแห้ง เป็ด ไก่ มะพร้าวแห้ง และยางพารา เป็นต้น หลังจากนั้นก็มีชาวมาเลเซียได้เข้ามาติดต่อค้าขายกับ

บ้านกัวลาบารามากขึ้น พร้อมทั้งได้นำวัฒนธรรมของชาวมุสลิมเข้ามาด้วย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2489 ได้เปลี่ยนชื่อจากบ้านกัวลาบารา เป็นบ้านปากบารา ซึ่งอยู่ในหมู่ที่ 2 ในปัจจุบัน

หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไฮ

นายวินัย นัยไฉน กำนันของ ต.ปากน้ำ (สัมภาษณ์วันที่ 16 สิงหาคม 2564) เล่าว่า คนพื้นเพของตะโละไฮ อพยพมาจากประเทศอินโดนีเซียเมื่อกว่า 150 ปีมาแล้ว มี 3 ครอบครัว โดยแต่ละครอบครัวนั้นได้มีการแยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานตามที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัวแรก เลือกที่จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณอ่าวนุ่น ครอบครัวที่สองเข้าไปตั้งถิ่นฐานบริเวณบ่อเจ็ดลูก และครอบครัวที่สามไปตั้งถิ่นฐานที่หมู่เกาะบูโหลน

หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย

นายอัสรุต กองบก ผู้ใหญ่บ้านท่ามาลัย (สัมภาษณ์วันที่ 16 สิงหาคม 2564) เล่าว่า แต่เดิมหมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย และหมู่ที่ 4 บ้านตะโละไฮเคยเป็นหมู่บ้านเดียวกัน เพิ่งมาแยกกันในภายหลัง ประวัติศาสตร์การก่อตั้งชุมชนก็มีเรื่องเล่าคล้ายกับประวัติของหมู่บ้านตะโละไฮ ต่างกันตรงที่ชุมชนท่ามาลัยเริ่มมีการตั้งชุมชนเกิดขึ้นที่แรกบริเวณบาราริสอร์ทในปัจจุบัน โดยมีหลักฐานว่าอยู่ตรงต้นพะยอมใหญ่ ต่อมาก็มีการตั้งปาลาย (มัสยิดขนาดเล็ก) ขึ้นที่บริเวณที่มีต้นเตยมาลัย (ชื่อเรียกต้นเตยทะเลชนิดหนึ่งตามภาษาพื้นบ้านของชาวท่ามาลัย) ซึ่งต่อมาก็อาจจะเพี้ยนเป็นท่ามาลัยในปัจจุบัน

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

ข้อมูลพื้นฐานในส่วนนี้ประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านประชากร ลักษณะภูมิประเทศ การคมนาคม ระบบสาธารณสุข และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่วิจัย

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะไผ่	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามลาย
จำนวนประชากร	1,511 ครัวเรือน 4,293 คน	770 ครัวเรือน 3,023 คน	152 ครัวเรือน 640 คน
การนับถือศาสนา	อิสลามเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นศาสนาพุทธ		
อาชีพหลัก	การท่องเที่ยว รองลงมาคือประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง รองลงมาเป็นการทำสวนและค้าขาย	ประมงชายฝั่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอวนรุนกุ้ง รุนเคย รองลงมาเป็นการทำสวนและค้าขาย
ลักษณะภูมิประเทศ	เป็นที่ราบชายฝั่งทะเลเหมาะแก่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและการท่องเที่ยว	เป็นที่ราบลุ่มมีภูเขาอยู่ด้านในของพื้นที่ อีกส่วนหนึ่งเป็นชายฝั่งทะเลอันดามัน มีชายหาดทรายขาวน้ำทะเลสวย ที่ราบเชิงเขาได้ะหงาย	
การคมนาคม	ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงูไปทางทิศตะวันตกประมาณ 10 กิโลเมตร มีถนนที่สะดวกเชื่อมต่อไปยังสถานที่ต่าง ๆ มีรถโดยสารประจำทาง (รถสองแถวแดงหรือส้ม) และรถตู้โดยสารขนาดใหญ่ – ปากบารา มีท่าเรือสำหรับนักท่องเที่ยวหลัก	ห่างจากตลาดละงู 7 ก.ม. ซึ่งเส้นทางมายังบ้านตะโล๊ะไผ่เป็นเส้นทางผ่านไปยังบ้านปากบารา ซึ่งเป็นท่าเรือสำหรับนักท่องเที่ยวห่างจากบ้านตะโล๊ะไผ่ออกไปอีก 4 ก.ม. โดยการเดินทางมี 2 แบบ คือ รถโดยสารประจำทาง (รถสองแถวแดงหรือส้ม) และรถตู้โดยสารขนาดใหญ่ – ปากบารา	ห่างจากตลาดละงู 8 ก.ม. ซึ่งเส้นทางมายังบ้านท่ามลายเป็นเส้นทางผ่านไปยังบ้านปากบารา ซึ่งเป็นท่าเรือสำหรับนักท่องเที่ยวห่างจากบ้านท่ามลายออกไปอีก 3 ก.ม. โดยการเดินทางมี 2 แบบ คือ รถโดยสารประจำทาง (รถสองแถวแดงหรือส้ม) และรถตู้โดยสารขนาดใหญ่ – ปากบารา

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะไผ่	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามลาย
ระบบ สาธารณูปโภค พื้นฐาน	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ตำบลละงู ท่าเรือท่องเที่ยว ไปเกาะหลีเป๊ะ ที่ทำการ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะ รุเตา ป้อมตำรวจ คลินิก ทั่วไป บริษัทน้ำเขียว ร้าน อาหาร ร้านขายของชำ ที่พัก รถตู้โดยสารขนาดใหญ่ - ปากบารา	ท่าเทียบเรืออ่าวนุ่น ที่พัก ร้านอาหารริมทะเล / ร้าน โรตีสายชัก	สะพานท่าเทียบเรือท่า มลาย ศูนย์จำหน่าย สินค้าโอท็อป โรง พยาบาลส่งเสริมสุข ภาพชุมชนตำบลปากน้ำ มัสยิดบ้านตะโล๊ะไผ่ ศูนย์วิจัยและพัฒนา ประมงชายฝั่ง ร้านอาหาร ริมทะเล / ร้านโรตีสายชัก ที่พักรีสอร์ตติดทะเล
แหล่ง ท่องเที่ยว	หาดปากบารา จุดชมวิว 18 ล้าน ปราสาทหินพันยอด	อุโมงค์ป่าโกงกาง (กรวย เสือหยิบ) ชายหาดทราย ปากบารา เกาะเขาใหญ่ / ปราสาทหินพันยอด อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตุรา คลองป่าไผ่ หาด สันหลังมังกร อ่าวปาก บารา หินออก หินดาหิน ยาย ผาใช้หนี้ จุดชมวิว ทะเลริม-หาดปากบารา 18 ล้าน เขตข้ามกาลเวลา ชายหาดหินห้าสี หาดอ่าว นุ่น เขาโต๊ะหงาย เกาะลิคิ หาดตะโล๊ะไผ่	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกตุรา เกาะเขาใหญ่ / ปราสาทหินพันยอด โครงการชลประทาน คลองบาไรย หาดสัน หลังมังกร อ่าวปากบา รา ชายหาดทรายบ้าน ท่ามลาย หิน-งอก หินดา หินยาย ผาใช้-หนี้ จุดชม วิวดะเลริมหาดปากบารา 18 ล้าน เขตข้ามกาลเวลา ชายหาดหินห้าสี หาดอ่าว นุ่น เขื่อนเขาโต๊ะหงาย
การบริหาร จัดการท่อง เที่ยวชุมชน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่อง เที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปาก บารา E-co Tourism	ท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าว นุ่น กลุ่มท่องเที่ยวปากน้ำ Sea and fishing tour	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่ามลาย
	มีคณะกรรมการท่องเที่ยวระดับชุมชนตำบลปากน้ำ ในการบริหารจัดการของ กลุ่ม ทุก ๆ กลุ่มที่มีอยู่ในชุมชน ต้องนำกำไรที่ได้หักเข้ากองทุนชาตก ร้อยละ 2.5 และหักเข้ากองทุนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 10 และในการจัดการ ท่องเที่ยวตามฐานการเรียนรู้ นักท่องเที่ยวเสียค่าบริการฐานละ 50 บาท และมี ค่าอาหาร 150 บาทต่อคน ซึ่งในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยว จะเรียนรู้กี่ฐาน ส่วนที่พักที่มีอยู่ในชุมชนมีข้อตกลงระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับผู้ ประกอบการ		

ที่มา : จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

1.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในส่วนนี้นำเสนอ ลักษณะการแต่งกาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่วิจัยทั้งศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะไธ	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
การแต่งกาย	ผู้ชายทั่วไปนิยมนุ่งโสร่ง เสื้อเชิ้ตแขนยาว ส่วนผู้หญิงให้มิดชิด ตามหลักศาสนา นิยมนุ่งผ้าปาเต๊ะ ส่วนเสื้อแขนยาวกระบอก ตัวเสื้ออาจถึงใต้สะโพก ชุดหลวมๆ ปกปิดร่างกายทุกส่วนและมีผ้าคลุมศีรษะยาวถึงหน้าอก		
ขนบธรรมเนียมศาสนาอิสลาม	วันฮารีรายอ การเข้าสู่ันต์เด็ก งานเมาลิด การโกนผม เด็กแรกเกิด การขึ้นเปลเด็ก และการถือศีลอด การขึ้นบ้านใหม่ พิธีวารีมะ (การแต่งงานของชาวมุสลิม)	วันฮารีรายอ การเข้าสู่ันต์ หมู่เด็ก งานเมาลิด การโกนผมเด็กแรกเกิด การขึ้นเปลเด็ก และการถือศีลอด การขึ้นบ้านใหม่ พิธีวารีมะ (การแต่งงานของชาวมุสลิม) ล่องเรือ ย้อนรอยประวัติศาสตร์ ประเพณี เติ่น-วัง ครอบครั้วล้มพันธ์	วันฮารีรายอ การเข้าสู่ันต์เด็ก งานเมาลิด การโกนผมเด็กแรกเกิด การขึ้นเปลเด็ก และการถือศีลอด การขึ้นบ้านใหม่ พิธีวารีมะ (การแต่งงานของชาวมุสลิม)
ขนบธรรมเนียมศาสนาพุทธ	งานชักพระ ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีงานบวชนาค งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ประเพณีลอยกระทง ประเพณีถือศีลกินเจ วันสารทเดือนสิบ และวันตรุษจีน		

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไส	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
ภูมิปัญญาด้านการประกอบอาชีพ	การต่อเรือ การผูกอวน ทำไซปลาหมึก และลอบปู กิจกรรมการตกปลา จนนำมาสู่งานปากบาราฟิช ซึ่งคลับ ซึ่งถือว่าเป็นงานประเพณีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชื่นชอบกีฬาตกปลาเป็นอย่างมาก ซึ่งได้จัดมาแล้วถึง 19 ครั้ง	ภูมิปัญญาจักรสานเตย การทำขันหมากภูมิปัญญาน้ำนมนะพรวาสกัดเย็น การแปรรูปอาหาร ทำพุงปลา น้ำพริก ปลาเค็ม การตุ๋นหุ่ย ขนมห่มในช่วงเทศกาลฮารีรายอ การทำประมงพื้นบ้านด้วยเรือ “หัวโพง” การเพาะพันธุ์ปูนิ่ม การตกปลาด้วยวิธีต่าง ๆ การลอกใบจาก / การทำตับจาก การนวดแผนโบราณ การตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีเสื้อบาทยา การสังเกตการเปลี่ยนแปลง กระแสลม	ภูมิปัญญาสานเตยท่ามาลัย ภูมิปัญญาหมองู ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร ภูมิปัญญาพาลงบัว (การทำไสยศาสตร์ให้กับคู่บ่าวสาว เพื่อให้ดูหลอดูสวย) ปราชญ์ชาวบ้าน และนักเล่าเรื่อง การทำขันหมาก ภูมิปัญญาน้ำนมนะพรวาสกัดเย็น การแปรรูปอาหาร ทำพุงปลา น้ำพริก ปลาเค็ม การตุ๋นหุ่ย ขนมห่มในช่วงเทศกาลฮารีรายอ การทำประมงพื้นบ้านด้วยเรือ “หัวโพง” การเพาะพันธุ์ปูนิ่ม การตกปลาด้วยวิธีต่าง ๆ การลอกใบจาก / การทำตับจาก การนวดแผนโบราณ การสังเกตการเปลี่ยนแปลงกระแสลม

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละใส	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
ภูมิปัญญา ด้านอาหาร	อาหารพื้นถิ่น 1 สำหรับเมนู ได้แก่ แกงตอแมะปลา ปลาแกงหอยยัดไส้ น้ำพริกกะปิ ผักลวก ยำปลาดาทะหมัน ขนมจาก และยำหอยมะพร้าวคั่ว (ยำซีเซหอย)	แกงตูหมี่ปลาหรือแกง ตอแมะห์ แกงส้มหอยปี ยะดมะขาม ยำซีเซหอย เมนูปลาเค็มทอด ลิปลี่เจียน ข้าวเหนียว ปลาทุ้ง ขนมปมบ้าบะ โรตีสี่รางแห ดิปลิตุมิ ซอแรง แทงคัมแกงเนื้อ ข้าวมันแกงตูมิ แกงหวาน ขนมเม็ดข้าว	แกงตูหมี่ปลาหรือ แกงตอแมะห์ แกงส้มหอย ปียะดมะขาม ยำซีเซ หอย เมนูปลาเค็มทอด ลิปลี่เจียน ดิปลิตุมิ ข้าวเหนียวปลาทุ้ง ขนมปมบ้าบะ โรตีสี่รางแห ดิปลิตุมิ ซอแรง แทงคัม แกงเนื้อ ข้าวมันแกงตูมิ แกงหวาน ขนมเม็ดข้าว แกงส้มหอยยะดมะขาม บัวลอยไข่แมงดา ขนมเบาสูหลู (ขนมไข่) ขนมโกยหย่า (ถั่วอัด) ขนมโกยจะโบ (หรือเรียก สั้นว่า ขนมโกย ที่มาจาก ภาษามลายู แปลว่า พริกหยวก หรือการพับ เข้ามุม) ขนมโกยแปด (ทองพับ)
ภูมิปัญญา ด้านการแสดง	การแสดงร่อนเงาะงาสุลา	การแสดงร่อนเงาะงาสุลา ลิเกป่า	การแสดงร่อนเงาะงาสุลา การรำยรำ ขับร้องเพลง อิสลาม

ที่มา : จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

1.4 ผลิตรายณ์ที่ชุมชน

ชุมชนปากบารา รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อจัดทำผลิตรายณ์ที่ของชุมชนนั้น เพื่อเพิ่มรายไต้ให้กับครัวเรือนโดยมีกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลิตรายณ์ที่ชุมชน

หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไส	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลย์
สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตรายณ์ที่ (OTOP) ระดับ 5 ดาว ภายไต้ กลุ่มชื่อว่า “กลุ่มไข่มุกอันดามัน (มายูรีเพิร์ล)”	วิสาหกิจชุมชนร้านคนจับปลา สตูล เป็นอาหารทะเลสดแช่แข็ง และอาหารทะเลแปรรูปที่เน้น ผลผลิตสัตว์น้ำที่มาจากชาว ประมงพื้นบ้านจับมาด้วยเครื่องมือที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	วิสาหกิจชุมชนร้านคนจับปลา สตูล เป็นอาหารทะเลสดแช่แข็ง และอาหารทะเลแปรรูปที่มาจากชาวประมงพื้นบ้านที่จับมา ด้วยเครื่องมือที่ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม และโครงการ ธนาคารวัว ซึ่งมีการรวมหุ้น กันเองภายในหมู่บ้าน ไปซื้อ พ่อแม่พันธุ์วัวมาเลี้ยง โดย สมาชิกสามารถยืมแม่พันธุ์วัว ไปเลี้ยง จนกระทั่งให้กำเนิด ลูกวัว จึงนำลูกวัวไปขาย เงินที่ได้จะแบ่งให้กับผู้เลี้ยง 60% ส่วนที่เหลือจะเอาปันผล กันภายในกลุ่ม
กลุ่มหัตถกรรมประดิษฐ์เต่า กระดานจากปลาปักเป้า เช่น เต่ากระดาน โคมไฟปลาปักเป้า	กลุ่มตะโละไสไม้ดัด ผลิตรายณ์ที่ ไม้ดัดทรงตัน จากการร่วมกลุ่ม ของเยาวชนที่มีความเสี่ยงติดยาเสพติดในชุมชน	
กลุ่มหัตถศิลป์พื้นบ้านปากบารา ผลิตรายณ์ที่จากวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน เช่น เต่า นาฬิกา เต่ากระดาด วิทยุ แจกัน จากกะลามะพร้าว เป็นต้น	กลุ่มจักสานผู้สูงอายุ ผลิตรายณ์ที่จักสานพลาสติก การรวมกลุ่ม ของผู้สูงอายุในชุมชนที่ได้รับการพัฒนาฝีมือจากกรมพัฒนาฝีมือ แรงงานสตูล	
ผลิตรายณ์ที่เปลือกหอย	ตะโละไสงานประดิษฐ์ ผลิตรายณ์ที่จากเกล็ดปลา การรวมกลุ่มของสตรีในชุมชน ใช้เวลาว่างเว้นจากการทำงาน บ้านมาประดิษฐ์ชิ้นงานต่าง ๆ	กลุ่มขนมพื้นบ้านท่ามาลย์ เป็นการรวมกลุ่มของคนใน ชุมชนผลิตรายณ์ที่พื้นบ้านต่าง ๆ เพื่อจำหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเทศกาล

หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะไธ	หมู่ที่ 6 บ้านท่าม้าย
งานศิลปะจากเศษไม้	กลุ่มปากน้ำตัดเย็บ ผลิตภัณฑ์ผ้าปาเต๊ะ กลุ่มของสตรีในชุมชนที่มีฝีมือการเย็บผ้า ตัดชุดสตรีหลาย ๆ รูปแบบ	กลุ่มเกษตรปลอดภัยบ้านท่าม้าย ผลผลิตโคกหนองนาโมเดล ทำสวนผักสวนไร้พรมผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกผักปลอดสารพิษ ไว้รับประทานและเพื่อจำหน่าย ในชุมชนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน
กลุ่มตัดเย็บสตรีบ้านปากบารา	กลุ่มน้ำพริกตะโล๊ะชื่อไร ผลิตภัณฑ์ น้ำพริกกุ้งแห้ง จากการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชน	กลุ่มปลากระพง เป็นการรวมกลุ่มสมาชิกธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์ ที่ร่วมกันกู้เงินมาลงทุนจะซื้อลูกปลา มาขุน และแบ่งขายให้สมาชิกนำไปเลี้ยงต่อจนได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ (ประมาณ 8-9 นิ้ว)
กลุ่มขนมพื้นบ้านปากบารา	กลุ่มขนมพื้นบ้านตะโล๊ะไธ ผลิตภัณฑ์ขนมพื้นบ้าน ขายในช่วงเวลาทั่วไป และในช่วงวันอารีรายอ	กลุ่มเลี้ยงแพะ (ยังไม่จดทะเบียน) รวมตัวกันทั้งหมู่ 2 หมู่ 4 และหมู่ 6 ตอนนี้อยู่ในช่วงแลกเปลี่ยนความรู้ เก็บข้อมูลเพื่อรายงานต่อปศุสัตว์อำเภอ ลูกค้าที่สนใจจะเข้ามาติดต่อซื้อขายด้วยตนเอง
กลุ่มแปรรูปผ้าปาเต๊ะ	กลุ่มตะโล๊ะไธไฮโดรโปนิคส์ ผลิตภัณฑ์รางผักไฮโดรโปนิคส์ กลุ่มในชุมชนที่ผลิตผักปลอดสารพิษ	กลุ่มผักปลอดสารพิษ (ยังไม่จดทะเบียน) สมาชิกจะปลูกและดูแลกันเอง รายได้นำไปเป็นทุนต่อไป
กลุ่มเครื่องแกงแม่บ้านสำเภาทอง	กลุ่มเกษตรปลอดภัยตะโล๊ะไธนำอยู่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น	สินค้า OTOP “สตูลอันดามันเพิร์ล” จัดตั้งในนามนิติบุคคล จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากหอยมุก สินค้าพื้นถิ่นต่าง ๆ เช่น ชุดแต่งกาย ผ้าปาเต๊ะ ภาพถ่าย พวงกุญแจ

หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะไธ	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากบารา E-co Tourism	กลุ่มการท่องเที่ยวที่มีการประชาสัมพันธ์- พันธมิตรโปรแกรมการท่องเที่ยวภายใต้ชื่อ “มาแลโล๊ะไธ”	กลุ่มการท่องเที่ยวที่มีโปรแกรมท่องเที่ยวผ่านเฟสบุ๊ค เพจ “จุดชมวิวท่ามาลัย” และเพจ “ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่ามาลัย” รวมถึงกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนท่ามาลัย มีกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลน การใช้ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน กิจกรรมปลูกป่าชายเลน การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การเก็บขยะบริเวณบึงมดัก ขยะเดือนละครั้ง การจัดค่ายอนุรักษ์ป่าชายเลน ค่ายอาสาพัฒนาหมู่บ้าน

ที่มา : จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการนำฐานข้อมูลไปใช้จริงในพื้นที่

1. เป็นข้อเสนอแนะจากชุมชนจากการติดตามและประเมินผลการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลประกอบด้วย

1) ควรเพิ่มเติมข้อมูลผู้ประสบอุบัติเหตุจากการท่องเที่ยว เพื่อหามาตรการป้องกันและเป็นการรับรองความปลอดภัย

2) จัดทำ QR-code ที่ทุกคนสามารถสแกนข้อมูลได้ และติดป้ายที่เห็นได้ชัดเจนในชุมชน

3) ข้อมูลต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีรายละเอียดของการบริการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น

4) จัดทำสถิติชีวิตการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นจำนวนนักท่องเที่ยว ประเภทนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และรายได้ที่ได้จากนักท่องเที่ยว รวมถึงสถิติจำนวนผู้เข้าใช้ฐานข้อมูล

5) จะต้องมีการบูรณาการข้อมูลหรือจัดเก็บไว้ที่เดียวกัน โดยบูรณาการการทำงานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเป็นหนึ่งในจุดด้อยของการบริหารจากภาครัฐ

6) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ร่วมกันรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ ภาคนักท่องเที่ยว ชาวบ้าน หน่วยงานในพื้นที่ หน่วยงานภายนอก เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมทรัพยากรธรณี เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

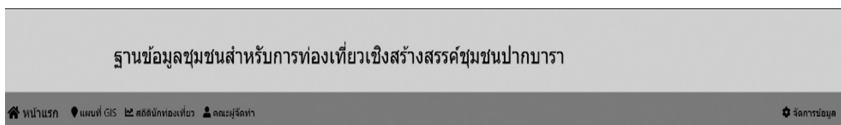
2. ต้นแบบการสร้างแพลตฟอร์มการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ภายหลังการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลและจัดทำระบบฐานข้อมูลจากฟังก์ชันอิเล็กทรอนิกส์ การวิจัยในขั้นตอนนี้จะใช้กระบวนการพัฒนาระบบวัฏจักรฐานข้อมูลแบบ DBLC (The Database Life Cycle) และพัฒนาเป็นต้นแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

(ดังภาพที่ 1) โดยแบ่งผู้ใช้ออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ผู้ใช้ทั่วไปและผู้ดูแลระบบ สำหรับผู้ใช้งานทั่วไปสามารถเข้าถึงฐานข้อมูล 2 ฐาน คือ ฐานการท่องเที่ยว และ ฐานกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน (ดังภาพที่ 2) ส่วนผู้ดูแลระบบนอกจากเข้าถึงข้อมูลทั้ง 2 ฐานแล้วยังสามารถเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูลได้

1) ฐานกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย สถานที่สำคัญทางศาสนา สถานที่ดับเพลิง สถานที่ตำรวจ โรงเรียน สถานพยาบาล แหล่งน้ำ ป่าไม้ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ฐานการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว สถานที่พัก ร้านอาหาร ผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ OTOP สิ่งอำนวยความสะดวก วิสาหกิจชุมชน ครัวเรือนชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น และ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นระบบจะประมวลผลโดยการดึงข้อมูลจากแฟ้มข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เมื่อประมวลผลเรียบร้อยแล้ว จะบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงในแฟ้มข้อมูล

ฐานข้อมูลชุมชน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนปากบารา
Community Database for Pakbara Creative Tourism

การทดสอบระบบ (Testing)

ผู้วิจัยทดสอบระบบโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ 1) Unit Testing เป็นการทดสอบระดับหน่วยส่วนย่อยของระบบ เช่น ทดสอบการเพิ่ม ลบหรือแก้ไขข้อมูล สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก เป็นต้น 2) Integration Testing เป็นการทดสอบภาพรวมการทำงานร่วมกันของระบบย่อย เช่น ทดสอบการเพิ่มข้อมูลร้านอาหาร และระบบการแสดงผลและการค้นหาข้อมูลร้านอาหารในการทำงานร่วมกัน 3) System Testing เป็นการทดสอบฟังก์ชันการทำงานทั้งระบบ เพื่อทดสอบว่าทั้งระบบสามารถทำงานสอดคล้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ทดสอบระบบเมื่อพบจุดบกพร่องหรือปัญหา ผู้พัฒนาจะปรับปรุงและแก้ปัญหาคจุดบกพร่องดังกล่าวเพื่อให้ระบบที่พัฒนามีจุดบกพร่องน้อยที่สุด

การประเมินด้านการใช้งานต้นแบบการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การทดสอบระบบในครั้งนี้เป็นการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบ โดยกลุ่มผู้ใช้งานคือ ชาวบ้านบ้านปากบารา บ้านตะโล๊ะไธ และบ้านท่ามาลัย จำนวน 10 คน ตอบคำถามผ่านแบบประเมิน การประเมินนี้อยู่บนพื้นฐานของลิเคิร์ท (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับได้แก่ ดีมาก (5 คะแนน) ดี (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) พอใช้ (2 คะแนน) และปรับปรุง (1 คะแนน) จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ด้วยหลักสถิติโดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละด้าน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการประเมินด้านการใช้งานระบบ

หัวข้อการประเมิน	Mean	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
ด้านการแสดงผลแผนที่และใช้งานระบบ			
1. ความง่ายในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล	4.1	0.57	ระดับดี
2. ความง่ายในการใช้งานระบบฐานข้อมูล	4.3	0.82	ระดับดี
3. ความชัดเจนของข้อความที่แสดงผล	4	0.81	ระดับดี
4. ความเหมาะสมในการใช้สีในภาพรวม	4.3	0.67	ระดับดี

5. การออกแบบฐานข้อมูลมีความสวยงามและเหมาะสม	4	0.47	ระดับดี
6. ข้อมูลที่นำเสนอมีความเหมาะสม	4	0.66	ระดับดี
ค่าเฉลี่ยรวม	4.1	0.67	ระดับดี

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ใช้งานระบบ มีความพึงพอใจในการใช้งานด้านต่าง ๆ ในระดับดีทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความง่ายในการเข้าใช้งานระบบฐานข้อมูล และความเหมาะสมในการใช้สีในภาพรวม ซึ่งทำให้ดูง่ายสะดวก ทำความเข้าใจข้อมูลได้ง่าย เนื่องจากฐานข้อมูลฯ นี้ ผู้ใช้งานระบบ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำพัฒนาในทุกกิจกรรม ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มออกแบบฐานข้อมูลจนกระทั่งแล้วเสร็จ เกิดการเรียนรู้ พัฒนา และแก้ไขระบบฯ ไปพร้อมกันกับผู้วิจัย ดังนั้น ประเมินความพึงพอใจผลที่ออกมาจึงอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการศึกษา

1. การศึกษาและการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้

ผู้ใช้งานมีความต้องการใช้ระบบไอซีทีเพื่อการจัดเก็บ รวบรวม และประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ โดยแปลงรูปแบบการบริหารจัดการให้เป็นฟังก์ชันอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบการใช้งาน มาตรฐานและการวางแผนในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำฐานข้อมูลในลักษณะออนไลน์เพื่อสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถแสดงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของเสริมศักดิ์และพาริตดา (2562) ที่วิเคราะห์ว่าการบูรณาการระบบไอซีทีกับการจัดทำฐานข้อมูลในลักษณะออนไลน์รวมถึงนำไปใช้สนับสนุนการพัฒนาแอปพลิเคชันของแหล่งท่องเที่ยว จะช่วยสร้างบรรยากาศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และเพิ่มประสิทธิภาพแห่งการค้นหาแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจที่ค้นหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อเป็นสินค้าและบริการทางเลือกให้กับลูกค้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ในอนาคต

2. การออกแบบและพัฒนาระบบ

จากการใช้กระบวนการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลด้วยวิธีการ DBLC สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ พิจารณาได้จากผลการทดสอบการใช้งานและประเมินผลพบว่า ประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นการเลือกใช้รูปแบบวิธีการพัฒนารวมถึงซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมสามารถสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีคุณภาพได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วริศรา สมเกียรติกุล และคณะ (2562) และ Chen, X., Chua, A.Y.K. and Deng, S. (2018) ที่พบว่าการออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญจึงจะพัฒนาระบบให้มีสมรรถนะสูง และนำไปใช้งานตามที่พึงประสงค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล

3. ทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก ที่เน้นการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้ เช่น สถานที่ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความตระหนัก เข้าใจคุณค่าทางวัฒนธรรม เพิ่มความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ผนวกกับการค้นหาแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจที่ค้นหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อเป็นสินค้าและบริการทางเลือกให้กับลูกค้ากลุ่มนี้ ที่ต้องการประสบการณ์และมุมมองใหม่ ๆ และนักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างเสรีและสะดวกรวดเร็ว (ภูริวัจน์ เดชอุ่ม, 2556) ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่น เนื่องจากเป็นการท่องเที่ยวที่กิจกรรมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับต้นทุนที่มีอยู่เดิมในชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้เดินทางมาเยือนได้พัฒนาศักยภาพการสร้างสรรคของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้น ๆ (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2554) โดยนักท่องเที่ยวเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับมาเป็นผู้ร่วมผลิตหรือ

ผู้ร่วมสร้างสรรค์ (จิตติศักดิ์ เวชกามา, 2556) ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเหมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้น ๆ (ทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรณ, 2556)

4. ทู 5 ด้านกับการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากแนวคิดของ Department for International Development (1999) เกี่ยวกับทู 5 ด้านกับการดำรงชีวิตในชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย ทูมนุษย์ ทูทางสังคม ทูกายภาพ ทูเงินตรา และทูธรรมชาติ ที่สามารถนำมาอธิบายได้ว่าการขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่วิจัยในครั้งนี้มีโอกาสประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทูทางสังคม รวมถึงทูทางด้านวัฒนธรรมที่โดดเด่นในชุมชนที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) เนื่องจากการมีแนวทางในการดำเนินการอย่างมีแบบแผน จากเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการและกลุ่มคนที่ช่วยกันจัดตั้งองค์กรในลักษณะของคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน บนพื้นฐานของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาไปสู่กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ เช่น การแสดงรองเง็งบุหงาสุลา วัฒนธรรมการกินอาหาร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณี พลอยจั่น (2559) ในการใช้จุดเด่นในด้านทุนทางวัฒนธรรมของชนเผ่าม้ง พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีจุดเด่นในด้านทุนทางวัฒนธรรม เช่น ชุดแต่งกายม้งที่โดดเด่น ภาษาม้ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังประกอบด้วยทูด้านอื่น ๆ ได้แก่ ทูมนุษย์ กลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนในการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวในชุมชน ทูกายภาพ ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น ทูเงินตรา ได้แก่ การรวมกลุ่มทางการเงินในรูปแบบสหกรณ์ และขายหุ้นสหกรณ์ให้แก่สมาชิกเพื่อดำเนินการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ ทุนธรรมชาติ มีความโดดเด่นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ

5. ความยั่งยืนของการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560) และ จิตติศักดิ์ เวชกามา (2556) อธิบายว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยชุมชนจะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

อย่างกลมกลืน และสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชน ในมิติของการเรียนรู้ การทดลองปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนั้นชุมชนจะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชน และผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของงานนี้ที่มุ่งเน้นในการกระตุ้นเศรษฐกิจ รักษาฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด สร้างรายได้และกระจายผลประโยชน์ในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทุกมิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ทองใบ (2561) ที่ระบุว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดความยั่งยืนต้องคำนึงถึงมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญควบคู่กันไป รวมถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายจากภาครัฐส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น (จิระนันท์ ทองสมัคร และคณะ, 2556) โดยรัฐมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานที่และรูปแบบกิจกรรมให้มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งมีชุมชนเป็นผู้วางแผน บริหาร และกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวเป็นหลัก (ลัดดาวรรณ ทองใบ, 2561) ร่วมวางแผนร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ (รัตติยา พรหมกัลป์ และคณะ, 2562)

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาฟังก์ชันการทำงานเพิ่มเติมในส่วนงานของการวางแผนในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนโดยการเชื่อมโยงข้อมูลแบบ Content Management System เพื่อให้เกิดระบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบครบวงจรในการบูรณาการกับระบบงานอื่นๆ

2. การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลให้ตอบสนองต่อการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมในการควบคุม/แก้ไขเอกสาร และข้อมูลต่างๆ ได้ตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้รองรับรูปแบบการจัดการฐานข้อมูลทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเป็นระบบที่ง่ายต่อการเข้าถึงและการกำกับดูแลให้ระบบมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน

3. การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลให้มีสมรรถนะที่ดีขึ้นในส่วนของการติดต่อกับผู้ใช้ และการปรับปรุงแก้ไขระบบฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ดังนั้นควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบทางด้านระบบไอซีทีเพื่อความชัดเจนและสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ในทางปฏิบัติ และอบรมการใช้/การเข้าถึงให้แก่คณะกรรมการกลุ่มในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และใช้ประโยชน์

4. การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนี้ให้มีความหลากหลายบนเครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในยุคปัจจุบัน ควรกำหนดรูปแบบการดำเนินการให้ชัดเจนทั้งการพัฒนาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ซึ่งมีส่วนร่วมให้การใช้งานประสบความสำเร็จ

5. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอนาคต การค้นหาต้นทุนเดิมที่มีอยู่ของชุมชนนั้น ที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นลำดับแรกที่จะเป็นจะต้องมี เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงความแตกต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก ดังงานวิจัยของชิดชนก และกัญญาพัชร (2562) ที่อธิบายในงานวิจัยว่า แม้ว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นสถานที่ท่องเที่ยวกระแสหลักแต่สามารถหาจุดเด่น เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เช่นกัน เช่น อาหาร โบราณสถานพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งหมู่บ้านในพื้นศึกษาในครั้งนี้เป็นพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล ได้รับการรับรองให้เป็นอุทยานธรณีโลกจากองค์การยูเนสโก (อุทยานธรณีสตูล, 2550) ดังนั้นพื้นที่แห่งนี้จึงมีความแตกต่างและโดดเด่นทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคน

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (กันยายน 2563).

จิระนันท์ ทองสมัคร, รุ่งรวี จิตภักดี, และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย**. 8(2), 91-104.

ชิดชนก อนันตมงคลกุล และกัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล. (2562). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดภูเก็ต. **วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**. 15(2), 1-20.

- จิตติศักดิ์ เวชกามา. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การเตรียมความพร้อมการ
ท่องเที่ยวประเทศไทย. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย**. 9(1),
64-77.
- ดารณี พลอยจั่น. (2559). ทูทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งกับกลยุทธ์ส่งเสริม
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. **วารสารวิชาการนวัตกรรมเพื่อสังคม**. 4,
1(7), 6-17.
- ทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรณ. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน. (2556). **FEU Academic Review**. 6(2), 43-48.
- นรินทร์ สังข์รักษ์, สุภาภรณ์ พรหมฤาษี และณัฐธยาน์ ตั้งถาวรสกุล. (2560).
ชุดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.
Veridian E-journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย
สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10(2), 2043-2160.
- รัตติยา พรหมกลปี, พระเทพปริยัติเมธี, และนัยนา เกิดวิชัย. (2562). ปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
21(1), 13-28.
- ลัดดาวรรณ ทองใบ. (2561). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย**
ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 8(2), 103-112.
- วรศรา สมเกียรติกุล, กมล เรืองเดช, และบุญฤกษ์ บุญคง. (2562). แนวทางการ
จัดทำโปรแกรมประยุกต์เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม**. 7(1), 144-
155.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ. (2554). โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ (Creative Tourism Model). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอ
ต่อองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**
(องค์การมหาชน).
- เสริมศักดิ์ ขุนพล และฟารีดา เจาะเอาะ. (2562). การส่งเสริมทรัพยากรวัฒนธรรม
ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านสื่อภาพยนตร์โฆษณาของชุมชนระโนด
จังหวัดสงขลา. **วารสารวิชาการนวัตกรรมเพื่อสังคม**. 7(2), 231-243.

อุทยานธรณีสตูล. (2550). **อุทยานธรณีสตูล**. ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2563, จาก <http://www.satun-geopark.com>.

Chen, X., Chua, A.Y.K. and Deng, S. (2018). Comparing the Web and Mobile Platforms of a Social Q&A Service from the User's Perspective. **Aslib Journal of Information Management**, 70(2), 176-191.

ความเชื่อและพิธีกรรมแห่งเกี่ยวพระหมอ
ศาลเจ้าเล่งจูเกียง เมืองปัตตานี
Believes and Rituals regarding the Procession of Pra Mor's
Palanquin at Leng Chu Kiang Shrine, Pattani Town
บัญชา เทศ่วน^{1*} (Bancha Tasuan)^{1*}

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมแห่งเกี่ยวพระหมอจากศาลเจ้าเล่งจูเกียง ออกแห่ในเมืองปัตตานี ศึกษาด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะจง และร่วมพิธีกรรมกับสังเกต ผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้ทำพิธีและร่วมพิธีอย่างใกล้ชิด มีผู้สูงอายุ ผู้ใหญ่ และวัยรุ่น รวม 6 คน ผู้ให้ข้อมูลรองคือผู้ร่วมพิธีรอบนอก 10 คน การศึกษาใช้แนวคิดเรื่องความเชื่อ พิธีกรรม องค์ประกอบในพิธี ขอบเขตด้านเนื้อหาคือ วิเคราะห์ความเชื่อและพิธีแห่งเกี่ยวพระหมอ ได้แก่ ความเชื่อคืนวันสุกดิบก่อนจะแห่เกี่ยว ความเชื่อในขบวนเกี่ยว พิธีแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี พิธีไหว้พระหมอบ้านเมื่อเกี่ยวมาถึง พิธีแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟหน้าศาลเจ้า

ผลการศึกษาพบว่า 1) ความเชื่อคืนวันสุกดิบ มีความเชื่อการโยนไปย ความเชื่อการเชิญเกี่ยวเข้าศาลเจ้า การเชิญพระหมอจากแท่นบูชา ประทับเกี่ยวและพิธีเปิดประตูศาลเจ้า ล้วนสื่อความเชื่อการเคารพจิตวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ การขอฤกษ์ทำพิธี การฉลองที่เริ่มพิธี 2) ความเชื่อในขบวนเกี่ยว มีธูปบูชา ดอกไม้ ธงทั้งห้าและการตี่ฉิ่ง ฉาบ กลอง เหล่านี้เป็นความเชื่อเรื่องการสักการะพระหมอ 3) พิธีแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี ผู้ทำพิธีและร่วมพิธีมุ่งหวังจะข้ามพ้นอุปสรรค อาชีพรุ่งเรือง ชีวิตราบรื่น 4) พิธีไหว้พระหมอบ้านเมื่อเกี่ยวมาถึง ผู้ทำพิธีและร่วมพิธีมุ่งหวังว่า

¹ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี, 94000, อีเมล: bancha.t@psu.ac.th

¹ Lecturer, Thai Language and Literature, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkhla University Pattani campus, Pattani, 94000, Thailand, Email: bancha.t@psu.ac.th

*Corresponding author : Email address : bancha.t@psu.ac.th

Received: Decemberr 28, 2021; Revised: February 28, 2022; Accepted: April 26, 2022

พระหมอมจะปิดเป่าอัปมงคลออกจากบ้าน 5) พิธีแห่เกี้ยวพระหมอลุยไฟหน้าศาลเจ้าผู้ทำพิธีและร่วมพิธีมุ่งหวังจะไม่มีความเดือดร้อนในชีวิต ถึงเป้าหมายได้สำเร็จ

คำสำคัญ : ความเชื่อ, ปัตตานี, พระหมอ, พิธีกรรม, แห่เกี้ยว

Abstract

This article aims to study beliefs and rituals regarding the procession carrying Pra Mor's palanquin from Leng Chu Kiang Shrine to Pattani town. This study was conducted by interviews and participatory observations. The informants are six people performing and closely participating in the rituals and ten ritual participants in general. The concepts applied in this study were based on beliefs, rituals and meanings of ritual compositions. The scope for data analysis was beliefs and rituals about the procession of Pra Mor's palanquin including beliefs concerning the ceremony's eve and the palanquin procession, the procession of Pra Mor's palanquin to cross Pattani river, people's acts of worship when the Pra Mor's palanquin passes by their homes, and fire-walking rituals.

The study reveals five findings. First, Beliefs concerning the eve of the rituals—throwing Boi (a couple of red divining block), bringing the palanquin into the shrine, bringing the statue of Pra Mor from the stand to the palanquin, and opening the shrine's door—reflect beliefs regarding homage towards Pra Mor's holy spirit, asking for auspicious time to start the rituals, and celebrating the ceremony. Second, beliefs concerning the palanquin are that it must be comprised of incense sticks, flowers and five flags, and playing cymbals (Ching – Chap) and drums to worship Pra Mor. Third, the procession of Pra Mor's palanquin to cross over Pattani River presents the belief that the devotees will be blessed to overcome difficulties, have career progression and live in peace. Fourth, worshipping Pra Mor when the palanquin arrives at devotees' homes explains the belief that Pra Mor will dispel bad luck and devils

from their homes. Last, processing the Pra Mor palanquin on the fire in front of the shrine is believed that the devotees will not have any troubles in their lives and will reach accomplishments.

Keywords : Beliefs, Pattani, Pra Mor, Rituals, Palanquin procession

บทนำ

พิธีกรรม เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อความเชื่อความศรัทธา การปรากฏพิธีกรรมมักเกี่ยวข้องกับเรื่องเล่าที่เป็นความเชื่อของผู้คน เมื่อพิธีกรรมดำรงอยู่ในท้องถิ่นมาอย่างสืบต่อกัน พิธีกรรมนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในชุมชน การทำพิธีกรรมและเข้าร่วมพิธีกรรมได้สะท้อนถึงระบบคิดและวิถีปฏิบัติของคนในพื้นที่นั้น (ศิราพร ณ ถลาง, 2563) ทั้งนี้จังหวัดปัตตานีมีพิธีกรรมสำคัญในท้องถิ่น ซึ่งปฏิบัติสืบต่อกันยาวนานในช่วงหลังตรุษจีน นั่นคือ พิธีกรรมแห่เกี้ยวพระหมอบจากศาลเจ้าเล่งจูเกียง พิธีนี้แตกต่างจากพื้นที่อื่นเพราะมีผู้เข้าร่วมจำนวนมาก ทั้งที่ปัตตานีเป็นชุมชนมุสลิม แต่มีคนไทยพุทธศาสนาร่วมกับคนเชื้อสายจีนมากมายที่ศรัทธาพระหมอบในพิธีแห่เกี้ยวข้ามแม่น้ำปัตตานี พิธีไหว้พระหมอบที่บ้าน เมื่อขบวนบนเกี้ยวมาถึงบ้าน พิธีแห่เกี้ยวพระหมอบลุยไฟที่หน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียง พิธีเหล่านี้สำคัญและน่าสนใจศึกษามากเพราะได้เห็นการดำรงอยู่ของพิธีกรรมแบบพุทธผสมความเชื่อคนเชื้อสายจีนในพื้นที่ปัตตานี ซึ่งเป็นชุมชนมุสลิม

ประโยชน์ของการศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมแห่เกี้ยวพระหมอบของปัตตานี ข้างต้น พิเชฐ สายพันธ์ (2539) ชี้ว่าการศึกษาพิธีกรรมจะเห็นมุมมองของความเชื่อที่แฝงอยู่ และการหาความหมายองค์ประกอบต่าง ๆ ในพิธีกรรมที่โยงกับความเชื่อก็จะเห็นความคิดคนในพื้นที่นั้น และสำหรับความเชื่อต่อการร่วมพิธีแห่เกี้ยวพระหมอบนั้นก็มุ่งหวังให้ชีวิตสงบสุข ข้ามพ้นอุปสรรค การงานมั่นคง

ทั้งนี้การศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมแห่เกี้ยวพระหมอบ ปัตตานีนั้น มีจุดเด่นที่เห็นผู้ศรัทธาซึ่งอยู่ในปัตตานี พื้นที่ความหลากหลายวัฒนธรรม ศาสนา ที่ร่วมพิธีและเชื่อว่าจะได้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีชีวิตสงบ ประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง จุดเด่นที่ผู้ร่วมพิธีและผู้ศรัทธา แม้จะต่างเชื้อสาย ทั้งคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ และผู้ที่มีเชื้อสายจีน แต่ผู้คนเหล่านี้ก็ยังร่วมทำพิธีกรรมและมีความเชื่อที่ศรัทธาต่อการ

แห่งเกี่ยวพระหมอ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียง นี่คือการนำเสนอและประเด็นของ
 วัตถุประสงค์การศึกษาที่จะเสนอผลการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมแห่งเกี่ยวพระหมอ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียง
 ออกแหในเมืองปัตตานี

วิธีการศึกษา

1. พื้นที่การศึกษาอยู่ที่ปัตตานี

1.1 พื้นที่ทำพิธีในศาลเจ้าก่อนออกแหเกี่ยวพระหมอ

1.2 พื้นที่นอกศาลเจ้าที่แหเกี่ยว ได้แก่ ขบวนพิธีแห่ พื้นที่แม่น้ำที่แหข้าม
 ฝั่ง บ้านผู้คนที่แหเกี่ยวให้สักการะ และลานลู่ไฟหน้าศาลเจ้า

2. ผู้ให้ข้อมูล

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลักคือผู้ทำพิธีและร่วมพิธีอย่างใกล้ชิด มีผู้สูงอายุ ผู้ใหญ่
 และวัยรุ่น รวม 6 คน เกณฑ์คัดเลือกมาจากคุณสมบัติในการทำหน้าในพิธีกรรม คือ
 ผู้ทำพิธี ผู้แห่เกี่ยว ผู้ศรัทธาพระหมอและศาลเจ้า ผู้อุปถัมภ์พิธีกรรมและศาลเจ้า

2.2 ผู้ให้ข้อมูลรองคือผู้ร่วมพิธีที่อยู่รอบนอกพิธีแห่เกี่ยวพระหมอ 10 คน
 โดยสรุปความเชื่อที่ได้จากการพูดคุยกับผู้ร่วมพิธี เกณฑ์คัดเลือกมาจากผู้ศรัทธาพิธีแห่
 เกี่ยวพระหมอ ที่ต่างเชื้อสายกัน ทั้งคนไทยศาสนาพุทธ คนไทยเชื้อสายจีน

3. เครื่องมือที่ใช้ศึกษา

3.1 การพูดคุยและสัมภาษณ์แบบเจาะจงผู้ทำพิธี และผู้ร่วมพิธีที่เชื่อศรัทธา
 ต่อพิธีแห่เกี่ยวพระหมอ

3.2 การสังเกตและการมีส่วนร่วมในพิธีกรรม

4. การเก็บข้อมูล ใช้วิธีสรุปจากการพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูล และถอดเทป
 สัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการศึกษา ใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์
 ในประเด็นต่อไปนี้

5.1 ความเชื่อและพิธีกรรมของคำวันสุกดิบ ที่อัญเชิญพระหมอบจากที่ประทับในศาลเจ้าขึ้นเกี้ยว เพื่อออกแห่ในเมืองปัตตานี

5.2 ความเชื่อและพิธีกรรมแห่เกี้ยวพระหมอบข้ามแม่น้ำปัตตานี

5.3 ความเชื่อและพิธีกรรมไหว้พระหมอบที่บ้าน เมื่อขบวนบนเกี้ยวแห่มาถึงบ้าน

5.4 ความเชื่อและพิธีกรรมแห่เกี้ยวพระหมอบลุยไฟที่หน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียง

แนวคิดและงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรม

แนวคิดที่ใช้ศึกษาคือความเชื่อต่อพิธีกรรม และความหมายของพิธีกรรมที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ในพิธีกรรม ศิราพร ณ ถลาง (2563) ชี้ว่าความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นความเชื่อความศรัทธาเกี่ยวกับทางศาสนา หรือการยอมรับนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อนั้นได้ทำหน้าที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและให้การพึ่งทางใจต่อบุคคล

การศึกษาความเชื่อมีประเด็นสำคัญที่ จารุวรรณ ธรรมวัตร (2530) กล่าวว่าความเชื่อทำหน้าที่ตอบสนองทางใจของคนแต่ละพื้นที่และมีความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม ความเชื่อของคนแต่ละท้องถิ่นเกิดขึ้นจากเหตุผลสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต และการเกิดความเชื่อกับพิธีกรรมก็เพื่อพยายามแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต เช่น มีภัยธรรมชาติ ก็เชื่อว่าเป็นอำนาจลึกลับ จึงมีพิธีกรรมบวงสรวงต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ ให้ชีวิตคนในชุมชนดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข มีความเห็นเพิ่มเติมจากกริมา วินิชสติดกุล (2558) ชี้ว่าความเชื่อและพิธีกรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนแต่ละแห่ง ซึ่งมาจากยอมรับร่วมกันของคนในชุมชน

ดังนั้น การศึกษาความเชื่อ โดยเฉพาะที่เชื่อมโยงกับพิธีกรรมทางศาสนา ก็มีสิ่งที่ต้องวิเคราะห์คือความเชื่อนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชุมชน และความเชื่อเป็นการแสดงบทบาทเหตุการณ์เป็นที่พึ่งกับที่ยึดเหนี่ยวทางใจของคนในพื้นที่ ซึ่งปฏิบัติต่อพิธีกรรมที่พวกเขาเชื่อถือ

ทั้งนี้เมื่อมองความเชื่อในแต่ละท้องถิ่นนี้ ก็เห็นความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมดังที่พิเชฐ สายพันธ์ (2539) ได้ศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับพญานาคของคน

อีสานแถบลุ่มแม่น้ำโขง พบว่า ความหมายของพญานาคที่อยู่ในวัฒนธรรมความเชื่อ กับพิธีกรรมของคนอีสานนั้นมีความเป็นพลวัต และมีความเด่นชัดในประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของอีสาน นับตั้งแต่อดีตที่มีความเชื่อและพิธีกรรมบูชาพญานาค ซึ่งเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ด้านความศรัทธาเลื่อมใสพุทธศาสนา ต่อมาเมื่อสังคมอีสานเข้าสู่ยุคใหม่ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับพญานาคก็มีการปรับความหมายตามบริบท จนถึงขั้นเป็นเรื่องของการแสดงตามแต่ละสถานการณ์

มุมมองในการศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมซึ่งเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา ยังพบในการศึกษาของชนินชา นุ่มพุ่ม (2558) ที่วิเคราะห์ความเชื่อต่อเทพหน้าจา ที่ศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ จังหวัดชลบุรี พบว่าผู้คนจำนวนมากในท้องถิ่นชลบุรี มีความเชื่อและศรัทธาต่อเทพหน้าจา และทำพิธีกรรมบูชาเทพหน้าจา ที่ศาลเจ้าหน้าจาซาไท้จื้อ ทั้งนี้ ความเชื่อ พิธีกรรมและองค์ประกอบทางประติมากรรมต่อเทพหน้าจา ที่ศาลเจ้าแห่งนี้ ก็พบความแตกต่างจากคติของจีน โดยสรุปได้ว่าขึ้นอยู่กับความเชื่อของคนในแต่ละพื้นที่ซึ่งศาลตั้งอยู่ รวมทั้งบริบททางสังคม และกาลเวลาที่เป็นการสะท้อนความเชื่อกับพิธีกรรมและประติมากรรม

ความเชื่อต่อเทพแบบจีนซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำพิธีในศาสนา มีผลศึกษาของ ปัทมาสน์ พิณกุล สุภชัย สิงห์บุญชัยและเมตตา ศิริสุข (2563) เรื่อง“ม้าทรง”ความเป็นเทพกับความเป็นมนุษย์: ปฏิบัติการในพื้นที่พิธีกรรมงานประเพณีถือศีลกินผักของจังหวัดภูเก็ต” ผลการศึกษาพบว่า ในพิธีกรรมถือศีลกินผักของภูเก็ต มีความเชื่อว่าม้าทรงเป็นผู้ที่องค์เทพคัดเลือก เพื่อเป็นตัวกลางติดต่อระหว่างมนุษย์กับองค์เทพ ในการประกอบพิธีกรรมกระบวนการกลายเป็นม้าทรง คือการประกอบขึ้นระหว่างความเป็นเทพกับความเป็นมนุษย์ การเป็นม้าทรงมีความเชื่อว่าได้สร้างกุศล สร้างบารมี ส่วนในพิธีกรรมนี้เชื่อว่า ม้าทรงเป็นตัวแทนของการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นปาฏิหาริย์ที่เทพประทับร่างผู้ร่วมพิธีซึ่งให้ความเคารพ

ประเด็นสำคัญที่สรุปเป็นแนวทางการศึกษาความเชื่อ และพิธีกรรมต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเกี่ยวข้องกับการศาสนาในแบบผู้ศรัทธาเชื้อสายจีนและคนไทยพุทธศาสนา คือ การนับถือต่อองค์เทพ แสดงความเชื่อเรื่องการมีความศรัทธา ขณะเดียวกันการแสดงออกในพิธีกรรมก็เป็นการสะท้อนความเชื่อเรื่องการสร้างบารมีและการได้มีที่พึ่งทางใจ ผนวกกับการมีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจไปพร้อมกัน ประเด็นนี้นับเป็นส่วน

สำคัญของการศึกษาพิธีกรรมกับความเชื่อต่อศาสนาที่จะเห็นเป็นจุดเด่นของความ
คิดความเชื่อสำหรับผู้คนในพื้นที่แต่ละแห่ง

ผลการศึกษา

1. ความเชื่อเกี่ยวกับพระหมอ

1.1 ความเชื่อถือพระหมอศักดิ์สิทธิ์ จากเรื่องเล่าการพบรูปสลัก

ความเชื่อมักมีปรากฏอยู่ในการเล่าถึงเรื่องราวในอดีตโบราณ ที่มีปาฏิหาริย์
หรือเหตุการณ์เหลือเชื่อร่วมด้วยนั้น ผู้ศึกษาควรพิจารณาความเชื่อที่เป็นองค์
ประกอบของเรื่องราวที่มีความหมายซ่อนเร้นในชุมชนนั้นเมื่อยุคอดีต สิ่งเหล่านี้
จะเห็นในลักษณะสถานะ หรือความสำคัญของกลุ่มบุคคลในเรื่องเล่าตำนานแห่งนั้น
เพื่อจะได้รู้ถึงความเชื่อที่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อชุมชน ซึ่งเกิดจากเรื่องเล่าตำนานนั้น
(ศิริพร ณ ถกลาง, 2563)

ความเชื่อต่อพระหมอว่าศักดิ์สิทธิ์มีเรื่องเล่าตำนานของปัตตานี ที่พบรูปสลัก
พระหมอลอยน้ำมา โดยชายมุสลิมเป็นผู้พบนั้น มีสิ่งที่เห็นคือ เรื่องของเชื้อชาติ
ศาสนาในพื้นที่ปัตตานี ตามคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชนหัวตลาด ซึ่งเป็น
พื้นที่พบรูปสลักพระหมอลอยตามน้ำมา มีผู้เล่าถึงตำนานนี้คือ วิชา พรพิริยะมงคล
(2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน) สาทร กาญจนchim (2564, ให้สัมภาษณ์. 2 ตุลาคม)
นนทวัชร คงเหมาะสม และ รัตนาพร ยอดวิจิตร (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน)
กนกพงษ์ ศรีกัลยานิวัต และ จำเนียร อนุพงษ์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน)
ผู้ให้ข้อมูลทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลรองได้เล่าถึงการพบรูปสลักพระหมอว่า
สมัยรัชการที่ 5 ที่จีนค้าขายกับไทย มีการเดินเรือสำเภาของจีนเพื่อส่งสินค้าให้ไทย
การพบรูปสลักพระหมอ เชื่อว่าเกิดจากที่เรือสำเภาที่มาจากจีนนั้นล่ม โดยในเรือ
สำเภามีรูปพระสลักพระหมอ หรือเรียกอีกอย่างว่าพระโจวซุงง ใส้เรือมาด้วยเพื่อสัก
การะบูชา เมื่อเรือล่ม รูปสลักพระหมอ ก็ลอยตามน้ำทะเลมาถึงคลองอาเนาะซุงา
โดยเข้ามาทางปากอ่าวปัตตานี

ความเชื่อเกี่ยวกับพระหมอว่าศักดิ์สิทธิ์มีเรื่องเล่าในเชิงตำนานถึงการพบ
รูปสลักพระหมอ มีว่าชายมุสลิมไปทอดแห หาปลาที่คลองอาเนาะซุงา บังเอิญแห
ของเขาติดไม้จวงหอมขึ้นมา แต่มุสลิมที่ไม่มีการนับถือรูปบูชา จึงทำให้ชายดังกล่าว

ดูไม่ออกว่าเป็น รูปสลักพระหมอที่แกะขึ้นจากไม้จวงหอม เขาไม่รู้ เห็นเป็นเพียงท่อนไม้ จึงใช้ขวานผ่าทำเป็นฟืน แต่ก็มีเรื่องเหลือเชื่อเมื่อขวานกระทบรูปสลักพระหมอ ก็มีน้ำสีแดงซึมออกมาจนชายมุสลิมแปลกใจ

ความประหลาดใจทำให้ชายมุสลิมนำไม้จวงหอมสีดำ อันเป็นรูปสลักพระหมอที่เขาดูไม่ออกนี้ ไปให้ชาวจีนฮกเกี้ยนที่ชุมชนหัวตลาดได้ดู จะได้ช่วยตอบเขา และชาวจีนฮกเกี้ยนปัตตานีที่ชุมชนหัวตลาด ก็บอกชายมุสลิมว่าเป็นรูปสลักพระหมอที่ทำจากไม้จวงหอมสีดำ

เหตุการณ์ต่อจากนั้นคือ ชาวจีนฮกเกี้ยนปัตตานีที่ชุมชนหัวตลาด ก็ได้ทำพิธีอัญเชิญพระหมอ ไปประทับเป็นประธานที่ศาลเจ้าแปะกง เหตุการณ์นี้ในเรื่องเล่าเชิงตำนานการพบรูปสลักพระหมอ จะเห็นสถานะของบุคคลกลุ่มชาวจีนฮกเกี้ยนว่า ในท้องถิ่นปัตตานีช่วงอดีตมีคนจีนรวมตัวกันเป็นชุมชนขนาดเล็ก อาศัยร่วมกับคนมุสลิม ที่เป็นส่วนใหญ่ และชาวจีนนี้ก็เป็นส่วนสำคัญที่สร้างความหมายด้านความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระหมอจากตำนานการพบท่าน รวมถึงชาวจีนก็ได้นำความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์นี้ไปในเรื่องเล่า รวมใจคนจีนที่ร่วมอัญเชิญพระหมอมาประทับที่ศาลเจ้าแปะกงเพื่อเป็นการรวมจิตใจคนจีนในปัตตานี

ความเชื่อพระหมอในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในตำนานที่เล่าถึงการพบพระหมอลอยตามน้ำมานี้ ชาวจีนในปัตตานีก็ได้มีความเชื่อที่ศรัทธาพระหมอและร่วมทำพิธีกรรมแก่เกี้ยวพระหมอ จากศาลเจ้า โดยแห่งเกี้ยวข้ามแม่น้ำปัตตานี แห่งเกี้ยวไปตามบ้านให้ผู้ศรัทธาได้สักการะ และแห่งเกี้ยวพระหมอลุยไฟหน้าศาลเจ้าด้วย งานเหล่านี้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีหลังตรุษจีน 15 วัน โดยถือว่าเป็นประเพณีประจำท้องถิ่นของปัตตานี ที่สะท้อนความเชื่อต่อพระหมอและแสดงพิธีกรรมต่อพระหมอ ซึ่งมีผู้ศรัทธาจำนวนมากเข้าร่วม

1.2 ความเชื่อเกี่ยวกับการจะนำพระหมอสู่เกี้ยวแห่ คำวันสุกดิบ

ความเชื่อเกี่ยวกับการจะนำพระหมอสู่เกี้ยวแห่ จัดทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 1 ตามปฏิทินจันทรคติของจีน หรือ 15 วันหลังตรุษจีน แต่คืนก่อนจะออกแห่เกี้ยวก็มีพิธีกรรมที่สำคัญต่อพระหมอ และเทพต่าง ๆ ในศาลเจ้าเล่งจูเกียง พิธีคืนก่อนที่จะออกแห่เกี้ยวเรียกว่า คืนสุกดิบ มีผู้เล่าในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ธาดา คณานุรักษ์

(2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน) อรรถพร อารีหทัยรัตน์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 28 ตุลาคม) ผู้ให้ข้อมูลรองทั้งคนเชื้อสายจีนและคนไทยศาสนาพุทธ ได้แก่ วชิร โชคสวัสดิการ ณรงค์วิทย์ อังชนะตระกูล และ สุรเดช ทองบุญชู (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน) กนกพงษ์ ศรีกัลยานิวัต และ จำเนียร อนุพงษ์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน)

ผู้เขียนสรุปและวิเคราะห์ถึงความเชื่อและพิธีกรรมดังกล่าว ได้ดังนี้

1.2.1 ความเชื่อในการโยนโป๊ย

ความเชื่อในการโยนโป๊ย เป็นความเชื่อที่สื่อการคารวะต่อพระหมอและองค์เทพต่างๆ ในศาลเจ้า การนอบน้อมนี้คือการให้จิตวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของพระหมอและเทพในศาลเจ้าเป็นผู้กำหนดฤกษ์ต่างๆ ในการเริ่มดำเนินพิธีแห่งเกี่ยว โดยผู้ทำพิธีโยนโป๊ยจะอัญเชิญจิตวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของพระหมอและเทพในศาลเจ้าเชื่อว่าเพื่อขออนุญาตจะเริ่มพิธีและช้ฤกษ์ลำดับต่างๆ ที่จะเกี่ยว ความเชื่อนี้สื่อผ่านไม้โป๊ยที่โยนเสี่ยงทาย ผู้อาวุโสในศาลเจ้าเป็นผู้ทำพิธีหน้ากระถางรูปพระหมอ โดยยกไม้โป๊ยขึ้นที่ศีรษะ อธิษฐาน อัญเชิญจิตวิญญาณพระหมอและเทพต่างๆ เพื่ออนุญาตให้เริ่มพิธีและช้ฤกษ์ลำดับต่างๆ การอนุญาตให้เริ่มพิธีและช้ฤกษ์ลำดับต่างๆ ที่จะแห่องค์พระนั้นสื่อผ่านไม้โป๊ยที่ต้องคว่ำ 1 ชัก และหงาย 1 ชัก หากโป๊ยหรือเบ๊ยคว่ำหรือหงายทั้ง 2 ชัก แสดงว่าองค์พระว่ายังไม่เห็นชอบ

ความเชื่อในการโยนโป๊ย หากพิจารณาตามแนวทางที่พิเชฐ สายพันธ์ (2539) ชี้ว่าพึงวิเคราะห์ท่าที่ความเชื่อการแสดงออกในพิธีกรรมกับวัตถุในพิธีกรรมซึ่งโยงกับจิตวิญญาณที่นับถือ นั่น ความเชื่อการโยนโป๊ยก็สื่อถึงการคารวะจิตวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของพระหมอและเทพในศาลเจ้า ทั้งนี้ ความเชื่อการโยนโป๊ยจะช้ถึงฤกษ์ยามลำดับต่างๆ ในพิธีที่จะแห่องค์พระ อันได้แก่ 1) ฤกษ์นำเกี่ยวเข้าศาลเจ้า 2) ฤกษ์อัญเชิญองค์พระประทับเกี่ยว 3) ฤกษ์หามเกี่ยวออกจากศาลเจ้า 4) ฤกษ์ก่อไฟในพิธีลุยไฟ

1.2.2 ความเชื่อในการเชิญเกี่ยว ให้เข้ามาในศาลเจ้า

ความเชื่อในการเชิญเกี่ยวพระหมอและเทพต่างๆ ที่จะเชิญเข้ามาในศาลเจ้า จะเป็นไปตามฤกษ์จากพิธีโยนโป๊ย การเชิญเกี่ยวเข้าศาลเจ้ามีผู้หาม โดยจะนำเกี่ยวไม้สีแดงประจำพระแต่ละองค์เข้ามา ความเชื่อเรื่องลำดับเกี่ยวลำดับจะเริ่มจาก

พระประธานคือ เกี้ยวพระหมอ ตามด้วยเกี้ยวเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว และเกี้ยวแป๊ะกง เกี้ยวของพระหมอประดับด้วยดอกดาวเรือง เชื่อว่าจะได้มีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิตของผู้ศรัทธา มีหางนกยูงตกแต่งที่มุมเกี้ยว เป็นสัญลักษณ์สัตว์มงคลตามबारมีของฮ่องเต้จีน ผู้ศรัทธาพระหมอก็จะได้รับबारมีองค์พระคุ้มครอง หลังเกี้ยวมีธงชัย 5 ธง เชื่อว่าเป็นความโชคดี มีชัยในการใช้ชีวิตสำหรับผู้ที่ไม่บถือพระหมอ

ความเชื่อในการเชิญเกี้ยวให้เข้ามาในศาลเจ้านี้ ผู้เชิญเกี้ยวจะไหว้ร้อง พร้อมกับเสียงกลองและระฆังที่ตีเสียงดัง รับส่งกัน เชื่อว่าเป็นความโชคดีมีมงคลในชีวิตที่ได้แสดงความศรัทธาต่อพระหมอในการทำพิธีแบกเกี้ยวองค์พระออกแห่ต่อไป การแสดงออกในพิธีเชิญเกี้ยว ซึ่งถือว่าเกี้ยวองค์พระเป็นวัตถุมงคลในพิธีกรรม ท่าทีของผู้ทำพิธีจะเห็นถึงการแสดงความเคารพต่อจิตวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ในพิธี และเห็นความศรัทธาของการเฉลิมฉลองว่าการเริ่มพิธีเป็นการเริ่มความมีโชคมีมงคลในชีวิตของผู้ร่วมพิธีเชิญเกี้ยวในครั้งนี้

1.2.3 ความเชื่อในการเชิญอัญเชิญพระจากแท่นบูชา ให้มาประทับที่เกี้ยวในขบวนแห่ มีดังนี้

1) ผู้อาวุโสในศาลเจ้าจุดกระดาษเงินกระดาษทองเป็นม้วน เชื่อว่าได้ให้โชคลาภเริ่มขึ้น

2) ผู้อาวุโสอีกคนนำยันต์กระดาษติดไฟถือนวนไปรอบ ๆ องค์พระ เพราะความเชื่อเรื่องความเป็นมงคล

3) ประธานศาลเจ้าอัญเชิญองค์พระจากที่ประทับ อุ้มลงเกี้ยวที่มีกระดาษเงินกระดาษทองรองเป็นที่ประทับ เชื่อว่าให้เกิดโชคลาภแก่ผู้แห่แต่ละเกี้ยว

4) ผู้อาวุโสมัดผ้าแดงให้องค์พระประทับเกี้ยวอย่างแน่นหนา จากนั้นผู้แห่เกี้ยวจะร่วมกันตรึงผ้าให้กระชับกับองค์พระหมอและเทพต่าง ๆ โดยให้ท่านประทับกึ่งกลางเกี้ยว เห็นเด่นเป็นสง่า เมื่อองค์พระประทับเรียบร้อยแล้วจุดธูปบูชาท่าน ปักธูปที่ช่องตรงหน้าเกี้ยวให้ควันแผ่กระจาย เชื่อว่าเป็นการสักการะท่านที่เกี้ยวในพิธีจะพร้อมออกแห่นอกศาลเจ้าต่อไป

1.2.4 ความเชื่อในการเชิญเปิดประตูศาลเจ้า

ความเชื่อที่เป็นหลักยึดถือคือเมื่ออัญเชิญพระหมอละและเทพต่าง ๆ จากแท่นบูชา ให้มาประทับที่เกี่ยวในขบวนแห่ครบทุกองค์แล้ว เกี่ยวแรกที่แห่ออกจากศาลเจ้าคือพระประธาน นั่นคือเกี่ยวของพระหมอละ มีความเชื่อเรื่องการจุดยันต์ให้ไฟเผาสิ่งชั่วร้ายบริเวณนอกศาลเจ้า และยังพรมน้ำมนต์ไปทั่ว ทั้งบริเวณหน้าศาลเจ้า ในศาลเจ้าเพื่อความเป็นมงคล ร่มเย็นให้ถึงแก่ผู้ศรัทธาจำนวนมากที่มาร่วมพิธี บริเวณหน้าศาลเจ้า

นอกจากนี้เมื่ออัญเชิญองค์พระให้ประทับเกี่ยวครบ และค่อย ๆ เคลื่อนขบวนเกี่ยวออกจากศาล ก็ยังมีพิธี ตีกลองรัว ตีระฆังและสั่นกระดิ่งในศาลเจ้า เสียงเหล่านี้จะรับกับเสียงโห่ร้องคึกคักของผู้แห่เกี่ยวองค์พระทั้ง 18 องค์ภายในศาลเจ้า ที่พร้อมจะเคลื่อนเกี่ยวทั้งหลาย นี้เชื่อว่าเป็นการฉลองฤกษ์ที่เป็นมงคลคือเริ่มพิธีแห่เกี่ยวช่วงเช้าตรู่ ทั้งยังจุดประทัดจำนวนมากให้เสียงดังต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มแห่เกี่ยวแรกของพระหมอละ ถึงเกี่ยวเทพต่าง ๆ ที่จะออกจากศาลเจ้า เสียงประทัดนี้เชื่อว่าเป็นการขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ตกใจกลัว หนีไปจากขบวนเกี่ยวศักดิ์สิทธิ์ของพระหมอละและเทพต่าง ๆ ที่จะออกมาจากศาลเจ้า และแห่ทั่วเมืองปัตตานี

1.3 ความเชื่อในการทำพิธีขบวนแห่เกี่ยว

ความเชื่อในการทำพิธีขบวนแห่เกี่ยว มีผู้เล่าทั้งผู้ให้ข้อมูลหลักคือ สาทรรกาญจนซิม. (2564, ให้สัมภาษณ์. 2 ตุลาคม) ชูโชติ เลิศลาภลักขณา (2564, ให้สัมภาษณ์. 19 ตุลาคม) อรรถพร อาริหัตย์รัตน์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 28 ตุลาคม) ผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้งคนไทยเชื้อสายจีนและคนไทยศาสนาพุทธ ได้แก่ วุทธิ โชคสวัสดิการณรงค์วิทย์ อังกณะตระกูล และ สุรเดช ทองบุญชู (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน) ปรีนทร แซ่ป้ง มนต์ฤดี พงษ์ชัยญะวิริยา และ เสาวนิตย์ คงวัดใหม่ (2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน) ผู้เขียนสรุปและวิเคราะห์ถึงความเชื่อและพิธีกรรมดังกล่าว ได้ดังนี้

1.3.1 ความเชื่อเรื่องการถือธูปบูชา นำขบวนแห่เกี่ยว

ความเชื่อของผู้ศรัทธาที่บูชาพระหมอละและเทพต่าง ๆ ในขบวนแห่ของศาลเจ้าเล่งจูเกียง มีผู้นำขบวนถือธูปบูชา 9 ดอก เชื่อว่าสื่อถึงการรวมความศรัทธาจาก

จำนวนรูปที่บูชาทั้งองค์พระและองค์เทพในขบวนเกี้ยวซึ่งได้แก่ครั้งนี้ มักมีผู้อาวุโสในศาลเจ้าเป็นผู้ทำพิธีนำหน้า ถือกระถางรูปพระหมอ นี่เป็นความเชื่อที่แสดงออกในพิธีกรรมที่สื่อถึงการอัญเชิญจิตวิญญาณพระหมอและองค์เทพร่วมพิธีศักดิ์สิทธิ์นี้ เพื่อให้ความเป็นมงคลแก่ผู้ศรัทธาที่ร่วมขบวนแห่ ทั้งนี้ควันของรูปที่ถือนำขบวน นับเป็นความเชื่อเกี่ยวข้องกับวัตถุในพิธีกรรม พิเชฐ สายพันธ์ (2539) ชี้ว่าควรรหาความหมายของวัตถุในพิธีกรรม ซึ่งควันรูปที่กระจายทั่วจากขบวนแห่นี้ เชื่อว่าได้ปิดเป่าอัมพมคลให้ไกลห่างไปจากผู้ร่วมพิธีกรรม

1.3.2 ความเชื่อเรื่องการมีดอกไม้บูชาในขบวนแห่เกี้ยว

ความเชื่อเรื่องการมีดอกไม้บูชาในขบวนแห่เกี้ยวพระหมอและเทพต่าง ๆ ของศาลเจ้าเล่งจูเกียง มีดอกไม้สำคัญ 3 ชนิด ดังนี้

ความเชื่อเรื่องดอกเบญจมาศ กำหนดในจีนและคนเชื้อสายจีนก็เชื่อว่าการนำดอกเบญจมาศเพื่อบูชาพระ สื่อถึงความดีงาม ความยืนยาวคงทน การได้ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยดอกเบญจมาศเชื่อว่าผู้ไหว้จะถูกปิดเป่าอัมพมคลออกไปด้วย

ความเชื่อเรื่องพวงมาลัยดอกมะลิ เป็นดอกไม้สำคัญที่อยู่ในขบวนแห่พระหมอและเทพต่าง ๆ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียง เชื่อว่าดอกมะลิสื่อถึงความบริสุทธิ์ใจที่ผู้ศรัทธาสักการะบูชาพระ หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นับถือ ความบริสุทธิ์ใจของผู้สักการะพระหมอและเทพต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกัน ถูกแสดงออกด้วยการบูชาท่านด้วยดอกมะลิที่ร้อยเป็นมาลัย

ความเชื่อเรื่องดอกบัว เป็นดอกไม้ที่เป็นตัวแทนของการสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาพุทธ ขบวนแห่พระหมอก็เช่นเดียวกัน มีผู้ศรัทธาองค์พระหมอและเทพต่าง ๆ แสดงความนับถือท่านด้วยดอกบัวที่อยู่ในขบวนแห่ด้วย มีความเชื่อของผู้ศรัทธาว่าองค์พระหมอและเทพต่าง ๆ นี้ อยู่ในสถานะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามแบบพุทธ

1.3.3 ความเชื่อเรื่องการถือธงใหญ่ในขบวนแห่เกี้ยว

ความเชื่อเรื่องการถือธงใหญ่ในขบวนแห่เกี้ยวพระหมอ รวมถึงเทพต่าง ๆ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียงที่จัดเป็นขบวนแห่นั้น มีผู้ศรัทธาร่วมขบวนในพิธีนี้ โดยถือธงใหญ่ต่าง ๆ ความหมายของวัตถุในพิธีกรรมนี้ โยงถึงการได้มีทัพสวรรค์ทั้ง 5 ปกป้องขบวนแห่เกี้ยวพระหมอและเทพต่าง ๆ ซึ่งมีความเชื่อต่อไปนี้

1) ความเชื่อเรื่องธงด่านเหนือ เป็นธงสีดำของทัพสวรรค์ที่ปกป้อง
เกี่ยวพระหมอและองค์เทพ

2) ความเชื่อเรื่องธงด่านใต้ เป็นธงสีแดงของทัพสวรรค์ที่ปกป้อง
เกี่ยวพระหมอและองค์เทพ

3) ความเชื่อเรื่องธงด่านตะวันออก เป็นธงสีเขียวของทัพสวรรค์
ที่ปกป้องเกี่ยวพระหมอและองค์เทพ

4) ความเชื่อเรื่องธงด่านตะวันตก เป็นธงสีขาวของทัพสวรรค์ที่
ปกป้องเกี่ยวพระหมอและองค์เทพ

5) ความเชื่อเรื่องธงด่านใจกลาง เป็นธงสีเหลืองของทัพสวรรค์ที่
ปกป้องเกี่ยวพระหมอและองค์เทพ

1.3.4 ความเชื่อเรื่องการตีฉิ่ง ตีฉาบ ตีกลอง ในขบวนแห่เกี่ยว

มีความเชื่อเกี่ยวกับการตีกลอง ตีฉิ่ง ตีฉาบ เสียงเครื่องดนตรีเหล่านี้
ในขบวนแห่เกี่ยวพระหมอและเทพต่าง ๆ มีความเชื่อ ดังนี้

1) เสียงจากการตีกลอง ตีฉิ่ง ตีฉาบ มีความเชื่อถึงการเฉลิมฉลอง
มงคลนี้ และสื่อความเป็นฤกษ์งามยามดีที่ได้ร่วมแสดงความศรัทธาต่อพระหมอและ
องค์เทพต่าง ๆ ในขบวนแห่

2) เสียงจากการตีกลอง ตีฉิ่ง ตีฉาบ เป็นเสียงที่ดังมาก มีความ
เชื่อว่าความดังนี้จะขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ตกใจ และหนีไปจากขบวนศักดิ์สิทธิ์ของพระ
หมอกับเทพต่าง ๆ ที่อยู่ในขบวนแห่เกี่ยวนี้

1.3.5 ความเชื่อเรื่องการถือธงเล็กในขบวนแห่เกี่ยว

ขบวนแห่เกี่ยวพระหมอ และเทพต่าง ๆ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียง ในพิธี
นี้มีผู้ศรัทธาร่วมขบวนแห่โดยถือธงขนาดเล็กรูปสามเหลี่ยม มี 5 สี ความหมายของ
สีธงทั้ง 5 นี้สื่อเรื่องธาตุทั้ง 5 ตามความเชื่อของจีนที่ประกอบขึ้นเป็นชีวิตต่าง ๆ ใน
พิธีกรรมที่ขบวนแห่พระหมอ มีผู้ศรัทธาร่วมถือธง 5 สีด้วยก็เพราะเชื่อว่าพระหมอ
กับเทพต่าง ๆ ร่วมเป็นผู้กำเนิดธาตุทั้ง 5 ซึ่งสร้างชีวิตต่าง ๆ ขึ้นมาให้อยู่อย่างร่มเย็น
ธง 5 สีนี้สื่อถึงโลกธาตุต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ความเชื่อเรื่องธงสีเขียว สื่อถึงธาตุไม้
- 2) ความเชื่อเรื่องธงสีแดง หรือสีชมพู สื่อถึงธาตุไฟ
- 3) ความเชื่อเรื่องธงสีเหลือง สื่อถึงธาตุดิน
- 4) ความเชื่อเรื่องธงสีขาว หรือสีเหลืองอ่อน สื่อถึงธาตุทอง
- 5) ความเชื่อเรื่องธงสีดำ สื่อถึงธาตุน้ำ

2. พิธีกรรมเกี่ยวกับการแห่เกี่ยวพระหมอ

2.1 พิธีกรรมแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี

พิธีกรรมแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี มีผู้เล่าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักคือ พันธุ์ฤทธิ์ วัฒนายกร (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน) สาทร กาญจนนิม. (2564, ให้สัมภาษณ์. 2 ตุลาคม) ชูโชติ เลิศลาภลักขณา (2564, ให้สัมภาษณ์. 19 ตุลาคม) ผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้งคนไทยเชื้อสายจีน และคนไทยนับถือศาสนาพุทธ ได้แก่ วชิรี โชคผล วัสดิกร ณรงค์วิทย์ อังกะนระตระกูล และ สุรเดช ทองบุญชู (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน) ปรินทร แซ่ปึง มนต์ฤดี พงษ์ธัญญะวิริยา เสาวนิตย์ คงวัดใหม่ กนกพงษ์ ศรีกัลยานิวัต และ จำเนียร อนุพงษ์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน) ผู้เขียนสรุปและวิเคราะห์ถึงผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี ซึ่งมุ่งหวังต่อการทำพิธีและร่วมพิธีดังกล่าว ต่อไปนี้

ประการแรก การแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี ผู้หามเกี่ยว รวมถึงผู้ศรัทธานั้น มีความน่าเชื่อถือที่เชื่อว่าแม้น้ำจะวุ่นน้ำไม่เป็น แต่เพราะความศรัทธาที่เคารพพระหมอ องค์พระก็ช่วยให้ผู้หามเกี่ยวกับผู้ศรัทธาที่ติดตามขบวนแห่งนี้ สามารถข้ามพ้นแม่น้ำปัตตานีจากฝั่งหนึ่งไปถึงอีกฝั่งได้ ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวให้ตนสามารถพ้นอุปสรรค เพราะพระหมอที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วยเหลือ

ประการที่สอง ช่วงเวลาเข้าสู่รู้ที่ทำพิธีแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี มีความจากพิธีกรรมว่า ผู้ร่วมพิธีทั้งในการเป็นผู้แบกเกี่ยว ผู้ติดตามขบวน และผู้ชมพิธีกรรม จะได้กุศลได้ฤกษ์เริ่มชีวิตที่เป็นมงคล ได้เริ่มชีวิตอย่างสดชื่นเหมือนสายน้ำที่พระหมอลงแห่ ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวให้ตนได้เริ่มชีวิตอย่างรุ่งโรจน์เหมือนดวงอาทิตย์ขึ้นยามเช้าตามเวลาที่เกี่ยวพระหมออัญเชิญแหล่งแม่น้ำปัตตานี เหมือนอย่างการทำพิธีต่อพระหมอ

ประการที่สาม เกี่ยวพระหมอที่แห่ข้ามแม่น้ำปัตตานี มีความเชื่อว่า ผู้ร่วมพิธีทั้งในฐานะผู้หาม ผู้ติดตามและผู้ชมพิธีกรรม จะได้กุศลตามความเชื่อเรื่องมีความราบรื่นในการทำมาหากิน ความเชื่อนี้โยงกับตำนานการพบพระหมอในคลองอะเนาะซุงา แม่น้ำลำคลองของปัตตานีเป็นแหล่งทำมาหากิน ทั้งประมงและขนส่ง ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวให้ตนได้มงคลเรื่องการทำมาค้าขึ้น ร่ำรวยในการประกอบอาชีพ เหมือนอย่างการได้ทำพิธีแล้วพระหมอลอยน้ำขึ้นมาชีวิตพวกตนก็ร่ำรวยขึ้นมา

ประการที่สี่ การแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี ความน่าเหลือเชื่อที่แม่ผู้หามเกี่ยว หรือผู้ศรัทธา ที่ติดตามขบวนแห่ถึงจะว่ายน้ำไม่เป็น แต่ก็ข้ามพ้นแม่น้ำปัตตานีจากฝั่งหนึ่งไปอีกฝั่งได้นั้น นี่เป็นความเชื่อที่เล่ากันว่าถึงจะเพียงร่วมชมขบวนแห่พระหมอข้ามฝั่งแม่น้ำ ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวให้ตนสามารถข้ามผ่านไปจากปัญหาได้

2.2 พิธีกรรมไหว้พระหมอที่บ้าน เมื่อเกี่ยวแห่มาถึงบ้าน

พิธีแห่เกี่ยวพระหมอ นอกจากข้ามฝั่งแม่น้ำปัตตานี ก็ยังมีพิธีแห่เกี่ยวพระหมอไปที่บ้านของผู้คนในปัตตานี พิธีกรรมนี้มีขึ้นจากเค้าโครงเรื่อง ซึ่งผู้เล่าคือผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ พันธุ์ฤทธิ์ วัฒนาयर (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน) ธาดา คณานุรักษ์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน) ผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้งคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธและผู้มีเชื้อสายจีน ได้แก่ ปรินทร์ แซ่ป้ง มนต์ฤดี พงษ์ธัญญะวิริยา และเสาวนิตย์ คงวัดใหม่ (2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน) ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดนี้เล่าไปทางเดียวกันสรุปว่าครั้งเมื่อคุณพระจีนคณานุรักษ์ คหบดีปัตตานีผู้ดูแลชาวจีน ท่านเจ็บป่วย แต่รักษาไม่หาย จึงนึกถึงพระหมอ ซึ่งมีตำนานว่ารักษาคณยากไร้ทั่วแผ่นดินจีน รวมถึงกำจัดพิษให้ฮ่องเต้หายป่วย คุณพระจีนคณานุรักษ์ จึงอัญเชิญพระหมอจากศาลเจ้า มาที่เรือนและสักการะตามที่พระหมอเข้าฝัน โดยจะบูรณะร่วมสร้างศาลเจ้าให้เจริญ ในที่สุดคุณพระจีนคณานุรักษ์ก็หายป่วย และตระกูลท่านก็รุ่งเรือง นี่เป็นเรื่องราวที่ส่งผลให้คนปัตตานีศรัทธาพระหมอ และสักการะอัญเชิญท่านที่บ้าน เมื่อเกี่ยวพระหมอแห่มาถึง ผู้เขียนสรุปและวิเคราะห์ถึงผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี ซึ่งมุ่งหวังต่อการทำพิธีและร่วมพิธีดังกล่าว ต่อไปนี้

ประการแรก การจุดเทียน รูป 9 ดอก ตั้งโต๊ะบูชาพระหมอที่หน้าบ้าน เมื่อเกี่ยวพระหมอแห่มาถึง เป็นความเชื่อว่าแสงเทียนและควันรูป ซึ่งกระจายไปนั้นพระหมอรับรู้ได้ถึงจิตบูชาของผู้สักการะ ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวให้ตนมีสิริมงคล เพราะพระหมอที่ลี้ภัยลี้ภัย

ประการที่สอง การตั้งโต๊ะบูชาหน้าบ้านด้วยผลไม้ หรือของเจวดยพระหมอ สื่อถึงใจผู้ศรัทธาพระหมอ ที่ไม่เบียดเบียนชีวิตอื่น ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวว่า การปฏิบัติตามแนวทางพระหมอซึ่งมีเมตตาช่วยเหลือชีวิตอื่น ๆ บารมีของพระหมอจะสร้างอานิสงส์ให้ผู้ทำพิธี

ประการที่สาม เมื่อเกี่ยวพระหมอแห่มาถึง และอัญเชิญท่านที่หน้าบ้าน ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวให้ตนกับสมาชิกในบ้านที่หากเจ็บป่วย ก็จะถูกเอาบางจนหายได้ และครอบครัวสุขภาพ สบายใจ เพราะพระหมอที่ลี้ภัยลี้ภัยลี้ภัยช่วยเหลือ

ประการที่สี่ การได้ร่วมทำบุญให้ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ซึ่งเป็นที่ประทับพระหมอ มีความเชื่อว่าจิตที่ระลึกถึงการบำรุงสักการะพระหมอนี้ ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวให้ตนจะมีความรุ่งเรืองในอาชีพการงาน เพราะกุศลจะเกื้อกูลจากทำบุญกับพระหมอที่บ้านในพิธีกรรมนี้

ประการที่ห้า เมื่อเกี่ยวพระหมอแห่มาถึงหน้าบ้าน และได้สักการะท่าน ผู้ทำพิธีมุ่งหวังว่าบารมีพระหมอรวมถึงความเป็นมงคลจากพิธีแห่เกี่ยว ซึ่งได้ผ่านการรดน้ำมนต์จากบ่อศักดิ์สิทธิ์ในศาลเจ้ามาแล้วนั้น จะช่วยปัดเป่าอุปมงคลแก่บ้านเมื่อได้ทำพิธีอัญเชิญท่านพระหมอมาที่หน้าบ้านตอนเกี่ยวพระหมอแห่มาถึง

2.3 พิธีกรรมแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟที่หน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียง

พิธีกรรมแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟที่หน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียง มีผู้เล่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือ วิชา พรพิริยะมงคล (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน) สาทร กาญจนนิม (2564, ให้สัมภาษณ์. 2 ตุลาคม) อรรถพร อารีหทัยรัตน์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 28 ตุลาคม) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ทั้งคนไทยเชื้อสายจีน และคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ได้แก่ ปรินทร์ แซ่ป้ง มนต์ฤดี พงษ์ชัยญะวิริยา เสาวนิตย์ คงวัดใหม่ กนกพงษ์ ศรีกัลยานิวัต และ จำเนียร อนุพงษ์ (2564, ให้สัมภาษณ์. 25 กันยายน)

วัชร โชคสวัสดิการ ณรงค์วิทย์ อังณะตระกูล สุรเดช ทองบุญชู นนทวัชร คงเหมาะ และ รัตนพร ยอดวิจิตร (2564, ให้สัมภาษณ์. 18 กันยายน)

ผู้เขียนสรุปและวิเคราะห์ถึงผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี ซึ่งมุ่งหวังต่อการทำพิธีและร่วมพิธีดังกล่าว ต่อไปนี้

ประการที่แรก พิธีแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟที่หน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียงนั้น เริ่มขึ้นช่วงค่ำ เวลาที่ทำพิธีกรรมพลบค่ำช่วงสิ้นสุดของวัน ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวว่า เมื่อตนถึงจุดสิ้นสุดชีวิตก็จะสงบเป็นมงคล ดังที่เริ่มทำพิธีช่วงเช้าตรู่ที่ร่วมพิธีแห่เกี่ยวองค์พระข้ามฝั่งแม่น้ำแล้วนั้น ก็จะเป็นมงคลในการเริ่มต้นชีวิต และได้ร่วมพิธีแห่เกี่ยวตั้งแต่เช้าตรู่ถึงค่ำมืด ตลอดชีวิตจะมีมงคลสำหรับผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี

ประการที่สอง การแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟ มีความเชื่อถือว่า ผู้หามเกี่ยวเดินลุยไฟได้ เกี่ยวพระหมอ ที่หามนี้ พาผู้แบกเดินลุยไฟได้จากฝั่งหนึ่งถึงอีกฝั่ง พิเชฐ สายพันธ์ (2539) ชี้ให้พิจารณาความหมายของพิธีกรรมที่มีผลต่อผู้ทำพิธี โดยพบว่า ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวที่แห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟ ให้ท่านพระหมอปกป้องให้ปลอดภัยสำหรับผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี

ประการที่สาม ผู้ได้ร่วมพิธีแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟ ทั้งในฐานะผู้แบกเกี่ยวและผู้ร่วมสักการะพระหมอ ในพิธีนี้ มีความเชื่อว่า ความอัศจรรย์ต่อผู้ศรัทธาพระหมอที่ลุยไฟผ่านไปได้นี้ เพราะบารมีพระหมอช่วยไม่ให้มี ความเดือดร้อนแก่ชีวิต ผู้นับถือท่าน นอกจากนี้ ผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธีที่นับถือพระหมอที่เห็นแล้วว่าท่านพาผู้หามเกี่ยวเดินลุยไฟได้จาก ฝั่งหนึ่งไปถึงอีกฝั่ง มุ่งหวังจากการทำพิธีดังกล่าวที่แห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟว่า ผลบุญจะช่วยให้ชีวิตผู้ศรัทธาพระหมอสามารถข้ามพ้นอุปสรรค และผู้ทำพิธีกับผู้ร่วมพิธี มุ่งหวังให้ชีวิตก้าวจากจุดตั้งต้นไปถึงเป้าหมายได้สำเร็จจากการทำพิธีดังกล่าว

ประการที่สี่ เกี่ยวพระหมอที่ผู้แบกได้ลุยไฟไปนี้ เชื่อว่าเปลวไฟได้ทำลายความชั่วร้ายที่รบกวนผู้ศรัทธา และสำหรับผู้ร่วมพิธีกรรมครั้งนี้ก็เช่นกัน มีความมุ่งหวังว่าเปลวไฟได้ทำลายความอัปมงคลให้หมดไปจากชีวิตผู้ศรัทธาพระหมอ นี่คือการแสดงถึงจิตใจของผู้ร่วมพิธีที่เชื่อถืออำนาจพระหมอที่ศักดิ์สิทธิ์และมุ่งหวังจากการทำพิธีข้างต้น

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมแห่เกี่ยวพระหมอ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียง ออกแห่ในเมืองปัตตานี พบว่า พิธีกรรมและความเชื่อต่อการแห่เกี่ยวพระหมอนั้น นับเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาพิธีกรรมกับความเชื่อต่อศาสนาที่จะเห็นเป็นจุดเด่นของความคิดความเชื่อสำหรับผู้คนในพื้นที่แต่ละแห่งที่แสดงออกผ่านพิธีกรรม

ทั้งนี้เมื่อมองความเชื่อในแต่ละท้องถิ่นนี้ ก็เห็นความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม สำหรับความเชื่อและพิธีกรรมแห่เกี่ยวพระหมอที่ปัตตานี นับว่าอยู่ในท้องถิ่นมาอย่างสืบต่อกัน เพราะสัมพันธ์กับชีวิตคนจีนกับคนไทยศาสนาพุทธในพื้นที่ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับที่ภริมา วิริยาสถิตกุล (2558) อภิปรายว่าความเชื่อและพิธีกรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนแต่ละแห่ง ดังนั้นความเชื่อและพิธีแห่เกี่ยวพระหมอ จึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในชุมชนปัตตานี ความเชื่อที่แสดงออกอย่างในลักษณะรูปธรรมผ่านพิธีนี้มีขึ้นทุกปีในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 หรือ 15 วันหลังวันตรุษจีน แต่ก็มีมีความเชื่อสำคัญช่วงคืนก่อนจะออกแห่พระหมอที่แสดงออกในศาลเจ้าเล่งจูเกียง เรียกว่าคืนสูกดิบ ที่จะให้ความมงคลแก่ผู้ร่วมพิธี ความเชื่อในเรื่องคืนสูกดิบของการจะแห่เกี่ยวพระหมอนี้มีผลทางใจต่อผู้ศรัทธา นี่เป็นผลการศึกษาที่ได้มาอย่างสอดคล้องกับที่ศิริพร ณ ถลาง (2563) ชี้ว่าความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จะทำหน้าที่เป็นที่พึ่งทางใจต่อบุคคล โดยเฉพาะในเรื่องการยึดเหนี่ยวจิตใจ การวิเคราะห์ความเชื่อและพิธีกรรมแห่เกี่ยวพระหมอ ที่ปัตตานี ได้เห็นว่าความเชื่อนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมชุมชน และความเชื่อเป็นการแสดงบทบาทเรื่องการเป็นที่พึ่งกับที่ยึดเหนี่ยวทางใจของคนในพื้นที่ ซึ่งปฏิบัติต่อพิธีกรรมที่พวกเขาเชื่อถือนูชา

ความเชื่อต่อมาหลังจากคืนสูกดิบ และที่ได้อัญเชิญพระหมอลงเกี่ยวเพื่อจะออกแห่นั้น คือการแห่เกี่ยวพระหมอและเทพต่าง ๆ ขึ้นเกี่ยวออกแห่ เป็นขบวนแห่เกี่ยว ขณะเดียวกันก็ได้ทำพิธีสำคัญคือ พิธีแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี ที่ผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีมุ่งหวังจากบารมีพระหมอ หนุนส่งให้ผู้ทำพิธีสามารถข้ามพ้นอุปสรรคในชีวิต เหมือนที่ผู้แห่เกี่ยวสามารถข้ามแม่น้ำปัตตานีจากฝั่งหนึ่งไปยังอีกฝั่งได้ พิธีกรรมที่มาจากความหวังของผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีนี้ เป็นไปตามสภาพชีวิตในพื้นที่ซึ่งมีการอยู่อย่างผสมผสานเชื้อชาติ ศาสนา และการประกอบอาชีพที่หลากหลายก็ปรารถนาให้สงบสุขไม่มีปัญหา นี่คือผลการวิเคราะห์ที่เป็นไปอย่างสอดคล้อง

กับที่พิเศษ สายพันธ์ (2539) อภิปรายว่าพิธีกรรมจะแฝงความมุ่งหวังของผู้ทำพิธีซึ่งเชื่อมโยงกับความหมายตามบริบทและสถานการณ์ของชุมชนนั้น นับเป็นประเด็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการศึกษาพิธีกรรมกับความเชื่อต่อศาสนาจากการแห่เกี่ยวพระหมอ ที่สะท้อนความคิดความเชื่อสำหรับผู้คนในพื้นที่ปัตตานี

อนึ่ง เมื่อพิจารณาพิธีต่อมาจากนั้นหลังพิธีแห่เกี่ยวพระหมอลงข้ามแม่น้ำปัตตานี คือพิธีแห่เกี่ยวไปตามบ้าน ที่ตั้งโต๊ะบูชา จุดเทียน มีกระถางธูป และดอกไม้ผลไม้ต่าง ๆ ขบวนแห่เกี่ยวพระหมอไปตามบ้านจนถึงช่วงเย็น เมื่อใกล้ค่ำก็จะมีพิธีแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟที่หน้าศาลเจ้าเล่งจูเกียง ผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีมุ่งหวังให้ตนโดยมีมงคลในการเริ่มชีวิต เมื่อร่วมพิธีแห่เกี่ยวพระหมอข้ามฟากแม่น้ำช่วงเช้า ส่วนการทำพิธีและร่วมพิธีแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟช่วงค่ำจนครบพิธีทั้งวัน ชีวิตก็จะมีมงคลตั้งแต่ต้นถึงบั้นปลาย การยึดมั่นในความเชื่อและพิธีต่ออำนาจศักดิ์สิทธิ์นี้ เป็นไปตามความศรัทธาอย่างสูงของผู้คนในท้องถิ่น ผลการศึกษาประเด็นนี้เป็นไปตามที่จารุวรรณ ธรรมวัตร (2530) รวมถึงปัทมาสน์ พิณนกุล ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์และเมตตาศิริสุข (2563) มีทัศนะว่าพิธีกรรมและความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาและเทพ เมื่อมีความศรัทธาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เข้ามาเกี่ยวข้องก็จะยิ่งเพิ่มความเคารพยึดถือต่อความเชื่อและพิธีกรรมนั้นยิ่งขึ้น

ดังนั้น การศึกษาความเชื่อและพิธีแห่เกี่ยวพระหมอ อันเกี่ยวข้องกับประเด็นทางศาสนา พบว่ามีการแสดงออกถึงความเชื่อ ที่สะท้อนวัฒนธรรมชุมชน ดังที่เห็นคนเชื้อสายจีนกับคนไทยพุทธศาสนา ที่ทำพิธี มุ่งหวังบารมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งปฏิบัติต่อพิธีกรรมที่ศรัทธา แต่เรื่องเหล่านั้นความเชื่อและพิธีกรรมดังกล่าวไม่มีในมุสลิม นี่ก็บ่งชี้ลักษณะวัฒนธรรมของพื้นที่ปัตตานี

ประเด็นสำคัญอีกประการคือ ผลการศึกษาความเชื่อ และพิธีกรรมต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์อันเกี่ยวข้องกับศาสนาในแบบที่มีผู้ศรัทธาเชื้อสายจีนและคนไทยพุทธศาสนา คือ การนับถือต่อองค์เทพ นี่เป็นการการแสดงออกในพิธีกรรมที่เป็นการสะท้อนความเชื่อเรื่องการสร้างบารมีและการได้มีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจกับที่พึ่งทางใจ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องความเชื่อและพิธีกรรมแห่งเกี่ยวพระหมอ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียง ออกแห่ในเมืองปัตตานี พบว่า ความเชื่อสำคัญอันดับแรกคือความเชื่อในคืนวันสุกดิบ สื่อความเชื่อ ดังนี้ 1) ความเชื่อโยนโป้ย เชื่อว่าเป็นการอัญเชิญจิตวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ของพระหมอและเทพต่าง ๆ ในศาลเจ้า เพื่อขออนุญาตให้เริ่มพิธีและชี้ฤกษ์ลำดับต่าง ๆ ที่จะแห่ออกแห่เกี่ยว 2) ความเชื่อเรื่องการเชิญเกี่ยวให้เข้ามาในศาลเจ้า เกี่ยวองค์พระที่จะเชิญเข้ามาในศาลเจ้า เป็นไปตามฤกษ์จากความเชื่อการโยนโป้ย ความเชื่อการเชิญเกี่ยวนี้ ผู้เชิญเกี่ยวจะไหว้ร้อง พร้อมกับเสียงกลองและระฆังที่ตีดัง รับส่งกัน มีความเชื่อว่าเป็นการแสดงความเคารพต่อจิตวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ในพิธี พร้อมกับเป็นการฉลองพิธี 3) ความเชื่อการอัญเชิญพระหมอจากแท่นบูชา ให้มาประทับที่เกี่ยวในขบวนแห่ ความเชื่อนี้เชื่อว่าเป็นความโชคดีแก่ผู้ที่ศรัทธาพระหมอในการได้ทำพิธีแบกเกี่ยวออกแห่ต่อไป 4) ความเชื่อในการเปิดประตูศาลเจ้า เกี่ยวแรกที่แห่ออกจากศาลเจ้าคือพระประธาน นั่นคือเกี่ยวพระหมอ มีพิธีการจุดธูป เชื่อว่าไฟจะได้เผาสิ่งชั่วร้ายบริเวณนอกศาลเจ้า และพรมน้ำมนต์ทั่วทั้งบริเวณหน้าศาลเจ้า ในศาลเจ้าเพื่อความเป็นมงคล ร่มเย็นได้ถึงผู้ศรัทธาที่มาเฝ้าร่วมพิธี

เมื่อพิจารณาความเชื่อสำคัญต่อมา คือประเด็นความเชื่อต่อขบวนแห่เกี่ยว องค์ประกอบต่าง ๆ ในการแห่เกี่ยวสื่อความเชื่อ ดังนี้ 1) ความเชื่อเรื่องการถือธูปบูชา นำขบวนแห่เกี่ยว ผู้ที่นำขบวนจะถือธูปบูชา 9 ดอก โดยเชื่อว่าเป็นแสดงถึงรวมความศรัทธาจากจำนวนธูปบูชาทั้งองค์พระหมอและองค์เทพต่าง ๆ ในขบวนเกี่ยวที่แห่ครั้งนี้ 2) ความเชื่อเรื่องการมีดอกไม้บูชาในขบวนแห่เกี่ยว ซึ่งมีดอกไม้สำคัญ 3 ชนิด ดอกเบญจมาศ เชื่อว่าการได้ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยดอกเบญจมาศ ผู้ไหว้จะถูกปิดเป่าอัปมงคลออกไป พวงมาลัยดอกมะลิ สื่อถึงความบริสุทธิ์ใจของ ผู้สักการะพระหมอ และองค์เทพต่าง ๆ ดอกบัว เป็นความเชื่อของผู้ศรัทธาว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในขบวนแห่เกี่ยวนี้เกี่ยวข้องกับความเป็นพุทธ จึงบูชาด้วยดอกไม้ตามแบบพุทธ 3) ความเชื่อเรื่องการถือธงใหญ่ในขบวนแห่เกี่ยว ธงใหญ่ต่าง ๆ เชื่อว่าสื่อถึงการได้มีทัพสวรรค์ทั้ง 5 ปกป้องพระหมอและเทพในขบวนแห่เกี่ยว 4) ความเชื่อเรื่องการตี่จ๊อง ตี่ฉาบ ตี่กลองในขบวนแห่เกี่ยว เชื่อว่าเสียงที่ดังมากนี้ ได้ขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ตกใจกลัว และหนีไปจากขบวนศักดิ์สิทธิ์ของพระหมอและเทพต่าง ๆ ในขบวนเกี่ยว 5) ความเชื่อ

เรื่องการถือธงเล็กสามเหลี่ยม 5 สี ในขบวนแห่เกี่ยว เชื่อว่าสีธงทั้ง 5 นี้สื่อถึงธาตุทั้ง 5 ตามความเชื่อของจีนที่ประกอบขึ้นเป็นการกำเนิดชีวิต ในการกำเนิดธาตุทั้ง 5 และทำให้ชีวิตต่างๆอยู่อย่างร่มเย็นนี้เชื่อว่าเพราะबारมีพระหมอกับเทพต่าง ๆ ที่ออกแห่ในขบวนเกี่ยว

ทั้งนี้ หากวิเคราะห์ในประเด็นด้านพิธีกรรมเรื่องการแห่เกี่ยวพระหมอ พบว่า พิธีแห่เกี่ยวพระหมอข้ามแม่น้ำปัตตานี ผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีมุ่งหวังว่าการได้ร่วมในพิธีนี้ซึ่งเริ่มในช่วงเช้านี้ ผู้ทำพิธีจะได้เริ่มชีวิตอย่างสดชื่นเหมือนสายน้ำที่พระหมอลงแห่ในแม่น้ำปัตตานี และเป็นมงคลชีวิต ได้เริ่มชีวิตอย่างรุ่งโรจน์เหมือนดวงอาทิตย์ขึ้นยามเช้าตามเวลาที่เกี่ยวพระหมออัญเชิญแหล่งแม่น้ำปัตตานี การได้ร่วมอยู่ในพิธีแห่เกี่ยวพระหมอลงแม่น้ำนี้ ยังเป็นความมุ่งหวังของผู้ทำพิธีและร่วมพิธีว่ามีความราบรื่นในการทำมาหากิน เหมือนสายน้ำที่ไหลได้สะดวกตามตำนานการพบพระหมอในคลองอะเนาะซุงา

พิธีกรรมสำคัญต่อไปก็เป็นพิธีไหว้พระหมอที่บ้านเมื่อขบวนบนเกี่ยวแห่มาถึงนี้มีความเชื่อว่าการจุดเทียนและธูป 9 ดอก ตั้งโต๊ะบูชาพระหมอหน้าบ้าน ผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีมุ่งหวังว่าการได้ร่วมในพิธีนี้จะเป็นมงคลแก่ผู้ศรัทธา การบูชาด้วยดอกไม้ ผลไม้ หรือของเจวดยพระหมอ การไม่เบียดเบียนชีวิตอื่นนี้ ผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีมุ่งหวังว่าการได้ร่วมในพิธีนี้ผลบุญจะส่งถึงผู้สัการะ ได้รับความเมตตาจากพระหมอคุ้มครอง ส่วนเมื่อเกี่ยวพระหมอแห่มาถึง และอัญเชิญท่านที่หน้าบ้าน बारมีพระหมอส่งผลให้ผู้ศรัทธาและครอบครัวมีความสุข หากเจ็บไข้ก็จะทุเลาลงจนหายป่วย ผู้ศรัทธาซึ่งทำบุญกับพระหมอที่บ้านจะมีความรุ่งเรืองในการทำงาน การได้สักการะพระหมอที่บ้านเชื่อว่าबारมีพระหมอจะปัดเป่าสิ่งไม่ดีออกไปด้วย พิธีกรรมช่วงสุดท้ายของการแห่เกี่ยวพระหมอคือ พิธีแห่เกี่ยวลุยไฟ ผู้ได้ร่วมพิธีแห่เกี่ยวพระหมอลุยไฟ ทั้งในฐานะผู้แบกเกี่ยวและผู้ร่วมสักการะพระหมอในพิธีกรรม มีความมุ่งหวังว่า ผู้ศรัทธาพระหมอที่ลุยไฟพ้นไปได้ เพราะबारมีพระหมอช่วยไม่ให้มีความเดือดร้อน นอกจากนี้ ผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีมุ่งหวังว่าการได้ร่วมในพิธีนี้ที่นับถือพระหมอที่เห็นแล้วว่าท่านพาผู้หามเกี่ยวเดินลุยไฟได้จากฝั่งหนึ่งไปถึงอีกฝั่ง การร่วมพิธีครั้งนี้จะหนุนส่งให้ผู้ร่วมพิธี ที่ศรัทธาพระหมอจะสามารถข้ามพ้นอุปสรรคจากจุดตั้งต้นไปถึงเป้าหมายได้ และเปลวไฟในพิธีนี้ได้ทำลายความชั่วร้ายที่รบกวนผู้ทำพิธีและผู้ร่วมพิธีในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมแห่งเกี่ยวพระหมอ จากศาลเจ้าเล่งจูเกียง ออกแห่ในเมืองปัตตานีนั้น ถือเป็นจุดเด่นที่เป็นลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นในชุมชนปัตตานี อย่างไรก็ตามพบว่าในจังหวัดอื่นบางแห่งก็มีการนับถือพระหมอ แต่ยังไม่มีการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ จึงมีข้อเสนอแนะว่าควรเปรียบเทียบการศึกษาด้านความเชื่อและพิธีกรรมต่อพระหมอระหว่างท้องถิ่นที่แตกต่างจังหวัดกัน

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2530). **คติชาวบ้านอีสาน**. กรุงเทพฯ: อักษรวัฒนา.
- ชนิชา นุ่มพุ่ม. (2558). **คติความเชื่อ รูปแบบและการจัดวางประติมากรรมศาลเจ้า : ศาลเจ้าหน่าจา ซาไท้จื้อ ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปัทมาสน์ พิณนุกูล ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์และเมตตา ศิริสุข. (2563). “ม้าทรง” ความเป็นเทพกับความเป็นมนุษย์ : ปฏิบัติการในพื้นที่พิธีกรรมงานประเพณีถือศีลกินผักของจังหวัดภูเก็ต”, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต**. 16(1), 183-208.
- พิเชฐ สายพันธ์. (2539). **นาคาคติอีสานลุ่มน้ำโขง วิธีชีวิตทางวัฒนธรรมจากพิธีกรรมร่วมสมัย** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภริมา วินิธาสถิตยกุล. (2558). “คติชนวิทยา : ความเชื่อกับสังคมไทย”, **วารสาร มจร. มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**. 1(1), 31-41.
- ศิราพร ณ ถลาง. (2563). **ทฤษฎีคติชนวิทยา : วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ด้านนันทนาการพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุคลากรกรม

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ชูชาติ เลิศลาภลักษณ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2564.

ธาดา คณานุรักษ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

สำนักงานมูลนิธิเทพปฐมนิยสถาน ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564.

พันธฤทธิ์ วัฒนายากร (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2564.

วิชา พรพิริยะมงคล (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์). ศาลเจ้าเล่งจูเกียง

ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2564.

สาทร กาญจนขิม (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์). สำนักงาน

มูลนิธิเทพปฐมนิยสถาน ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2564.

อรรถพร อารีหทัยรัตน์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2564.

ผู้ให้ข้อมูลรอง คนไทยเชื้อสายจีน

กนกพงษ์ ศรีกัลยานิวัต (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564.

จำเนียร อนุพงษ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564.

ปริญทร แซ่ป่ง (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564.

มนต์ฤดี พงษ์ธัญญะวิริยา (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564.

เสาวนิตย์ คงวัดใหม่ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2564.

ผู้ให้ข้อมูลรอง กลุ่มคนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ

ณรงศ์วิทย์ อังกะณะตระกุล (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2564.

นนทวัชร คงเหมาะ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2564.

รัตนพร ยอดวิจิตร (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2564.

วัชร โชคสวัสดิการ (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2564.

สุรเดช ทองบุญชู (ผู้ให้สัมภาษณ์). บัญชา เตส่วน (ผู้สัมภาษณ์).

ศาลเจ้าเล่งจูเกียง ปัตตานี ตำบลอาเนาะรู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.
เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2564.

แรงจูงใจและส่วนผสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อ ผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

Incentives and marketing mix that influence product
purchase decisions Ceramics of Lampang Province

ดาวเดือน อินเตชะ^{1*} (Daoduean Intecha)^{1*}

ชลธิชา รอดหิรัญ² (Cholticha Rodhiran)²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแรงจูงใจและส่วนผสมทางการตลาด ในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 400 คน ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน การวิเคราะห์ ความถดถอยเชิงพหุ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ มีรายได้ 10,000 – 20,000 บาท และอาชีพส่วนใหญ่อาชีพอิสระพนักงานเอกชน ส่วนใหญ่ ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่มักจะซื้อบ่อยที่สุดคือ อุปกรณ์เครื่องครัว ค่าใช้จ่ายที่ซื้อผลิตภัณฑ์ เซรามิกในแต่ละครั้ง 100 – 500 บาท ส่วนความคิดเห็นแรงจูงใจของผู้บริโภคในการ เลือกซื้อเซรามิก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ แรงจูงใจด้านอารมณ์ ($\bar{X}=4.09$) รองลงมา แรงจูงใจด้านเหตุผล ($\bar{X}=4.05$) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับส่วนผสมทางการตลาด

^{1*} อาจารย์, หลักสูตรบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ลำปาง 52100, อีเมล : nong_law@hotmail.com

² อาจารย์, หลักสูตรศิลปศาสตร คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยี วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง ลำปาง 52100, อีเมล : nong_law@hotmail.com

^{1*} Lecturer, Bachelor of Business Administration, Faculty of Business Administration and Technology, Lampang Inter-Tech College, Lampang, 52100, Thailand, E-mail: nong_law@hotmail.com

² Lecturer, Bachelor of Arts, Faculty of Business Administration and Technology, Lampang Inter-Tech College, Lampang, 52100, Thailand, E-mail: nong_law@hotmail.com

*Corresponding author : Email address : nong_law@hotmail.com

Received : March 9, 2022 ; Revised : August 2, 2022 ; Accepted : August 23, 2022

โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}=4.25$) รองลงมา ด้านราคา ($\bar{X}=4.09$) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.05$) และ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}=3.98$)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแรงจูงใจและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์กัน และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอิทธิพลของแรงจูงใจและส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : แรงจูงใจ, ส่วนประสมทางการตลาด, การตัดสินใจซื้อ

Abstract

The objective of this research is to study incentives and marketing mix that influence purchase decisions of ceramics of Lampang Province. It is an exploratory research using a questionnaire. The sample group used in the study consisted of 400 people. The statistics used were descriptive statistics, mean, percentage, standard deviation and inferential statistical analysis multiple regression analysis and multiple correlation analysis. The results showed that most of the consumers are female aged between 20-30 years old. Average monthly income is 10,000–20,000 baht, and most of them work as private employees. The ceramic product often purchased is kitchen equipment. The cost of purchasing ceramic products each time is 100–500 baht. The samples thought that motivation of consumers in choosing to buy ceramics was at a high level ($\bar{X}=4.07$). When analyzing each aspect, it was found that the aspect with the highest average was emotional motivation ($\bar{X}=4.09$), followed by rational motivation ($\bar{X}=4.05$). Comments on the overall marketing mix were at a high level ($\bar{X}=4.09$). When analyzing each aspect, it was found that the factors with the most average values were Place ($\bar{X}=4.25$), Prices ($\bar{X}=4.09$), Products ($\bar{X}=4.05$), and Promotions ($\bar{X}=3.98$).

The correlation coefficient of incentives and marketing mix that influence product purchase decisions on ceramics of Lampang Province were correlated and related in the same direction at statistical significance level at 0.01. Moreover, the influence of motivation and marketing mix factors affects the decision to buy ceramic products significantly at the 0.05 level.

Keywords : Motivation, Marketing mix, Purchase Decision

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID19 ในประเทศไทยทำให้สถานการณ์ตลาดเซรามิกในปี 2564 ส่งผลต่อความมั่นใจของลูกค้าและส่งผลกระทบทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศยังคงชะลอตัว และการแข่งขันมีความรุนแรงมากขึ้น เกิดการปรับตัวและใช้กลยุทธ์เพื่อดำเนินกิจการให้อยู่รอดและให้ได้รับผลกระทบต่อกิจการน้อยที่สุด จะเห็นได้ว่าจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้บริษัทมีการปรับตัวและเตรียมแผนงานโดยการรักษาสัดส่วนแบ่งตลาดและควบคุมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมถึงเร่งการดำเนินการในแผนงานต่าง ๆ เพื่อรองรับการฟื้นตัวในอนาคต โดยการเพิ่มช่องทางในการขายผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ตลอดจนวางแผนและประมาณการทางด้านความต้องการซื้อของลูกค้าและการผลิตสินค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม (มติชนออนไลน์, 2565) อุตสาหกรรมเซรามิกในประเทศไทยเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทย เนื่องจากมีการใช้วัตถุดิบที่มีในประเทศเป็นหลัก นอกจากนั้นยังส่งผลทำให้เกิดการจ้างแรงงานจำนวนมาก จึงเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเซรามิกยังสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ กระเบื้องปูพื้น บุผนัง เครื่องสุขภัณฑ์ เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารของครัวเรือนเครื่องประดับ ลูกถ้วยไฟฟ้า เป็นต้น (ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2560)

การส่งออกสินค้าประเภทเซรามิกเป็นสินค้าอีกชนิดหนึ่งที่มีการส่งออกไปยังต่างประเทศ ตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิกที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น ซึ่งผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ทำการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ หลอดหรือท่อ และอุปกรณ์

ติดตั้ง ผลิตภัณฑ์เซรามิกสำหรับใช้ในห้องปฏิบัติการทางเคมี ใช้ในทางเกษตรกรรม และใช้ในการลำเลียงหรือบรรจุของ ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกทั้งสิ้น 326.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.6 ของการส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิกของไทยทั้งหมด รองลงมาคือประเทศสหรัฐอเมริกา ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ส่งออก คือ เครื่องสุขภัณฑ์ มีมูลค่าการส่งออกทั้งหมด 79.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 12.8 ของการส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิกของไทยทั้งหมด วิฤตการณ์ทางการเงินของสหรัฐอเมริกา ส่งผลกระทบต่อปัจจัยเศรษฐกิจทั่วโลก เกิดภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัวลง ทำให้กำลังซื้อของผู้บริโภคทั่วโลกต่างลดลงไปด้วย จากการคาดการณ์ของศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่ามูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์เซรามิกมีแนวโน้มจะชะลอตัวลง โดยคาดว่า ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่มีแนวโน้มการส่งออกที่ลดลง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เซรามิกประเภท วัสดุก่อสร้าง เช่น เครื่องสุขภัณฑ์ต่างๆ กระเบื้องปูพื้น ปิดผนังและโมเสค และเซรามิกประเภทของข้าวสวยและเครื่องประดับ ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการปรับตัวสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเซรามิก ควรทำการควบคุมมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ โดยการลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งควรทำการวิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ รวมไปถึง การทำการตลาดแนวใหม่ เพื่อกระตุ้นกำลังซื้อของผู้บริโภคภายในประเทศ เพื่อสร้างความสมดุลและเพิ่มมูลค่าการส่งออกของผลิตภัณฑ์เซรามิกอีกด้วย (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2552)

อุตสาหกรรมเซรามิกไทยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่ภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดลำปางซึ่งมีจำนวน โรงงานเซรามิกมากกว่า 200 โรงงาน จากทั้งหมด 600 กว่าโรงงานเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญเนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านทรัพยากรคือดินหินและแร่ อุตสาหกรรมเซรามิกจัดได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทยเนื่องจากเป็นแหล่งสร้างอาชีพของคนในท้องถิ่น เป็นแหล่งจ้างงานสร้างรายได้ให้กับเศรษฐกิจไทยและยังนำเงินเข้าประเทศจากการส่งออก อีกด้วย ตลาดต่างประเทศที่สำคัญที่เป็นตลาดส่งออกของผลิตภัณฑ์เซรามิก โดยแยกตามประเภท ของผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้ประกอบการมีการกระตุ้นการซื้อของผู้บริโภคและทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจมากขึ้น ผู้ประกอบการหลายรายจึงต้องหาช่องทางเพื่อระบาย สินค้าผ่านช่องทางของตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เอทเลทได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเพิ่มมากยิ่งขึ้น เพราะผู้บริโภคทราบว่า

สินค้าราคาถูกที่ นำมาจำหน่ายในเอาท์เลท คือ สินค้าราคาถูกเป็นสินค้าที่มีเกรดลดลงจากที่ ตั้งไว้ สินค้ามีตำหนิ สินค้าตกเกรดแล้ว ซึ่งตรงกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคยุคนี้ที่ให้ความสำคัญเรื่องราคาทำให้มีการขยายสาขาและการแข่งขันของการทำเอาท์เลทเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน (พงศ์ธนา ภายโธสง, 2554)

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อการประกอบการตัดสินใจในการซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิก และทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภคว่ามีลักษณะอย่างไร ปัจจัยใดมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อการซื้อของผู้บริโภค เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปใช้ในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในอนาคตให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแรงจูงใจและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

ทบทวนวรรณกรรม

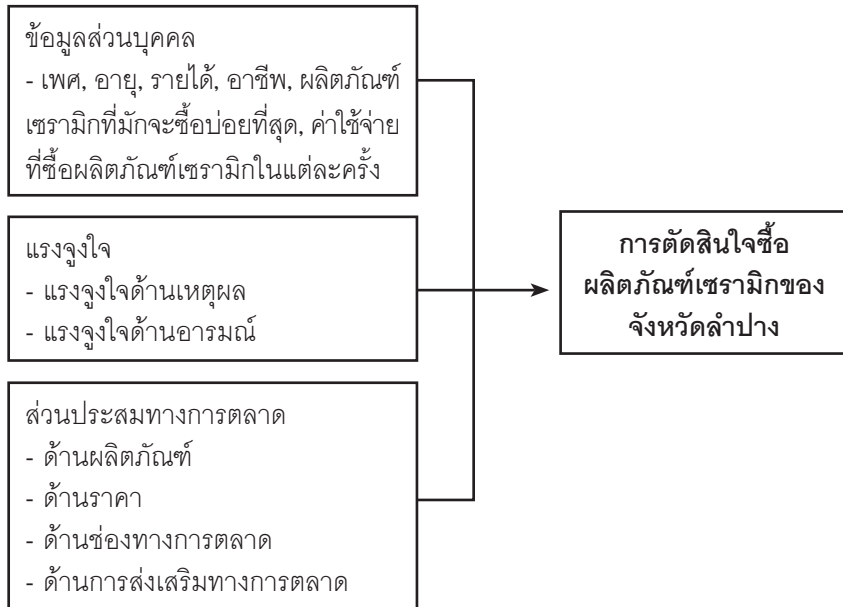
ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษางานวิจัยแรงจูงใจและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ดังนี้

1. จากแนวคิดและทฤษฎี แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยจงใจให้กระทำหรือดิ้นรนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์บางอย่างซึ่งจะเห็นได้พฤติกรรมที่เกิดจากการจูงใจเป็นพฤติกรรมที่มีใช้เป็นเพียงการตอบสนองสิ่งเร้าปกติธรรมดา และแรงจูงใจเป็นกระบวนการที่ชักนำใ้มน้าวให้บุคคลเกิดความมานะพยายามเพื่อที่จะสนองตอบความต้องการบางประการให้บรรลุผลสำเร็จ (Lovell, 1980: 109) และการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมกระทำกิจกรรมของบุคคลโดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ (Domjan 1996: 199) และ พิบูล ที่ปะปาล (2545: 156-159) สาเหตุการเกิดแรงจูงใจมีหลายกรณี ได้แก่ แรงจูงใจที่เกิดจากตัวผลิตภัณฑ์ แรงจูงใจที่เกิดจากเหตุผล แรงจูงใจที่เกิด

จากอารมณ์ และแรงจูงใจที่เกิดจากการอุปถัมภ์ร้านค้า เมื่อทำการศึกษาแล้วผู้วิจัยได้นำแรงจูงใจที่เกิดจากเหตุผล และแรงจูงใจที่เกิดจากอารมณ์ มาใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

2. ส่วนประสมทางการตลาด จากแนวคิดของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ (2541) ได้อ้างถึงแนวคิดส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Mix) ของ Philip Kotler ไว้ว่าเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งจะได้ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หรือ 4Ps ในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) เป็นสิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้า โดยต้องตอบสนอง ความต้องการของลูกค้าได้ และลูกค้าจะต้องได้รับผลประโยชน์ และคุณค่าจากผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยทั่วไปแล้ว ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ และ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ ด้านราคา (Price) หมายถึง ราคาของสินค้า ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่ากับ ราคาของสินค้านั้น สินค้าต้องมีคุณค่าสูงกว่าราคาที่ตั้งไว้ลูกค้าจึงจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การกำหนด ราคาสินค้า ก็ควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านผลประโยชน์และคุณค่าที่มีให้กับลูกค้าด้วย ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศ หรือสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอหรือขายสินค้าให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในด้านคุณค่า และคุณประโยชน์ของสินค้าที่ผู้ขายต้องการจะนำเสนอ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องพิจารณาทั้งในด้าน ท่าเลที่ตั้งและช่องทางในการที่จะนำเสนอหรือช่องทางในการขายสินค้า และด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการ ติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแจ้งข่าวสารต่าง ๆ หรือชักจูงให้ผู้ซื้อมีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าและร้านค้า และเพื่อทำให้ผู้ซื้อเกิดความสนใจในตัวสินค้ามากขึ้น โดยผู้วิจัยเลือกใช้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมทางการตลาด มาใช้ในการศึกษาในครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้บริโภคที่ซื้อเซรามิกในจังหวัดลำปาง ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด ผู้วิจัยจึงใช้วิธีคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรที่ไม่ทราบค่าจำนวนประชากร (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549, น. 28) ได้ขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 384.16 คน จึงจะประมาณค่าร้อยละ โดยมีความผิดพลาดไม่เกิดร้อยละ 5 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและเพื่อลดความคลาดเคลื่อนต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และป้องกันการได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่สมบูรณ์ผู้วิจัยจึงเก็บเพิ่มอีก 15 ชุด จึงเก็บกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ที่เคยซื้อเซรามิกในจังหวัดลำปาง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวความคิดที่กำหนดขึ้น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ระดับการศึกษา ผลិតภัณฑ์เซรามิกที่มักจะซื้อบ่อยที่สุด และค่าใช้จ่ายที่ซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกในแต่ละครั้ง

ตอนที่ 2 แรงจูงใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อเซรามิก ได้แก่ แรงจูงใจด้านเหตุผล และแรงจูงใจด้านอารมณ์ โดยกำหนดระดับมาตราส่วนของคำตอบที่เป็นความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยประยุกต์การวัดคะแนนตามแบบมาตราวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale, 1967) เรียกว่า วิธีการประเมินแบบรวมค่า (Method of Summated Rating) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลិតภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมทางการตลาด โดยกำหนดระดับมาตราส่วนของคำตอบที่เป็นความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยประยุกต์การวัดคะแนนตามแบบมาตราวัดของลิเคิร์ท (Likert Scale, 1967) เรียกว่า วิธีการประเมินแบบรวมค่า (Method of Summated Rating) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ด้วยวิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของคอน บราท (Cronbach's alpha Coefficient) ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสามารถวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ดังนี้

ปัจจัย	Cronbach's Alpha if Item Deleted
แรงจูงใจ	
แรงจูงใจด้านเหตุผล	.799
แรงจูงใจด้านอารมณ์	.818
ส่วนประสมทางการตลาด	
ด้านผลิตภัณฑ์	.804
ด้านราคา	.796
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.876
ด้านการส่งเสริมทางการตลาด	.919

ซึ่งมีค่ามากกว่า .70 ดังนั้นแสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น และเชื่อถือได้เพียงพอต่อการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากร ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ความคิดเห็นแรงจูงใจและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ใช้สถิติพื้นฐานหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสถิติ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ

ผลของการวิจัย

1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อเซรามิก ได้แก่ แรงจูงใจด้านเหตุผล และแรงจูงใจด้านอารมณ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อเซรามิก

แรงจูงใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
แรงจูงใจด้านเหตุผล	4.05	0.51	มาก
1. ราคามีความเหมาะสม	4.37	0.48	มาก
2. รูปแบบของสินค้ามีความทันสมัย สวยงาม คงทน เหมาะสม	4.08	0.54	มาก
3. สินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และมีความ หลากหลายให้เลือกซื้อ	3.99	0.78	มาก
4. สถานที่จำหน่ายมีความหลากหลาย	3.80	0.81	มาก
5. การมีส่วนลด แลก แจก แถม ของร้าน	4.01	0.61	มาก
แรงจูงใจด้านอารมณ์	4.09	0.50	มาก
6. เลือกซื้อสินค้าเพราะอยากซื้อด้วยตัวเอง	4.08	0.73	มาก
7. เข้าใช้บริการร้านที่มีการบริการที่ดีและรู้จักเจ้าของ	4.01	0.70	มาก
8. ซื้อสินค้าเพราะเห็นคนอื่นซื้อ	4.09	0.55	มาก
9. ซื้อสินค้าในร้านที่มีสินค้าวางหน้าร้านมาก ๆ และ หลากหลาย	4.02	0.69	มาก
10. ซื้อสินค้าในร้านที่ติดป้ายลดราคาและแถมสินค้า	4.25	0.64	มาก
รวม	4.07	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นแรงจูงใจของผู้บริโภคในการเลือกซื้อเซรามิก โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก ได้แก่ แรงจูงใจด้านอารมณ์ ($\bar{X}=4.09$) รองลงมา แรงจูงใจด้านเหตุผล ($\bar{X}=4.05$) สามารถอธิบายเป็นรายด้าน ดังนี้ แรงจูงใจด้านอารมณ์ของผู้บริโภคในการเลือกซื้อเซรามิก คือ ซื้อสินค้าในร้านที่ติดป้ายลดราคาและแถมสินค้า ($\bar{X}=4.25$) รองลงมา ซื้อสินค้าเพราะเห็นคนอื่นซื้อ ($\bar{X}=4.09$) เลือกซื้อสินค้าเพราะอยากซื้อด้วยตัวเอง ($\bar{X}=4.08$) ซื้อสินค้าในร้านที่มีสินค้าวางหน้าร้านมาก ๆ และหลากหลาย ($\bar{X}=4.02$) และเข้าใช้บริการร้านที่มีการบริการที่ดีและรู้จักเจ้าของ ($\bar{X}=4.01$) ส่วนแรงจูงใจด้านเหตุผลของผู้บริโภคในการเลือกซื้อเซรามิก คือ ราคามีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.37$) รองลงมา รูปแบบของสินค้ามีความทันสมัย สวยงาม คงทน เหมาะสม ($\bar{X}=4.08$) การมีส่วนลด แลก แจก แถม ของร้าน ($\bar{X}=4.01$) สินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และมีความหลากหลายให้เลือกซื้อ ($\bar{X}=3.99$) และสถานที่จำหน่ายมีความหลากหลาย ($\bar{X}=3.80$) ตามลำดับ

2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลลัพธ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมทางการตลาด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลลัพธ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมทางการตลาด

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านผลิตภัณฑ์	4.05	0.66	มาก
1. การออกแบบลวดลาย สี สัน สวยงาม	4.07	0.82	มาก
2. มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ลวดลายตราไก่	3.99	0.78	มาก
3. มีความคงทนในการใช้งาน	4.08	0.65	มาก
4. ใช้ประโยชน์หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.09	0.72	มาก
5. มีความปลอดภัย และทำความสะอาดได้ง่าย	4.03	0.77	มาก
ด้านราคา	4.09	0.58	มาก
6. มีการติดป้ายราคาชัดเจน เห็นได้ชัด	4.19	0.62	มาก
7. การซื้อในจำนวนมาก ๆ ราคาจะลดลง	4.15	0.86	มาก
8. ราคาถูกและเหมาะสม	3.99	0.71	มาก
9. ราคาสินค้ามีความแน่นอนเป็นมาตรฐาน	4.07	0.65	มาก
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.25	0.52	มาก
10. ร้านค้าจัดของเป็นระเบียบ ง่ายต่อการเลือกซื้อ	4.19	0.53	มาก
11. มีเอทิลและร้านค้าให้เลือกซื้อหลายสาขา	4.38	0.69	มาก
12. สามารถซื้อสินค้าผ่าน Social Media เช่น เพจ เว็บไซต์	4.21	0.84	มาก
13. สถานที่จอดรถสะดวก เพียงพอ และมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	4.25	0.55	มาก
ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.98	0.39	มาก
14. การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์	4.02	0.60	มาก
15. การลดราคา และต่อรองราคาได้	4.12	0.70	มาก
16. การแลกซื้อสินค้าในราคาที่ ถูกกว่าราคาปกติ	3.71	0.59	มาก
17. แคมเปญซื้อเมื่อซื้อสินค้าครบตามจำนวนเงินที่ตั้งไว้	4.07	0.64	มาก
รวม	4.09	0.40	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ($\bar{X}=4.25$) โดย ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีเอาร์ทเลทและร้านค้าให้เลือกซื้อหลายสาขา ($\bar{X}=4.38$) รองลงมา ด้านราคา ($\bar{X}=4.09$) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการติดป้ายราคาชัดเจนเห็นได้ชัด ($\bar{X}=4.19$) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X}=4.05$) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ใช้ประโยชน์หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับการใช้งาน ($\bar{X}=4.09$) และด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}=3.98$) โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การลดราคาและต่อรองราคาได้ ($\bar{X}=4.12$)

3) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของแรงจูงใจและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

แรงจูงใจ	แรงจูงใจด้านเหตุผล	แรงจูงใจด้านอารมณ์	การตัดสินใจเลือกซื้อ
แรงจูงใจด้านเหตุผล	1.000		
แรงจูงใจด้านอารมณ์	.784**	1.000	
การตัดสินใจเลือกซื้อ	.771**	.770**	1.000

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ของแรงจูงใจ ด้านแรงจูงใจด้านเหตุผล และด้านแรงจูงใจด้านอารมณ์ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง มีความสัมพันธ์กัน และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .770 - .784 แสดงว่ามีความสัมพันธ์สูง ซึ่งแรงจูงใจด้านเหตุผลและแรงจูงใจด้านอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรมีค่าไม่เกิน 0.80 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาไม่มีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์สูงเกินไป (Hair et al, 2010)

4) การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของแรงจูงใจและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

แรงจูงใจ	β	t	p-value
ค่าคงที่ (a)	.236	4.924	.000*
แรงจูงใจด้านเหตุผล	.935	5.997	.000*
แรงจูงใจด้านอารมณ์	.949	3.851	.000*
$R^2 = .942$, Adjusted $R^2 = .917$, SE = .11835, F= 64.781, N = 399, Sig.=.000b			

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 พบว่า อิทธิพลของปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ผลการวิเคราะห์ พบว่า แรงจูงใจส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ทั้งด้านแรงจูงใจด้านเหตุผล และแรงจูงใจด้านอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ $R^2=.942$ หรือร้อยละ 90.42 ส่งผลให้มีความสัมพันธ์ต่อกันมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าความแปรผันของปัจจัยแรงจูงใจส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	ด้านผลิตภัณฑ์	ด้านราคา	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ด้านการส่งเสริมการตลาด	การตัดสินใจเลือกซื้อ
ด้านผลิตภัณฑ์	1.000				
ด้านราคา	.725**	1.000			
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.619**	.702**	1.000		
ด้านการส่งเสริมการตลาด	.027	.102*	.456**	1.000	
การตัดสินใจเลือกซื้อ	.706**	.717**	.617**	.168**	1.000

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 5 พบว่า ความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง โดยมีความสัมพันธ์กัน และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกัน โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง .168 - .725 โดยด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคา มีความสัมพันธ์สูง ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีความสัมพันธ์ปานกลาง และด้านการส่งเสริมทางการตลาดมีความสัมพันธ์ต่ำมาก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรไม่เกิน 0.80 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาไม่มีปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์สูงเกินไป (Hair et al, 2010) และปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด	β	t	p-value
ค่าคงที่ (a)	.126	5.744	.000*
ด้านผลิตภัณฑ์	.484	9.397	.000*
ด้านราคา	.480	4.529	.000*
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	.122	5.774	.000*
ด้านการส่งเสริมการตลาด	.036	1.219	.224

$R^2 = .922$, Adjusted $R^2 = .921$, $SE = .12024$, $F = 68.189$, $N = 399$, $Sig. = .000b$

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า อิทธิพลของปัจจัยประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ด้านการส่งเสริมทางการตลาดที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง และ $R^2 = .922$ หรือร้อยละ 92.20 ส่งผลให้มีความสัมพันธ์ต่อกันมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าค่าความแปรผันของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาแรงจูงใจและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง พบว่า

แรงจูงใจในการเลือกซื้อเซรามิกของผู้บริโภคส่วนใหญ่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ทั้งแรงจูงใจด้านอารมณ์และแรงจูงใจด้านเหตุผล โดยแรงจูงใจด้านอารมณ์ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับซื้อสินค้าในร้านที่ติดป้ายลดราคาและแถมสินค้า ซื้อสินค้าเพราะเห็นคนอื่นซื้อ เลือกซื้อสินค้าเพราะอยากซื้อด้วยตัวเอง ซื้อสินค้าในร้านที่มีสินค้าวางหน้าร้านมากๆ และหลากหลาย และเข้าใช้บริการร้านที่มีการบริการที่ดีและรู้จักเจ้าของ จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจด้านอารมณ์ส่งผลต่อการเลือกซื้อเซรามิกของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับ หัสตินทร์ สอนปะละ และลำสัน เลิศกุลประหยัด (2560 : 215) ทำการศึกษาแรงจูงใจและส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรซื้อเซรามิกของนักท่องเที่ยว ชาวไทยในเอท์เลทเซรามิก จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจด้านอารมณ์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรซื้อเซรามิกของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเอท์เลทเซรามิกจังหวัดลำปาง และ อุไรวรรณ แยมเนียม (2537 : 9) กล่าวว่า ผู้บริโภคแต่ละคนมีกระบวนการตัดสินใจซื้อที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลทางจิตวิทยา ซึ่งรวมถึงสิ่งจูงใจ โดยสิ่งจูงใจในการซื้อ คือ สิ่งจูงใจในการเลือกซื้อสินค้าในด้านตราสินค้าและชนิดของสินค้าและบริการ ส่วนแรงจูงใจด้านเหตุผลนั้น ผู้บริโภคเห็นว่า ราคามีความเหมาะสม รูปแบบของสินค้ามีความทันสมัย สวยงาม คงทนเหมาะสม การมีส่วนลด แลก แจก แถม ของร้าน และสินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และมีความหลากหลายให้เลือกซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538 : 142) กล่าวไว้ว่า การจูงใจด้านอารมณ์ คือ การเลือกจุดมุ่งหมายตามหลักเกณฑ์ความรู้สึกส่วนตัวหรือดุลพินิจส่วนตัว โดยคำนึงถึงความพึงพอใจสูงสุด

ส่วนแรงจูงใจด้านเหตุผลนั้น ผู้บริโภคให้ความคิดเห็นว่า ราคามีความเหมาะสม รูปแบบของสินค้ามีความทันสมัย สวยงาม คงทน เหมาะสม และการมีส่วนลด แลก แจก แถม ของร้าน สินค้ามีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และมีความหลากหลายให้เลือกซื้อ และสถานที่จำหน่ายมีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ พิบูล ทีปะपाल (2545: 156-159) กล่าวว่า เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากการใคร่ครวญพิจารณาของ

ผู้ซื้ออย่างมีเหตุผลก่อนว่า ทำไมจึงซื้อสินค้าชนิดนั้น และไม่สอดคล้องกับ หัตถินทร์ สอนปะละ และลำสัน เลิศกุลประหยัด (2560 : 215) ทำการศึกษา แรงจูงใจและ ส่วนประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเซรามิกของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเอทเลทเซรามิก จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจด้านเหตุผล ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเซรามิกของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเอทเลทเซรามิกจังหวัดลำปาง นอกจากนี้ อริสา สำรอง (2556 : 148) กล่าวว่า แรงจูงใจ ด้านเหตุผลเกี่ยวข้องกับความน่าเชื่อถือ เป็นแรงจูงใจในการซื้อผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่มีความน่าเชื่อถือ เพราะเชื่อมั่นในบริษัท อีกทั้งความสะดวกในการใช้ เป็นอีกแรงจูงใจในการซื้อผลิตภัณฑ์โดยผู้บริโภคพิจารณาจากความง่ายในการใช้ผลิตภัณฑ์ และความสะดวกในการใช้ผลิตภัณฑ์

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดผู้บริโภคให้ความคิดเห็น ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มากที่สุด เนื่องจากมีเอทเลทและร้านค้าให้เลือกซื้อหลายสาขามีสถานที่จอดรถสะดวก เพียงพอ และมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก สามารถซื้อสินค้าผ่าน Social Media เช่น เพจ เว็บไซต์ และร้านค้าจัดของเป็นระเบียบง่ายต่อการเลือกซื้อ และมีความคิดเห็นในด้านราคา ว่ามีการติดป้ายราคาชัดเจนเห็นได้ชัด หากมีการซื้อในจำนวนมากๆ ราคาจะลดลง ราคาสินค้ามีความแน่นอนเป็นมาตรฐาน และราคาถูกและเหมาะสม ส่วนในด้านด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความคิดเห็น ว่า ใช้ประโยชน์หลากหลาย และมีความเหมาะสมกับการใช้งาน มีความคงทนในการใช้งาน การออกแบบลวดลาย สี สัน สวยงาม มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ลวดลายตราไก่ มีความปลอดภัย และทำความสะอาดได้ง่าย โดยปัจจัยด้านด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคา และด้านผลิตภัณฑ์ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง ซึ่งสอดคล้องกับ วิไลพร พิมพา และ อรชร มณีสงฆ์ (2558 : 59) ได้ศึกษาส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกในจังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยส่วนประสมการตลาดมีผลต่อนักท่องเที่ยวในการซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิก ทั้งปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคาและด้านการส่งเสริมการตลาด และสอดคล้องกับ วรุตม์ ประไพพัทธ์ (2556 : 73-75) ได้ศึกษาปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภท

เครื่องครัวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านราคาและด้านการส่งเสริมการตลาด ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้า และสอดคล้องกับ ฐานภูมิพิภพ ที่ชะสุข (2552 : 71) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อของฝากของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของฝากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านสินค้าและบริการ ด้านราคาของสินค้า และด้านการส่งเสริมการตลาด เช่นกัน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้บริโภคให้ความคิดเห็นว่าทั้งแรงจูงใจและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกของจังหวัดลำปาง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยด้านแรงจูงใจผู้บริโภคให้ความสำคัญกับแรงจูงใจด้านอารมณ์มากที่สุด ซึ่งผู้บริโภคจะซื้อสินค้าในร้านที่ติดป้ายลดราคาและแถมสินค้า ดังนั้นผู้ประกอบการแต่ละร้านควรทำการติดป้ายราคาให้ชัดเจนและเห็นได้ชัด เพื่อดึงดูดผู้บริโภคเข้ามาในร้าน นอกจากนั้นแล้ว ควรมีการจัดชุดสินค้า ลด แลก แจก แถม เสนอกับผู้บริโภค เพื่อเพิ่มยอดขายให้กับร้านค้าด้วย

2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ผู้บริโภคให้ความคิดเห็น ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการ ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงให้สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้บริโภคให้ดียิ่งขึ้น และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับร้านค้าและเป็นที่ยึดจำให้กับผู้บริโภค นอกจากนี้ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญ กับด้านการส่งเสริมทางการตลาด ให้มากขึ้น เช่น การลดราคา และต่อรองราคาได้ การแถมสินค้าเมื่อซื้อสินค้าครบตามจำนวนเงินที่ตั้งไว้ และการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของผู้บริโภคในการใช้ผลิตภัณฑ์เซรามิกจังหวัดลำปาง เพื่อให้ผู้ประกอบการได้นำมาปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นและตรงตามความต้องการของผู้บริโภค

2. ทำการศึกษาค้นคว้าและความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ประกอบการเซรามิกในการประกอบธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบทางการตลาดสำหรับผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). **สถิติสำหรับงานวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ณัฐณิธิ พิเศษสุข. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อของฝากของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี. **วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์**. 4(2), 71.

พิบูล ทิปะปาล. (2545). **หลักการตลาดยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.

พงศ์ธนา ภายไธสง. (2554). **ภาพรวมอุตสาหกรรมเซรามิกประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://sites.google.com/site/phngsthnaphaythisng/kar-tlad-se-ra-mik>.

มติชนออนไลน์. (2565). **เอสซีจี เซรามิก**. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2565, จาก https://www.matichon.co.th/economy/news_2549171.

วิไลพร พิมพ์ และ อรชร มณีสงฆ์. (2558). **ส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการซื้อผลิตภัณฑ์เซรามิกในจังหวัดลำปาง**. (การค้นคว้าแบบอิสระ). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วรุตม์ ประไพพัตร์. (2556). **ปัจจัยพฤติกรรมผู้บริโภคและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่ส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจซื้อสินค้าประเภทเครื่องครัวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง** (การค้นคว้าแบบอิสระ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- ศูนย์สารสนเทศโรงงานอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2560). **แนวทาง
การยกระดับศักยภาพอุตสาหกรรมเซรามิกสมัยใหม่ให้ก้าวทัน
อุตสาหกรรมอนาคต**. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2565, จาก http://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/ArticlesAnalysis/modern_ceramic.pdf.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2552). **อุตสาหกรรมเซรามิก**. สืบค้นเมื่อ 21 พฤศจิกายน
2564, จาก [https:// www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/
business/Pages/17103.aspx](https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/17103.aspx).
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2538). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2541). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ:
บริษัท วีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
- หัสตินทร์ สอนปะละ และลำสัน เลิศกุลประหยัด. (2560). แรงจูงใจและส่วน
ประสมการตลาดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเซรามิกของนักท่องเที่ยว
ชาวไทยในเอาร์ทเลทเซรามิก จังหวัดลำปาง, **วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี**.
11(1), 215.
- อุไรวรรณ แยมเนียม. (2537). **การส่งเสริมการตลาด**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- อริสา ลำรอง. (2556). **จิตวิทยาการตลาดและผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Cronbach, L.J. (1951). **Coefficient alpha and the internal structure of
tests**, Psychometrika. 16(3), 297-334.
- Domjan, M. (1996). **The Principles of Learning and Behavior Belmont**.
California: Thomson Wadsworth.
- Kotler, Philip. (2000). **Marketing Management**. The Millennium edition.
New Jersey : Prentic – Hall.
- Lovell, R. B. (1980). **Adult Learning**. New York: Halsted Press Wiley & Son.

Likert, Rensis. (1967). **The Method of Constructing and Attitude Scale.**

In Reading in

Fishbein, M (Ed.), **Attitude Theory and Measurement** (pp. 90-95).

New York: Wiley & Son.

ผลของการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงต่อความตระหนักรู้
ในการใช้กลยุทธ์และความสามารถในการเขียนย่อหน้าของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
Effects of Using Outlining Strategy on EFL Undergraduates'
Self-Awareness of the Strategy Usage and Paragraph
Writing Ability
มณฤดี สิทธิชัย^{1*} (Monruedee Sittichai)^{1*}

บทคัดย่อ

การเขียนย่อหน้าเป็นทักษะที่สำคัญและเน้นกระบวนการก่อนการเขียน เพื่อรวบรวมและจัดการกับความคิด การเขียนเค้าโครงเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ช่วยให้ผู้เขียน จัดการกับความคิดอย่างเป็นระบบและนำไปสู่การเขียนที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์ การเขียนเค้าโครงของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ก่อนและ หลังเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง และ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียน ย่อหน้าของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ก่อนและหลังเรียน กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง จำนวน 44 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความตระหนักรู้ด้านการใช้กลยุทธ์ การเขียนเค้าโครง ซึ่งใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ท 5 ระดับ และแบบทดสอบการเขียนย่อหน้า แบบอัตนัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติพรรณนาและค่าสถิติ t-test และรายงานผล ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดย

1 * ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
สงขลา 90000, อีเมล : mrsthongsri.m@gmail.com

^{1*} Assis. Prof. Dr., Department of Western Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla 90000, Thailand, E-mail : mrsthongsri.m@gmail.com

*Corresponding author : E-mail address : mrsthongsri.m@gmail.com

ก่อนเรียนมีความตระหนักรู้ปานกลาง และหลังเรียนมีความตระหนักรู้ในระดับมาก และ 2) นักศึกษามีความสามารถในการเขียนย่อหน้าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 พอสรุปได้ว่า การสอน กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงสามารถพัฒนาความตระหนักรู้ในการใช้และความสามารถในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษของผู้เรียน ดังนั้น นักศึกษาจำเป็นต้องได้รับการสอนและฝึกกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

คำสำคัญ : ความตระหนักรู้, กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง, การเขียนย่อหน้า

Abstract

Paragraph writing is an important skill that focuses on the pre-writing step which emphasizes on gathering and organizing ideas. Outlining is one of effective strategies that helps students organize the ideas systematically and leads to effective writing. Thus, the purpose of this study was 1) to compare self-awareness of using outlining strategy of EFL students before and after learning outlining strategy and 2) to compare the paragraph writing ability of EFL students before and after learning outlining strategy. The samples of the study were 44 English major students from a public university, using the purposive sampling technique. The main research instruments were the 5-point Likert scale questionnaire relating to self-awareness of using outlining strategy and a subjective test of paragraph writing. Descriptive and t-test statistics were employed for data analysis. Mean scores, standard deviations and t value were reported as results. The findings showed that 1) before learning outlining strategy, the students had self-awareness at moderate level, whereas their self-awareness was identified at high level after learning the strategy, and 2) the students' paragraph writing ability after learning the strategy was significantly increased at .05 level. It can be summarized that teaching outlining strategy can develop students' self-awareness of its usage and the students' paragraph writing ability; therefore, students need to be taught and practiced outlining strategy.

Keywords : Self-Awareness, Outlining Strategy, Paragraph Writing

บทนำ

การเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษ มีกระบวนการที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับทักษะความรู้และทักษะทางปัญญา Brammer (2007 : 72) กล่าวว่า การสอนการเขียนในชั้นเรียนได้เปลี่ยนจากการเน้นที่ผลงาน (Product-based approach) เป็นการเน้นที่กระบวนการ (Process-based approach) Negari (2011 : 299) กล่าวว่า การเขียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศดูเหมือนจะเป็นทักษะทางภาษาที่ยากที่สุดสำหรับผู้เรียน นอกจากนี้ Crème and Lea (2003) ยังพบว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการเขียนสำหรับผู้เรียน ได้แก่ การเขียนมีกระบวนการที่ยาว ซึ่งเริ่มตั้งแต่ขั้นต้นก่อนเริ่มเขียนจนถึงการปรับปรุงแก้ไขการเขียน โดยผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะหรือความสามารถหลายอย่าง เช่น ทักษะการสร้างเค้าโครง ทักษะทางไวยากรณ์ การเขียนให้เนื้อหามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีการเรียบเรียงที่ดี และมีความราบรื่น จะเห็นได้ว่า ทักษะการเขียนมีความสำคัญเป็นทักษะที่ยาก เป็นทักษะที่ต้องมีกระบวนการและองค์ประกอบที่ดี ฉะนั้นการวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นการช่วยลดความยากในการเขียนและช่วยพัฒนาการเขียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพ เป็นการเขียนมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ดี

อย่างไรก็ตาม การศึกษายังคงพบข้อผิดพลาดในการเขียนของผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เช่น ผู้เรียนไม่เขียนประโยคที่แสดงหัวข้อ (Topic sentence) หรือใช้ประโยคแสดงหัวข้อที่ไม่มีประสิทธิภาพ (Duigu, 2003) ส่วนหนึ่งของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเขียน คือ การเขียนที่มีประโยคสนับสนุนประเด็นสำคัญ (Supporting sentences) ไม่เพียงพอให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจน ยิ่งไปกว่านั้น ผู้เรียนบางคนลืมน้องประกอบที่ดีในการเขียนประเภทต่าง ๆ เช่น ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) ความราบรื่นในการเขียน (Coherence) และการเรียบเรียงที่ดี (Organization) นอกจากนี้ ยังพบปัญหาเรื่องการวางโครงสร้างการเขียนที่ไม่ดี ทำให้การเขียนมีความคลุมเครือและทำให้อ่านเกิดความสับสน การเขียนที่ไม่มีความราบรื่นถือว่าการเขียนที่มีคุณภาพต่ำ (Darus and Subramanian, 2009 : 483) พอสรุปได้ว่า ถึงแม้ว่าการเขียนจะเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการเรียนภาษาอังกฤษ แต่การสอนการเขียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาหนึ่งของการเขียนเกิดจากการขาดความรู้

ความเข้าใจของผู้เรียนในเรื่องขององค์ประกอบที่ดีของการเขียนด้านต่าง ๆ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนาความรู้และความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศให้ดีขึ้นโดยเน้นองค์ประกอบของการเขียนย่อหน้าที่ดี ได้แก่ การเขียนประโยคแสดงหัวข้อ การเขียนประโยคสนับสนุนที่เพียงพอต่อความเข้าใจของผู้อ่าน และการเขียนประโยคสรุปท้ายย่อหน้า รวมถึงการจัดการความคิด การเขียนที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความราบรื่น

การเขียนย่อหน้าเป็นพื้นฐานของการเขียนในระดับสูงขึ้น มีกระบวนการเขียนหลายขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนก่อนการเขียน ขั้นตอนการออกแบบและเรียบเรียง และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเขียนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ขั้นตอนก่อนการเขียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญและมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอภิปราย (Discussing) การระดมความคิดเห็น (Brainstorming) และการรวบรวมรายการ (Listing) กิจกรรมเหล่านี้มีความสำคัญต่อผู้เรียนในการสร้างความคิด ซึ่งผู้เรียนต้องมีความคิดที่เพียงพอเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียนก่อนเริ่มลงมือเขียน นอกจากนี้ขั้นตอนการเรียบเรียงยังเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดการกับความคิดมากมายที่ได้มาจากขั้นตอนก่อนการเขียน Oshima and Hogue (2007 : 15-16) กล่าวว่า กลยุทธ์สำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนจัดการกับความคิดได้ คือ การเขียนเค้าโครง (Making an outline) การมีเค้าโครงก่อนการเขียนช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการกับความคิดและยังทำให้ผู้เรียนมั่นใจอีกว่าจะไม่ลืมเขียนประเด็นสำคัญใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับหัวข้อที่เขียนอีกด้วย จะเห็นได้ว่า การเขียนเค้าโครงมีความสำคัญมากกับการเขียน การวิจัยนี้จึงเลือกการเขียนเค้าโครงเป็นกลยุทธ์หลักเพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถจัดการกับความคิดก่อนการเขียนได้อย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ในการเขียนเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้เรียนในการเอาชนะอุปสรรคปัญหาหรือความยากลำบากต่าง ๆ ในการเขียน ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมักใช้กลยุทธ์ในการเขียนที่แตกต่างกัน การเขียนเค้าโครงเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่อยู่ในขั้นตอนก่อนการเขียน โดยเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและโดดเด่นด้านการจัดการความคิด ผู้เรียนที่คุ้นเคยกับการเขียนเค้าโครงก่อนเริ่มลงมือเขียน สามารถพัฒนาการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้การเขียนของผู้เรียนเสร็จรวดเร็วขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงการใช้ไวยากรณ์ให้ดีขึ้นด้วย (Goose, 2001; David, 2004; Donahue, 2007)

นอกจากนี้ Crème and Lea (2003) กล่าวว่า การเขียนเค้าโครงสามารถช่วยให้การเขียนของผู้เรียนดีขึ้น 75 เปอร์เซ็นต์ และยังเป็นการเขียนที่มีความราบรื่น กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงจึงเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนแสดงความสำคัญและรายละเอียดสนับสนุนเกี่ยวกับหัวข้อที่เขียนได้อย่างมีเหตุผลและอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Tazky (2018 : 202) ที่พบว่า กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงช่วยผู้เรียนเรื่องกระบวนการเขียนและการเรียบเรียงความคิด ทำให้การเขียนมีคุณภาพ มีการเชื่อมโยงความคิดของแต่ละประโยคเป็นอย่างดี สามารถแก้ปัญหาการถ่ายทอดความคิดสู่การเขียนได้ พอสรุปได้ว่า กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้จึงมุ่งสอนและฝึกฝนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงให้กับนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศอย่างจริงจัง เพื่อให้การเขียนย่อหน้ามีการเรียบเรียงความคิดอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่ดีของการเขียน

การสอนกลยุทธ์การเขียนให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับทางเลือกวิธีและขั้นตอนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เทคนิค Scaffolding เป็นหนึ่งในเทคนิคการสอนเขียนที่มีประสิทธิภาพ Pressley (2002) ให้คำจำกัดความของ scaffolding คือ การสร้างสถานการณ์เชิงบวกหรือการให้การสนับสนุนต่าง ๆ จากผู้สอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถขยายทักษะและความรู้ของตนเอง โดยผู้สอนจะค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือหรือการสนับสนุนจนกว่าผู้เรียนจะสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายทางวิชาการเป็นรายบุคคลได้ นอกจากนี้ การสอนโดยใช้เทคนิค Scaffolding ยังช่วยกระตุ้นความสนใจเกี่ยวกับการกระทำ (Tasks) ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนทำการงานได้ง่ายขึ้นและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น เทคนิค Scaffolding ยังให้แนวทาง แสดงตัวอย่างที่ชัดเจน และลดอุปสรรคในการทำภาระงานสำหรับผู้เรียน ข้อดีอีกประการหนึ่งของเทคนิค Scaffolding คือ ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้และความคิดของตนเองกับเพื่อน ๆ (Vonna, Mukminatien & Laksmi, 2015 : 231-232) ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงโดยบูรณาการเทคนิค Scaffolding ซึ่งมีการแสดงตัวอย่างที่ชัดเจน ให้การสนับสนุน สร้างสถานการณ์ทางบวกให้นักศึกษา และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ทำงานกลุ่มเพื่อร่วมแบ่งปันความรู้และความคิดกับเพื่อน ๆ

อย่างไรก็ตาม การนำกลยุทธ์ไปใช้เพื่อพัฒนาการเขียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นนั้น สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งก็คือ ความตระหนักรู้ (Self-awareness) ของผู้เรียน โดยความตระหนักรู้ หมายถึง ความรู้หรือความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง (Oxford Advance Learner Dictionary, 2005 : 1376) เป้าหมายของกระบวนการในการสร้างความตระหนักรู้ คือ เพื่อสร้างความรู้ของตนเองให้ดีขึ้นเพื่อทำให้เกิดการตัดสินใจและการพัฒนา และเพื่อช่วยเหลือผู้เรียนที่มีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่อง นอกจากนี้ Ellis and Ibrahim (2015 : 3) กล่าวว่า ความตระหนักรู้ช่วยให้ผู้เรียนสร้างเป้าหมายและช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ Vrugt and Oort (2008) แนะนำว่า การเพิ่มความตระหนักรู้จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตนเอง ในฐานะผู้เรียนภาษามากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง การเพิ่มความตระหนักรู้สามารถทำได้ผ่านการแนะนำของผู้สอน ผลการศึกษาของ Susanti (2018 : 31) พบว่า ความตระหนักรู้ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนรู้จักจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเองซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจที่ดีให้กับตนเอง ผู้เรียนมีระดับความตระหนักรู้สูง รู้สึกสนุกกับกระบวนการเรียนการสอน และเข้าใจสื่อที่ผู้สอนใช้ในระหว่างการเรียนรู้ การสอนได้ง่ายขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น Arabsarhangi and Noroozi (2014 : 682) กล่าวว่า การสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้เป็นภาระงานของผู้สอน อาจกล่าวได้ว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างหรือกระตุ้นความตระหนักรู้ของผู้เรียนได้ พอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาซึ่งรวมถึงการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษ คือ ความตระหนักรู้ ที่ผู้เรียนต้องรู้ว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจในประเด็นที่เรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ทราบจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง และเพื่อสร้างเป้าหมายในการเรียนและทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้ ดังนั้น งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาระดับความตระหนักรู้ด้านการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงในการเขียนย่อหน้า ของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนวางแผนจัดการเรียนการสอนและฝึกการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงในการเขียนย่อหน้าให้เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง หมายถึง การคิดพิจารณาและการตัดสินใจอย่างรอบคอบเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ดีต่าง ๆ ของการเขียนเค้าโครงในขั้นตอนก่อนการเขียน ได้แก่ การเลือกหัวข้อการเขียนที่สอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย การรวบรวมความคิดเกี่ยวกับหัวข้อที่เลือกตามความรู้ที่มีและความสนใจ การเริ่มต้นเขียนย่อหน้าด้วยประโยคแสดงหัวข้อ การเขียนประโยคสนับสนุนเพื่ออธิบายประเด็นสำคัญต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในประโยคแสดงหัวข้ออย่างเพียงพอต่อความเข้าใจ และการจบย่อหน้าด้วยการเขียนประโยคสรุป

2. ความสามารถในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษเชิงอธิบายและแสดงความคิดเห็น โดยนักศึกษาต้องแสดงให้เห็นองค์ประกอบในการเขียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความคิด 2) ด้านไวยากรณ์และกลไกการเขียน 3) ด้านความราบรื่นในการเขียน 4) ด้านการเรียบเรียงความคิด และ 5) ด้านการใช้คำ นอกจากนี้ การเขียนย่อหน้าของนักศึกษาต้องเริ่มต้นด้วยประโยคที่แสดงหัวข้อ ตามด้วยประโยคที่แสดงประเด็นสำคัญที่มีประโยคสนับสนุนอย่างเพียงพอต่อความเข้าใจ และการจบย่อหน้าด้วยประโยคสรุป

การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการเขียนโดยกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงและการใช้เทคนิค Scaffolding ในระดับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศที่ผู้วิจัยได้ศึกษา มีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

Padgate (2008 : 31) สำนวความเชื่อและความคิดเห็นเกี่ยวกับความจำเป็นของทักษะการเขียนในบริบทของการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ปัญหาและระดับความยากของภาษาอังกฤษ ประสบการณ์ของผู้เรียนในการเขียนเรียงความและความคิดเห็นต่อประโยชน์ของการเขียนเรียงความภาษาไทยต่อการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษ ผู้เข้าร่วมเป็นนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง จำนวน 40 คน และนักศึกษาที่ไม่ใช่สาขาภาษาอังกฤษอีกจำนวน 239 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า นักศึกษามีความตระหนักรู้ถึง

ความสำคัญของการเขียนภาษาอังกฤษ และคิดว่าภาษาอังกฤษเป็นทักษะที่นักศึกษาทุกคนต้องการ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาเกือบทั้งหมดรับรู้ว่าการเขียนเป็นทักษะที่ยากกว่าทักษะอื่น ๆ ปัญหาหลักได้แก่ ข้อจำกัดทางด้านคำศัพท์ การขาดความรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยงประโยค และการขาดทักษะการแก้ไขและปรับปรุงการเขียน ยิ่งไปกว่านั้น นักศึกษายังรับรู้ว่าความรู้ในการเขียนเรียงความภาษาไทยเป็นประโยชน์ต่อการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษ และเชื่อว่าจะได้รับประโยชน์จากการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษเช่นกัน

Huy (2015 : 53) ศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ทักษะการเขียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นปัญหา 5 ด้านที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการเขียนของนักศึกษา ได้แก่ การขาดคำศัพท์ที่เหมาะสม การขาดความรู้ในการแก้ไขโครงสร้างไวยากรณ์และมองว่าไวยากรณ์เป็นเรื่องยาก การขาดความรู้และสามารถในการเขียนบางหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ปัญหาต่อมาที่เป็นอุปสรรคในการเขียน คือ นักศึกษาไม่มีโอกาสแก้ไขการเขียนในถูกต้อง และปัญหาสุดท้ายคือ แหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการเขียนไม่มีความหลากหลายและไม่เพียงพอสำหรับนักศึกษา

Salija (2017 : 11) ทำวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างคุณภาพของการเขียนเรียงความโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงและไม่ใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง โดยในการทดสอบก่อนเรียน ผู้สอนให้นักศึกษาเขียนเรียงความโดยไม่มีเค้าโครง และการทดสอบหลังเรียน ผู้สอนให้นักศึกษาเขียนเรียงความโดยมีเค้าโครง ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการเขียนเรียงความโดยมีเค้าโครงแตกต่างจากการเขียนเรียงความโดยไม่มีเค้าโครงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษามีความสามารถในการเขียนเรียงความโดยมีเค้าโครงสูงกว่าไม่มีเค้าโครง ผู้วิจัยแนะนำให้ใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงในขั้นตอนก่อนการเขียนซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาการเขียนของนักศึกษาโดยเฉพาะด้านความคิด

Rodsawang (2017 : 268) ศึกษาปัญหาในการเขียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุปัญหาในการเขียนและวิเคราะห์การเขียนโดยใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ จำนวน 27 คน โดยให้นักศึกษาเขียนเรียงความตามหัวข้อที่กำหนดให้เพียง 1 หัวข้อ จากนั้น

ผู้สอนให้คะแนนการเขียนเป็นรายบุคคลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหัวข้อ ได้แก่ การใช้ไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ ความสอดคล้องต่อเนื่อง และความราบรื่นของเนื้อเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาในการเขียนทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ไวยากรณ์ ด้านคำศัพท์ ด้านรูปแบบการเขียน และด้านเวลาในการฝึกฝน และการให้ผลสะท้อนกลับจากผู้สอน

Boonyarattanasoontorn (2017 : 111) ศึกษาความยากในการเขียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนในประเทศไทยและการใช้กลยุทธ์การเขียน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 157 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ chi-square test ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวม นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการเขียนอยู่ในระดับสูง มีปัญหาด้านไวยากรณ์มากที่สุด และนักศึกษาระบุว่า มีการใช้กลยุทธ์การเขียนในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเขียนกับการใช้กลยุทธ์การเขียน และผู้วิจัยแนะนำให้มีการสอนและใช้กลยุทธ์การเขียนสำหรับนักศึกษาเพื่อเอาชนะปัญหาต่าง ๆ ในการเขียน

Indriani (2019 : 1) ศึกษาผลของการวางแผนเค้าโครงในการเขียนเรียงความของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน เครื่องมือวิจัยหลักคือแบบทดสอบเขียนก่อนและหลังเรียน โดยในแบบทดสอบก่อนเรียน ผู้สอนไม่ได้ให้นักศึกษาเขียนเค้าโครงก่อนเขียนฉบับร่าง ในทางกลับกัน ในแบบทดสอบหลังเรียน ผู้สอนให้นักศึกษาเขียนเรียงความตามเค้าโครงที่สร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการเขียนเรียงความของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ความสามารถในการเขียนของนักศึกษามีการพัฒนาขึ้นเมื่อใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง นอกจากนี้ยังพบว่า จำนวนและประเภทข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาลดลงอีกด้วย

Budjalemba and Listyani (2020 : 135) ศึกษาปัจจัยที่สร้างความยากให้กับ การเขียนเชิงวิชาการของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 22 คน การศึกษานี้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ เครื่องมือวิจัยหลัก ได้แก่ แบบสอบถามแบบปลายเปิดและการสัมภาษณ์ โดยมีการบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำมาใส่รหัสข้อความ

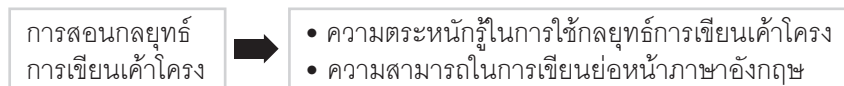
และแปลความในภายหลัง ผลการศึกษาพบ 2 ปัจจัยที่สร้างความยากให้กับ การเขียนเชิงวิชาการ คือ 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ แรงจูงใจในตัวเอง ความมั่นใจในตัวเอง การขาดความรู้ และความรู้สึกกดดัน และ 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ สไตล์การสอนของผู้สอน บรรยากาศในห้องเรียน สื่อการสอน และประเด็นด้านการเขียน ผู้วิจัยแนะนำให้ผู้สอนการเขียนเชิงวิชาการมีการพัฒนาเทคนิคการสอนที่เหมาะสมเพื่อลดความยากในการเขียนให้กับผู้เรียน

Babu, Rao, and Sridevi (2022 : 49) ศึกษาทดลองประสิทธิภาพของเทคนิค scaffolding เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะกับนักศึกษา สาขาวิศวกรรมจำนวน 120 คน โดยแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เวลาทดลองจำนวน 12 สัปดาห์โดยการสอนมี 6 ขั้นตอน ได้แก่ การแสดงตัวอย่าง การสอน การตั้งคำถาม การสร้างความรู้ความเข้าใจ การจัดการเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยบังเอิญ และการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ผลการทดลองพบว่า เทคนิค scaffolding ช่วยให้นักศึกษากลุ่มทดลองทำภาระงานจากง่ายไปยากได้ เหตุผลหนึ่งเป็นเพราะนักศึกษาได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือและคำแนะนำจากผู้สอน

เจนตา แก้วลาย (2564 : 69) ศึกษาการใช้เทคนิคการสอนแบบ Scaffolding เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ในมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในประเทศไทย จำนวน 66 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการและความคงทนของทักษะการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงภาษาอังกฤษของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษ แบบทดสอบการเขียนความเรียง เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนความเรียง และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเขียนความเรียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอธิบายเหตุผลว่าเป็นเพราะนักศึกษาได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนในการเรียนรู้ทั้งด้านการเขียนและการใช้คำพูดที่ส่งเสริมกำลังใจและเสริมแรงทางบวก อย่างไรก็ตาม เมื่อนักศึกษาไม่ได้รับการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นระยะเวลา 1 เดือน ทำให้ทักษะการเขียนความเรียงของนักศึกษาลดลง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า ปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเขียนโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงอยู่มากพอสมควร โดยผลการวิจัยยืนยันว่า การเขียนเป็นทักษะภาษาอังกฤษที่สำคัญแก่ผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย และการเขียนเค้าโครงยังเป็นกลยุทธ์ในขั้นตอนก่อนการเขียนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้คะแนนการสอบเขียนย่อหน้าและการเขียนเรียงความหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ มีการแนะนำให้ผู้สอนการเขียนส่งเสริมและสอนการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง อย่างไรก็ตาม การศึกษาข้างต้นพบว่า การสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงที่บูรณาการเทคนิค Scaffolding ในขั้นตอนการสอนอย่างจริงจังและอย่างเป็นระบบยังมีค่อนข้างน้อย และการศึกษาการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาครูยังมีไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาครูก่อนและหลังการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงโดยประยุกต์หลักการของเทคนิค Scaffolding ในขั้นตอนการสอนอย่างจริงจังและอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ก่อนและหลังเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ก่อนและหลังการเรียน กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้เข้าร่วม

ผู้เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาศาสาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง จำนวน 2 กลุ่มที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเขียนย่อหน้าในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งหมด 44 คน นักศึกษาทั้งหมดผ่านการลงทะเบียนรายวิชาการเขียนเบื้องต้นมาแล้วในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. อุปกรณ์การวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือวิจัยหลักมี 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงและแบบทดสอบการเขียนย่อหน้าแบบอัตโนมัติก่อนและหลังเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แบบสอบถามความตระหนักรู้ด้านการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงมี 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงก่อนเรียน และแบบสอบถามความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงหลังเรียน แบบสอบถามทั้ง 2 ชุดเป็นฉบับเดียวกัน โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามรูปแบบของลิเคิร์ท ข้อคำถามในแบบสอบถามสร้างขึ้นจากการศึกษาองค์ประกอบของการเขียนย่อหน้าและกระบวนการของกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง จำนวน 10 ข้อ ประเด็นเกี่ยวข้องกับหัวข้อ ใจความสำคัญของหัวข้อ ประโยคแสดงหัวข้อ ประโยคสนับสนุน การให้รายละเอียด และประโยคสรุป ซึ่งประเด็นทั้งหมดเป็นองค์ประกอบหลักของการเขียนเค้าโครง โดยนักศึกษาต้องระบุระดับความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง จาก 5 (เป็นประจำ) ; 4 (บ่อย) ; 3 (บางครั้ง) ; 2 (แทบจะไม่เคย) จนถึง 1 (ไม่เคย) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน ช่วยตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง และความเหมาะสมของข้อคำถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยค่าความสอดคล้องที่ได้เท่ากับ 1

แบบทดสอบการเขียนย่อหน้าก่อนและหลังเรียนจะเป็นแบบทดสอบการเขียนโดยตรง (Direct test) และเป็นข้อสอบแบบอัตนัย (Subjective test) จำนวน 1 ข้อ ซึ่งทั้ง 2 ฉบับเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน ในแบบทดสอบจะเขียนคำสั่งในการทำแบบทดสอบไว้อย่างชัดเจน กำหนดหัวข้อไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ให้นักศึกษาเขียนการแสดงความคิดเห็น พร้อมกำหนดวัตถุประสงค์ของการเขียน กำหนดจำนวนคำและเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบไว้อย่างชัดเจน แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนถูกนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC โดยค่าความสอดคล้องที่ได้เท่ากับ 1

3. การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนก่อนขั้นตอนระหว่าง และขั้นตอนหลังการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนก่อนการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

ในคาบเรียนแรกของสัปดาห์แรกของการเปิดเทอม ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ให้นักศึกษากลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มทราบ และถามความยินยอมในการเข้าเป็นผู้เข้าร่วมในการวิจัย ซึ่งนักศึกษาทุกคนยินยอมเป็นกลุ่มทดลองให้กับผู้วิจัย จากนั้น ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบการเขียนย่อหน้าก่อนเรียน โดยผู้วิจัยกำหนดให้นักศึกษาเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคนหรือสิ่งของจำนวน 100-120 คำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้ผู้อ่านเชื่อในสิ่งที่นักศึกษาเขียน และใช้เวลาในการเขียน 60 นาที ผู้วิจัยเป็นคนตรวจให้คะแนนข้อสอบอัตนัยด้วยตนเองโดยใช้เกณฑ์ (Criteria) และคำอธิบายรายละเอียดของคะแนนในแต่ละเกณฑ์ตามคำอธิบาย (Rubric) เหมือนกับการตรวจงานการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษโดยมีเค้าโครง จำนวน 5 ชิ้น

2. ขั้นตอนระหว่างการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

ตั้งแต่สัปดาห์ที่ 2 เป็นต้นไป ผู้วิจัยเริ่มสอนหลักการและวิธีการของกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงและฝึกให้ผู้เรียนใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงกับการเขียนย่อหน้า 5 ประเภด้วยตนเอง โดยใช้เวลาสอนประเภทละ 1 สัปดาห์ ๆ ละ 4 ชั่วโมง

เป็นเวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ จำนวนทั้งหมด 24 ชั่วโมง หลังจากเรียนและฝึกใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงครบ 24 ชั่วโมง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงมีทั้งหมด 8 ขั้นตอน โดยบูรณาการมาจากเทคนิค Scaffolding ซึ่งเป็นเทคนิคที่เน้นการให้ตัวอย่างที่ชัดเจน การให้การสนับสนุนแล้วค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือผู้เรียน และเน้นการจัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และความคิด เพื่อให้นักศึกษาแต่ละคนสามารถเขียนย่อหน้าได้ด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) การอธิบายลักษณะของการเขียนย่อหน้าแต่ละประเภท (Genre explanation)

ผู้สอนอธิบายลักษณะของการเขียนย่อหน้าแต่ละประเภทให้นักศึกษาเข้าใจ รวมถึงพูดถึงความสำคัญของการเขียนแต่ละประเภทเพื่อให้นักศึกษาเกิดความตระหนักในการใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสม ในขั้นนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 10 นาที

2) การแสดงย่อหน้าตัวอย่าง (Illustration of a model)

ในขั้นนี้ ผู้สอนนำรูปแบบการเขียนย่อหน้าแต่ละประเภทมาแสดงเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาได้ศึกษาวิธีการเขียน และบูรณาการทักษะการอ่านมาใช้ในการสอน โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 4-5 คน ซึ่งแต่ละกลุ่มผู้สอนจัดให้คละกันระหว่างเด็กเก่ง ปานกลางและอ่อน จากนั้นให้นักศึกษาช่วยกันอ่านทำความเข้าใจรายละเอียดของย่อหน้าตัวอย่างโดยละเอียด (Explicit reading) โดยผู้สอนจะทำหน้าที่คอยช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหา ในขั้นนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 30 นาที

3) การถ่ายโอนย่อหน้าตัวอย่างให้เป็นเค้าโครง (Transform the model into an outline)

ผู้สอนให้นักศึกษาในแต่ละกลุ่มเขียนเค้าโครงโดยเลือกใช้ประโยคจากย่อหน้าตัวอย่าง ในขั้นนี้ ผู้สอนจะสามารถตรวจสอบได้ว่านักศึกษาสามารถแยกแยะองค์ประกอบของการเขียนย่อหน้าได้หรือไม่ ได้แก่ ประโยคแสดงหัวข้อ ประโยคสนับสนุน ประโยคที่แสดงรายละเอียดหรือตัวอย่าง และประโยคสรุป เมื่อแต่ละกลุ่มเขียนเค้าโครงจากย่อหน้าตัวอย่างเสร็จแล้ว ผู้สอนให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มมานำเสนอ

เค้าโครงผ่านเครื่องฉายภาพแบบทาบแสง เพื่อให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ช่วยกันตรวจสอบความถูกต้องของเค้าโครง ทั้งรูปแบบการเขียนและความถูกต้องตามเนื้อหาของย่อหน้าตัวอย่าง รวมถึงการร่วมกันอภิปรายข้อผิดพลาดที่พบอาจพบในบางกลุ่ม ในขั้นนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 40 นาที

4) การนำเสนอประเด็นทางโครงสร้างทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนย่อหน้าแต่ละประเภท (Presentation of language used)

ผู้สอนนำเสนอประเด็นทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแต่ละประเภท เช่น โครงสร้างประโยค (Sentence structure) โครงสร้างข้อความ (Text organization) คำเชื่อมประโยค (Conjunctions) คำเชื่อมความคิด (Transitional words) เมื่อผู้สอนอธิบายประเด็นทางภาษา เสร็จสิ้น นักศึกษาทำแบบฝึกหัดเพื่อเพิ่มความถูกต้องในการใช้ภาษา ในขั้นนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 50 นาที

5) การฝึกเขียนเค้าโครงจากหัวข้อที่กำหนดเป็นกลุ่ม (Group outlining practice)

ผู้สอนให้นักศึกษาฝึกเขียนเค้าโครงด้วยตนเองเป็นกลุ่ม โดยให้ทำงานกับกลุ่มเดิม ผู้สอนกำหนดหัวข้อใหม่ 2-3 หัวข้อ ซึ่งแต่ละหัวข้อจะมีผู้รับผิดชอบจำนวน 2 กลุ่ม เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ผู้สอนเป็นคนมอบหมายหัวข้อให้แต่ละกลุ่ม นักศึกษามีเวลาร่วมกันเขียนเค้าโครงตามหัวข้อที่กำหนดเป็นเวลา 40 นาที

6) การอภิปรายการเขียนเค้าโครงของแต่ละกลุ่ม (Outlining class discussion)

นักศึกษาร่วมกันอภิปรายการเขียนเค้าโครงของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ กลุ่มที่ได้เขียนเค้าโครงหัวข้อเดียวกัน โดยส่งตัวแทนกลุ่มเพื่อนำเสนอเค้าโครงหน้าชั้นเรียนทีละกลุ่ม จากนั้นผู้สอนเปิดโอกาสให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ร่วมกันอภิปรายถึงประสิทธิภาพของเค้าโครงของทั้ง 2 กลุ่ม หากมีส่วนไหนต้องปรับปรุง ผู้สอนให้เพื่อนคนอื่นสามารถแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะได้ จากนั้นให้กลุ่มที่เหลือนำเสนอหัวข้ออื่น ๆ ต่อไป โดยใช้รูปแบบเดียวกันกับหัวข้อแรก ในขั้นนี้จะใช้เวลาสอนประมาณ 30 นาที

7) การขยายความคิดหลัก (Extension of main ideas)

ผู้สอนเลือกเค้าโครงของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เป็นเค้าโครงที่มีประสิทธิภาพ จากนั้น แบ่งกลุ่มตามจำนวนความคิดหลักในเค้าโครงนั้น ๆ โดยผู้สอนกำหนดความคิดหลักให้แต่ละกลุ่มแตกต่างกันไป และให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนขยายความคิดหลักที่กลุ่มได้รับมอบหมาย โดยการเพิ่มรายละเอียดหรือยกตัวอย่างกลุ่มละ 3-4 ประโยค เมื่อแต่ละกลุ่มเขียนประโยคได้ครบตามกำหนด ผู้สอนให้ตัวแทนนักศึกษาของแต่ละกลุ่ม โดยเรียงลำดับจากความคิดหลักลำดับที่ 1 จนถึงความคิดหลักลำดับสุดท้าย พิมพ์ประโยคของกลุ่มตนเองต่อ ๆ กันจนครบทุกกลุ่ม หลังจากนั้น ผู้สอนชักชวนให้นักศึกษาทั้งห้อง ช่วยกันใส่คำเชื่อมประโยคหรือคำเชื่อมความคิดเพื่อทำให้ประโยคทั้งหมดมีความสละสลวยในการเขียน กิจกรรมในขั้นนี้ใช้เป็นตัวอย่งของการต่อยอดจากการเขียนเค้าโครงให้เป็นการ เขียนย่อหน้าที่มีการจัดการกับความคิดอย่างเป็นระบบ และการใช้คำเชื่อมที่เหมาะสมในการเชื่อมความคิด ในขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ 40 นาที

8) การฝึกเขียนเค้าโครงตามหัวข้อใหม่ที่กำหนดและการเขียนย่อหน้าตามเค้าโครงเป็นรายบุคคล (Individual paragraph writing based on the outline)

นักศึกษาฝึกเขียนเค้าโครงและย่อหน้าด้วยตนเองเป็นรายบุคคล โดยเลือก 1 หัวข้อจากหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดให้ใหม่ประมาณ 4-5 หัวข้อ ผู้สอนกำหนดจำนวนคำของย่อหน้าประมาณ 100-120 คำ และกำหนดระยะเวลาให้นักศึกษาเขียนเค้าโครง 2 วัน และให้เวลาเขียนย่อหน้า 5 วัน โดยย่อหน้าที่นักศึกษาเขียนต้องมีความสอดคล้องกับเค้าโครงที่นักศึกษาเขียนส่งผู้สอนมาก่อนหน้านี้ เนื่องจากเวลาเรียนในห้องเรียนมีจำกัด ผู้สอนมอบหมายงานให้นักศึกษาเขียนเค้าโครงและย่อหน้าเป็นการบ้านนอกเวลาเรียน

3. ขั้นตอนหลังการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

หลังสิ้นสุดการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงเป็นเวลา 6 สัปดาห์ ในสัปดาห์ต่อมา ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบการเขียนหลังเรียน (Post-test) พร้อมทำแบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงหลังเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงและแบบทดสอบการเขียนให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายทำทั้งก่อนและหลังเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความตระหนักรู้และคะแนนที่ได้จากการทดสอบการเขียนมาวิเคราะห์และแปลความหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ และนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในระหว่างการตรวจชิ้นงานและการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ตามองค์ประกอบของการเขียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านไวยากรณ์และกลไกการเขียน ด้านความราบรื่นในการเขียน ด้านการเรียบเรียงความคิด และด้านการใช้คำ มาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาและ t-test เพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียน ส่วนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับความตระหนักรู้ด้านการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงถูกนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสุดท้าย การสังเกตข้อผิดพลาดและการให้ข้อมูลป้อนกลับจากการตรวจการเขียนย่อหน้าให้นักศึกษาได้รับมอบหมายในระหว่างเรียนถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาพัฒนาการของการเขียนตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน จากนั้นนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาแปลผล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบทดสอบการเขียนย่อหน้าก่อนและหลังเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงของนักศึกษา โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการเขียนย่อหน้าก่อนและหลังเรียน และใช้การทดสอบทางสถิติ t-test เพื่อตรวจสอบว่าความแตกต่างของความสามารถในการเขียนย่อหน้าก่อนเรียนและหลังเรียนว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงของนักศึกษา โดยใช้สถิติพรรณนาในโปรแกรม SPSS เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00	หมายถึง มีความตระหนักรู้มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20	หมายถึง มีความตระหนักรู้มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40	หมายถึง มีความตระหนักรู้ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60	หมายถึง มีความตระหนักรู้น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80	หมายถึง มีความตระหนักรู้น้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการตรวจการเขียนย่อหน้าในระหว่างเรียน โดยใช้การสังเกตและรวบรวมข้อผิดพลาดด้านองค์ประกอบการเขียนแต่ละด้านและการให้ข้อมูลป้อนกลับต่อการเขียนของนักศึกษา ข้อมูลที่ได้ถูกนำมารวบรวมจัดกลุ่ม วิเคราะห์ และตีความ เพื่อตรวจสอบว่านักศึกษามีพัฒนาการในการเขียนย่อหน้าตามองค์ประกอบของการเขียนแต่ละด้านโดยภาพรวมดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัย

1. ความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงในการเขียนย่อหน้า

เพื่อเปรียบเทียบความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ นักศึกษาได้ทำแบบสอบถามเพื่อระบุระดับความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์ของตนเองตามความเป็นจริง ตั้งแต่ระดับ 5 (เป็นประจำ) จนถึงระดับ 1 (ไม่เคย) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงก่อนและหลังเรียน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียน

รายการประเมิน	ก่อนเรียน		แปล ผล	หลังเรียน		แปล ผล	ผล ต่าง	ลำดับ ที่
	$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.			
1. ฉันคิดถึงหัวข้อของงานที่ได้รับมอบหมายอย่างรอบคอบ	3.55	0.63	มาก	4.30	0.59	มาก	0.75	9
2. ฉันเขียนรายการของหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมายให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้	2.64	1.04	ปานกลาง	4.00	0.61	มาก	1.36	6
3. ฉันเลือกหัวข้อที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายและความสนใจของฉัน	3.86	0.91	มาก	4.57	0.59	มากที่สุด	0.71	10
4. ฉันเขียนรายการประเด็นสำคัญของหัวข้อที่ฉันเลือกเท่าที่จะทำได้	2.52	0.85	ปานกลาง	3.86	0.70	มาก	1.34	7
5. ฉันเลือกประเด็นสำคัญเพียงหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจและฉันพอจะมีความรู้และมีความคิดในการเขียนอยู่บ้าง	3.39	1.06	ปานกลาง	4.41	0.54	มาก	1.02	8
6. ฉันสร้างประโยคที่อธิบายหัวข้อหลักตามทีเลือก	2.30	0.93	น้อย	4.32	0.71	มาก	2.02	1
7. ฉันคิดถึงประโยคต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนประเด็นสำคัญที่ฉันเลือก	2.89	0.92	ปานกลาง	4.34	0.68	มาก	1.45	3
8. ฉันเลือกและจัดเรียงประโยคสนับสนุนตามลำดับที่เหมาะสม	2.34	0.86	น้อย	3.77	0.52	มาก	1.43	4
9. ฉันคิดและให้รายละเอียดหรือตัวอย่างสำหรับประเด็นต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุน	2.59	0.87	ปานกลาง	4.00	0.68	มาก	1.41	5
10. ฉันคิดถึงประโยคที่จะใช้ในการสรุปงานเขียน	2.52	0.95	ปานกลาง	4.36	0.57	มาก	1.84	2
โดยภาพรวม	2.86	0.90	ปานกลาง	4.19	0.62	มาก	1.33	

ตารางที่ 1 แสดงผลของความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง พบว่า ก่อนเรียนกลยุทธ์ นักศึกษามีความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.86, S.D. = 0.90) อย่างไรก็ตาม หลังการเรียนกลยุทธ์ นักศึกษามีความตระหนักรู้ในภาพรวมเพิ่มขึ้นที่ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19, S.D. = 0.62) และเมื่อดูเป็นรายข้อ รายการประเมินที่มีความตระหนักในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การสร้างประโยคที่อธิบายหัวข้อหลักตามที่ได้เลือก ($\bar{X}$ = 4.32, S.D. = 0.71) การคิดถึงประโยคที่จะใช้ในการสรุปงานเขียน ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.57) และการคิดถึงประโยคต่าง ๆ ที่ใช้สนับสนุนประเด็นสำคัญที่ฉันเลือก ($\bar{X}$ = 4.34, S.D. = 0.68) ส่วนรายการประเมินที่มีความตระหนักในการใช้กลยุทธ์ในการเขียนเค้าโครงน้อยที่สุด 3 อันดับ ได้แก่ การเลือกหัวข้อที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายและความสนใจ ($\bar{X}$ = 4.57, S.D. = 0.59) การคิดถึงหัวข้อของงานที่ได้รับมอบหมายอย่างรอบคอบ ($\bar{X}$ = 4.30, S.D. = 0.59) และการเลือกประเด็นสำคัญเพียงหนึ่งประเด็นที่น่าสนใจและพอจะมีความรู้และมีความคิดในการเขียนอยู่บ้าง ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.54)

2. ความสามารถในการเขียนย่อหน้า

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ก่อนและหลังการเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงว่าแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบการเขียนก่อนและหลังเรียน จากนั้นนำผลจากการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric) โดยมีคะแนนเต็มอยู่ที่ 30 คะแนน แล้วนำไปคำนวณเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า t โดยใช้โดยใช้การทดสอบทางสถิติ t-test แบบไม่อิสระต่อกัน ผลการศึกษาความสามารถในการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนและหลังเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง ตามรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าทดสอบ (t) แบบไม่อิสระต่อกันของคะแนนจากการ ทำแบบทดสอบการเขียนย่อหน้าภาษาอังกฤษของ นักศึกษา ก่อนและหลังเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

ความสามารถในการเขียนย่อหน้า	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ก่อนเรียน	22.27	2.98	12.15	0.000*
หลังเรียน	26.02	2.77		

ตารางที่ 2 แสดงความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของความสามารถในการเขียนย่อหน้าก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 22.27 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.98 ส่วนค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 26.02 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.77

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและรวบรวมข้อผิดพลาด และการให้ข้อมูลป้อนกลับในการตรวจการเขียนที่นักศึกษาได้รับมอบหมายในระหว่างเรียน โดยพิจารณาตามองค์ประกอบของการเขียนในแต่ละด้าน ผู้วิจัยสังเกตเห็นพัฒนาการด้านความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาในภาพรวมดีขึ้นมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) ด้านความราบรื่น นักศึกษาดูเหมือนจะมีพัฒนาการด้านนี้มากที่สุด เมื่อนักศึกษาสามารถร้อยเรียงประโยคและความคิดต่าง ๆ ตามที่ได้ระบุไว้ในประโยคแสดงหัวข้อได้อย่างเข้าใจ มีการใช้คำเชื่อมประโยคและคำเชื่อมความคิดได้อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง 2) ด้านความคิด นักศึกษาสามารถแสดงความคิดของตนเองได้สอดคล้องกับหัวข้อของการเขียน ทุกประโยคในย่อหน้ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่เขียน ทำให้การเขียนย่อหน้ามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 3) ด้านไวยากรณ์และกลไก ถึงแม้ว่าผู้วิจัยจะยังคงพบข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์และการใช้เครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ อยู่ แต่จำนวนข้อผิดพลาดของนักศึกษาส่วนใหญ่ลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม พบข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ของนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ค่อนข้างอ่อน มากกว่านักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษที่ดี 4) ด้านการเรียบเรียงความคิด นักศึกษาเกือบทั้งหมดมีการเรียบเรียงความคิดที่เหมาะสมมากขึ้นตามรูปแบบการเขียนประเภทต่าง ๆ โดยมีการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ตามลำดับความคิดที่เหมาะสม ไม่สลับข้อมูลไปมา

จึงทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน และ 5) ด้านการใช้คำศัพท์ นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถเลือกใช้ชนิดของคำได้ถูกต้องและเลือกใช้คำที่สื่อความหมายได้อย่างชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษที่จำกัด ดูเหมือนจะยังเลือกใช้คำที่มีความหมายกลาง ๆ มากกว่าการใช้คำที่สื่อความหมายที่ชัดเจน

การสรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงต่อความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีค่าเฉลี่ยของความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงเพิ่มขึ้นหลังเรียน เหตุผลอาจเป็นเพราะว่า การเพิ่มความตระหนักรู้จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในตนเองในฐานะผู้เรียนภาษามากยิ่งขึ้น (Vrugt & Oort, 2008: 123) และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Susanti (2018: 31) ที่พบว่า ความตระหนักรู้ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความมั่นใจที่ดีให้กับตนเอง ทำให้รู้สึกสนุกกับกระบวนการเรียนการสอน และเข้าใจสื่อที่ผู้สอนใช้ในระหว่างการเรียนการสอนได้ง่ายขึ้น เหตุผลอีกหนึ่งประการที่อาจทำให้นักศึกษามีความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงเพิ่มขึ้น อาจเป็นเพราะผู้สอนคอยกระตุ้นและย้ำเตือนถึงความสำคัญของการเขียนเค้าโครง สอดคล้องกับ Arabsarhangi and Noroozi (2014) ที่กล่าวไว้ว่า การสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้เป็นภาระงานของผู้สอน ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างหรือกระตุ้นความตระหนักรู้ของผู้เรียนได้

2. ความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

งานวิจัยนี้พบว่า การสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงส่งผลต่อความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยการทดสอบ t-test แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษา

ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ Indriani (2019 : 1) ที่พบว่าการวางแผนเค้าโครงในการเขียนของนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญหลังจากใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง และยังพบว่าจำนวนและประเภทข้อผิดพลาดในการเขียนของนักศึกษาลดลงอีกด้วย เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Sabrina and Sianipar (2012 : 1) ที่พบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาด้านการเขียนเพิ่มขึ้นหลังจากเรียนรู้และฝึกการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง โดยมีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียน สาเหตุที่นักศึกษามีความสามารถในการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงอาจเป็นเพราะว่า กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Creme and Lea (2003) ที่ยืนยันว่าการเขียนเค้าโครงช่วยให้การเขียนมีความชัดเจน แสดงความคิดที่มีการจัดการที่ดี และการใช้ภาษาที่มีคุณภาพสูง ช่วยให้การเขียนมีความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาพัฒนาขึ้นหลังจากการเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เน้นการสอนไปที่ละขั้น (Step by step) และเป็นการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเขียน (Focus on Writing Process) โดยผู้สอนทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้กิจกรรมหลาย ๆ อย่างเพื่อให้ได้ความคิดที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและโครงสร้างภาษา หลังจากระดมความคิดเห็นและได้รับข้อมูลป้อนกลับจากผู้สอน ผู้เรียนสามารถสร้างเค้าโครงก่อนเขียนฉบับร่างได้ (Hyland, 2003)

เหตุผลอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ออกแบบขั้นตอนในการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยประยุกต์ใช้เทคนิค Scaffolding จึงทำให้นักศึกษามีความสนใจและความเข้าใจในการเขียนย่อหน้ามากยิ่งขึ้น นักศึกษาอาจจะรู้สึกว่าจะสามารถเขียนย่อหน้าให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายยิ่งขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดกับเพื่อน ๆ ในระหว่างเรียนได้ และยังมีผู้สอนคอยช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา Vonna, Mukminatien, and Laksmi (2015 : 231-232) กล่าวว่า เทคนิค Scaffolding สามารถช่วยกระตุ้นความสนใจเกี่ยวกับการทำภาระงานและช่วยให้ผู้เรียนทำภาระงานได้ง่ายขึ้นและประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น เทคนิค

Scaffolding ยังให้แนวทางและแสดงตัวอย่างที่ชัดเจนให้แก่ผู้เรียน จึงช่วยลดอุปสรรคในการทำภาระงานให้กับผู้เรียน ข้อดีอีกประการหนึ่งของเทคนิค Scaffolding คือ ผู้เรียนได้แบ่งปันความรู้และความคิดของตนเองกับเพื่อน ๆ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Padmadewi and Artini (2018 : 156) ที่พบว่าการใช้เทคนิค Scaffolding ไม่เพียงช่วยพัฒนาคุณภาพการเขียนของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาทัศนคติและความสนใจของผู้เรียนอีกด้วย

ผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการสอนเขียนย่อหน้าโดยใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงโดยประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนแบบ Scaffolding เป็นขั้นตอนการสอนและใช้สอนอย่างจริงจังและเป็นระบบ สามารถพัฒนาความสามารถและความมั่นใจในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาได้ เนื่องจากในแต่ละขั้นตอน เน้นการกระตุ้นความสนใจ การส่งเสริม การให้ความช่วยเหลือและค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือ การให้คำแนะนำและการให้ข้อมูลย้อนกลับ จนกว่านักศึกษามีความรู้เพียงพอและเกิดความมั่นใจในการเขียนให้ประสบความสำเร็จ ขั้นตอนการสอนดังกล่าวจะเหมาะสมกับห้องเรียนการเขียนที่มีบริบทที่นักศึกษาค่อนข้างมีความกังวลด้านข้อผิดพลาดต่าง ๆ ในการเขียน นักศึกษาที่ขาดความคิดที่เพียงพอในการเขียน และนักศึกษาที่ไม่คุ้นเคยกับการเขียนภาษาอังกฤษที่มีรูปแบบการเขียนที่สื่อความหมายแบบตรงไปตรงมา อย่างไรก็ตาม ขั้นตอนการสอนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงข้างต้นเป็นเพียงเทคนิคการสอนที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นมา ยังไม่ใช่รูปแบบหรือโมเดลการสอนที่มีคู่มือการใช้อย่างชัดเจน ผู้สอนวิชาการเขียนโดยเฉพาะรายวิชาการเขียนย่อหน้าที่จะนำขั้นตอนการสอนดังกล่าวไปใช้ สามารถปรับเปลี่ยนขั้นตอนการสอนได้ตามความเหมาะสมตามระดับชั้นและความสามารถทางภาษาของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้มีข้อจำกัดบางประการ ทำให้มีบางประเด็นไม่ได้รับการตรวจสอบ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการทดลองแบบ 2 กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อยืนยันความมีประสิทธิภาพของกลยุทธ์การเขียนเค้าโครงให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการเปรียบเทียบความตระหนักรู้ในการใช้กลยุทธ์และความสามารถในการเขียนย่อหน้าของนักศึกษาตามระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน ได้แก่ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อศึกษาว่าความสามารถในการเรียนของผู้เรียนที่แตกต่างกัน มีความสัมพันธ์กับระดับความตระหนักรู้และความสามารถในการเขียนหรือไม่

3. ควรศึกษาความคงทนในการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครงหลังสิ้นสุดการสอน เพื่อยืนยันประสิทธิภาพและความคงทนด้านการใช้กลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

4. ควรมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับความสุขหรือทัศนคติต่อการเรียนกลยุทธ์การเขียนเค้าโครง

เอกสารอ้างอิง

เจนตา แก้วลาย. (2564). การใช้เทคนิคการสอนแบบสแคฟโฟลด์ถึงพัฒนาทักษะการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. **วารสารรัชต์ภาคย์**, 15(43), 69-83.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

Arabsarhangi, M. and Noroozi, I. (2014). The relationship between self-awareness and learners' performance on different reading comprehension test types among Iranian EFL elementary learners, **Theory and Practice in Language Studies**. 4 (4), 675-685.

Babu, R., Rao, N, and Sridevi, D. (2022). Enhancing writing Skills in ESL learners through the techniques of scaffolding, **Volatiles & Essent Oils**, 9(1) : 47-58.

Boonyarattanasoontorn, P. (2017). An investigation of Thai students' English language writing difficulties and their use of writing strategies, **Journal of Advanced Research in Social Sciences and Humanities**. 2(2), 111-118.

- Brammer, C. (2007). Peer review from the students' perspective: invaluable or invalid, **Composition Studies**. 35 (2), 71-85.
- Budjalemba, A.S. and Listyani, S. (2020). Factors contributing to students' difficulties In academic writing class: Students' perceptions, **UC Journal**. 1(2), 135-149.
- Crème, P. and Lea, M. (2003). **Writing at University** (2nd ed.). Philadelphia : Open University Press.
- Darus, S. and Subramanian, K. (2009). Error analysis of the written English essays of secondary school students in Malaysia : A case study, **European Journal of Social Sciences**. 8(3), 483-495.
- David, K. (2004). **Manage Your Writing**. California : Komei.
- Donahue, S. (2007). **Writing : road-runner English**. Indianapolis : MacGraw-Hill.
- Duigu, G. (2003). **Essay Writing for English Test**. Sydney : Academic English Press.
- Ellis, G. and Ibrahim, N. (2015). **Teaching children how to learn**. Surrey : Delta.
- Goose, A. (2001). **Eight Kinds of Writing : Lesson and Practice for Writing Tests**. (2nd ed.). Portland : Weston Walch.
- Huy, N. T. (2015). Problems affecting learning writing skill of grade 11 at Thong Linh High School, **Asian Journal of Educational Research**. 3, 53-69.
- Hyland, K. (2003). **Second Language Writing**. Cambridge University Press, 1-15. Retrieved on December 2, 2019 from <http://catdir.loc.gov/catdir/samples/cam041/2003041957.pdf>
- Indriani, K.S. (2019). **The effect of outline planning in argumentative essay writing of fourth semester students of English department**. Faculty of Arts. Udayana University.

- Negari, G.M. (2011). A study on strategy instruction and EFL learners' writing skill, **International Journal of English Linguistics**. 1(2), 299-307.
- Oshima, A. and Hogue, A. (2007). **Introduction to academic writing Level 3**. (3rd ed.). New York : Pearson Education.
- Oxford advance learner dictionary, (2005). Oxford : Oxford University Press.
- Padgate. W. (2008). Beliefs and opinions about English editing of students at a Thai university, **PASSA**. 42, 31-53.
- Padmadewi, N.N. and Artini, L.P. (2018). Using scaffolding strategies in teaching writing for improving student literacy in primary school, **Advances in Social Science, Education and Humanities Research**. 178(1), 16-160.
- Pressley, M. (2002). **Reading Instruction that Works : The Case for Balanced Teaching** (2nd ed.). New York : Guilford.
- Rodsawang, S.S. (2017). Writing problems of EFL learners in higher education : A case study of the Far Eastern University, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**. 11(1), 268-284.
- Sabrina, M. and Sianipar, Y.A. (2012). Improving students' achievement in writing descriptive paragraph using outline technique, **Transform Journal of English Language Teaching and Learning of FBS UNIMED**. 3(1), 1-20.
- Salija, K. (2017). The effect of using outlines on idea development quality of students essay writings, **International Journal of Language Education**. 1(1), 11-19.
- Susanti, E. (2018). The impact of learning together method-based lesson study on students' self-awareness in speaking class, **Journal of English Education**. 1(2), 31-43.

- Tazky, K. (2018). The effect of using outline technique to improve students' ability in writing descriptive, **Retain**. 6(3), 202-210.
- Vrugt, A. and Oort, F.J. (2008). Metacognition, achievement goals, study strategies and academic achievement : Pathways to achievement, **Metacognition Learning**. 3 (2), 123-146.
- Vonna, Y., Mukminatien, N., and Laksmi, E.K. (2015). The effect of scaffolding Techniques on students' writing achievement, **Jurnal Pendidikan Humaniora**. 3(1), 227-233.

Received : June 6, 2022; Revised : October 14, 2022; Accepted : October 28, 2022

flavourful cooking ingredients: the famous toddy palm and its “sweet taste”, Baan Laem district’s sea salt and its “salty taste”, and the high-quality thin-skinned key limes and their “sour taste”. The researcher brought together these three savours and created a section of music for each of them : the first for sweetness, the second for saltiness, and the third for sourness. Four sets of slow-tempo Prob Khai drum pattern are played in each section. Each of the pieces contains different scales: Pieng-or Bon scales, Pieng-or Lang scales, and Chava scales, respectively.

Keywords : Overture, Music Composition, Phetchaburi Province

บทนำ

โหมโรง หมายถึง ชุดเพลงหรือเพลงที่ใช้บรรเลงก่อนจะเริ่มพิธีการหรือการแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นการประกาศให้ทราบว่างานได้เริ่มขึ้นแล้ว โดยสามารถจำแนกประเภทของโหมโรงออกเป็นโหมโรงพิธีกรรม เช่น โหมโรงเช้า โหมโรงเย็น อีกทั้งโหมโรงเสภา เช่น โหมโรงไอยเรศ โหมโรงมะลิเลื้อย เป็นต้น โดยในการประพันธ์เพลงโหมโรงในครั้งนี้ ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าควรมีเพลงโหมโรงประจำสถาบัน ซึ่งแต่เดิมนั้นยังไม่มีเพลงประจำวงหรือเพลงโหมโรงประจำสถาบัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างอัตลักษณ์ให้แก่วงดนตรีไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จึงได้ประพันธ์เพลงโหมโรงพริบพรีขึ้นในครั้งนี้

โหมโรงพริบพรี ถือเป็นเพลงประเภทโหมโรงเสภา ประพันธ์ขึ้นสำหรับบรรเลงเป็นเพลงลำดับแรกในโอกาสต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับวงดนตรีไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อีกทั้งยังเป็นแนวทางการศึกษาการประพันธ์เพลงในรูปแบบการสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากการที่ยูเนสโกได้ประกาศให้จังหวัดเพชรบุรี เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์โลกด้านอาหารประจำปี 2564 เนื่องจากจังหวัดเพชรบุรี ถือเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบชั้นดีในการสร้างสรรค์อาหารรสเลิศ ประกอบด้วย “รสหวาน” จากน้ำตาลโตนดอันเป็นผลผลิตจากต้นตาลที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดเพชรบุรี ดังคำกล่าวของสุนทรภู่ที่เขียนในนิราศเมืองเพชรตอนหนึ่งว่า “ทั่วประเทศเขตแคว้นแดนพริบพรี เหมือนจะซึ่ไป

ไม่พ้นแต่ต้นตาล” “รสเค็ม” ของเกลือที่ได้จากการทำนาเกลือ ในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม และ “รสเปรี้ยว” จากมะนาวเป็นคุณภาพดี มีเปลือกบางที่ปลูกกันเป็นจำนวนมากในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งวัตถุดิบหลักทั้งสามนี้เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้อาหารคาวหวานนั้นมีรสชาติดี เป็นที่ถูกใจแก่นักท่องเที่ยวที่ได้มาลิ้มลองอาหารคาวหวานของจังหวัดเพชรบุรี

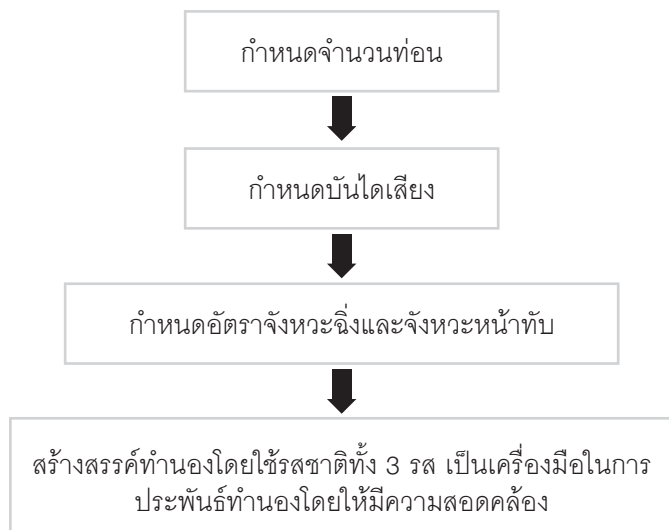
การประพันธ์เพลงใหม่โรงพริบพรี เป็นการประพันธ์ทำนองเพลงขึ้นใหม่ โดยมีได้อาศัยเค้าโครงเพลงใดที่มีมาแต่เดิม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการสร้างสรรค์ทำนองที่เป็นอิสระ และเกิดทำนองใหม่ขึ้น โดยใช้รสชาติของวัตถุดิบ คือ ความหวานจากน้ำตาลโตนด ความเค็มจากเกลือ และความเปรี้ยวจากมะนาว มาเป็นโครงสร้างในการประพันธ์ ทำนองเพลง โดยแบ่งออกเป็น 3 ท่อน ท่อนที่ 1 จะสื่อถึงความหวานของน้ำตาลโตนด ท่อนที่ 2 จะสื่อถึงความเค็มของเกลือ และท่อนที่ 3 จะสื่อถึงความเปรี้ยวของมะนาว กำหนดให้ใช้หน้าทับปรบไ้สามชั้น และจบเพลงด้วยการลงว้าซึ่งถือเป็นอัตลักษณ์สำคัญของเพลงประเภทใหม่โรงเสภา โดยผลงานการประพันธ์นี้จะใช้บรรเลงเป็นเพลงใหม่โรงสำหรับบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ เช่น งานพระนครคีรี งานมหกรรมศิลปวัฒนธรรมอาเซียนสัมพันธ์ ซึ่งเป็นงานประจำปีของจังหวัดเพชรบุรี ที่เป็นการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงาน องค์กร ตลอดจนชุมชน ทั้งนี้ บทเพลงใหม่โรงพริบพรีจึงเปรียบเสมือน การประชาสัมพันธ์จังหวัดเพชรบุรีและส่งเสริมกิจกรรมของจังหวัดได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์เพลงใหม่โรงพริบพรี สำหรับเป็นเพลงประจำวงดนตรีไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

กระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์เพลงใหม่โรงพริบพรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับจังหวัดเพชรบุรี และข้อมูลทฤษฎีทางดุริยางคศิลป์ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยในการประพันธ์นั้นผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างของเพลง ดังนี้

บทเพลงใหม่โรงพริบพรี

ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประพันธ์เพลงแบบสร้างสรรค์ เป็นการประพันธ์ทำนองขึ้นใหม่ โดยมีได้นำเพลงที่มีอยู่แต่เดิมมายืด-ขยาย แต่เป็นการนำแรงบันดาลใจจากรสนชาติความหวาน ความเค็ม และความเปรี้ยวนำมาสร้างสรรค์เป็นทำนอง แต่ยังคงรักษาโครงสร้างเพลงและองค์ประกอบของเพลงตามหลักทฤษฎี เช่น จังหวะฉิ่ง จังหวะหน้าทับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดอัตราจังหวะฉิ่ง
2. การกำหนดจังหวะหน้าทับ
3. การกำหนดทางเสียง
4. การประพันธ์ทำนองเพลง

ในการประพันธ์เพลงใหม่โรงพริบพรี ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อหลักจำนวน 4 หัวข้อ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในการประพันธ์เพลง มีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดอัตราจังหวะฉิ่ง

ผู้วิจัยยังคงรักษาความเป็นเพลงประเภทโหมโรงเสภาที่มีการกำหนดอัตราจังหวะ 3 ชั้นมาแต่เดิม โดยการประพันธ์เพลงโหมโรงเสภาเหล่านั้นสามารถกำหนดได้ 3 ประเภท คือ การประพันธ์ขึ้นเพื่อบรรเลงทั่วไป การประพันธ์เพื่อใช้สำหรับเป็นเพลงประจำวงหรือคณะดนตรี ตลอดจนการนำเพลงขับร้องต่าง ๆ มาประพันธ์เป็นเพลงโหมโรง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ใช้อัตราจังหวะฉิ่ง 3 ชั้น โดยผู้ที่ควบคุมจังหวะฉิ่งสามารถปรับเปลี่ยนเป็นอัตราจังหวะฉิ่ง 2 ชั้นได้เมื่อแนวในการบรรเลงมีความเร็วที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้แนวในการบรรเลง มีความกระชับ ไม่เป็นการดึงหน่วงจังหวะในการบรรเลง

อัตราจังหวะฉิ่ง 3 ชั้น

----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ	----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ
------	----------	------	---------	------	----------	------	---------

อัตราจังหวะฉิ่ง 2 ชั้น

--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ
----------	---------	----------	---------	----------	---------	----------	---------

2. การกำหนดอัตราจังหวะหน้าทับ

ผู้วิจัยได้กำหนดให้บทเพลงมีจำนวนทั้งหมด 3 ท่อน โดยแต่ละท่อน มีความยาวจำนวน 8 บรรทัด จึงได้กำหนดให้ใช้หน้าทับปรบไ้ 3 ชั้น เนื่องจากสัดส่วนของหน้าทับมีความสัมพันธ์กับตัวบทเพลง

หน้าทับปรบไ้ 3 ชั้น

-ทั้ง-ติง	-โ๊ะ-ชะ	-โ๊ะ-ชะ	-โ๊ะ-ชะ	----	-โ๊ะ-ชะ	-โ๊ะ-ชะ	-โ๊ะ-ชะ
-ติง-ติง	-ทั้งติงทั้ง	ติงทั้ง-ติง	-โ๊ะ-ชะ	-ติง-ทั้ง	-ติง-ติง	-ทั้ง-ติง	-ติง-ทั้ง

3. การกำหนดทางเสียง

ผู้วิจัยได้กำหนดทางเสียงหรือบันไดเสียงของเพลงในแต่ละท่อน ที่แตกต่างกัน คือ มีการกำหนดให้ใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน ทางเพียงออล่าง และทางขวา โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ทำนองของเพลงมีความหลากหลายของเสียง สามารถสื่อถึงรสชาติทั้งสามรสได้อย่างชัดเจน และมุ่งเน้นให้สามารถบรรเลงได้ในรูปแบบของ

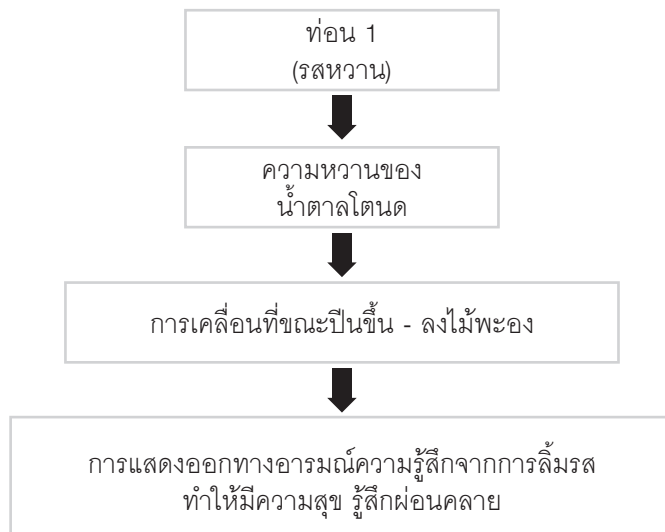
วงปี่พาทย์ไม้นวมผสมเครื่องสายและวงปี่พาทย์เสภา ในท่อนที่ 1 ผู้วิจัยได้กำหนดให้ใช้บันไดเสียงทางเพียงออบน โดยยึดหลักการกำหนดทางเสียงในรูปแบบของเครื่องสาย โดยการกำหนดบันไดเสียงทางเพียงออบนในท่อนที่ 1 เพื่อให้สามารถประพันธ์ทำนองเพลงได้ตามเจตนารมณ์ของผู้วิจัยที่ต้องการสื่อถึงรสหวานของน้ำตาลโตนด ซึ่งบันไดเสียง ทางเพียงออบนส่วนใหญ่จะพบการใช้บันไดเสียงนี้ในเพลงกลุ่มสำเนียงลาว ท่อนที่ 2 กำหนดให้ใช้บันไดเสียงทางเพียงออล่าง เพื่อให้มีความแตกต่างจากท่อนที่ 1 และสามารถถ่ายทอดบทเพลงที่สื่อถึงรสเค็มของเกลือได้มากขึ้น เนื่องจากมีช่วงเสียงที่แตกต่างกัน โดยยึดเสียงจากลูกทวนของฆ้องวงใหญ่ที่กำหนดทางเสียงต่าง ๆ ตามหลักทฤษฎี โดยทางเสียงเพียงออล่างถือเป็นจุดตั้งต้นของทางเสียงแรก และท่อนที่ 3 เป็นท่อนสุดท้ายของเพลง ผู้วิจัยได้กำหนดให้ใช้บันไดเสียงทางขวาเป็นบันไดเสียงสุดท้ายเพื่อให้มีความแตกต่างจากท่อนที่ 1 และท่อนที่ 2 ซึ่งถือว่าเป็นทางเสียงสุดท้ายตามการกำหนด ทางเสียงจากลูกฆ้องวงใหญ่ สื่อถึงรสเปรี้ยวของมะนาว โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บันไดเสียงทางเพียงออบน	กลุ่มเสียงปัญญามูล	ด ร ม x ช ล x (สื่อถึงรสหวาน)
บันไดเสียงทางเพียงออล่าง	กลุ่มเสียงปัญญามูล	ช ล ท x ร ม x (สื่อถึงรสเค็ม)
บันไดเสียงทางขวา	กลุ่มเสียงปัญญามูล	ฟ ช ล x ด ร x (สื่อถึงรสเปรี้ยว)

4. การประพันธ์ทำนองเพลง

ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากรสชาติทั้งสาม ซึ่งเป็นรสชาติที่ได้มาจากผลผลิตของจังหวัดเพชรบุรี อันเป็นส่วนประกอบสำคัญในการประกอบอาหารคาว - หวาน ได้แก่ รสหวานจากน้ำตาลโตนด รสเค็มจากเกลือ และรสเปรี้ยวจากมะนาว จากรสชาติ ทั้งสามจึงนำมาเป็นแรงบันดาลใจในการประพันธ์ทำนองเพลง โดยใช้องค์ประกอบ ที่มีความสัมพันธ์ต่อรสชาตินั้น ๆ เป็นส่วนสำคัญในการประพันธ์ทำนองในแต่ละท่อน มีรายละเอียดดังนี้

ท่อนที่ 1 รสหวาน เป็นรสชาติที่ได้จากน้ำตาลโตนด อันเป็นผลผลิตจากต้นตาลที่ขึ้นอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดเพชรบุรีโดยเฉพาะในแถบพื้นที่อำเภอบ้านลาด ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ กรรมวิธีการทำน้ำตาลโตนด การเคลื่อนไหวของร่างกายในการทำตาลโตนด ตลอดจนลักษณะทางกายภาพของต้นตาล ดังรายละเอียดตามแผนภาพต่อไปนี้

ตัวอย่างทำนองท่อนที่ 1

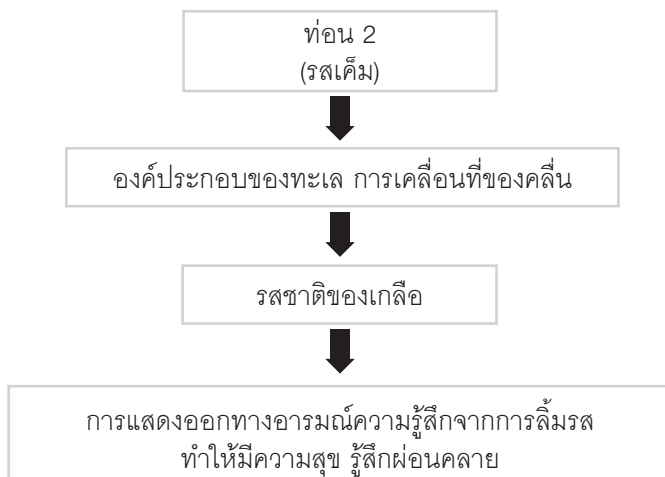
- - - ซี่	- - - มี่	- - - รั	- - - ดี่	- - มี่รั	ดี่ลัดซี่	ลขขมข	- ล - ดี่
-----------	-----------	----------	-----------	-----------	-----------	-------	-----------

ตัวอย่างการเคลื่อนไหวที่ของทำนอง

ทำนองวรรณหน้าเป็นตัวบ่งบอกถึงบันไดเสียงหลัก มีการเคลื่อนที่ของทำนอง ในแนววิถีลง สอดคล้องกับการก้าวลงจากไม้พะอง ส่วนวรรณหลังเป็นส่วนปิดสำนวนเพลง โดยทำนองจะแสดงถึงความรู้สึกผ่อนคลาย มีความสบายใจ อีกทั้งทำนองในบรรทัดตัวอย่าง ยังเปิดโอกาสให้นักดนตรีได้ใช้เทคนิคในการบรรเลง ทำให้เพลงแสดงถึงความหวานได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะทำนองในช่วงวรรณหน้า

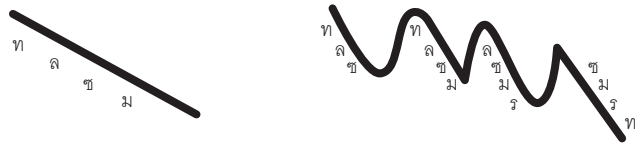
ท่อนที่ 2 รสเค็ม เป็นรสชาติที่ได้จากเกลือในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุดิบสำคัญในการนำไปใช้ประกอบอาหาร หรือนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ โดยในท่อนที่ 2 ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากรสชาติความเค็มของเกลือ โดยองค์ประกอบหลักในการนำมาใช้ประพันธ์ทำนองเพลง ได้แก่ ทะเล ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการทำเกลือ การเคลื่อนที่ของน้ำทะเล และการแสดงออกทางสีหน้าแววตาเมื่อได้ลิ้มรสของเกลือก่อนที่จะนำไปปรุงรสในอาหารคาว - หวาน ดังรายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้

ตัวอย่างทำนองท่อนที่ 2

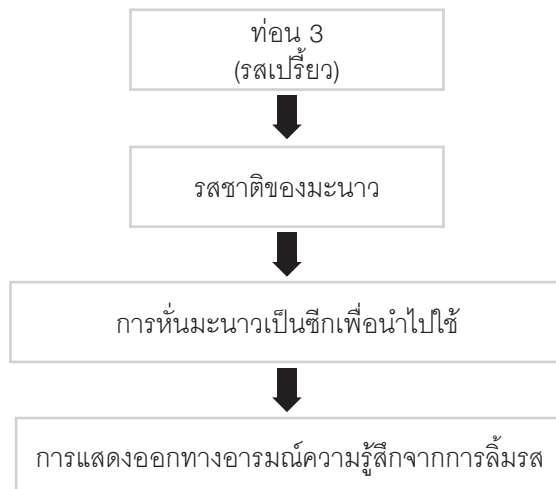
-- ทำ	-- ลล	-- ซซ	-- มม	- ทลซ	ทลซม	ลซมร	ซมรท
-- ซซ	-- ม่ม	-- รุ	-- ทุ	ลซมร	ซมรท	มรทล	รทลซ

ตัวอย่างการเคลื่อนที่ของทำนอง

จากทำนองตัวอย่างจะพบว่าช่วงวรรคหน้าของทั้งสองบรรทัด จะขึ้นเสียงหลัก ที่แสดงถึงเสียงในบันไดเสียงทางเพียงออล่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ และวรรคหลังของ ทั้งสองบรรทัดจะแสดงถึงการเคลื่อนที่ของทำนองในแนววิถึลง สื่่อถึงการเคลื่อนที่ ของคลื่นทะเล

ท่อนที่ 3 รสเปรี้ยว เป็นรสชาติที่ได้จากมะนาวแป้น ผลผลิตทางการเกษตร ของชาวจังหวัดเพชรบุรีที่ปลูกกันเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีคุณภาพดี ผู้วิจัยได้รับ แรงบันดาลใจจากความเปรี้ยวของมะนาว โดยการใช้การแสดงออกทางสีหน้าแวตา ของมนุษย์เมื่อได้รับรสชาติความเปรี้ยวจากน้ำมะนาวสด ก่อนที่จะนำไปบีบใส่ ปรงแต่งในอาหาร โดยมีรายละเอียดตามแผนภาพ ดังนี้

ตัวอย่างทำนองท่อนที่ 3

กลุ่มเครื่องนำ

- - - -	ฟุดฟู	ฟุดฟู	ฟุดรุ	ดขดล	ดขดล	ดขดล	รดพร
---------	-------	-------	-------	------	------	------	------

กลุ่มเครื่องตาม

- - - -	ฟุดฟู	ฟุดฟู	ขฟลข	ร็ดรลิ	ดฝลข	ลรขฟ	ขดพร
---------	-------	-------	------	--------	------	------	------

ตัวอย่างการเคลื่อนที่ของทำนอง

จากทำนองตัวอย่างในท่อนที่ 3 จะพบว่าการมีเคลื่อนที่ของเสียงที่สลับกัน ในระยะห่างคู่สี่และคู่สาม รูปแบบของมือฆ้องส่วนใหญ่นักดนตรีจะนิยมเรียกว่า “ลูกสับ” โดยเป็นการสื่อถึงการหั่นมะนาวเป็นซีก ๆ เพื่อเตรียมนำไปใช้ประกอบอาหาร

จะเห็นได้ว่าจากตัวอย่างของทำนองเพลงในแต่ละท่อนนั้น มีการใช้บันไดเสียงที่แตกต่างกัน โดยทำนองของเพลงจะแสดงถึงองค์ประกอบสำคัญหรือแรงบันดาลใจในการนำมาสร้างสรรค์ทำนอง มีรูปแบบการประพันธ์และลีลาของทำนองที่แตกต่างกันไป

บทสรุป

โหมโรงพริบพรี มีวัตถุประสงค์ในการประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นเพลงบรรเลงประจำวงดนตรีไทยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยเพลงมีอัตราจังหวะ 3 ชั้น จำนวน 3 ท่อน มี 4 จังหวะ ใช้หน้าทับปรบไก่ ผู้วิจัยใช้หลักในการประพันธ์เพลงในรูปแบบการสร้างสรรค์โดยมิได้นำเพลงใดมายึด - ขยาย ทั้งนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากการที่ยูเนสโกได้ประกาศให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์โลก ด้านอาหาร ประจำปี 2564 ผู้วิจัยจึงได้นำวัตถุดิบที่เป็นวัตถุดิบขึ้นชื่อของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ น้ำตาลโตนด เกลือ และมะนาว ซึ่งให้รสชาติหวาน เค็ม และเปรี้ยว มาเป็นแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงโดยกำหนดให้ท่อนที่ 1 แสดงถึงรสหวานของ

น้ำตาลโตนด ท่อนที่ 2 แสดงถึงรสเค็มของเกลือ และท่อนที่ 3 แสดงถึงรสเปรี้ยวของมะนาว ซึ่งในแต่ละท่อนจะกำหนดให้ใช้บันไดเสียงที่แตกต่างกัน เพื่อสื่อถึงอารมณ์ของบทเพลง และจบเพลงด้วยการลงวาทตามขนบธรรมเนียมนิยมของการลงจบของเพลงประเภทโหมโรงเสภา

เอกสารอ้างอิง

- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2564). **เมืองเพชร เมือง 3 รส Phetchaburi City of the 3 Flavors**. เพชรบุรี : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิมศักดิ์ พิภูลศรี. (2530). **สังคินิยมว่าด้วยการดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : โอเอสพรีนติ้งเฮาส์.
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์. (2557). **สารานุกรมเพลงไทย**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- บุญธรรม ตราโมท. (2545). **คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- พิชิต ชัยเสรี. (2556). **การประพันธ์เพลงไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัส ขาวปลื้ม. (2541). **แม่ไม้เพลงกลอง**. กรุงเทพฯ : บริษัทพิณณศ พรินติ้ง เซ็นเตอร์ จำกัด.
- วิทยาลัยครูเพชรบุรี. (2525). **ประชุมนิราศเมืองเพชรบุรี**. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร ภาพพิมพ์.
- สังัด ภูเขาทอง. (2539). **การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- สิริชัยชาญ พักจำรูญ. (2546). **การประพันธ์เพลงไทย**. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนเมตรีอุทิศ จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้ (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) แบบประเมินความพึงพอใจ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นผลจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ เนื่องจากนักเรียนได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งการเรียนรู้ (2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) อยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่าผู้เรียนได้ซาบซึ้งในศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น รู้สึกถึงคุณค่าและเกิดสุนทรียะจากการได้ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์

สำคัญ : ประสบการณ์ทางสุนทรียะ, ผลงานทัศนศิลป์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The purposes of this research are to compare learning achievement before and after the learning of Grade Six students on the study and the creation of aesthetic experiences in the visual arts at Borommaracha Kanchanaphisek Memorial Temple (LENG NEI YI 2) and to investigate the satisfaction of Grade Six students towards the study and the creation of aesthetic experiences in the visual arts at Borommaracha Kanchanaphisek Memorial Temple (LENG NEI YI 2). This research are quantitative methods. The sample in this research consisted of 30 Grade Six students at Chumchonmaitree Uthit School in Nonthaburi province in the second semester of the 2021 academic year and obtained by cluster random sampling. The research instruments included the following : (1) learning management plans; (2) learning achievement test; and

(3) a questionnaire on the satisfaction. Quality inspection by 5 advisory committees. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and a t-test. The results of this research revealed that post-learning achievement was significantly higher than their pre-learning achievement at a statistical significance of .01 in accordance with the assumptions which is a result of the learning management model that emphasis on practical use in teaching and learning management and can develop learners' learning because students get real experiences from learning sources and the findings of the questionnaire indicated that the satisfaction of the Grade Six students toward the study and the creation of aesthetic experiences from visual arts in Borommaracha Kanchanaphisek Memorial Temple (LENG NEI YI 2) was at a highest level and found that the learners appreciate the local arts and culture feel the value and the aesthetics of the study and creation of visual arts.

Keywords : Aesthetic experiences, Visual arts, Learning achievement

บทนำ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรม สื่อสังคมออนไลน์ ที่สามารถแทรกซึมไปยังทุกครอบครัว ทุกตัวบุคคล หรือทุกองศาของสังคม สิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้คนสามารถปรับเปลี่ยนได้ ท่วงทันสังคมโลกได้คงจะหนีไม่พ้นการศึกษา ดังนั้นแล้วการจัดการศึกษาจึงต้อง ดำเนินต่อไปด้วยการปรับเปลี่ยนให้ทันยุค ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ในการศึกษาศิลปะ ก็เช่นกัน โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะคือ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมความงาม มีสุนทรียภาพ ความมีคุณค่า ซึ่งมีผล ต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ กิจกรรมทางศิลปะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะวิธีการ

ทางศิลปะ เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของศิลปะ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกอย่างอิสระในศิลปะแขนงต่าง ๆ ในสาระทัศนศิลป์ มีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ ทศนาธาตุ สร้างและนำเสนอผลงานทางทัศนศิลป์จากจินตนาการ โดยสามารถใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้เทคนิค วิธีการของศิลปินในการสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิวิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานศิลปะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล ชื่นชม ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นถึงความสำคัญ และสำนึกรักวัฒนธรรมท้องถิ่นตามความมุ่งหวังของชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 182) สอดคล้องกับ Tunyaboontarakun (2019) กล่าวว่า การออกแบบหลักสูตรสุนทรียะ มีแนวคิดทางทัศนศิลป์ศึกษา หรือศิลปะที่มองเห็นมีหลักการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลายที่ได้ปรากฏให้เห็นเป็นรูปแบบของผู้สอน และผู้ถูกสอนในอดีต ในแต่ละสถาบันแนวคิดมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้เรียน มีแนวทางตามแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันแต่ละสถาบัน

อย่างไรก็ตามสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ในปัจจุบันยังมุ่งให้ผู้เรียนศึกษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นเพียงแต่ในตำรา ทำให้ผู้เรียนขาดการได้รับสุนทรียะสุนทรีภาพและความเข้าใจศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ถดถอยลง โดยจากการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ วิชาศิลปะ ประจำปีการศึกษา 2563 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับโรงเรียนในรายวิชาศิลปะ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 93.51 ที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ เท่ากับ 96.00 (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ, 2563) จะเห็นว่าผลการจัดการเรียนรู้วิชาศิลปะอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์และมีแนวโน้มลดต่ำลง เนื่องจากผู้เรียนขาดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ทำให้ผู้เรียนมีอุปสรรคต่อการเรียนรู้และความเข้าใจในเนื้อหาทางทัศนศิลป์

การจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรศิลปศึกษา การกำหนดกิจกรรมของครูจะต้องสอดคล้อง เหมาะสมและครอบคลุมจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้สอนต้องศึกษาเป้าหมายและปรัชญาของการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการและผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์ เป็นการให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดูงาน วิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อต่าง ๆ มามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ สอดคล้องกับพิสิฐ น้อยวงศ์ (2563) กล่าวว่า ในปัจจุบันนวัตกรรมในการศึกษานั้นถูกใช้อย่างแพร่หลาย อาทิในรูปแบบของการนำสื่อเทคโนโลยีมาผสมผสานในการเรียนรู้ในห้องเรียน การนำรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษามาพัฒนา บูรณาการ และประยุกต์ใช้ การเรียนการสอนศิลปศึกษาจึงเน้นการบูรณาการหรือปรับประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมของระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและบริบทในสังคม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีสุนทรียภาพและความเข้าใจศิลปะตามบริบททางสังคม ประยุกต์ศิลปะกับการบูรณาการสาขาวิชาอื่น ๆ และการใช้เทคโนโลยี ทำให้ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในระบบการศึกษามากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งทำให้เกิดแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้หลากหลายโดยไม่จำกัดเฉพาะในการเรียนการสอนในห้องเรียนเท่านั้น เครือข่ายการศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนโดยใช้ไอซีทีได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากสามารถใช้ได้ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในชุมชน ห้องสมุด บ้าน และทุกสถานที่ที่มีการต่อเครือข่ายได้ นอกจากนั้นการใช้แหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ทั้งในลักษณะเชิงกายภาพและแหล่งเรียนรู้เสมือนสามารถช่วยในการเรียนรู้เพื่อการศึกษาตลอดชีวิตของทุกคนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง อีกทั้งยังสอดคล้องกับศรีนทร เอี่ยมแพง (2555) กล่าวว่า ศิลปะช่วยเสริมสร้างจินตนาการ ขณะที่เทคโนโลยีมีส่วนทำให้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้นได้จริงยิ่งขึ้น

โรงเรียนชุมชนโมตริวุทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ตั้งอยู่ในตำบลโสนลอย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พื้นที่บริเวณนี้มีความหลากหลายในวิถีชีวิต และมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในชุมชน

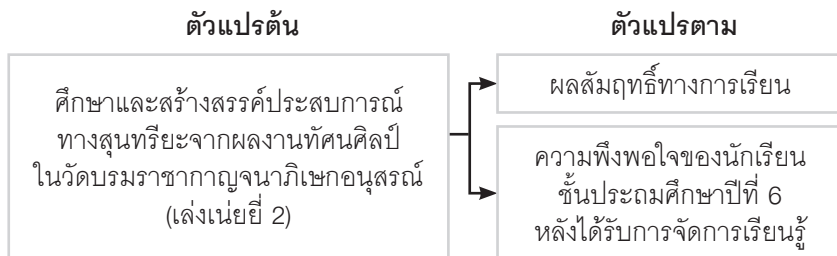
รอบข้างโรงเรียนมีประชากรนับถือศาสนาต่าง ๆ และมีศูนย์รวมจิตใจในการยึดเหนี่ยวให้ผู้คนในศาสนานั้น ๆ ยังคงรักษาศิลปวัฒนธรรมอันเป็นรากเหง้าวัฒนธรรมของตนเอง สอดคล้องกับเทศบาลเมืองบางบัวทอง (2557) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนในบางบัวทองต่างยังคงยึดมั่นต่อขนบธรรมเนียมเดิม เกิดเป็นชุมชนไทยพุทธ ชุมชนจีน ชุมชนมุสลิม และชุมชนญวนขึ้น ทั้งยังได้สร้างสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เพื่อประกอบศาสนกิจในแต่ละชุมชน รวมถึงเป็นสถานที่ที่กลุ่มเกลาให้การศึกษาแก่บุตรหลาน ทำให้บางบัวทองเป็นนิเวศน์วัฒนธรรมที่มีทั้งวัดพุทธ ฝ่ายเถรวาท วัดพุทธและโรงเรียนที่ชุมชนชาวจีนได้สร้างขึ้น มัสยิดสำหรับประกอบศาสนกิจของชาวมุสลิม โบสถ์คริสต์ศาสนาของคริสต์ตังกาทอลิก และสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจของคริสต์เตียนโปรเตสแตนต์ เกิดวิถีชีวิตที่กลมกลืนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสามัคคี และเนื่องจากบางบัวทองถือเป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์มาตั้งรกราก ศาสนสถานที่ถูกก่อตั้งขึ้นจึงมีมากมายตามแต่ละศาสนา จึงได้มีศาสนสถานแห่งหนึ่งที่มีความยิ่งใหญ่ เป็นทั้งแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญทางด้านศิลปวัฒนธรรมจีน ศาสนสถานแห่งนี้มีชื่อว่า วัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ คณะสงฆ์จีนนิกายรังสรรค์ หรือที่ได้รับสมญานามว่า “เล่งเน่ยยี่ 2” ตั้งอยู่ที่ตำบลไสนลอย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี วัดเล่งเน่ยยี่ 2 เดิมเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ต่อมาในปีพุทธศักราช 2539 คณะสงฆ์จีนนิกายรังสรรค์ ได้สร้างเป็นวัดเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในวโรกาสเฉลิมฉลองวโรกาสสิริราชสมบัติครบ 50 ปี และเพื่อเป็นพุทธสถานให้พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติธรรมและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมถึงเป็นที่เผยแพร่พระพุทธศาสนาฝ่ายจีนนิกายมหายาน และเป็นที่ศึกษาพระธรรมวินัยของพระภิกษุสามเณร (เทศบาลเมืองบางบัวทอง, 2557) วัดแห่งนี้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะสานสัมพันธ์ไทย-จีน และสร้างสรรค์ผลงานที่มีคุณค่าจนกลายเป็นมรดกทางภูมิปัญญาไทย-จีน ที่ควรค่าแก่การนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตและเหมาะสมต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับที่วัชรินทร์ จิตอดิศักดิ์ (2556 : 10) กล่าวว่า ครูศิลปศึกษาสามารถประยุกต์ ใช้การจัดกิจกรรมศิลปะด้วยการใช้ทรัพยากรที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะภายในชุมชนหรือท้องถิ่น นอกเหนือจากพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ในการเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ มีการบูรณาการประวัติศาสตร์ ศิลปะ ศิลปะปฏิบัติ และศิลปะวิจารณ์ที่นำไปสู่การพัฒนาสุนทรียภาพของผู้เรียน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ จึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และได้ตระหนักถึงความจำเป็น ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนในฐานะเยาวชนของชาติที่เริ่มทางเห็นศิลปวัฒนธรรม ในท้องถิ่นของตนอันเนื่องมาจากการเสียดิตเทคโนโลยีมากขึ้นได้กลับมาเรียนรู้ วัฒนธรรมในท้องถิ่นที่มีความสำคัญ มีเอกลักษณ์ และมีความสัมพันธ์ต่อชุมชน เพื่อช่วยกันอนุรักษ์และรักษาศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น สานความสัมพันธ์กับชุมชน รวมทั้งเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและสามารถสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป โดยสร้างกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา ผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนานิเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) และสามารถ สร้างสรรค์ผลงานเป็นของตนเองจากประสบการณ์สุนทรียะที่ได้รับชมผลงาน ทัศนศิลป์จากวัดแห่งนี้ได้ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียน ได้เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เกิดจากการสานสายสัมพันธ์ระหว่าง วัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียว จนเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมที่หลอมรวมจิตใจของผู้คนในท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ วางแนวทางให้ผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ จังหวัดนนทบุรี ได้ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากงานทัศนศิลป์ ในวัดบรมราชากาญจนานิเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทาง สุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนานิเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2)
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อ การศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ ในวัดบรมราชากาญจนานิเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2)

กรอบแนวคิด

สมมติฐานการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญที่ .01

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การออกแบบวิจัย

ผู้วิจัย ได้ออกแบบการวิจัยเป็นประเภทการทดสอบก่อนและหลังกับกลุ่มเดียว (one group pretest posttest design) ซึ่งมีรูปแบบการวิจัยดังนี้

E	O1	X	O2
---	----	---	----

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการวิจัย

E	หมายถึง	กลุ่มทดลอง (Experimental group)
O1	หมายถึง	การวัดผลก่อนการทดลอง
X	หมายถึง	การจัดการเรียนรู้ ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2)
O2	หมายถึง	การวัดผลหลังการทดลอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ทั้งหมด 4 ห้อง จำนวน 130 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 แผน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกสังเกต แสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม ผู้เรียนสามารถเลือกปฏิบัติงานได้ตามความสนใจ และมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เชื่อมสัมพันธ์กัน ถือว่าได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นอย่างมาก จึงมีความเหมาะสมกับวิจัยในเรื่องนี้ที่ผู้วิจัยได้ถ่ายทอดเรื่องราวจากสถานที่จริง อาทิ การให้ดูภาพจากสถานที่จริง การให้รับชมวิดีโอที่ถ่ายจากสถานที่จริง ถือเป็นการเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถสัมผัสกับประสบการณ์จริง สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ซึ่งจะแตกต่างไปจากการจัดการเรียนรู้แบบเดิมที่ไม่ได้มุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จริงจากแหล่งการเรียนรู้ที่มีศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.3 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) จำนวน 16 ข้อ

4. การสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินความพึงพอใจ

ที่มีต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัด
 บรมราชาภาณูจนภิเชกอนุสรณ์ (เล่มเนยี่ 2)

4.2 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยดำเนินการ ดังนี้
 1) แผนการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน
 เพื่อตรวจสอบความตรง (validity) และปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ โดยการประเมิน
 ความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งค่าที่ได้อยู่ในช่วง .60 - 1.00 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 ทางเรียน ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรง
 (validity) โดยการประเมินความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งค่าที่ได้อยู่ในช่วง .60 - 1.00
 ผลการวิเคราะห์ข้อสอบ มีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง .47 - .73 มีค่าอำนาจจำแนก
 (r) อยู่ระหว่าง .20 - .60 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .78 3) แบบประเมินความ
 พึงพอใจ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรง
 (validity) และปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ โดยการประเมินความสอดคล้อง (IOC)
 ซึ่งค่าที่ได้อยู่ในช่วง .60 - 1.00

5. การดำเนินการทดลอง

5.1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 30 คน

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 ทางเรียนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นปรนัยแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
 จำนวน 30 ข้อ

5.3 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
 ที่วางไว้ ซึ่งดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ ๆ ละ
 2 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 10 ชั่วโมง ดังนี้

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษาผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชาภาณูจนภิเชก
 อนุสรณ์ (เล่มเนยี่ 2) จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาสาระ ดังนี้

1) ครั้งที่ 1 ศึกษา เรื่อง งานจิตรกรรม จากนั้นให้นักเรียนเขียนภาพ
 ร่างตามต้นแบบงานจิตรกรรมในวัด พร้อมระบายสีไม้ หรือสีชอล์ก

2) ครั้งที่ 2 ศึกษา เรื่อง งานประติมากรรมนูนต่ำ และนูนสูง จากนั้น
 ให้นักเรียนปั้นประติมากรรมนูนต่ำ หรือนูนสูง ตามต้นแบบงานประติมากรรมนูนต่ำ
 และนูนสูงในวัด

3) ครั้งที่ 3 ศึกษา เรื่อง งานประติมากรรมลอยตัว จากนั้นให้นักเรียนเขียนภาพร่างตามต้นแบบงานประติมากรรมลอยตัวในวัด พร้อมระบายสีน้ำ หรือ สีอะคริลิก

4) ครั้งที่ 4 ศึกษา เรื่อง งานสถาปัตยกรรม จากนั้นให้ผู้เรียนเขียนภาพร่างตามต้นแบบงานสถาปัตยกรรมในวัด พร้อมแรงเงา

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างสร้างสรรค์ผลงานที่ได้แรงบันดาลใจมาจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) จำนวน 1 ครั้ง เป็นเวลา 2 ชั่วโมง โดยมีเนื้อหาสาระดังนี้

5) ครั้งที่ 5 สร้างสรรค์ผลงานที่ได้แรงบันดาลใจจากงานทัศนศิลป์ในวัด จำนวน 1 ผลงาน โดยไม่จำกัดรูปแบบ เทคนิค และการใช้สี

5.4 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ข้อ

5.5 ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจจำนวน 16 ข้อ

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 วิเคราะห์ทางสถิติค่า t-test for dependent samples

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญที่ .01

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจาก ผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	df	t	p
ก่อนเรียน	14.37	4.52	7.43	29	-15.010*	.000
หลังเรียน	21.80	5.24				

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าเท่ากับ 14.37 และ 21.80 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวอย่างผลงานผู้เรียน ผู้เรียนสามารถตั้งชื่อผลงาน บอกเทคนิค และอธิบายแนวคิดของผลงานตนเองได้ การสร้างสรรค์ผลงานสามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียนเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 1 ผลงานภาพร่างจากงานจิตรกรรม
ที่มา : ภูวนาท บุญสุวรรณ (ถ่ายเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2565)

ชื่อผลงาน : นกกระเรียนในท้องนา
เทคนิค : สีไม้
แนวคิด : นกกระเรียนที่บินอยู่บนท้องฟ้าอย่างอิสระ ถูกโอบล้อมไปด้วยหมู่เมฆมากมาย บินอยู่เหนือที่พักของเทพบนสวรรค์

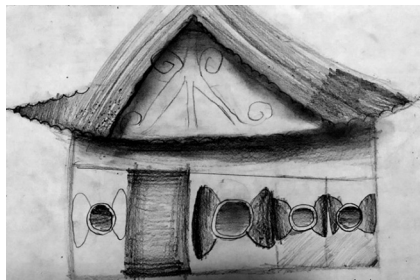
ภาพที่ 2 ผลงานประติมากรรมจากงานปั้นปูนต้ำและปูนสูง
ที่มา : ภูวนาท บุญสุวรรณ (ถ่ายเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2565)

ชื่อผลงาน : ลวดลายบนเสาแดง
เทคนิค : งานปั้นปูนต้ำ
แนวคิด : ปั้นเสาที่มีลวดลายจากจินตนาการอยู่ใช้ฐานสีดำ และตัวประติมากรรมใช้สีแดง เพื่อให้ผลงานตัดกันอย่างโดดเด่น และดูน่าสนใจ

ภาพที่ 3 ผลงานร่างภาพจากงานประติมากรรมลอยตัว
ที่มา : ภูวนาถ บุญสุวรรณ (ถ่ายเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2565)

- ชื่อผลงาน : พระพุทธรูปปางดงาม
 เทคนิค : สีน้ำ
 แนวคิด : พระพุทธรูปที่มีความสง่างาม มีสีหน้ายิ้มแย้ม สวมใส่จีวรสีเหลืองอร่ามตา
 นั่งบนแท่นสี่เหลี่ยม โดยภาพรวม ใช้สีที่ใกล้เคียงกัน

ภาพที่ 4 ผลงานร่างภาพโครงสร้างอาคารจากงานสถาปัตยกรรม
ที่มา : ภูวนาถ บุญสุวรรณ (ถ่ายเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2565)

- ชื่อผลงาน : สถาปัตยกรรมจีนหลังน้อย
 เทคนิค : แกร่งเงา
 แนวคิด : เป็นภาพสถาปัตยกรรมจีนหลังน้อยในวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ที่มีขนาดเล็กกว่า
 หลังอื่น แต่มีความสวยงาม มีความน่ารัก เหมือนบ้านคน

ภาพที่ 5 ผลงานสร้างสรรค์ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานทัศนศิลป์
ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล้งเหยี่ 2)
ที่มา : ภูวนาถ บุญสุวรรณ (ถ่ายเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2565)

ชื่อผลงาน : หมวกศิลปะจีน
เทคนิค : สีไม้ สีอะคริลิค ตัดเส้นปากกา
แนวคิด : หนูชอบใส่หมวกเลยออกแบบหมวกขึ้นมาเอง โดยมีแรงบันดาลใจ
มาจากวัดเล้งเหยี่ 2 นำลวดลายต่าง ๆ ที่เห็นจากงานทัศนศิลป์
ในวัดมาออกแบบให้สวยงามตามความชอบของตัวเอง
หมวกนี้ใส่ไปเที่ยวได้ทุกที่ ใคร ๆ ก็รู้ว่ามันเป็นหมวกแบบจีน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจเมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียน
การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการประเมินความพึงพอใจของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่มีต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์
ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล้งเหยี่ 2)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการศึกษาและสร้างสรรค์ ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราช มาสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามต้นแบบจากผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมที่ปรากฏภายในวัดได้	4.80	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชามาสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามจินตนาการที่ได้แรงบันดาลใจมาจากผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมที่ปรากฏภายในวัดได้	4.73	0.58	มากที่สุด
3	นักเรียนเกิดสุนทรียะจากการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามผลงานต้นแบบภายในวัด และสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามจินตนาการที่ได้แรงบันดาลใจมาจากผลงานทัศนศิลป์ภายในวัดบรมราชฯ ได้	4.63	0.61	มากที่สุด
4	นักเรียนสามารถนำความรู้จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชฯ ไปปรับใช้ในการเรียน และชีวิตประจำวันได้	4.67	0.48	มากที่สุด
5	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชฯ ไปถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นได้	4.60	0.62	มากที่สุด
6	การศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชฯ ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และสืบสานศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน	4.57	0.63	มากที่สุด
7	การศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชฯ ทำให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานทัศนศิลป์ และวัฒนธรรม	4.77	0.43	มากที่สุด
8	การศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชฯ สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมจีนในด้านต่าง ๆ	4.67	0.61	มากที่สุด
9	การศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชฯ สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมไทย-จีน	4.53	0.63	มากที่สุด
10	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนเกิดความรักและชื่นชมงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชฯ	4.60	0.62	มากที่สุด
11	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน	4.63	0.61	มากที่สุด
12	การจัดกระบวนการเรียนรู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกดีหรือรักในการเรียน	4.53	0.63	มากที่สุด
13	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	4.57	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
14	การจัดกระบวนการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ และการทำกิจกรรม	4.47	0.63	มาก
15	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้	4.67	0.61	มากที่สุด
16	การจัดกระบวนการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้	4.60	0.62	มากที่สุด
รวม		4.63	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชาภาณุจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) เมื่อพิจารณาในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

จากการวิเคราะห์ผลงานทัศนศิลป์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า 1) นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพร่างจากงานจิตรกรรม งานประติมากรรม และงานสถาปัตยกรรมตามต้นแบบจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชาภาณุจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ได้อย่างน่าชื่นชม สามารถร่างภาพตามต้นแบบที่ตนเองเลือก สามารถใช้เทคนิคในการปฏิบัติงานตามที่ผู้สอนกำหนดได้ สามารถตั้งชื่อผลงานของตนเองได้เหมาะสมกับเนื้อหาของผลงาน และสามารถเขียนแนวคิดของผลงานที่ตนเองต้องการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี 2) นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชาภาณุจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ได้อย่างมีจินตนาการและมีความคิดสร้างสรรค์ โดยนักเรียนได้เลือกปฏิบัติงานตามความชื่นชอบของตนเอง มีการใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลาย นำวลดลาย สีเส้น และเอกลักษณ์ของผลงานทัศนศิลป์จากในวัดมาสอดแทรก และจัดเป็นองค์ประกอบในผลงานของตนเองได้อย่างน่าสนใจ จากรายการประเมินความพึงพอใจในข้อ 2 จึงสรุปได้ว่า นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ทางสุนทรียะจากการศึกษาผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชาภาณุจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) มาสร้างสรรค์ผลงานในแบบฉบับของตนเองได้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุรินทร์ พิมมะละ (2555) ได้ทำการวิจัยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของกนกนัฏฐ์ โกมลณิ (2558) ที่พบว่านักเรียนที่เรียนเรื่อง ศิลปะท้องถิ่นวัดกลางวรวิหาร จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการสอนแบบเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้ สถานที่จริง เหตุการณ์จริง

หรือการจัดการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดเรื่องราวจากสถานที่จริง สามารถพัฒนาการเรียนของผู้เรียนได้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้ ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) เป็นกิจกรรมที่มีการจัดการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดเรื่องราวจากสถานที่จริง อาทิ การให้ดูภาพจากสถานที่จริง การให้รับชมวิดีโอที่ถ่ายจากสถานที่จริง ถือเป็นการเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถสัมผัสกับประสบการณ์จริง สามารถพัฒนาการเรียนของผู้เรียนได้ ซึ่งเหตุผลนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Government of Ireland (1999) ที่กล่าวว่า การสอนทัศนศิลป์ในหลักสูตรที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนแต่ละคนมีความฉลาดอย่างหลากหลาย จึงต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ กิจกรรมศิลปะจึงช่วยในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับบทเรียนมีผลอย่างมากต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

จากผลการวิจัย นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คาดว่าเนื่องมาจากรูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ และบทบาทของครูในการเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยในแผนการจัดการเรียนรู้ในขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้จัดขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติ ไว้ตามลำดับดังนี้ 1) นำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ 3) ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง 4) ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ 5) ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้ นำไปใช้ 6) ขั้นการประเมินผล วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ผู้วิจัยได้พิจารณานำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อบทเรียน เพื่อทำให้การจัดการเรียนรู้ได้ส่งเสริมผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ครูแจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนในชั่วโมงนั้น ๆ และสนทนากับนักเรียนโดยใช้คำถามกระตุ้นความคิดเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งคำถามในแต่ละชั่วโมงจะแตกต่างกันไปตามเนื้อหาที่นักเรียนจะได้เรียนในชั่วโมงนั้น ๆ ผู้สอนบรรยายเนื้อหา เพื่อให้นักเรียนมีความรู้เบื้องต้น และอธิบายถึง

ลักษณะของงานทัศนศิลป์ประเภทต่าง ๆ พร้อมแจกใบความรู้ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองเป็นเวลา 10 นาที ทำให้นักเรียนมีแรงกระตุ้นในการเรียน และมีเวลาปรับตัวในการเริ่มเรียนรู้ขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 ขั้นศึกษา/วิเคราะห์ ครูเปิดวิดีโอ เรื่อง งานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชา กาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ให้นักเรียนดู และอธิบายเกี่ยวกับงานทัศนศิลป์ที่ได้เห็น พร้อมสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการสังเกตลักษณะของงานทัศนศิลป์ที่อยู่ภายในวัด สอนให้นักเรียนสามารถแยกแยะประเภทของงานทัศนศิลป์ได้ และอธิบายเกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธาในศาสนาที่เกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์ เมื่อดูวิดีโอเสร็จ ครูให้นักเรียนดูภาพผลงานทัศนศิลป์ แล้วให้นักเรียนร่วมกันตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็น ขั้นตอนนี้เป็นการเปิดกว้างให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับครู

ขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ/ฝึกหัด/ทดลอง ครูแสดงภาพงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชา กาญจนภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) พร้อมกันหลายผลงาน แล้วให้นักเรียนเลือกภาพผลงานทัศนศิลป์คนละ 1 ภาพ เพื่อทำการร่างภาพ พร้อมใช้เทคนิคสีตามที่กำหนด และให้นักเรียนตั้งชื่อผลงาน และเขียนแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นตอนนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีอิสระในการสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้นักเรียนได้เลือกแนวทางในการปฏิบัติงานว่าจะเลือกร่างภาพแบบไหน และใช้สีอะไรในการระบาย มีความสอดคล้องกับ Smith (1980) ที่กล่าวว่า ครูศิลปศึกษาควรแนะนำหรือเสนอทางเลือกให้นักเรียนได้ฝึกคิด ตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ และควรหาโอกาสเพิ่มความรู้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป/เสนอผลการเรียนรู้ ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานของตนเอง เริ่มจากการบอกชื่อผลงาน ให้อธิบายว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกร่างภาพดังกล่าว และบอกแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นตอนนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก และแสดงทัศนะของตัวเอง

ขั้นที่ 5 ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้ นำไปใช้ ครูแนะนำการพัฒนาผลงานให้แก่ นักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้วิเคราะห์ผลงานของตนเอง เพื่อให้นักเรียนได้นำข้อดี ข้อเสีย ไปแก้ไขผลงานในระหว่างคาบเรียน เพื่อพัฒนาผลงานให้ดีขึ้น ขั้นตอนนี้เป็นการฝึกฝนทักษะในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอีกทางหนึ่ง เนื่องจาก

การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ประกอบเป็นการคิดวิเคราะห์แตกต่างไปตามทฤษฎี การเรียนรู้ การแสดงความคิดเห็นเป็นการแสดงความคิดที่จะต้องเป็นหลักและเหตุผลเพื่อพัฒนา ข้อวิเคราะห์ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553 : 15-16)

ขั้นที่ 6 ขั้นการประเมินผล วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง นักเรียนทุกคน ส่งผลงานของตนให้ครูตรวจเพื่อทำการประเมินผล ครูใช้แบบประเมินผลงาน ในการตรวจ

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติมาใช้กับแผน การจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 แผน โดยให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบ ต่าง ๆ นั้น จะเห็นได้ว่ามีความเหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 2 และ 3 มากที่สุด เพราะในระหว่างที่ผู้เรียนได้ดูรูปภาพและวิดีโอที่แสดงผลงานทัศนศิลป์ที่มี สีสันสดใส นั้น ผู้เรียนสามารถนำสีสันทึ่มที่เห็นมาสร้างสรรค์ผลงานได้ทันที ซึ่งแผน การเรียนรู้ดังกล่าวผู้เรียนจะต้องใช้การระบายสีชนิดต่าง ๆ เมื่อเห็นสีอะไรก็สามารถ ระบายสีตามที่ได้เห็นได้ ต่างไปจากการสร้างสรรค์ผลงานตามแผนการเรียนรู้ที่ 4 ที่ผู้เรียนจะต้องกำหนดน้ำหนักการแรงด้วยดินสอขึ้นมาเอง และในแผนการเรียนรู้ ที่ 5 ที่ผู้เรียนต้องจินตนาการผลงานขึ้นมาเอง แต่อย่างไรก็ตาม รูปแบบการจัดการ เรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัตินี้ มีความสมเหตุสมผลที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอย่างดี เพราะจากการพิจารณาพบได้ว่า เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้ฝึกสังเกต แสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถาม ผู้เรียนสามารถ เลือกปฏิบัติงานได้ตามความสนใจ และมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เชื่อมสัมพันธ์กัน แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบที่เน้นการปฏิบัติได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียน เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Government of Ireland (1999) ที่กล่าวว่า การสอนทัศนศิลป์ในหลักสูตรที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนแต่ละคนมีความฉลาด อย่างหลากหลาย จึงต้องการเรียนรู้ประสบการณ์ในแบบต่าง ๆ เพื่อที่จะพัฒนา ได้เต็มตามศักยภาพ กิจกรรมศิลปะจึงช่วยในด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบทเรียน มีผลอย่างมากต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และบทบาทของครู ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ก็มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งมีความสอดคล้องกับอำไพ ติรณสาร (2547) กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติตนในการสอนศิลปะ สิ่งทีครูควรปฏิบัติ มีดังนี้

1) สนับสนุนให้สร้างสรรค์งานของตนเอง 2) มีความยุติธรรม ทัดเทียมกัน ชื่นชม แสดงงานของเด็กทั้งหมด 3) สอนให้เป็นอิสระและพึ่งตนเอง 4) ส่งเสริมให้ริเริ่มสร้างสรรค์ 5) ส่งเสริมให้รัก และเห็นคุณค่างานของตนและผู้อื่น 6) ส่งเสริมให้ทำงานให้เสร็จ สำเร็จ 7) จัดสรรเวลาให้ยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้ทำงานศิลปะ และสิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ ได้แก่ 1) สอนเทคนิควิธีที่บังคับให้ผู้เรียน ทำสิ่งเดียวกันทั้งหมด 2) ใช้สูตรตายตัว ต้นแบบหรือคัดลอก 3) สร้างความกลัวในความพยายามริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ 4) สร้างความเข้าใจว่าศิลปะคือสิ่งที่วุ่นวาย สกปรก หรือไร้ค่าเวลาว่าง 5) ใช้วิธีการทำตามแบบ 6) ใช้มาตรฐานผู้ใหญ่กับงานเด็ก 7) คาดหวังว่าผลงานเด็กต้องสวยงาม สมบูรณ์เสมอ 8) วิจารณ์งานเด็กมากเกินไป 9) ลำเอียง 10) ใช้กิจกรรมวัสดุอุปกรณ์หนึ่ง ๆ ซ้ำซากเกินไป 11) ใช้กระดาษเพียงขนาดเดียว จึงแสดงว่าทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อกิจกรรมการเรียนรู้ และบทบาทของครูส่งผลต่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) พบว่าในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63) สอดคล้องกับผลการวิจัยของงานวิจัยของกนกฉัตร โกมลมณี (2558) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องศิลปะท้องถิ่นวัดกลางวรวิหาร จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนเรื่องศิลปะท้องถิ่นวัดกลางวรวิหาร จังหวัดสมุทรปราการ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกับงานวิจัยของบุรินทร์ พิมมงคล (2555) ได้ศึกษาวิจัยการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องทัศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหารอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาในแต่ละข้อ ข้อที่ 1) นักเรียนสามารถนำความรู้จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) มาสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามต้นแบบจากผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม และ

สถาปัตยกรรมที่ปรากฏภายในวัดได้ มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ซึ่งเป็นผลที่ไปในทางเดียวกับจากการวิเคราะห์ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนที่พบว่า นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานภาพร่างจากงานจิตรกรรม งานประติมากรรม และงานสถาปัตยกรรม ตามต้นแบบจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ได้อย่างน่าชื่นชม สามารถร่างภาพตามต้นแบบที่ตนเองเลือกสามารถใช้เทคนิคในการปฏิบัติตามที่ผู้สอนกำหนดได้ สามารถตั้งชื่อผลงานของตนเองได้เหมาะสมกับเนื้อหาของผลงาน และสามารถเขียนแนวคิดของผลงานที่ตนเองต้องการสื่อความหมายได้เป็นอย่างดี คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในลำดับที่ 2 คือ ข้อที่ 7) การศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ทำให้นักเรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานทัศนศิลป์ และวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.77$) ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายของมาตรฐาน ศ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ในสาระที่ 1 ทัศนศิลป์ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดในลำดับที่ 3 คือ ข้อที่ 2) นักเรียนสามารถนำความรู้จากการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) มาสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามจินตนาการที่ได้แรงบันดาลใจมาจากผลงานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมที่ปรากฏภายในวัดได้ ($\bar{X} = 4.73$) ซึ่งเป็นผลที่ไปในทางเดียวกับจากการวิเคราะห์ผลงานทัศนศิลป์ของนักเรียนที่พบว่า นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนานิกเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ได้อย่างมีจินตนาการและมีความคิดสร้างสรรค์ โดยนักเรียนได้เลือกปฏิบัติงานตามความชื่นชอบของตนเอง มีการใช้เทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานที่หลากหลาย นำวลดลาย สีเส้น และเอกลักษณ์ของผลงานทัศนศิลป์จากในวัดมาสอดแทรก และจัดเป็นองค์ประกอบในผลงานของตนเอง ได้อย่างน่าสนใจ จากงานวิจัยของธาริน กลิ่นเกษร (2554) ได้ศึกษาวิจัยผลของการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ ที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระดับพัฒนาการ

สุนทรียภาพของนักเรียนที่มีต่อภาพผลงานศิลปะ หลังเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ สูงกว่าก่อนเรียนผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมให้นักเรียนได้สัมผัสประสบการณ์ทางสุนทรียะจากแหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน ช่วยเพิ่มสุนทรียะในตัวบุคคลได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับรายการประเมินความพึงพอใจในข้อที่ 3) นักเรียนเกิดสุนทรียะจากการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามต้นแบบภายในวัด และการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ตามจินตนาการที่ได้แรงบันดาลใจมาจากผลงานทัศนศิลป์ภายในวัดบรมราชากาญจนานิเชกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ได้ โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) จากการวิจัยทำให้ทราบว่า การเรียนวิชาทัศนศิลป์นั้น นอกจากผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาขึ้นแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนได้ซาบซึ้งในผลงานทัศนศิลป์ผ่านประสบการณ์ทางสุนทรียะอีกด้วย โดยในระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นถึงความชอบในสีสันอันสดใส ชูดาดา จากการได้รับชมผลงานจิตรกรรมภายในวัด นักเรียนได้กล่าวถึงความมีเสน่ห์ของงานประติมากรรมที่แสดงแสงเงาอย่างมีมิติ ในความนูน และความลึก ทำให้ผลงานดูน่าสนใจ และนักเรียนได้พูดถึงความรู้สึกหลงใหลในงานสถาปัตยกรรมที่เป็นหอ และอาคารต่าง ๆ ที่มีความยิ่งใหญ่ตระการตา แผงไปด้วยลวดลายที่แสดงถึงวัฒนธรรมจีน จากการได้สนทนาและแลกเปลี่ยนความรู้สึกระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนด้วยกัน ทำให้ทราบว่านักเรียนได้รู้สึกถึงคุณค่า และเกิดสุนทรียะจากการได้ศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานจากงานทัศนศิลป์ที่ปรากฏอยู่ในวัดแห่งนี้ ตามที่ Dewey (1983) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ว่าเป็นวงจรของการลองกระทำ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำจริง ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่หรือผู้เรียนปรับเปลี่ยนตนเองในการปฏิบัติตามบทบาทใหม่ และยังมีความสอดคล้องกับมะลิฉัตร เอื้ออานันท์ (2545) กล่าวว่า สิ่งที่ค้นพบในงานวิจัยสายจิตวิทยาพัฒนาการในปัจจุบันล้วนสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ว่า ความรู้ ความเข้าใจ และสุนทรียภาพต้องมาจากการเรียนการสอน ครูและสื่อต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพล้วนส่งผลต่อการเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่อง ศิลปะและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ เช่น ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถจัดให้นักเรียนได้ไปศึกษาเกี่ยวกับศาสนา และวัฒนธรรมภายในวัดได้

1.2 ครูผู้สอนควรมีการปรับขยายเวลาให้ยืดหยุ่นต่อการสร้างสรรค์ผลงานของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีทักษะทางศิลปะที่แตกต่างกัน

1.3 ควรมีการติดตามผลการใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้หลังจากที่ได้สิ้นสุดการวิจัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง ศิลปะและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ไปเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด และความสนใจ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการศึกษาและสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางสุนทรียะจากผลงานทัศนศิลป์ในวัดบรมราชากาญจนาภิเษกอนุสรณ์ (เล่งเน่ยยี่ 2) ในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หรืองานทัศนศิลป์ในแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ และประสบการณ์ทางสุนทรียะที่หลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กนกจักร โกมลมณี. (2558). **การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องศิลปะท้องถิ่นวัดกลางวรวิหาร จังหวัดสมุทรปราการ โดยการ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาแบบร่วมมือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2553). **การคิดเชิงวิเคราะห์** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : ชัคเชลมีเดีย.
- เทศบาลเมืองบางบัวทอง. (2557). **หนังสือที่ระลึกครบรอบ 77 ปี เทศบาลเมือง บางบัวทอง**.
- ธาริน กลิ่นเกษร. (2554). **ผลของการส่งเสริมประสบการณ์ทางสุนทรีย์ ผ่านกิจกรรมในพิพิธภัณฑ์ศิลปะที่มีต่อสุนทรียภาพของนักเรียน ประถมศึกษา** (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- บุรินทร์ พิมพ์ลงละ. (2555). **การสร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ทศนศิลป์ในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร** (ปริญญานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสิฐ น้อยวงศ์คง. (2563). **การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิดด้านทัศนศิลป์ศึกษา เพื่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่**. วารสารห้องสมุด. 64(1), 20-35.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2545). **กระบวนการเรียนการสอนทัศนศิลป์ในระดับ ประถมศึกษาสำหรับครูยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ. (2563). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา
ปีการศึกษา 2563**. นนทบุรี : งานบริหารวิชาการ โรงเรียนชุมชนไมตรีอุทิศ.
- วัชรินทร์ ลือดิอดิศัย. (2556). การจัดการเรียนการสอนศิลปะโดยใช้แหล่งเรียนรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่น, **วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 7(1), 10.
- ศรินทร์ เคียมแพง. (2555). **ความลงตัวของศิลปะและเทคโนโลยี**. สืบค้นเมื่อ
23 ธันวาคม 2564, จาก [https://www.truelookpanya.com/tcas/article/
detail/11658](https://www.truelookpanya.com/tcas/article/detail/11658)
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์
และแบบที่เน้นการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย จำกัด.
- อำไพ ตีรณสาร. (2543). **ทฤษฎีการสอนศิลปศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564,
จาก <http://pioneer.netserv.chula.ac.th/~tampail/ampai/ttheory.htm>
- Dewey, J. (1983). **Experience and Education**. New York : Collier.
- Government of Ireland. (1999). **Visual Arts Arts Education Teacher**. Guidelines :
Mozzon Giuntina-Florence and Officine Grafiche De Agostini-Novara.
- Smith, R., A. (1980). **The Sense of Art. A Study in Aesthetic Education**.
New York : Routledge.
- Tunyaboontrakun, P. (2019). Effects of organizing visual art course based on
discipline based art education upon art learning achievement of grade
fourth students, **Journal of Education Silpakorn University**. 17(1),
179-197.

กรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพรธิปัน

Process of Making Thon Chatree by Master Suwan Photipin

จตุรงค์ ประสงค์ดี^{1*} (Jaturong Prasongdee)^{1*}
ภัทระ คมขำ² (Pattara Komkam)²

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องกรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพรธิปัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติชีวิตของช่างสุวรรณ โพรธิปันและกรรมวิธีการสร้างโทนชาตรี รวมไปถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพเสียงโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพรธิปัน ผลการศึกษาพบว่า ช่างสุวรรณ โพรธิปัน เป็นช่างทำกลองชาวจังหวัดอ่างทองโดยกำเนิด ได้รับการถ่ายทอดวิชาช่างทำกลองมาจาก นายแสง โพรธิปัน ผู้เป็นบิดา ช่างสุวรรณได้สั่งสมประสบการณ์และพัฒนาคุณภาพการทำกลองโดยมีข้อคำนึง 3 ประการ คือ สวย ดัง ทน กรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณนั้นมีทั้งหมด 30 ขั้นตอน โดยจะแบ่งเป็นขั้นตอนสำหรับกลึงและคว้านหุ่นกลอง 15 และขั้นตอนสำหรับขึ้นหน้ากลองทั้งหมด 15 ขั้นตอน ในทุกขั้นตอนเต็มไปด้วยรายละเอียด ตั้งแต่การคัดเลือกหนังวัวสดและไม่เปรี้ยวที่มีความชื้นในระดับที่พอดี ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในทุกขั้นตอนเช่นกัน เหตุนี้ช่างต้นล้วนแต่ส่งผลให้โทนชาตรีของช่างสุวรรณมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนคือ กระสอวนหุ่นที่มีขนาดเล็กแต่ยังคงมีกระแสเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของโทนชาตรีได้อย่างดี ทั้งยังเหมาะแก่การนำไปใช้งานจริงอีกด้วย

^{1*} นิสิตระดับปริญญาโท, หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330, อีเมล : Jatukob99@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., หัวหน้าภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330, อีเมล : Pattara.k@chula.ac.th

^{1*} Graduate Student, Master of Art Program, Thai Music Section, Department of Music, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand, E-mail : Jatukob99@gmail.com

² Assoc. Prof., Dr., Head of Department of Music, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330, Thailand, E-mail : Pattara.k@chula.ac.th

* Corresponding author : E-mail address : Jatukob99@gmail.com

Received : August 2, 2022; Revised : September 27, 2022; Accepted : October 14, 2022

เหตุในข้างต้นล้วนแต่ส่งผลให้ โทนชาตรีของช่างสุวรรณมีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน คือกระสวยหุ่นที่มีขนาดเล็กแต่ยังคงมีกระแเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของโทนชาตรี ได้อย่างดี ทั้งยังเหมาะแก่การนำไปใช้งานจริงอีกด้วย

คำสำคัญ : โทนชาตรี, กระสวยหุ่น, กระแเสียง, ช่างสุวรรณ โพธิปิน

Abstract

The thesis on the production process of Thon Chatree by a technician named Suwan Phothipin aims to study the life history of Mr. Suwan Phothipin and the process of creating Thon Chatree, including the factors affecting the sound quality of Thon Chatree that he created. The study's findings demonstrated that he was raised in the province of Ang Thong and learned how to build the drums from his father Mr. Sawang Phothipin. He has accumulated experience and developed the quality of drum making by taking into consideration 3 things : good shape, loud sound, and durability. The 30 steps in Mr. Suwan's process for making Thon Chatree are broken down into 16 steps for boring and turning the puppets and 14 steps for making the drumhead. There are many details in every phase. from the selection of fresh cowhide and padauk wood with just the right level of moisture. This requires expertise and experience in solving immediate problems in every step. The above reasons all resulted in Mr. Suwan's Thon Chatree having a clear identity, which is a small puppet pod but still has the unique of sound of the Tone Chatree and it is also appropriate for usage in practical situations.

Keyword : Thon Chatree, Shape, Sound, Master Suwan Photipin

บทนำ

โขนชาตรีเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีที่ขึ้นหน้าด้วยหนังเพียงด้านเดียว มี 2 ใบ ใช้บรรเลงประกอบการแสดงละครชาตรีโดยจัดอยู่ในวงปี่พาทย์ชาตรีแบบดั้งเดิม มีการสันนิษฐานว่าแต่เดิมมีเพียงใบเดียว แต่ต่อมาใช้ 2 ลูก ตี 2 คน คนละ 1 ลูก ใช้บรรเลงประกอบการแสดงละครโนราห์ชาตรีและหนังตะลุง (ธนิต อยู่โพธิ์, 2500 : 35) ลักษณะพิเศษของโขนชาตรียังอยู่ด้วยกันหลากหลายประการ ประการแรกคือความโดดเด่นทางด้านวิธีการบรรเลง ในการบรรเลงประกอบการแสดงละครชาตรี โขนชาตรีจะมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากคำร้องและท่าร่ายจะต้องมีความสอดคล้องไปกับหน้าทับและบทเพลงที่บรรเลง โดยโขนชาตรีทำหน้าที่เปรียบเสมือนสะพานที่เชื่อมต่อให้บทร้อง ท่าร่าย บทเพลงและหน้าทับ บรรเลงและแสดงควบคู่กันไปได้อย่างงดงาม

ประภาศรี ศรีประดิษฐ์ ได้อธิบายถึงความสำคัญของโขนชาตรีที่มีบทบาทต่อการแสดงละครชาตรีไว้ความว่า

ถึงแม้เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงละครเท่งต๊กหรือละครชาตรีจะทวีความหลากหลายขึ้นเพียงไร เสียงโขนชาตรี ก็ยังคงเป็นเสียงหลักขณะประกอบการแสดง เพราะผู้ตีโขนจะต้องเป็นผู้กำหนดให้นักแสดงยกตัว ย่ำเท้า ไปตามจังหวะ หน้าทับของโขน อีกทั้งยังต้องคอยสังเกตเมื่อนักแสดงทำท่าร่ายอันเป็นสัญลักษณ์ กำหนดให้บรรเลงจังหวะหน้าทับได้อีกด้วย อาทิ รัว, เสมอ, เป็นต้น ดังนั้นนอกจากผู้ตีโขนจะต้องมีความรู้ในเรื่องของดนตรีแล้ว ยังต้องมีความรอบรู้ในเรื่องความหมายของการใช้ท่าร่ายด้วย ส่วนเสียงของกลองตึกนับเป็นเสียงรอง ซึ่งผู้ตีกลองตึกก็จะตีประสานสอดคล้องไปกับเสียงโขน ส่วนเครื่องดนตรีประเภท ฉิ่ง ฉาบ กรับ ทำหน้าที่กำหนดจังหวะไปตามห้องเพลงซึ่งแต่ละห้อง นอกจากนี้ระนาดเอกก็ถูกตีเพื่อดำเนินทำนองเรื่อยไปให้การบรรเลงดนตรีมีความไพเราะมากขึ้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า เสียงโขนเป็นเสียงหลักในการกำหนดจังหวะขณะประกอบการแสดง ในการจัดการแสดงคณะละครจะมียกดนตรีประจำของตนเองอยู่แล้วซึ่งจะผูกขาดการแสดงร่วมกันอยู่เรื่อยไปโดยส่วนใหญ่ยกดนตรีเป็นเครือญาติกับหัวหน้าคณะละครด้วย (ประภาศรี ศรีประดิษฐ์, 2545 : 118)

ประการที่สองคือความสำคัญด้านสำเนียงที่เกิดจากเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง เครื่องดนตรีที่สร้างสำเนียงล้วนมีอยู่มากมายในดนตรีไทย แต่ถ้าหากสังเกตในกลุ่มเครื่องกำกับจังหวะเห็นจะมีเพียงไม่กี่ชนิดที่สามารถสร้างสำเนียงได้ด้วยตนเอง เช่น กลองเปิงมาง นิยมนำมาใช้บรรเลงในการสร้างสำเนียงมอญ กลองยาว นิยมนำมาใช้บรรเลงสร้างสำเนียงพม่า โทนชาตรี นิยมนำมาใช้บรรเลงสร้างสำเนียงเขมร ซึ่งนอกจากจะใช้โทนชาตรีบรรเลงประกอบการแสดงแล้วยังสามารถใช้บรรเลงในวงปี่พาทย์ เครื่องสาย หรือวงมโหรีได้อีกด้วย โดยมักจะใช้บรรเลงในบทเพลงที่มีสำเนียงภาษาเขมรหรือตะลุง (ธนิต อยู่โพธิ์, 2500 : 35)

โทนชาตรีเป็นเครื่องกำกับจังหวะหน้าทับที่มีลักษณะทางกายภาพค่อนข้างเล็ก กระทัดรัดกว่ากลองประเภทอื่น ๆ และด้วยบริบทต่าง ๆ ที่ทำให้โทนชาตรีจะต้องเป็นผู้นำวงและคอยสร้างความสัมพันธ์ของบทเพลงระหว่างผู้บรรเลง รวมไปถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับ ทำให้เสียงของโทนชาตรีจำเป็นจะต้องมีความชัดเจนแต่ต้องยังคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ความเป็นโทนชาตรีอยู่เช่นเดิม

ด้วยเหตุดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเสียงในอุดมคติและคุณภาพของเสียงโทนชาตรีที่ถูกปรับตามบริบทต่าง ๆ รวมทั้งวิธีการบรรเลงนั้นมีความสำคัญต่อทั้งผู้แสดงและเอกลักษณ์ของละครชาตรี อีกทั้งยังเป็นเครื่องกำกับจังหวะที่นอกจากจะช่วยกำกับจังหวะแล้วยังสามารถช่วยเพิ่มเติมให้สำเนียงที่กำลังสื่อถึงนั้นมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ซึ่งกระบวนการหรือกรรมวิธีที่ทำให้ได้มาซึ่งเสียงในอุดมคติอันเป็นเอกลักษณ์ของโทนชาตรินั้นมีความสำคัญเช่นเดียวกัน โดยจะต้องอาศัยความเชี่ยวชาญและความชำนาญในด้านการช่างโดยเฉพาะช่างที่มีประสบการณ์โดยตรงทางด้านการช่างทำกลอง ซึ่งในปัจจุบันมีช่างทำกลองหลายท่านที่ประกอบอาชีพนี้ แต่มีสถานที่หนึ่งที่ได้รับการสนใจจากนักวิชาการทั้งในและนอกวงการดนตรีไทยรวมถึงสื่อมวลชนภายในประเทศนั่นคือ หมู่บ้านทำกลอง ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

กลองเอกราชถือเป็น 1 ใน 7 สิ่งสำคัญของจังหวัดอ่างทอง
 ดังปรากฏอยู่ในคำขวัญของจังหวัด พระสมเด็จเกษไชโย หลวงพ่อโต
 องค์ใหญ่ วิถีไทยใจกล้า ตุ๊กตาชาววัง ดนตรีจกสาน ถิ่นฐานทำกลอง
 เมืองสองพระนอน เรามูมิใจ และดีใจที่ทำให้คนไทยทั้งประเทศ

ได้รับทราบสิ่งที่เรามี กลองเอกราชเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านถ่ายทอดกันมาแต่ครั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งกลองถือเป็นเครื่องดนตรี ที่สำคัญมากในการคุมจังหวัด ถ้าไม่มีกลองดนตรีก็เล่นไม่ได้ นี่คือความสำคัญของกลอง ต้องบอกว่าคุณภาพของกลองเอกราช มีคุณภาพ ที่แตกต่างและไม่เหมือนคนอื่น เรามีกรรมวิธี และขั้นตอนที่เป็นลักษณะ เฉพาะ และที่น่าย่นยืคือทั่วโลกมีการส่งแบบอย่างกลองมาให้เราผลิต ให้เท่ากับว่าเราผลิตกลองให้ทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา แอฟริกา ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น และตอนนี้เรามีการสร้างแหล่งเรียนรู้ให้มีการปลูกไม้โดยทั่วไปที่สามารถนำมาทำกลองได้ ซึ่งเราพยายามพัฒนาให้ชุมชนหมู่บ้านทำกลองของเราเป็นโรงงาน แหล่งผลิต มีการพัฒนาให้มีกระบวนการผลิต มีรูปแบบที่คงความเป็นเอกลักษณ์ถ่ายทอดเรื่องราว ตำนานจากอดีต-ปัจจุบัน และอนาคต (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2554 : 10)

ภูมิปัญญาการสร้างกลองของจังหวัดอ่างทองได้เริ่มต้นมาจากนายเพิ่ม ภูประดิษฐ์ ผู้ริเริ่มและเป็นต้นแบบการประกอบอาชีพการสร้างกลองให้แก่ชาวบ้านปากน้ำ ได้ถูกสืบทอดและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกรรมวิธีการสร้างกลอง ทักษะความคิด ความเชื่อต่าง ๆ ที่มีต่อการสร้างกลองกันลงมาอย่างเป็นระเบียบ จนกระทั่งปัจจุบันการทำกลองในหมู่บ้านนี้ได้รับความนิยมทั้งจากมหาวิทยาลัยและสื่อมวลชน รวมทั้งชาวต่างชาติที่หลงใหลในวัฒนธรรมไทย ทำให้เกิดอาชีพช่างทำกลองขึ้นมากมายในพื้นที่โดยรอบ

ช่างสุวรรณ โพธิปิน หรือช่างป๊อก เป็นช่างทำกลองท่านหนึ่งที่ประกอบอาชีพทำกลองอยู่ในหมู่บ้านทำกลองแห่งนี้ เป็นช่างผู้เชี่ยวชาญที่เต็มไปด้วยประสบการณ์การสร้างกลองและได้รับความนิยมจากนักดนตรีไทยหลายท่าน ช่างสุวรรณได้รับการถ่ายทอดกรรมวิธีการสร้างกลองจากคุณพ่อคือนายแสวง โพธิปิน ผู้เป็นลูกเขยของคุณตาเพิ่ม ภูประดิษฐ์ ครอบครัวของช่างสุวรรณ โพธิปิน ประกอบอาชีพเป็นช่างทำกลองมาตั้งแต่รุ่นของคุณตา ด้วยวิธีการสืบทอดที่ส่งผ่านจากรุ่นสู่รุ่นทำให้กรรมวิธีการสร้างกลองชนิดต่าง ๆ ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันและยังคงได้รับความนิยมในหมู่นักดนตรีไทย ช่างสุวรรณ โพธิปิน ผู้เป็นทายาททางสายเลือดโดยกำเนิด

ได้มีความคุ้นชินกับการสร้างกลองมาตั้งแต่เยาว์วัย และได้สัมผัสกับกรรมวิธีการสร้างกลองในอดีตและได้ปรับเปลี่ยนวิธีการบางขั้นตอนเพื่อให้ตอบสนองต่อปัจจัยด้านต่าง ๆ แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพและได้รับความนิยมจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ มาทำการเก็บข้อมูลและนำไปเผยแพร่สู่สาธารณะชนต่อไป

ด้วยเหตุข้างต้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของกรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีให้ได้มาซึ่งเสียงโทนชาตรีในอุดมคติ ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้บรรเลงและผู้แสดง อันเต็มไปด้วยเอกลักษณ์ที่กระชับกระฉ่งและมีความโดดเด่นทั้งในหน้าที่และวิธีการบรรเลง ซึ่งเสียงอันมีเอกลักษณ์นี้ได้เกิดขึ้นมาจากกรรมวิธีการสร้างที่มีความรู้ความเข้าใจและต้องอาศัยความชำนาญจากช่างผู้เต็มไปด้วยประสบการณ์ทางด้านการสร้างกลองโดยตรง อีกทั้งยังไม่ปรากฏเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมูลบทและกรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพิธิปิน จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเรื่องกรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพิธิปิน และเก็บรวบรวมเพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่อยู่คู่กับวงการดนตรีไทยสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประวัติชีวิตและกรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพิธิปิน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพเสียงโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพิธิปิน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องกรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพิธิปิน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
 - สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - หอสมุดแห่งชาติ
 - หอสมุดดนตรีไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ห้องสมุดคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - หมู่บ้านกลอง ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

2. ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญต่าง ๆ ซึ่งการสัมภาษณ์บุคคล ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ นายสุวรรณ์โพธิปิน ช่างผู้เชี่ยวชาญ ด้านการสร้างกลอง

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาคุณภาพเสียงโทนชาตรี จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. เรืออากาศตรีพิน เรืองนนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องหนังและ นักดนตรีไทยของบ้านเรืองนนท์

2. อาจารย์บุญช่วย แสงอนันต์ ข้าราชการบำนาญ แผนกดุริยางคศิลป์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

3. ร้อยตรีอนันต์ ดุริยพันธุ์ อาจารย์พิเศษ ภาควิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. อาจารย์บุญสร้าง เรืองนนท์ ดุริยางคศิลป์ แผนกดุริยางคศิลป์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

5. อาจารย์อนุชา บริพันธ์ุ ดุริยางคศิลป์ แผนกดุริยางคศิลป์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

3. ศึกษากรรมวิธีการสร้างโทนชาตรีของช่างสุวรรณ์ โพธิปิน จากแหล่งข้อมูล ปฐมภูมิด้วยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์อย่างมีส่วนร่วม โดยมีหัวข้อดังนี้

1. มूलบทต่าง ๆ ของช่างสุวรรณ์ โพธิปินที่มีต่อการสร้างโทนชาตรี

2. กรรมวิธีการสร้างโทนชาตรี

3. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพเสียงของโทนชาตรี

4. พิจารณาคุณภาพเสียงของโทนชาตรีโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเครื่องหนัง โดยนำคำสัมภาษณ์มาทำการถอดเสียง วิเคราะห์และพิจารณาคุณภาพเสียงของ โทนชาตรี

5. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลตามวัตถุประสงค์

6. สรุปผลการวิจัย ตรวจสอบข้อมูล และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ผลการวิจัย

ความเป็นมาของโทนชาตรี

ผลการวิจัยเกี่ยวกับมูลบทที่เกี่ยวข้องกับโทนชาตรีพบว่า โทนชาตรีเป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี จัดอยู่ในกลุ่ม Membranophone กล่าวคือเครื่องดนตรีที่กำเนิดเสียงด้วยการสั่นสะเทือนของหนังที่ขึงตึงอยู่บนตัวกลอง ในกลุ่มของเครื่องดนตรีไทยโทนชาตรีถูกจัดอยู่ในกลุ่มเครื่องกำกับจังหวะหน้าทับ ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ามีต้นกำเนิดมาจากที่ใด ต่อมาในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ได้ปรากฏหลักฐานในโคลงกรมหมื่นศรีสุเรนทร์ซึ่งได้กล่าวถึงกลองที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงในละครชาตรีอย่างชัดเจน การขนานนามโทนชาตรีเริ่มเด่นชัดขึ้นอีกครั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 ซึ่งได้เกิดการเคลื่อนย้ายของกลุ่มคนจากจังหวัดนครศรีธรรมราชสู่กรุงเทพมหานคร โดยในการอพยพครั้งนั้นมีกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพเดิมคือแสดงโนราอยู่แล้ว เมื่อเข้ามาอาศัยอยู่กรุงเทพมหานครจึงได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณถนนหลานหลวง และได้รับการว่าจ้างให้ไปแสดงละครตามที่ต่าง ๆ มากมาย จุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากโนราชาตรีสู่ละครชาตรีคือคณะละครของครูพูน เรืองนนท์ ได้รับเชิญให้ไปแสดงที่ช่อง 4 บางขุนพรหม ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อจากโนราชาตรีมาเป็นละครชาตรี และใช้เรียกชื่อการแสดงเช่นนั้นว่า “ละครชาตรี” ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ภาพที่ 1 โทนชาตรี
 ที่มาภาพ : จตุรงค์ ประสงค์ดี

โทนชาตรีได้พัฒนาและปรับปรุงมาจากทับที่ใช้บรรเลงประกอบโนราชาตรีเดิม เหตุอันเนื่องมาจากทับมีขนาดใหญ่เกินไป การขนย้ายไปแสดงในสถานที่ต่าง ๆ

อาจจะไม่เหมาะกับการคมนาคมซึ่งเป็นปัจจัยหลัก อีกทั้งต้องการแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการใช้งานของทั้ง 2 ประเภทนี้ด้วย ซึ่งผู้ริเริ่มในการเปลี่ยนแปลงคือตระกูลเรือนนท์ ซึ่งเป็นตระกูลที่เป็นต้นฉบับของละครชาตรีโดยแท้จริง

ความเชื่อที่มีต่อโทนาตรี

ด้วยความเชื่อที่ว่าโทนาตรีเปรียบเหมือนครูและหัวใจหลักของวงปี่พาทย์ชาตรี ความเชื่อเหล่านี้ได้ถูกถ่ายทอดและแสดงออกมาให้เห็นเป็นรูปธรรมคือ การนำหมากไปใส่ไว้ในโทนาตรีเพราะเชื่อนั่นคือการถวายเครื่องเซ่นไหว้ให้ครูได้รับหรือกินหลังจากพิธีไหว้ครูเบิกโรง โดยจะเรียกกันว่า “การไหว้ครูทับครูโทนา” ซึ่งผู้ที่ริเริ่มแนวคิดนี้คือครูพูน เรืองนนท์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านละครชาตรีคณะเรือนนท์ แต่ในปัจจุบันพิธีนี้ไม่ปรากฏขึ้นอีก เนื่องจากอาจจะทำให้เกิดความเสียหายแก่หน้าหน้ากลองได้ นอกจากนี้รูปแบบการนั่งบรรเลงยังสะท้อนให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมว่าไม่ควรนั่งบรรเลงด้วยวิธีการสอดโทนาไว้ได้ขา เพราะเชื่อว่าเครื่องดนตรีก็คือครู ชาติของต่ำ การนั่งทับเครื่องดนตรีเปรียบเหมือนการนั่งทับครู ทั้งยังทำให้คุณภาพเสียงเกิดคุณภาพน้อยกว่าการบรรเลง 2 คนอีกด้วย

ช่างสุวรรณ โฟธิปิน

เกิดเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2499 ที่หมู่ 7 ตำบลเอกราช อำเภอบ้านหมอก จังหวัดอ่างทอง ช่างสุวรรณเติบโตอยู่ในครอบครัวที่ประกอบอาชีพทำกลองมาตั้งแต่รุ่นคุณตาเพิ่ม ภูประดิษฐ์ ผู้เป็นคนริเริ่มการประกอบอาชีพทำกลองในหมู่บ้าน และได้เริ่มเรียนวิชาช่างทำกลองจากบิดาคือนายแสง โฟธิปิน ตั้งแต่อายุ 11 ปี โดยการเรียนวิชาช่างมีลักษณะการสืบทอดแบบระบบบุญปาสู่

ไม่มีการจดบันทึกเลย แต่จะใช้การจำอย่างเดียว กลองนี้หน้าเท่านี้ ยาวเท่านี้ กว้างเท่านี้ จำได้หมดทุกชนิด อยู่ในสมองหมด เพราะมันผ่านสายตาเราทุกวัน เราเห็นหมดทุกขั้นตอนมาตั้งแต่เด็ก ๆ เราเคยทำมาตั้งแต่เด็ก ๆ จนตอนนี้ก็น่าจะประมาณ 50 ปีแล้วมั้ง ทุกวันนี้ก็ยังจำได้หมด (สุวรรณ โฟธิปิน (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์) ที่หมู่บ้านทำกลอง ตำบลเอกราช อำเภอบ้านหมอก จังหวัดอ่างทอง. เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2564)

ภาพที่ 2 ช่างสุวรรณ์ขณะกลึงกลอง
 ที่มาภาพ : จตุรงค์ ประสงค์ดี

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างโพนชาติรี

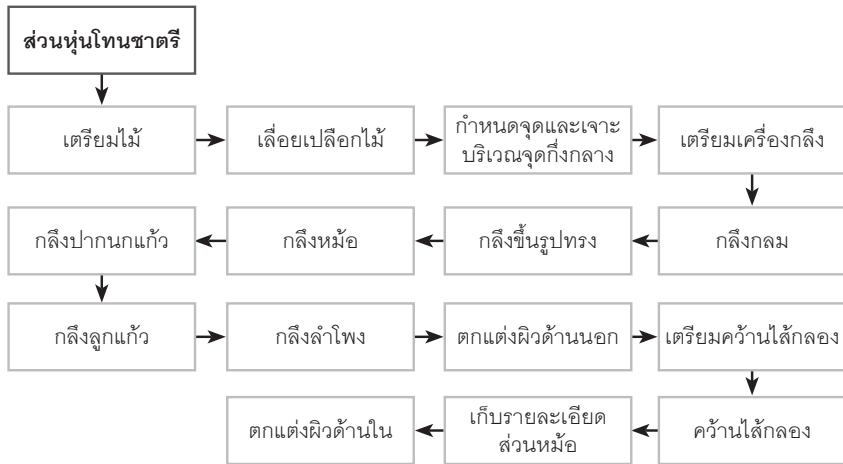
เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับสร้างโพนชาติรีมีทั้งหมด 32 ชิ้น แบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่คือ เครื่องมือที่ใช้ในการกลึงหุ่นกลองและเครื่องมือที่ใช้ในชั้นหนังกลอง ทั้งนี้ยังมีเครื่องมือที่ช่างสุวรรณ์เป็นผู้คิดค้นและออกแบบทั้งหมด 9 ชิ้น ได้แก่ เครื่องกลึงไฟฟ้า เครื่องตัดหนังเรียด เหล็กคว้านหัวใบพาย เหล็กหัวโค้ง เขาคววย ใบกบโบราณ เหล็กกัด เหล็กกำปู ใบมีดแบบไม่มีด้ามจับ ซึ่งถือเป็นจุดเด่นที่ทำให้คุณภาพการผลิตกลองของช่างสุวรรณ์มีมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

วัสดุที่ใช้ในการสร้าง

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างโพนชาติรีมีทั้งหมด 3 อย่างด้วยกันคือ ไม้ประดู่ 2 ท่อน หนังวัว และวัสดุสังเคราะห์ ได้แก่ ลวดและตะกั่ว ช่างสุวรรณ์นิยมเลือกไม้ประดู่ในการสร้างโพนชาติรี เนื่องจากเนื้อไม้มีความหนาแน่นที่อยู่ในระดับกลาง แต่ภายในความหนาแน่นยังคงมีความยืดหยุ่นอยู่ภายในนั้นเช่นกัน ทั้งยังมีความสวยงามและทนทานต่อสภาพอากาศ จึงเหมาะแก่การนำมาทำเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีที่จะต้องเป็นหลักสำหรับใช้ตีหนัง ส่วนหนังวัวที่ใช้จะแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ หนังหน้ากลอง หนังเรียดและไส้ละมาน ช่างสุวรรณ์เลือกใช้หนังส่วนคอ เนื่องจากมีความบางกำลังดี

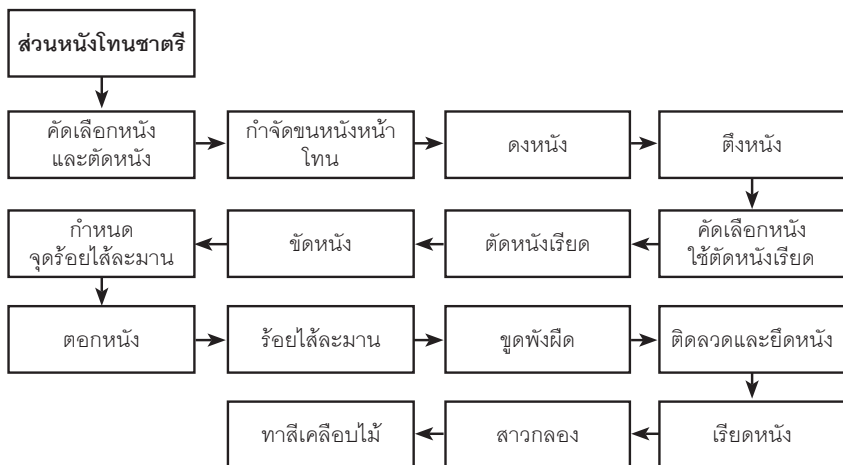
กรรมวิธีการสร้างโทนาตรีของช่างสุวรรณ โพลีน

กรรมวิธีการสร้างโทนาตรีของช่างสุวรรณมีทั้งหมด 2 ขั้นตอนใหญ่ ได้แก่ ขั้นตอนการกลึงหุ่นโทนาตรี ซึ่งมีขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ลำดับขั้นตอนการสร้างหุ่นโทนาตรี
ที่มา : จตุรงค์ ประสงค์ดี

ขั้นตอนการขึ้นหน้าโทนาตรี มีขั้นตอนย่อย 15 ขั้นตอน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

แผนภูมิที่ 2 ลำดับขั้นตอนการขึ้นหน้าโทนาตรี
ที่มา : จตุรงค์ ประสงค์ดี

โดยขั้นตอนทั้งหมดดังกล่าวเป็นกรรมวิธีการสร้างที่ช่างสุวรรณีได้รับการถ่ายทอดมาจาก นายแสวง โพธิปิน ผู้เป็นบิดาและเป็นครูคนแรก ซึ่งก็ได้มีการปรับเปลี่ยนกรรมวิธีการสร้างในบางขั้นตอนที่จะต้องใช้ระยะเวลาาน เช่นขั้นตอนตกแต่งผิวด้านในและนอกที่จะต้องอบไม้ให้แห้งก่อนจึงจะสามารถนำไปตกแต่งได้ ซึ่งวิธีแบบโบราณจะต้องใช้วิธีการอบให้ไม้แห้ง แต่ในปัจจุบันช่างสุวรรณีได้เปลี่ยนมาใช้แก๊สทุ้งต้มในการอบ ซึ่งช่วยให้ลดระยะเวลาและไล่ความชื้นได้เป็นอย่างดี

อัตลักษณ์ของโทนชาตรีที่สร้างโดยช่างสุวรรณี โพธิปิน

ภาพที่ 7 โทนชาตรีแบบเสร็จสมบูรณ์โดยช่างสุวรรณี โพธิปิน
 ที่มาภาพ : จตุรงค์ ประสงค์ดี

การพิจารณาอัตลักษณ์โทนชาตรีของช่างสุวรรณี โพธิปิน ผู้วิจัยได้นำโทนชาตรีแบบเสร็จสมบูรณ์แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านได้ทดลองและแสดงทรรศนะเกี่ยวกับคุณภาพเสียงและความงามลักษณะทางกายภาพ จากนั้นจึงถอดบทสัมภาษณ์และนำมาวิเคราะห์เพื่อหาอัตลักษณ์โทนชาตรีของ ช่างสุวรรณี โพธิปิน ในลำดับถัดไป

เรืออากาศตรีพิน เรืองนนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องหนังและละครชาตรีบ้านเรืองนนท์ได้ทำการทดลองเสียงของโทนชาตรีและได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับโทนชาตรีของช่างสุวรรณี โพธิปิน ไว้ความว่า

เสียงก็ใช้ได้ไม่สูงเกินไป ไม่ต่ำเกินไป ลูกเล็กแต่ดัง เสียงไม่อับมาก ก็ถือว่าใกล้เคียงกับของโบราณ หุ่นขนาดนี้ก็กำลังดี ไม่ถือว่าเล็กไปแล้วก็ไม่ใหญ่ไป แล้วก็หนังเรียดเยอะดี ผมว่าเอกลักษณ์ที่เห็นชัด ๆ

ก็คือความสวยงาม สีสวย ลายไม้สวย เขาน่าจะเลือกใช้ไม้เป็น รู้ว่า
ต้องใช้ตรงไหน งานกลึงก็สวยดี” (พิน เรืองนนท์ (ผู้ให้สัมภาษณ์).
จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์) ที่คณะละครชาตรีครูพูน เรืองนนท์
แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 12
เมษายน 2565)

ครูบุญช่วย แสงอนันต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องหนังได้ทำการทดลองเสียงของ
โทนชาตรีและได้แสดงทรรคนะเกี่ยวกับโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โพรปิน ไว้ความว่า

ตัวนี้สูงดี (ตัวผู้) ตัวนั้นก็พอดีแล้ว (ตัวเมีย) คุณลองสังเกตเสียงปะ
ใบนี้ถือว่าตรงเสียงดี ตอนลองคุณก็ลองทั้งอุดทั้งเปิด จะได้รู้ว่าเสียง
มันได้ไหม ก็เพราะทั้งคู่เนะ ดังเพราะดี ใช้ได้ ๆ ที่กรมผม (กรมศิลปากร)
ก็มีลูกขนาดนี้ ก็เป็นหุ่นเก่าเหมือนกัน เสียงใกล้เคียงกัน ขนาดนี้ก็ได้เนะ
ไม่เล็กไป ที่กรมศิลปากรก็ยังใช้ขนาดนี้เลย (บุญช่วย แสงอนันต์
(ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์) ที่หมู่บ้าน 2521
แขวงจิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2565)

ร้อยตรีอนันต์ ดุริยพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องหนังแห่งบ้านดุริยประณีต
ได้ทำการทดลองเสียงของโทนชาตรีและได้แสดงทรรคนะเกี่ยวกับโทนชาตรีของ
ช่างสุวรรณ โพรปิน ไว้ความว่า

เสียงก็ได้เนะ ไม่สั้นไป ไม่ยาวไป กำลังดี ดังดี แต่จะสูงไป
นิดหน่อย คงตากแดดมา แต่โดยรวมถือว่าใช้ได้ สวยดี ๆ สีสวย
ไม้ประคูลายสวยอยู่แล้ว พอทาสีเคลือบก็เงาสวยไปอีก หุ่นก็ไม่ใหญ่มาก
เท่าโบราณ ของโบราณลูกใหญ่ แต่ใบนี้ก็ได้อยู่ ที่เห็นได้ชัดก็หุ่นนี้
แหละ สวยดี ไม่ใหญ่ไป ลูกไม่ใหญ่แต่เสียงถือว่าใช้ได้ ใช้งานได้ ๆ
งานกลึงก็สวย (อนันต์ ดุริยพันธ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี
(ผู้สัมภาษณ์). ที่วัดบางกระบือ แขวงสามยุค เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ.
เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2565)

ครูบุญสร้าง เรื่องนนท์ ผู้เชี่ยวชาญด้านละครชาตรีแห่งบ้านเรื่องนนท์ ได้ทำการทดลองเสียงและได้แสดงทรรคนะเกี่ยวกับโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โปธิปิน ไว้ความว่าคุณภาพเสียงของโทนชาตรี

เสียงดี ดีเลย แบบดีเลยแหละ ดังดี ใช้ได้ อันนี้หนังวู้ใช้หมาก็ถือว่าเสียงโอเคนะ ไม่แย่ ดังเพราะเลยทีเดียว แต่ถ้าเอาไปเล่นภาษาในวงต้องหาไม้ช่วยหน่อยเพราะเจอเสียงเครื่องเป่าพาทย์เข้าไปอาจจะดังสู้เขาไม่ได้ แต่ถ้าตีกับรำก็น่ามีปัญหา หุ่่นนี้ก็ดึ้นะ ใช้ได้เลย แต่มั่นเล็กไปนิดนึง แต่หุ่่นขนาดนี้มันสะดวกกับการขนย้าย เวลาจะไปงานต่างที่เราจะได้ไม่ต้องเปลืองพื้นที่มากเผื่อบางที่เรามีพื้นที่จำกัด เอกลักษณ์ของช่างที่เห็นชัดเลยก็คือหุ่่น จะไม่เหมือนของที่บ้านจะเล็กกว่า แต่เสียงออกมาถือว่าใช้ได้ ถูกต้องตามแบบโทนชาตรีการกลิ้งก็ดี หนังก็สวยดี แต่เส้นเล็ก (หนังเรียด) ก็ต้องระวังตอносาวเดียวจะขาดเอา (บุญสร้าง เรื่องนนท์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์) ที่วัดชัยพฤกษ์มาลา ซอย 16 แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2565)

ครูอนุชา บริพันธ์ คุริยางคศิลป์นานาชาติ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องหนังได้ทำการทดลองเสียงและได้แสดงทรรคนะเกี่ยวกับโทนชาตรีของช่างสุวรรณ โปธิปิน ไว้ความว่าคุณภาพเสียงของโทนชาตรี

ระบบเสียงที่ทำออกมาก็คือ มีความยาว กว้าง กระแสเสียงเขาก็ดยาว เสียงนุ่มลึก ไม่สั้น ไม่เล็กเกินไป แบบนี้ก็คือเสียงนุ่มลึกครูก็โอเคเลย เสียงสู้เขาได้เลย ถ้าครูไปตีแล้วเจอใบแบบนี้ก็สบายเลย เพราะมันเบา ไม่ต้องปรุงแต่งมาก เพราะช่างเขารีดหนังให้บางเพื่อให้ใช้งานได้เลย ช่างก็ถือว่ามีความเชี่ยวชาญนะ รู้จักใช้หนังใช้ไม้ เพราะเดี๋ยวนี้นี้นหนังฟอก หนังเกลือบะเยอะมาก ในส่วนของหนังครุ่่นที่มีความบางนะ ลายหนังก็สวยดี แต่ยังมีตอขนอยู่นิดหน่อย ส่วนเอกลักษณ์ที่ชัดเจนเลยก็คือกระสวนที่ไม่เหมือนของโบราณ แต่เสียงใช้ได้เลย (อนุชา บริพันธ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์) ที่สำนักการสังคีต กรมศิลปากร แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2565)

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาและสังเกตกรรมวิธีการสร้างโหนดตรีของช่างสุวรรณ โพิธิปิน รวมถึงวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน พบว่าโหนดตรีของช่างสุวรรณเป็นที่ยอมรับว่าเป็นโหนดตรีที่มี อัตลักษณ์ที่ชัดเจนทั้งลักษณะทางกายภาพและคุณภาพเสียง โดยความโดดเด่นทั้งหมด 3 ประการดังต่อไปนี้

1. กระแสเสียงมีความยาว ไพเราะ มีความดังในระดับที่พอดี และตรงตามเสียงในอุดมคติอันเป็นเอกลักษณ์ของโหนดตรี

2. กระสวนหุ่นโหนดตรีมีขนาดสั้นและเล็ก โดยมีความยาวตั้งแต่หน้ากลองถึงลำโพงกลองเพียง 32 เซนติเมตร และมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของหน้ากลองเพียง 17.50 เซนติเมตร ทั้งยังมีความงดงามที่เกิดจากสีเหลืองทองของหนังเรียดความงดงามจากลายหนังวัวสด รวมถึงความงดงามจากลายไม้ ซึ่งทั้งหมดล้วนเกิดมาจากความเชี่ยวชาญตั้งแต่การคัดเลือกวัสดุมาใช้ในการสร้าง

3. หน้าหน้ากลองมีความบางที่พอดี ทำให้เสียงมีความดังและกังวาลแม้ขนาดหุ่นจะเล็ก ก็ตาม ซึ่งเป็นผลมาจากการขั้นตอนการชุบฟังกัด

จากการศึกษาพบว่ากรรมวิธีการสร้างโหนดตรีของช่างสุวรรณ โพิธิปิน เต็มไปด้วยความใส่ใจในรายละเอียดทุกขั้นตอนตั้งแต่ต้นทางการผลิตจนกระทั่งขั้นตอนสุดท้าย จึงส่งผลให้กลองที่สำเร็จออกมานั้นมีคุณภาพเสียงที่ดีและมีความประณีตงดงามอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ช่างสุวรรณ โพิธิปิน เป็นช่างผู้เชี่ยวชาญทางด้านกลองทำนึ่ง ในปัจจุบันกลองของบ้านช่างสุวรรณได้รับความนิยมจากนักดนตรีไทยเป็นอย่างมาก ทั้งยังมีสายการสืบทอดวิชาช่างมารุ่นบรรพบุรุษและยังมีกลองอีกหลายชนิดที่ยังคงไม่ปรากฏหลักฐานทั้งในด้านกรรมวิธีการสร้างและมูลบทที่เกี่ยวข้อง เช่น กลองแขก ตะโพน กลองสองหน้า เป็นต้น ด้วยเหตุดังกล่าวจึงเหมาะสมและควรค่าแก่การศึกษาเพื่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ด้านงานช่างควบคู่กับดนตรีไทยสืบไป

เอกสารอ้างอิง

ธนิธ อยู่โพธิ์. (2500). **เครื่องดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.

ทรัพย์สินทางปัญญา. กรม. (2554). **เมืองต้นแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์**.

วารสารทรัพย์สินทางปัญญา. 7(3), 6.

ประภาศรี ศรีประดิษฐ์. (2545). **ละครเท่งตุ๋กในจังหวัดจันทบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญช่วย แสงอนันต์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่หมู่บ้าน 2521 แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2565.

บุญสร้าง เรืองนนท์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่วัดชัยพฤกษ์มาลา ซอย 16 แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2565.

พิน เรืองนนท์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่คณะละครชาตรีครูพูน เรืองนนท์ แขวงวัดโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2565.

สุวรรณ โพธิปิน (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่หมู่บ้านท่ากลอง ตำบลเอกราช อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง. เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2564.

อนุชา บริพันธ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่สำนักงานการสังคีตกรมศิลปากร แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2565.

อนันต์ ดุริยพันธุ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์). จตุรงค์ ประสงค์ดี (ผู้สัมภาษณ์). ที่วัดบางกระดี แขวงสามคน แขวงบางขุนเทียน กรุงเทพฯ. เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2565.

การเขียนเรียงความในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทย
ระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทาน
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
Essays Writing of the Project of Thai Usage Skills Competition
for Southern Secondary Schools to
Grab Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn
ศรีองค์การ ถาวโรฤทธิ์^{1*} (Sriangkarn Thawarorit)^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในปี พ.ศ. 2561-2562 ในประเด็น การตั้งชื่อ การเขียนส่วนคำนำ ส่วนสรุป และแนวคิดในการเขียนการตั้งชื่อเรียงความพบกลวิธีทางเสียง 2 ลักษณะ คือ 1) การใช้คำสัมผัสคล้องจอง 1 แห่ง และการสัมผัส 2 แห่งขึ้นไป 2) การเล่นเสียง 2 ลักษณะ คือ การเล่นเสียงพยัญชนะ และการเล่นเสียงสระ ส่วนกลวิธีทางศัพท์ มี 6 ลักษณะ คือ การใช้ภาพพจน์ การใช้คำพ้องเสียง การซ้ำคำ การใช้ที่มีความหมายตรงข้ามกัน การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน และการใช้ศัพท์สูง

^{1*} อาจารย์, สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000, อีเมล : tuesday@hotmail.com

^{1*} Lecturer, Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla 90000, Thailand, E-mail: tuesday@hotmail.com

^{*}Corresponding : E-mail address : tuesday@hotmail.com

Received : August 4, 2022; Revised: October 19, 2022; Accepted : November 16, 2022

การเขียนคำนำเรียงความปรากฏ 8 ลักษณะ ได้แก่ การใช้บทประพันธ์ การยกคำพูด การบอกเนื้อหา การนิยาม การใช้คำถาม การพรรณนา การสาธก และการเขียนตรงไปตรงมา การเขียนสรุปเรียงความปรากฏ 10 ลักษณะ ได้แก่ การเสนอแนะ การนำให้คิด การชักชวน การใช้บทประพันธ์ การอ้างถึง การพรรณนา การใช้สุภาษิต การใช้ภาพพจน์ การตั้งคำถาม และการเน้นย้ำใจความ

แนวคิดในการเขียนเรียงความมี 9 แนวคิด ได้แก่ 1) พระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศ์ที่มีต่อภาษาไทย 2) พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย 3) ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ 4) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ 5) ลักษณะของภาษาไทย 6) ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร 7) คุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย 8) ประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง และ 9) การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน

คำสำคัญ : การตั้งชื่อ, คำนำ, แนวคิด, เรียงความ, สรุป

Abstract

The research was aimed to analyze essays written by the students in Thai Usage Skills competition Project in secondary school level in South Thailand for Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn's Trophy in 2018-2019. The objective was to analyses the four essay elements : titling, introduction, conclusion, and writing concepts.

The essays under study were titled by two phonological strategies : titling 1) use of rhyme with one rhyme and two and over two rhymes identified and 2) use of phonological rhymes including consonant rhymes and vowel rhymes, and lexical strategies with 6 characteristics: use of figurative language, use of homophone, use of reduplication, use of antonym, use of words with similar sounds, and use of advanced terms.

Regarding the essay introduction writing, 8 forms were pinpointed : prose or poetry, speech citation, informing content, definition, questions, description, quirk and giving information straightforwardly. With reference to the conclusion

of the essay, it involved the following 10 forms: suggestion, thinking stimulation, persuasion, prose and poetry, allusion, description, proverbs, figurative language, questioning, and emphasis placed on main ideas.

There were 9 writing concepts : 1) royal grace of Thai kings as well as of royal family towards the Thai language; 2) the creation of Thai alphabet by King Ram Khamhaeng; 3) Thai as a cultural heritage of the nation; 4) Thai as the nation's identity; 5) Thai language features; 6) Thai as a communication tool; 7) values and significance of Thai; 8) pride of Thailand in having its own language and 9) the current use of Thai.

Keywords : Titled, Introduction, Concept, Essay, Conclusion

บทนำ

เรียงความคือการทำงานเขียนร้อยแก้วขนาดสั้นแสดงความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ ความเห็น ความฝัน จินตนาการ ความรู้หรือประสบการณ์ของผู้เขียน (สุทธิ ตัดติยะ, 2551:35) เนื้อหาอาจเป็นประสบการณ์โดยตรงหรือโดยอ้อม ทั้งเรื่องราวที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม การคงอยู่การเปลี่ยนแปลง ด้านสังคม วัฒนธรรม ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต เหตุการณ์รอบตัว บุคคลสำคัญระดับประเทศหรือระดับโลก ฯลฯ โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมาย เรียงร้อยเป็นเรื่องราวตามหลักการของเรียงความ

การเขียนเรียงความเป็นทักษะหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551:40) เห็นความสำคัญ โดยได้กำหนดให้เรียงความอยู่ในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะการคัดลายมือ การเขียนสะกดคำ การใช้คำถูกต้องตามความหมาย และหลักไวยากรณ์ การใช้ประโยคและย่อหน้า การใช้โวหารภาพพจน์ต่าง ๆ การวางโครงเรื่อง รวมถึงการแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์

ด้วยเหตุที่เรียงความเป็นเครื่องมือวัดทักษะทางภาษาได้หลายด้านหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงจัดการประกวดทักษะการเขียนเรียงความขึ้น สำหรับในภาคใต้กิจกรรมประกวดเขียนเรียงความที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีเป็นระยะเวลา

กว่า 10 ปี มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก คือ “โครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ซึ่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณจัดขึ้นด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและดำเนินตามรอยพระยุคลบาทในการอนุรักษ์และสืบทอดการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสม

ผลงานการเขียนเรียงความของผู้เข้าประกวดในโครงการนี้มีความน่าสนใจศึกษา เนื่องจากการประกวดในโครงการมีความท้าทายกล่าวคือ รูปแบบการแข่งขัน ในกิจกรรมประกวดเรียงความจะมีการแจ้งขอบเขตของเนื้อหาผ่านการประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เข้าประกวดได้เตรียมเนื้อหาอย่างกว้าง ๆ ส่วนในวันประกวดจริงเมื่อถึงเวลาการแข่งขันกรรมการจะประกาศหัวข้อแบบจับพลัด อีกครั้ง และผู้เข้าประกวดจะต้องเขียนเรียงความในระยะเวลาจำกัดเพียง 2 ชั่วโมง 30 นาที

ผู้วิจัยเห็นว่าผลงานเรียงความในโครงการฯ มีความน่าสนใจศึกษาว่า ผู้เข้าประกวดเขียนเรียงความอย่างไร ทั้งการตั้งชื่อ การเขียนคำนำ แนวคิด และบทสรุป อีกทั้งผลการศึกษายังสามารถนำมาบูรณาการกับการเรียนการสอน การพัฒนาการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และเป็นแนวทางในการบริการวิชาการให้แก่ครู นักเรียน และผู้สนใจด้านการเขียนเรียงความต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการตั้งชื่อ การเขียนส่วนคำนำ ส่วนสรุป และแนวคิดในการเขียนเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีพุทธศักราช 2561-2562

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบกลวิธีการตั้งชื่อ การเขียนส่วนคำนำ ส่วนสรุป และแนวคิดในการเขียนเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวด ทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีพุทธศักราช 2561-2562

2. ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการแก้ไขข้อบกพร่องในทักษะการเขียนเรียงความในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพโดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. เก็บข้อมูลเรียงความที่เข้าประกวดในปีพุทธศักราช 2561 - 2562

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลผลงานการเรียงความของนักเรียนจากโรงเรียนในเขตพื้นที่ 14 จังหวัดภาคใต้ที่เข้าร่วมประกวดทั้งหมด โดยในปีพุทธศักราช 2561 มีจำนวน 16 เรื่อง ซึ่งประกวดในหัวข้อ “รู้คุณค่าภาษาไทย เลือกสรรใช้อย่างเหมาะสม” และในปีพุทธศักราช 2562 มีจำนวน 23 เรื่อง ซึ่งประกวดในหัวข้อ “เยาวชนรู้ค่าภาษาไทย รู้ใช้ รู้รักษ์” รวม 39 เรื่อง

2. วิเคราะห์เรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดฯ ตามขอบเขตที่กำหนด

เมื่อเก็บข้อมูลเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวดฯ ในปีพุทธศักราช 2561-2562 แล้วผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบของเรียงความ 4 ประเด็นคือ 1) การตั้งชื่อเรียงความ 2) การเขียนคำนำ 3) การเขียนสรุป และ 4) แนวคิดเรียงความ โดยนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์และยกตัวอย่างประกอบ

3. สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นิยามของเรียงความ

เรียงความ คือ การเขียนหนังสือขนาดสั้นเป็นร้อยแก้ว โดยเป็นการแสดงความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ ความเห็น ความฝัน จินตนาการ ความรู้หรือประสบการณ์ของผู้เขียนให้ผู้อื่นได้ทราบ (สุจิตติ ชัดติยะ, 2551: 35) การใช้ภาษาควรเรียบเรียงอย่างสละสลวยและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และเป็นเนื้อความที่ต่อเนื่องกันตามโครงเรื่องที่วางไว้ (คณินิจ จานโอ, 2546 : 93) โดยอาจจำแนกเรียงความได้เป็นสองแบบ คือ แบบที่ใช้ฝึกเขียนกับสถานศึกษา โดยมีครูอาจารย์แนะนำแก้ไข

ข้อบกพร่อง และเป็นการเขียนตามหัวข้อที่กำหนดให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Formal Essay และแบบที่เขียนตามความรู้สึกนึกคิดที่ผู้เขียนประสงค์จะแสดงให้ผู้อื่นรู้ เรียกว่า เรียงความแบบศิลป์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Non-formal Essay หรือ Literary Essay (เปลื้อง ณ นคร, 2497 : 1)

2. องค์ประกอบของเรียงความ

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายถึงลักษณะของเรียงความไว้คล้ายคลึงกัน คือ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ คำนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป ดังนี้

1) คำนำ เป็นส่วนแรกของการเขียนเรียงความ เป็นการบอกให้ผู้อ่านทราบว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร การเขียนคำนำจะต้องดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน (ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์, 2546 : 142) ให้เปิดประเด็นเข้าสู่เรื่องด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น บอกผู้อ่านว่าจะเขียนเรื่องอะไร มีขอบเขตอย่างไร มีประโยชน์ใดบ้าง หรือเชิญชวน โน้มน้าว ให้มีผู้อ่านสนใจติดตามอ่านเนื้อหาที่จะกล่าวในลำดับต่อไปส่วนมากส่วนคำนำนี้ มักจะเขียนย่อหน้าเดียว (วรวรรณ ศรียาภัย, 2557 : 101)

2) เนื้อเรื่องหรือเนื้อหา เป็นส่วนที่ได้เสนอสาระความรู้ความคิด ต้องใช้กลวิธีการเขียนลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้อ่านสนใจติดตามอ่านตลอดทั้งเรื่อง (วรวรรณ ศรียาภัย, 2557 : 101) ถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญ เพราะเป็นส่วนที่ผู้เขียนต้องการจะถ่ายทอดให้ผู้อ่านรู้เรื่องราว ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน (ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์, 2546 : 142)

3) บทสรุป เป็นส่วนสุดท้ายที่ผู้เขียนสรุปความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจสาระของเรื่อง (ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์, 2546 : 142) มีความสำคัญเท่า ๆ กับส่วนนำ เป็นส่วนที่ช่วยเน้นหรือเสริมให้เรียงความนั้นมีคุณค่ายิ่งขึ้น ส่วนมากจะเขียนอย่างสั้น ๆ เพียงย่อหน้าเดียว (วรวรรณ ศรียาภัย, 2557 : 102)

2.1 การเขียนคำนำเรียงความ

แนวทางการเขียนคำนำอย่างกว้าง ๆ อาจจำแนกได้ 3 วิธี ดังที่ ดวงใจ ไทยอุบล (2549 : 35) ได้อธิบายไว้ คือ 1) เขียนบอกโดยตรง ว่าต้องการเขียนเรื่องอะไร เพราะอะไรและทำไม 2) เขียนบอกโดยอ้อม โดยเขียนถึงเรื่องอื่นเพื่อนำสู่เรื่อง

จึงควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกัน และ 3) เขียนแสดงแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องก่อนแล้วอธิบายให้เข้าใจ กลวิธีการเขียนคำนำบางรูปแบบอาจช่วยสร้างความคุ้นเคยใกล้ชิดกับผู้อ่านได้ ดังที่ สุทธิ ชัตติยะ (2551 : 37-39) ได้อธิบายว่าคำนำเรียงความอาจใช้วิธีการต่อไปนี้คือ 1) นำด้วยการบอกเล่าโดยใช้ข้อความที่ไม่ต้องตีความ 2) นำเรื่องด้วยคำถาม เล่าให้ผู้อ่านสนใจ ค้นหาคำตอบจากคำถามที่ผู้เขียนยกขึ้นมา 3) นำเรื่องด้วยการสนทนา พรรณนาถึงสิ่งที่พบเห็น กระตุ้นให้เห็นภาพคล้อยตาม อยากติดตามอ่านเรื่องต่อไป 4) นำด้วยการยกคำพูดที่สอดคล้องกับเรื่อง คติสอนใจ หรือปรัชญาที่กระทบใจผู้อ่าน 5) นำด้วยคำประพันธ์ สุภาษิต หรือคำคมที่ดึงดูดความสนใจผู้อ่านควรสัมพันธ์กับเรื่อง และ 6) นำด้วยการเสนอความคิดขัดแย้งเพื่อให้ผู้อ่านฉงนสงสัยและติดตามอ่านเรื่องต่อไป นอกจากนี้ รววรรณ ศรีวิทย (2557 : 108-111) อ้างถึง จิตรชัย สุกระกาญจน์, 2517 : 78-79) ยังได้ให้แนวทางการเขียนคำนำไว้ โดยมีกลวิธีที่พ้องกันคือ 1) ใช้วาژهของบุคคลสำคัญ มักนำวาژهบุคคลสำคัญมากล่าวนำให้ชวนติดตาม 2) ใช้สุภาษิต สำนวน หรือปรัชญา เป็นวิธีที่นิยมอีกลักษณะหนึ่ง 3) ใช้เรื่องเล่า เช่น นิทาน นิยาย ตำนาน เรื่องจริง แล้วเชื่อมโยงกับเนื้อเรื่อง 4) ใช้บทร้อยกรองขนาดสั้น โดยคัดวรรคของบทร้อยกรอง เพลง และยังได้เสนอแนวทางเพิ่มเติมอีก คือ 1) ใช้คำจำกัดความ มักใช้กับคำศัพท์ที่เข้าใจยากเพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนทัศน์ 2) ใช้หัวข้อข่าวหรือเหตุการณ์ ช่วยสร้างความน่าสนใจได้ เพราะเป็นความใหม่ 3) ใช้ประเด็นทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง อาจเป็นเรื่องเล่าหรือเหตุการณ์สำคัญ และ 4) ใช้การเปรียบเทียบโดย นำบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งมาเปรียบ

2.2 การเขียนเนื้อเรื่องเรียงความ

เนื้อเรื่องเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการเขียนเรียงความ เพราะเป็นส่วนที่เสนอความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ทรรศนะหรือความรู้สึกของผู้เขียนให้แจ่มแจ้ง โดยอาจยกอุทาหรณ์ สุภาษิต และประสบการณ์ของผู้เขียนมาสนับสนุนเรื่องที่เขียน (ผจงวาด พูลแก้ว พัทธณี ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์, 2551 : 8) ส่วนเนื้อเรื่องควรจะประกอบด้วยย่อหน้ามากกว่าหนึ่งย่อหน้า และในหนึ่งย่อหน้าประกอบด้วย ประโยคใจความสำคัญ ประโยครองหรือประโยคสนับสนุน และประโยคสรุปหรือประโยคส่งความไปย่อหน้าถัดไป (สุทธิ ชัตติยะ, 2551 : 39-43)

2.3 การเขียนสรุปเรียงความ

เรียงความไม่ควรจบอย่างกะทันหันแต่ควรจบด้วยการสรุป ย้ำ หรือย่อแนวคิดของเรื่อง ดวงใจ ไทยอุบุญ (2549 : 36-38) ได้เสนอแนะการเขียนบทสรุปไว้ 5 วิธี คือ 1) สรุปด้วยการฝากข้อคิด 2) สรุปด้วยการสั่งสอน 3) สรุปด้วยการให้คำแนะนำ 4) สรุปด้วยการใช้คำประพันธ์ และ 5) สรุปด้วยการย้ำหรือเน้นความสำคัญ นอกจากนี้ ผจวงวาด พูลแก้ว พัทธณี ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์ (2551 : 8) ยังได้เสนอวิธีเขียนส่วนสรุปไว้ตรงกันคือ สรุปด้วยการฝากข้อคิดและความประทับใจให้แก่ผู้อ่าน และสรุปด้วยบทหรือกรอน สุภาสิต สำนักน คำคม ที่น่าประทับใจ อีกทั้งยังเพิ่มวิธีการสรุปด้วยการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้อ่านเก็บไปคิดไว้อีกด้วย เช่นเดียวกับที่ วรวรรณ ศรีภักย์ (2557 : 114-115) ได้อธิบายว่าการสรุปอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งใน 5 วิธีนี้ คือ 1) สรุปด้วยคำคม สุภาสิต หรือคำประพันธ์ เพื่อสนับสนุนความคิดให้ชัดเจน 2) สรุปด้วยการย้ำให้เห็นถึงสาระสำคัญของเรื่องหรือสาระสำคัญของเรื่องที่เขียน 3) สรุปด้วยการฝากข้อคิดเพื่อให้นำไปขบคิดหรือประยุกต์ใช้ 4) สรุปด้วยการสั่งสอน ให้คิดธรรม หลักยึดสำหรับการปฏิบัติ เป็นคนดี มีคุณธรรม 5) สรุปด้วยการแนะนำ ชักชวน ให้ปฏิบัติหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยกลวิธีที่ผู้เขียนเสนอ

2.4 การตั้งชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องเป็นส่วนที่จะกำหนดเนื้อหาจึงจำเป็นต้องตั้งชื่อให้เหมาะสมโดย ผจวงวาด พูลแก้ว พัทธณี ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์ (2551 : 15-16) เสนอว่า 1) ชื่อเรื่องควรเป็นกลุ่มคำหรือประโยคเพื่อจำกัดขอบเขตของเรื่องให้ชัดเจน 2) ชื่อเรื่องควรบอกแนวทางของเรื่องว่ามีจุดประสงค์อย่างไร 3) ชื่อเรื่องต้องครอบคลุมสาระของเรื่องให้มากที่สุด และ 4) ชื่อเรื่องควรใช้ถ้อยคำสำนวนที่กะทัดรัด กระชับรัดกุม และเข้าใจง่าย

การตั้งชื่อเรื่องจะทำก่อนหรือหลังการเขียนก็ได้ หลักการตั้งชื่อเรื่องในงานเขียนประเภทบทความ สารคดี และบันเทิงคดี มีดังนี้ 1) ตั้งชื่อเรื่องให้เด่น แปลก น่าสนใจ 2) ตั้งชื่อเรื่องสั้น ๆ จะทำให้จดจำง่าย 3) ตั้งชื่อเรื่องให้ขัดแย้งกับความเป็นจริงเพื่อเรียกร้องความสนใจ 4) ตั้งชื่อเรื่องตามสถานที่สำคัญ 5) ตั้งชื่อเรื่องจากคำคม หรือสุภาษิต 6) ตั้งชื่อเรื่องตามตัวเอกของเรื่อง 7) ตั้งชื่อเรื่องให้มีลักษณะเปรียบเทียบ และ

8) ตั้งชื่อเรื่องเป็นคำถาม (สุทธิดี ชัดติยะ, 2551 : 43-44) นอกจากนี้ วรวรรณ ศรียาภัย (2557 : 106-108) ยังให้แนวทางการตั้งชื่อเรื่องไว้อีก 6 ลักษณะ ดังนี้ 1) แบบชี้แนะเนื้อเรื่องด้วยการนำความสำคัญ 2) แบบสื่อบัดสำนวน (Style of speech title) 3) แบบคนคุ้นเคย (Someone you know title) 4) แบบคำถาม (Question title) 5) แบบชวนฉงน (Suspense title) และ 6) แบบอื่น ๆ (Others)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความ

เยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ (2548 : 176-179) วิเคราะห์เรียงความที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลเงินทุนภูมิพล พ.ศ. 2523 - 2541 เพื่อวิเคราะห์เรียงความด้านแนวคิดและรูปแบบ ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดมี 7 ด้าน ได้แก่ สังคมไทย การศึกษา สถาบันมหากษัตริย์ การเมือง การปกครอง ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ ศาสนาและความเชื่อ รูปแบบคำนำมี 4 ลักษณะ ได้แก่ นำด้วยคำประพันธ์ นำด้วยภาษาถิ่น นำด้วยการบรรยาย นำด้วยคำพูดบุคคลสำคัญ เนื้อเรื่องมี 6 ลักษณะ ได้แก่ การอธิบาย การยกตัวอย่าง การอ้างหลักฐาน การยกอุทาหรณ์ การใช้สุภาษิต การใช้ประสบการณ์ การสรุปมี 6 ลักษณะ ได้แก่ การถวายพระพร การใช้สำนวนไทย การใช้อุปมาโวหาร การใช้พระบรมราโชวาท การย้าหัวข้อเรื่อง การใช้คำประพันธ์ การใช้ภาษา จำแนกเป็น การใช้คำ และการใช้โวหาร

รุ่งโรจน์ เดชศิริเจริญชัย (2554 : 77-78) ปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่างประเภท เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบการเขียนเรียงความ ผลการศึกษาด้านรูปแบบ จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1) รูปแบบการเขียนที่ไม่มีองค์ประกอบแบบเรียงความ ได้แก่ การเขียนลักษณะคล้ายกลอนเปล่า การเขียนที่ไม่มีย่อหน้าการเขียนที่มี 1 ย่อหน้า และการเขียนที่มี 2 ย่อหน้า 2) รูปแบบการเขียนที่มีองค์ประกอบแบบเรียงความ ได้แก่ การเขียนที่มี 3 ย่อหน้า และการเขียนที่มีมากกว่า 3 ย่อหน้า

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาการเขียนเรียงความในการประกวดฯ จำแนกประเด็นศึกษาไว้ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรียงความ

ผู้วิจัยวิเคราะห์กลวิธีตั้งชื่อเรียงความจำแนกเป็น 2 ประเด็นคือ 1) กลวิธีทางเสียง 2) กลวิธีทางศัพท์ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.1 กลวิธีทางเสียง คือ ลักษณะการใช้คำในการตั้งชื่อเรียงความ ด้วยการเลือกใช้ถ้อยคำที่มีเสียงเป็นลักษณะพิเศษ เพื่อให้เกิดความไพเราะ มีสัมผัสคล้องจอง เน้นความหมาย อ่านคล่อง ทำให้เกิดความประทับใจตั้งแต่ครั้งแรกที่ได้อ่าน พบว่ามี 2 ดังนี้

1.1.1 การใช้คำสัมผัสคล้องจอง มี 2 ลักษณะ คือ การใช้คำสัมผัส 1 แห่ง และการใช้คำสัมผัส 2 แห่งขึ้นไป ดังนี้

1.1.1.1 การใช้คำสัมผัส 1 แห่ง เช่น คำว่า ไทย-ใจ/ไทย-ไว้/
ภาษาไทยหัวใจชาติ

(ปี 2561)

ภาษาดี ภาษาไทย รักษาไว้ตลอดกาล

(ปี 2561)

1.1.1.2 การใช้คำสัมผัส 2 แห่งขึ้นไป เช่น คำว่า ไทย-ใส่-ใจ/
รักษา-ค่า-ภาษา เยาวชนไทยใส่ใจภาษา รู้คุณค่าตามรอยแห่ง
เจ้าฟ้าหญิงไทย

(ปี 2561)

สื่อสารพร้อมรักษา คงไว้ค่าภาษาไทย

(ปี 2562)

1.1.2 การเล่นเสียง การเล่นเสียงในการตั้งชื่อเรียงความพบ 2 ลักษณะ คือ การเล่นเสียงพยัญชนะและการเล่นเสียงสระ ดังนี้

1.1.2.1 การเล่นเสียงพยัญชนะ หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงพยัญชนะเดียวกันปรากฏติดกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป เช่น คำว่า รักขรัก / ศาสตรัสานศิลป์ อนุรักษ์รักษาในภาษาไทย

(ปี 2562)

รักษาศาสตรัสานศิลป์แห่งภาษา

(ปี 2562)

1.1.2.2 การเล่นเสียงสระ หมายถึง การใช้ถ้อยคำที่มีเสียงสระเดียวกันปรากฏติดกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป เช่น คำว่า วิเศษศิลป์ สิริฉรร / ศาสตรัสาน วิเศษศิลป์ สิริฉรรกับการอนุรักษ์ภาษาไทย

(ปี 2561)

รักษาศาสตรัสานศิลป์แห่งภาษา

(ปี 2562)

1.2 กลวิธีทางศัพท์ เป็นการใช้คำในการตั้งชื่อเรียงความอย่างมีสุนทรียภาพ แสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ และทักษะภาษา พบว่ามี 6 ลักษณะ ดังนี้

1.2.1 การใช้ภาพพจน์ หมายถึง ถ้อยคำที่ผู้เขียนใช้ในการสร้างภาพขึ้นภายในใจผู้อ่าน ทำให้ผู้เขียนสามารถสื่อความคิด ความรู้สึก ไปยังผู้อ่านได้ชัดเจนขึ้น การตั้งชื่อเรียงความปรากฏ การใช้ภาพพจน์ 2 ประเภท ได้แก่ อุปลักษณ์ และสมญานาม ดังนี้

1.2.1.1 อุปลักษณ์ เป็นภาพพจน์ประเภทเปรียบเทียบสิ่งสองสิ่งโดยใช้คำเชื่อม เป็น คือ เทา หรืออาจกล่าวเทียบกันโดยตรงไม่ใช้คำเชื่อม ดังตัวอย่าง เราคคนไทย รู้คุณค่า ร่วมรักษา หัวใจของชาติ

(ปี 2561)

ภาษาไทยคือหัวใจของชาติ

(ปี 2562)

1.2.1.2 สมณานาม เป็นภาพพจน์ประเภทที่ใช้การตั้งชื่อให้บุคคลเพื่อสร้างภาพขึ้นภายในใจผู้อ่าน โดยใช้ถ้อยคำที่สะท้อนลักษณะเด่นของบุคคลนั้น ๆ ดังตัวอย่าง

เยาวชนไทยใสใจภาษา รู้คุณค่า ตามรอยแห่งเจ้าฟ้าหญิงไทย
(ปี 2561)

วิเศษศิลป์ สรินธกับการอนุรักษ์ภาษาไทย
(ปี 2561)

1.2.2 การใช้คำพ้องเสียง หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงเหมือนกัน แต่มีรูปเขียนต่างกัน เพื่อเน้นย้ำความหมายในการตั้งชื่อเรียงความ ดังตัวอย่าง

อนุรักษ์ รักษาในภาษาไทย
(ปี 2562)

รักษาไทย รักษาภาษาชาติ
(ปี 2562)

1.2.3 การซ้ำคำ หมายถึง การใช้คำคำเดียวกันอีกครั้งหรือหลาย ๆ ครั้ง เพื่อเน้นย้ำความหมายในการตั้งชื่อเรียงความ ดังตัวอย่าง

ภาษาดี ภาษาไทย รักษาไว้ตลอดกาล
(ปี 2561)

ไทยรักษาไทย : ภาษาแห่งแผ่นดิน
(ปี 2562)

1.2.4 การใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน หมายถึง การใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกัน เพื่อทำให้ความหมายของความชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่าง

ภาษา...สวยงามจากภายในสู่ภายนอก
(ปี 2561)

1.2.5 การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน เพื่อเน้นย้ำความหมายของคำให้ชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่าง

“ไทย” เอกลักษณ์ รักษาภาษา
(ปี 2562)

1.2.6 การใช้คำศัพท์สูง หมายถึง การใช้คำศัพท์ภาษาเขียน คำสุภาพ หรือคำไวพจน์ เพื่อแสดงความละเอียดละไม สละสลวย สร้างมโนภาพที่ดีและ เน้นความหมายของคำ ดังตัวอย่าง

วัฒนา ภาษาศิลป์

(ปี 2562)

2. การเขียนคำนำเรียงความ

ผลการศึกษาพบกลวิธีการเขียนคำนำเรียงความปรากฏคำนำ 8 ลักษณะ ดังนี้

2.1 คำนำที่เป็นบทประพันธ์ ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการ ยกบทประพันธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัวข้อของเรียงความ บทประพันธ์ที่ใช้มีทั้ง ที่ประพันธ์ขึ้นมาด้วยตัวผู้เขียนเอง และบทประพันธ์ที่เป็นผลงานของผู้อื่น ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยภาษาชาติประกาศก้อง โลกแซ่ซ้องสิ่งงดงามเป็นไฉน
ร่วมอนุรักษ์คุณค่าภาษาไทย เกิดเป็นไทยเลือกสรรใช้ให้พอดี
จากคำกลอนที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของภาษาไทยซึ่งควรแก่
การอนุรักษ์สืบสานให้ดำรงอยู่คู่กับประชาชาติ...

(ปี 2561)

2.2 คำนำที่บอกเนื้อหา ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการเขียน อย่างตรงไปตรงมา โดยกล่าวถึงเนื้อหาของเรียงความตั้งแต่ข้อความแรกแล้วเขียน ขยายความให้รายละเอียดเพื่อสนับสนุนเนื้อหา ดังตัวอย่าง

ชาติที่เป็นเอกราชในโลกทุกชาติย่อมที่จะพยายามสถาปนาภาษาใด ภาษาหนึ่งขึ้นมาเป็นภาษาของตนเอง เพื่อจะได้ให้คนในชาติสื่อสารให้เข้าใจ ตรงกัน...

(ปี 2562)

2.3 คำนำที่ใช้การนิยาม ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการกำหนดหรือให้ความหมายเพื่อให้คำจำกัดความคำสำคัญในหัวข้อที่การประกวดกำหนดให้ชัดเจนแน่นอนลงไป ดังตัวอย่าง

ภาษา หมายถึง เครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิดอันสร้างสรรค์แก่กันและกัน เป็นสิ่งที่ใช้ในการแสดงถึง บุคลิกภาพและสภาพแวดล้อมของผู้ที่ถ่ายทอดภาษา ว่ามีความคิดทัศนคติอย่างไร...

(ปี 2562)

2.4 คำนำที่เป็นการสาธก ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการยกตัวอย่างเรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ อาจยก นิทาน เรื่องเล่า ตำนาน เหตุการณ์ที่มีลักษณะที่พ้องกับเรื่องราวที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอ ดังตัวอย่าง

ทุกสรรพสิ่งมีชีวิตล้วนแล้วใช้ภาษาในการสื่อสาร ผูกพันสื่อสารด้วยการใส่ท้องเพื่อบอกทิศทางของแหล่งอาหาร คนไปสื่อสารโดยใช้ภาษามือเพื่อให้คนรอบข้างรับรู้และเข้าใจตรงกัน แม้คำใช้ภาษาในมน้าวใจเพื่อจำหน่ายสินค้า ผู้ประกาศขาวมีวิธีสื่อสาร มีเทคนิคเพื่อให้ผู้ชมเกิดความสนใจจะเห็นได้ว่าในชีวิตประจำวันทุกสรรพชีวิตล้วนแล้วมีการใช้ภาษาในการสื่อสารที่แตกต่างกันไป...

(ปี 2561)

2.5 คำนำที่เป็นการยกคำพูด ผู้เขียนเรียงความยกคำพูดของผู้อื่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรียงความแล้วเชื่อมโยงกับหัวข้อเรียงความที่กำหนดโดยยกกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และกระแสพระราชดำรัสของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ดังตัวอย่าง

“ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่งคือ เป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งสวยงามอย่างหนึ่ง ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ให้ดี ประเทศไทยมีภาษาของเราเองต้องหวงแหน”

(พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2505)

ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ที่มีความสำคัญมากที่สุด ภาษาเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีความผูกพันต่อกันและพวกเขาจะรู้สึกว่าเป็นกลุ่มชนเดียวกัน...

(ปี 2562)

2.6 คำนำที่เป็นคำถาม ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวข้องกับหัวข้อของเรียงความ เพื่อกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกติดตามไปด้วยว่าคำตอบจะเป็นอย่างไรดังตัวอย่าง

คุณรู้หรือไม่ว่าหากไม่มีภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารแล้ว เราจะทำอย่างไร
แน่นอนว่าปัญหาย่อมเกิดขึ้น แต่ประเทศไทยของเรานั้นนับว่าโชคดีมาก เพราะ
นอกจากเราจะมีภาษาเป็นของตัวเอง

(ปี 2561)

2.7 คำนำที่เขียนตรงไปตรงมา ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงใจความสำคัญของเรื่อง โดยกล่าวถึงประเด็นสำคัญของหัวข้อเรียงความ ดังตัวอย่าง

ภาษาทุกภาษาล้วนมีความสำคัญ ที่จะแสดงถึงความเป็นชาตินั้น ๆ ออกมาได้
ได้อย่างดี ซึ่งทุก ๆ ประเทศก็จะมีภาษาประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ที่ใช้ในการ
สื่อสารให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน แต่ในการนำมาใช้ก็จะต้องรู้ถึงกาลเทศะ
โอกาส และการใช้คำในการสื่อสารที่เหมาะสม หากเราใช้ภาษาในทางที่ผิด และ
ใช้ภาษาอย่างไม่ถูกต้องสิ่งที่ตามมาคือความเสียหาย และคุณค่าของภาษา
ไม่ใช่เพียงแค่การสื่อสารผ่านการพูดเท่านั้น แต่ยังรวมถึง การฟังและการเขียน
อีกด้วย ที่จะต้องมีความถูกต้อง

(ปี 2561)

2.8 คำนำที่เป็นการพรรณนา ผู้เขียนเรียงความจะเปิดเรื่องด้วยการกล่าวเป็นเรื่องเป็นราว อย่างละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามไป อาจมีการเล่นคำใช้ภาพพจน์ หรือการใช้คำทำให้เกิดมโนภาพ ดังตัวอย่าง

แสนยานุภาพของไฟเผาผลาญทุกสรรพสิ่งให้สลายกลายเป็นผุยผงได้ฉันใด
แสนยานุภาพของความเพิกเฉยในจิตใจ ทำลายภาษาไทยให้พังพินาศได้ฉันนั้น
หากโบราณวัตถุคือสมบัติทางประวัติศาสตร์ที่สะท้อนความเป็นชาติ...

(ปี 2561)

3. การเขียนสรุปเรียงความ

ผลการศึกษาพบกลวิธีการเขียนสรุป 10 ลักษณะ ดังนี้

3.1 ส่วนสรุปที่เป็นการเสนอแนะ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการให้คำแนะนำในประเด็นที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหา ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำหนดไว้ในการประกวด ดังตัวอย่าง

ดังนั้นในฐานะคนไทย ต้องรักษาภาษาอันเป็นเครื่องมือสำคัญของชาติ ร่วมกันสืบและสานศาสตร์ศิลป์แห่งอักษร รวมทั้งอนุรักษ์ความงามของภาษาไว้ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม เพื่อประจักษ์ถึงความวิจิตรในความเป็นไทย และเพื่อธำรง “ภาษาไทย” คู่ชาติไทยตลอดกาล

(ปี 2562)

3.2 ส่วนสรุปที่เป็นการยกคำพูด ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการยกคำพูดของผู้อื่นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอในเรียงความ ดังตัวอย่าง

เอกลักษณ์ของภาษาไทยจะคงอยู่สืบไปได้หรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับคนไทยทุกคน ควรที่จะเห็นถึงคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย อย่าปล่อยหรือละเลยความเป็นไทย เพราะถ้าหากคนไทยทุกคนไม่ร่วมกันรักษาก็ไม่มีที่รักษาไว้ให้ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ได้ทรงให้ข้อคิดไว้ว่า “เมืองไทยเราโชคดีที่มีภาษาของเรา มีภาษาที่ใช้ได้ จึงอย่าทำลายเสีย เรารักษาดี ขออย่าทำลายภาษาที่มีอยู่”

(ปี 2561)

3.3 ส่วนสรุปที่เป็นการนำไปคิด ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการเสนอประเด็นให้ผู้อ่าน คิดตามในประเด็นที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหา ซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่กำหนดไว้ในประกวด ดังตัวอย่าง

พวกเราชาวไทยนับว่าโชคดีที่ได้กำเนิดบนแผ่นดินขวานทองแห่งนี้ มีภาษาประจำชาติที่งดงามด้วยเสียงงามด้วยรูปไว้ใช้ หากคนไทยเองไม่รักษาบ้านเกิดแล้ว จะหวังให้ใครมารักถึงเวลาแล้วที่ลูกหลานไทยทุกคนต้องรู้ค่าใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสม อารมณ์ความเป็นชาติให้คงอยู่ ปกป้อง รักษาสมบัติทางภาษานี้ไว้ตลอดกาล เพราะ “ภาษาไทย คือหัวใจของชาติ”

(ปี 2561)

3.4 ส่วนสรุปที่เป็นการชักชวน ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการชวนให้ผู้อ่านทำตาม ในประเด็นที่ได้กล่าวไว้ในเนื้อหาที่นำเสนอในเรื่องความ ดังตัวอย่าง

เชิญชวนและรณรงค์คนไทยทุกภาคส่วนในการร่วมด้วยช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทยด้วยการเป็นคนไทยรุ่นใหม่ที่มีคุณค่าของภาษาไทย และใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เกิดมาบนแผ่นดินไทยโดยคนไทยรุ่นใหม่รู้ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและสร้างสรรค์

(ปี 2561)

3.5 ส่วนสรุปที่เป็นบทประพันธ์ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการยกบทประพันธ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่นำเสนอในเรื่องความ ดังตัวอย่าง

ไทยเป็นไทยอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ ก็ด้วยมีภาษาไทย ภาษาไทยเป็นมรดกทางภาษาอันล้ำค่า และเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยของคนไทยที่มีความน่าภาคภูมิใจ สอดกับคำกลอนของคุณอรุณโณทัยที่กล่าวไว้ว่า

“ภาษาชาตินั่นคือภาษาไทย ศิวไลซีในอักขระภาษาศิลป์
ก่อกำเนิดกลอนกานท์ทั่วแผ่นดิน ไทยไม่สิ้นกวีแท้อย่างแน่นอน”

(ปี 2562)

3.6 ส่วนสรุปที่เป็นการใช้สุภาษิต ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการนำเสนอ สุภาษิต คำพังเพย ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

ตั้งสำนวนสุภาษิตที่กล่าวไว้ว่า “ลูกไม้หล่นไม่ไกลต้น” ซึ่งความหมายโดยนัยต้องการที่จะสื่อถึงหากเราช่วยกันอนุรักษ์ ปลูกฝังจิตสำนึกการใช้ภาษาอย่างถูกต้องและมีความเหมาะสมให้แก่ลูกหลานเหลนโหล่นถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่านี้ไปเรื่อย ๆ จนหาที่สุดมิได้ความงามความประณีต และความไพเราะของภาษาไทยของเรานี้จะได้อยู่เคียงคู่กับคนไทยไปตลอดกาล

(ปี 2562)

3.7 ส่วนสรุปที่เป็นการพรรณนา ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการกล่าวเป็นเรื่องเป็นราว อย่างละเอียด เพื่อกระชับใจความให้ผู้อ่านเกิดจินตภาพตามอาจมีการเล่นคำ ใช้ภาพพจน์ ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยอยู่คู่กับประเทศชาติมาเนิ่นนาน แสดงให้เห็นถึงความเป็นไทยและความเป็นเอกราชมีความสำคัญในทุกช่วงเวลาของชีวิต เหมือนกับวารินที่อยู่เคียงคู่พงพนา หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ สายน้ำที่คอยหล่อเลี้ยงป่าและทุกสรรพสิ่งให้อยู่ได้อย่างมั่นคงอุดมสมบูรณ์ ป่าที่คอยสร้างลมหายใจอันบริสุทธิ์ให้แก่โลกใบนี้ วารินและพงพนาทั้งสองจะอยู่เคียงคู่กันเพื่อรักษาความสมดุลให้พื้นแผ่นดิน

(ปี 2562)

3.8 ส่วนสรุปที่เป็นการใช้ภาพพจน์ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการใช้ถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพ เกิดจินตนาการในประเด็นที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในส่วนเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

ภาษาไทยเปรียบเสมือนต้นไม้ต้นเล็ก ๆ ที่รอผู้คนมาช่วยกันอนุรักษ์ให้มันเติบโตงดงามเท่าที่เป็น เมื่อเราใช้ถูกหลักอนุรักษ์อย่างเหมาะสมต้นไม้ที่ชื่อภาษาไทยก็ค่อย ๆ แดงใบเป็นคำว่า ตัวสะกด ตัวอักษร วรรณยุกต์ สระ และคำอื่นอีกมากมายให้พวกเราได้เชยชมความงามและวิวัฒนาการของมัน เมื่อเราโตอย่างเต็มที่เราจะดีใจ และภูมิใจที่คนไทยร่วมกันสร้างร่วมกันปลูกกันมาเป็นร้อยปีเพื่อต้นไม้ที่ชื่อว่าภาษาไทย

(ปี 2562)

3.9 ส่วนสรุปที่เป็นการตั้งคำถาม ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการตั้งคำถามเกี่ยวข้องกับหัวข้อของเรียงความ ดังตัวอย่าง

ดังนั้นพวกเราทุกคนในฐานะเยาวชนคนหนึ่งของชาติจะปล่อยให้ภาษาไทยที่อยู่คู่กับเรามาเนิ่นนานต้องถูกทำลายลงด้วยค่านิยมและวัฒนธรรมผิดอย่างนั้นหรือถึงเวลาแล้วที่พวกเราทุกคนจะต้องทำหน้าที่ด้วยการปกป้องและอนุรักษ์ภาษาไทยด้วยการรู้คุณค่าเลือกใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ภาษาไทยยังคงเป็นมรดกอันล้ำค่าไปอีกนานแสนนาน

(ปี 2561)

3.10 ส่วนสรุปที่เน้นย้ำใจความสำคัญ ผู้เขียนเรียงความจะปิดเรื่องด้วยการเขียนย้ำใจความสำคัญที่ผู้เขียนได้นำเสนอไว้ในเนื้อเรื่อง ดังตัวอย่าง

“ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมือของชาติ ภาษาทั้งหลายเป็นเครื่องมือของมนุษย์ชนิดหนึ่ง” เมื่อภาษาคือเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ ถ้าหากเราไม่ดูแลภาษาของเรา ก็เท่ากับว่าเราไม่มีเครื่องมือในการสื่อสาร ก็ไม่ต่างจากทหารออกรบแต่ไร้อาวุธ เราจึงควรรักษาภาษาไทยเหมือนดังทหารปกป้องประเทศชาติ

(ปี 2562)

4. แนวคิดในการเขียนเรียงความ

ผลการศึกษาพบแนวคิดที่ใช้ในการเขียนเรียงความมี 10 แนวคิด ดังนี้

4.1 พระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศ์ที่มีต่อภาษาไทย เป็นการนำเสนอ แนวคิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยอ้างอิงพระราชดำรัสและพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้คนไทยเห็นความสำคัญของภาษาไทย ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ดังตัวอย่าง

...ความโชคดีที่ยิ่งกว่าคือการที่ประเทศไทยมีพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องมาโดยตลอด ทรงพระราชทานพระราชดำรัสต่าง ๆ เกี่ยวกับการนำภาษาไทยนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง มีจิตสำนึกรักและหวงแหนในภาษาของชาติ...

(ปี 2561)

4.2 พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ พ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย โดยการกล่าวถึงสมัยสุโขทัย หลักศิลาจารึก และอักษรไทย ดังตัวอย่าง

...ในสมัยสุโขทัยพ่อขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้น และบันทึกไว้ในศิลาจารึกซึ่งต่อมากลายเป็นสมบัติอันล้ำค่าของโลก...

(ปี 2561)

4.3 ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ได้แก่ ภาษาไทยเป็นวัฒนธรรม เป็นมรดกของชาติ ภาษาไทยเป็นสมบัติของชาติที่ให้อยู่คู่ชาติไทยสืบต่อไป และภาษาไทยเป็นเสมือนศูนย์กลางยึดศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ภาษาเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญของชาติ ดังตัวอย่าง

...ไทยเป็นไทยอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ ก็ด้วยมีภาษาไทย ภาษาไทยเป็นมรดกทางภาษาอันล้ำค่า และเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยของคนไทยที่มีความน่าภาคภูมิใจ...

(ปี 2562)

4.4 ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเอกลักษณ์ ได้แก่ ภาษาไทยเป็นอัตลักษณ์เฉพาะประเทศไทย เอกลักษณ์ของประเทศไทยคือภาษาไทย ภาษาไทยเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษปรากฏในเนื้อหาในเรื่องความ ดังตัวอย่าง

...ภาษาไทย นั้นเป็นภาษาที่มีความวิจิตรงดงามสูง และยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่สอยงามของชาติไทยได้อย่างดีเยี่ยม...

(ปี 2562)

4.5 ลักษณะของภาษาไทย เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของภาษาไทยที่มีความงดงามไพเราะ ภาษาไทยแสดงถึงความมีมารยาทระดับภาษา ภาษาเปลี่ยนแปลงไปยังมีการใช้ภาษาที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค ภาษาไทยเป็นบ่อเกิดอีกอย่างหนึ่งนั่นก็คือ“วรรณคดีไทย” ดังตัวอย่าง

...ภาษาไทยที่มีความสวยงามมีความไพเราะเสนาะหูมีจังหวะมีการใช้คำเล่น ต่าง ๆ ให้เกิดความสละสลวยมีคำพ้องรูปพ้องเสียงการใช้สำนวนโวหารการเปรียบเทียบอุปมา...

(ปี 2562)

4.6 ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ได้แก่ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร เพื่อเรียนรู้และแสวงหาความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ถ่ายทอดประสบการณ์ ดังตัวอย่าง

...ภาษาคือสิ่งสื่อกลางในการสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ทักษะหรือประสบการณ์ เรื่องราวต่าง ๆ รวมไปถึงความรู้สึก...

(ปี 2562)

4.7 คุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย ได้แก่ ภาษาไทยมีความสำคัญต่อชาติไทยมาตั้งแต่อดีต ส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิต ช่วยให้ประเทศเกิดความมั่นคงและช่วยเสริมสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ภาษาช่วยพัฒนาความคิด ดังตัวอย่าง

...ในปัจจุบันภาษาไทยยังคงมีความสำคัญและส่งผลต่อการประสบความสำเร็จในชีวิตผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องมักจะประสบความสำเร็จจากการสื่อสารและได้รับผลที่ตามมา...

(ปี 2561)

4.8 ประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง ได้แก่ ประเทศไทย โชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง การภูมิใจ ที่มีภาษาเป็นของตนเอง ดังตัวอย่าง

...นับเป็นความโชคดีของเราที่มีภาษาเป็นของตนเองเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นล้ำลึกและทรงคุณค่า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมดังนั้นเราจึงควรมีจิตสำนึกหวงแหน...

(ปี 2561)

4.9 การใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน เป็นการนำเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน ได้แก่ ภาษาไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา การใช้ภาษาไทยใช้อย่างสร้างสรรค์ การใช้ภาษาไทยที่เหมาะสม ปัญหาในการใช้ภาษาไทย ดังตัวอย่าง

...ในปัจจุบันเยาวชนไทยมีการใช้ภาษาในการสื่อสารไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมจนทำให้เกิดภาษาวิบัติและการคิดค้นคำขึ้นมาใช้ใหม่ซึ่งสาเหตุอาจเกิดมาจากค่านิยมความทันสมัยและทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อภาษาไทยค่านิยมเหล่านี้ อาจเกิดมาจากเพื่อน สังคมรอบข้างและสื่อมวลชน...

(ปี 2561)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าประกอบ และแนวคิด ในการเขียนเรียงความของนักเรียนในโครงการประกวด ทักษะการใช้ภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาภาคใต้ ซึ่งด้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปีพุทธศักราช 2561 - 2562 ปรากฏผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การตั้งชื่อเรียงความ

ด้านการตั้งชื่อเรียงความ ผู้เข้าประกวดมีการสรรคำในการตั้งชื่อ ทั้งกลวิธีทางเสียง และกลวิธีทางศัพท์ กลวิธีทางเสียงพบการใช้คำสัมผัสคล้องจองและการเล่นเสียง ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของภาษาไทย คือ ดังที่ กาญจนา นาคสกุล ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของภาษาไทยในบันทึกการอภิปราย “ภาษาไทยวันนี้” ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “ทิศทางภาษาไทยในโครงการส่งเสริมและพัฒนาการใช้ภาษาไทยของกองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์กรมศิลปากร ในวันที่ 29 พฤษภาคม 2539 ว่า “ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดดและเป็นภาษาที่นิยมเสียงสัมผัสคล้องจองตามแบบกวี” ส่วนกลวิธีทางศัพท์แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าแข่งขันให้ความสำคัญต่อการตั้งชื่อเรียงความ โดยนอกจากจะตั้งชื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาและหัวข้อที่ใช้ประกวดแล้วยังสร้างสุนทรียภาพในการสื่อสาร เพื่อสื่อความและสร้างมโนภาพไปพร้อม ๆ กัน ดังที่ปรากฏการใช้ ภาพพจน์ อุปลักษณ์ สมญานาม นอกจากนี้ลักษณะของภาษาไทยประการหนึ่งคือการมีคำพ้อง ดังที่ ฝะอบ โปษกฤษณะ

(2544 : 17-29) ผู้เข้าประกวดได้สรรคำที่มีเสียงพ้อง และมีความหมายเกี่ยวข้องกันใจมาใช้ในการตั้งชื่อ มีการเน้นย้ำนัยสำคัญของเรียงความด้วยการใช้วิธีการซ้ำคำ การใช้คำที่มีความหมายตรงข้ามกันและคำที่มีเสียงใกล้เคียงกัน มาใช้ในการตั้งชื่อ และด้วยเหตุที่เนื้อหาสาระเป็นการกล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยและมีการอ้างถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบรมวงศ์ ที่มีต่อภาษาไทยจึงพบว่ามีการใช้ศัพท์สูงเพื่อความละเอียดละไม สละสลวย สร้างมโนภาพและความรู้สึกที่ดี

นอกจากนี้ยังพบว่าเรียงความ 2 เรื่องที่ไม่ได้ตั้งชื่อไว้ เห็นได้ว่าเป็นความผิดพลาดที่เกิดจาก ผู้เข้าประกวดขาดความรอบคอบในการตรวจทานเรียงความ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ดังที่ ผจก.วัด พูลแก้ว พัทธนี ปิยะระ และ สุวรรณิ โสประดิษฐ์ (2551 : 17-18) กล่าวว่าเมื่อเขียนจบแล้ว ขั้นตอนสุดท้ายในการเขียนคือ การตรวจทานเรื่องที่เขียน ผู้เขียนไม่ควรละเลยขั้นตอนนี้เด็ดขาด เพราะได้ตรวจทานว่าเรื่องที่เขียนมีเนื้อหาครบถ้วน และใช้ภาษาถูกต้องเหมาะสมแล้วหรือไม่ ทั้งนี้การตั้งชื่อเรียงความอาจเป็นขั้นตอนแรก ๆ หรืออาจตั้งชื่อเมื่อเขียนเรื่องจบแล้วก็ได้ แต่หากผู้เข้าประกวด เห็นว่าจะตั้งชื่อภายหลังเนื่องจากต้องการให้ความคิดมีความคมชัดหรือพยายามคิดสรรคำไปในขณะเขียนองค์ประกอบอื่น ๆ กระทั่งเขียนทุกส่วนเสร็จสมบูรณ์อาจทำให้เข้าใจว่าตนเองเขียนองค์ประกอบทุกส่วนของเรียงความครบถ้วนแล้ว จึงทำให้ไม่ได้ตั้งชื่อเรียงความไว้ และอาจเป็นเพราะว่า การแข่งขันยังกำหนดเวลาไว้อย่างกระชับ เมื่อเกิดความเร่งรีบ ก็อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้

2. การเขียนคำนำเรียงความ

ด้านการเขียนคำนำ ผู้เข้าประกวดใช้คำนำที่เป็นบทประพันธ์มากที่สุด สอดคล้องกับที่ สุทธิติ ชัดติยะ (2551 : 39) กล่าวว่า ส่วนนำด้วยคำประพันธ์ เป็นการเขียนโดยยกคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ที่รู้จักกันทั่วไปแล้วจะช่วยดึงดูดความสนใจผู้อ่านได้อีกวิธีหนึ่ง การเขียนคำนำด้วย การนิยาม วรวรรณ์ ศรีวิทย (2557 : 108 - 111 อ้างถึง ชัดติยะ ศุภระกาญจน์, 2517 : 78) กล่าวว่า การใช้คำจำกัดความมักใช้กับคำศัพท์ที่เข้าใจยาก มีความหมายลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนทัศน์อย่างแจ่มชัดเกี่ยวกับคำนั้น ผลการศึกษาพบว่าส่วนมากเป็นการนิยามความหมายของ คำว่า ภาษา โดยมีคำกริยาแสดงการขยายความ คำว่า หมายถึง และวิกิตรรกกริยา คำว่า เป็น คือ

การเขียนคำนำด้วยการยกคำพูดทั้งหมดเป็นการยกกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยมหาราชบรมนาถบพิตร และกระแสพระราชดำรัสของ สมเด็จพระกนิษฐาธิราช เจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่น่าสนใจ คือ ความสำคัญของภาษาไทย สอดคล้องกับที่ สุทธิ ชัตติยะ (2551 : 38) กล่าวว่า ส่วนนำด้วยการยกคำพูดเป็นการเขียนโดยการยกคำพูดที่สอดคล้องกลมกลืนกับเรื่องที่เขียน หากเป็นคำพูดของบุคคลที่เป็นที่ชื่นชอบของผู้อ่านด้วยแล้ว ก็จะทำให้ดึงดูดความสนใจผู้อ่านมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบ คำนำบอกเนื้อหา คำนำที่เป็นคำถาม การพรรณนา และการสารก แต่ปรากฏใช้ไม่มากนัก อาจเนื่องมาจากคำนำบอกเนื้อหาเป็นแบบที่ธรรมดาบอกเล่าเรื่องราวอย่างตรงไปตรงมา คำนำที่เป็นคำถามแม้จะสร้างความสนใจผู้อ่านได้ แต่ผู้เข้าประกวดเลือกใช้รูปแบบนี้น้อยมาก อาจเนื่องมาจากการใช้คำถามแม้สร้างความใกล้ชิดกับผู้อ่านได้แต่มีลักษณะที่ค่อนข้างไม่เป็นทางการ การใช้คำนำแบบพรรณนาและสารกพบบ้างเช่นเดียวกันแต่ปรากฏน้อยมาก

3. การเขียนสรุปเรียงความ

ด้านการเขียนสรุป ผู้เข้าประกวดใช้บทสรุปที่เป็นการเสนอแนะให้ปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้บทประพันธ์ การสร้างภาพพจน์ การนำให้คิด การยกคำพูด การชักชวน การตั้งคำถาม การพรรณนา และการเน้นย้ำใจความสำคัญ

ผู้วิจัยเห็นว่าการใช้ผู้เข้าประกวดเขียนบทสรุปด้วยการเสนอแนะให้ปฏิบัติ อาจจะมีสาเหตุจากเนื้อหาเรียงความโดยมากแสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของภาษาไทย และการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง การจบจึงมีการเชื่อมโยงไปยังการเสนอแนะว่าผู้อ่าน “ควร” หรือ “ต้อง” ทำอย่างไร

การสรุปด้วยคำประพันธ์ พบว่าบทประพันธ์ที่นำมาใช้จะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับแนวคิดที่เขียน มุ่งทำให้เกิดความประทับใจ โดยอาจเป็นบทประพันธ์ที่ผู้เข้าประกวดแต่งด้วยตนเอง และ บทประพันธ์ของผู้อื่น

การสรุปโดยใช้ภาพพจน์ ผู้เขียนใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพโดยเปรียบ “ภาษา” กับต้นไม้ที่มีการหยั่งรากแสดงถึงความแข็งแรงมั่นคง มีผลถึงก้านสาขาที่แสดงถึง การเจริญเติบโต เปรียบ “ภาษา” กับร่างกายของคนเรา

เปรียบ “ภาษา” ว่าเป็นเพชรอันล้ำค่า เป็นร้วของชาติ เปรียบ “เกราะหรือโล่” กับการที่คนไทยช่วยกันอนุรักษ์ภาษาไทย

การสรุปด้วยการนำให้คิด เป็นวิธีการสรุปที่ วรวรรณ์ ศรียาภัย (2557 : 114-115) กล่าวว่า จะให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน เพื่อให้ผู้อ่านนำไปขบคิดหรือนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัย เห็นว่า ผู้เข้าประกวดเขียนสรุปโดยนำให้ผู้อ่านเห็นความสำคัญของภาษาไทย และ ให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและมักแทนกลุ่มผู้อ่านว่าเป็นเยาวชนไทย ส่วนการสรุปด้วยการชักชวน ผู้เข้าประกวดจะชวนให้ผู้อ่านทำตาม โดยจะปรากฏ คำว่า เชิญชวน ร่วมแรงร่วมใจ การสรุปด้วยการยกคำพูด พบว่า ผู้เข้าประกวด จะยกกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และยังทำให้เห็นความสามารถในการจดจำ ข้อความที่ยกมา และความสามารถในการเขียนเชื่อมโยงความคิดเห็นที่ตนเองเสนอ ไว้กับคำพูดที่ยกมาอย่างมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับที่ วรวรรณ์ ศรียาภัย (2557 : 108 -111 อ้างถึง จัตรชัย ศุกระกาญจน์, 2517 : 78-79) กล่าวถึง การใช้ วาทะของบุคคลสำคัญว่า มักนำเอาวาทะของบุคคลสำคัญ ทั้งที่พูดไว้หรือเขียนไว้ ก็ได้มากล่าวนำบทเรียงความ เพื่อให้ข้อความน่าสนใจ ชวนติดตามอ่าน และ ถ้าวาทะนั้นเป็นคำกล่าวของบุคคลที่ผู้เขียนรักศรัทธาก็จะน่าสนใจมากขึ้น

การสรุปการตั้งคำถามพบใช้ไม่มากนัก ลักษณะของการตั้งคำถามกระตุ้น ให้คิดนี้ สุทธิติ ชัตติยะ (2551 : 39-43) กล่าวว่า เป็นการเขียนปิดท้ายเรื่องที่มุ่งให้ ผู้อ่านนำเอาคำถามไปคิดไตร่ตรองต่อไป ประเด็นคำถามที่ใช้สรุปจบก็เพื่อกระตุ้น ให้ผู้อ่านขบคิดว่า เราจะยอมให้ภาษาไทยของเราถูกทำลายไปหรือไม่? ส่วนการสรุป ด้วยการพรรณนาเป็นวิธีการที่ผู้เข้าประกวดใช้สร้างจินตภาพให้ผู้อ่านเกิดมโนภาพ ตามเนื้อหาที่ได้กล่าวไว้ในส่วนเนื้อหา มีการใช้ภาพพจน์ การเล่นคำ ผู้วิจัยพบว่า วิธีการนี้จะปรากฏร่วมกับกลวิธีอื่น ได้แก่ การเสนอแนะ บทประพันธ์ ส่วนสรุป ที่เป็นการใช้สุภาษิตเป็นวิธีสรุปที่กระชับใจความให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน มากยิ่งขึ้นโดยใช้สุภาษิตและการสรุปแบบเน้นย้ำใจความสำคัญพบน้อยมากเนื่องจาก ผู้เข้าประกวดมักจะจบด้วยกลวิธีที่หลากหลาย

ผู้วิจัยสังเกตว่าผู้เข้าประกวดบางคนมิได้เขียนสรุปด้วยกลวิธีเดียว แต่มีกลวิธีหลายประเภทประกอบกัน เช่น การใช้ภาพพจน์-การเสนอแนะ การใช้ภาพพจน์-การเน้นย้ำใจความสำคัญ การนำให้คิด-การเสนอแนะ การใช้บทประพันธ์-การเสนอแนะ การตั้งคำถาม-การเสนอแนะ การตั้งคำถาม-การชักชวน การยกคำพูด-การชักชวน การเสนอแนะ-การชักชวน หรือบางเรื่องใช้ การใช้ภาพพจน์-บทประพันธ์-การเสนอแนะ การยกคำพูด-บทประพันธ์-การนำให้คิด การตั้งคำถาม-การชักชวน-บทประพันธ์ การพรรณนา-การนำให้คิด-บทประพันธ์

4. การนำเสนอแนวคิดเรียงความ

ผู้เข้าประกวดนำเสนอแนวคิดเรื่องการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน การตระหนักถึงคุณค่าของภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ ภาษาไทยเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร พระมหากษัตริย์คุณของพระมหากษัตริย์ไทยและพระบรมวงศ์ที่มีต่อภาษาไทย ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ลักษณะของภาษาไทย ภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ประเทศไทยโชคดีที่มีภาษาเป็นของตนเอง คุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย และพอขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทย ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เข้าประกวดเรียงความในงานวิจัยนี้นำเสนอแนวคิดสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ เยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ (2548 : 176-179) ซึ่งวิเคราะห์เรียงความที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลเงินทุนภูมิพล ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันมหากษัตริย์ และศิลปวัฒนธรรม แม้หัวข้อเรียงความที่กำหนดไว้จะต่างกันก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้เขียนเรียงความใช้แนวคิดเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์อาจเนื่องมาจาก วัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และ พระจริยวัตรหรือพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงปฏิบัติยังมีคุณูปการต่อประเทศชาติและพสกนิกร ทำให้ในมโนทัศน์ในการวางโครงสร้างความคิดในเรียงความจึงมักอ้างถึงแนวคิดดังกล่าว ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจมีสาเหตุจากวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ การแสดงความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกัน สามารถเข้าใจ ชาบซึ้ง ยอมรับและใช้ปฏิบัติร่วมกัน อันนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2535 : 32) การนำเสนอความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมในเรียงความ

จึงอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมไปกับผู้เขียนได้ และสร้างความเข้าใจได้อย่างรวดเร็วชัดเจนเนื่องจากมีวัฒนธรรมร่วมกัน แนวคิดที่ปรากฏในงานของ เยี่ยมลักษณ์ เยี่ยมศิริ (2548 : 176-179) แต่ไม่ปรากฏ คือ การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา และความเชื่อ อาจเนื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้เน้นเรื่องความสำคัญของภาษาไทย คือ “รู้คุณค่าภาษาไทย เลือกรสชาติอย่างเหมาะสม” และ “เยาวชนรู้ค่าภาษาไทย รู้ใช้ รู้รักษ์” การเชื่อมโยงแนวคิดจึงอาจยังมีได้เชื่อมโยงไปยัง การเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ศาสนา และความเชื่อดังกล่าว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยการเขียนเรียงความ ในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาสัมพันธภาพในองค์ประกอบของเรียงความแต่ละส่วน
2. ควรสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเรียงความเพื่อให้เห็นลักษณะการเขียน องค์ประกอบ ศิลปะการใช้ภาษา ข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความ ฯลฯ
3. ควรสร้างแบบฝึกเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความด้านต่าง ๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2563 ประเภทการวิจัยพื้นฐาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณินิจ จานโอ. (2546). **ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 1**. กรุงเทพฯ : มณฑลการพิมพ์.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2526). **สัมมนาการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : กรุงสยาม.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2549). **ทักษะการเขียนภาษาไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เปลื้อง ณ นคร. (2497). **เรียงความชั้นสูง** (พิมพ์ครั้งที่ 4). พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ผจวงวด พูลแก้ว พัทธณี ปี่เพระ และ สุวรรณ โสประดิษฐ์. (2551). **การเขียนเรียงความ จดหมาย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ผะอบ โปะสะกฤษณะ. (2544). **ลักษณะของภาษาไทย การเขียน การอ่าน การพูด การฟัง และราชาศัพท์** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- ภาณุพงศ์ อุดมศิลป์. (2546). **ภาษาไทยเพื่ออาชีพ 2**. กรุงเทพฯ : เอมพันธ์.
- เยี่ยมลักษณ์ เอี่ยมศิริ. (2548). **วิเคราะห์เรียงความที่ชนะเลิศการประกวดรางวัลเงินทุนภูมิพล พ.ศ. 2523-2541** (การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิชั่นส์.
- รุ่งโรจน์ เดชศิริเจริญชัย. (2554). **ปัญหาการเขียนเรียงความของนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนต่างประเภท**. (ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- วรวรรณ ศรียาภย์. (2557). **การเขียนเพื่อการสื่อสาร** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทิตี ชัดติยะ. (2551). **ศาสตร์การเขียน**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เปเปอร์เฮาส์.

วารสาร
อินทนิลทักษิณสาร

วารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ
INTHANINTHAKSIN JOURNAL Thaksin University

วารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัยทักษิณ

การเตรียมต้นฉบับ (Article Preparation Guidelines)

1. ข้อกำหนดทั่วไป

1.1 เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

1.2 เว้นขอบด้านบน/ขอบด้านซ้าย 1.5 นิ้ว เว้นขอบด้านล่าง/ขอบด้านขวา 1 นิ้ว

1.3 ต้นฉบับต้องพิมพ์บนกระดาษขาว ขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว ใส่เลขกำกับหน้าทุกหน้า พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม Microsoft Word ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK รายละเอียดขนาดตัวอักษรดังตารางข้างล่าง

ส่วนประกอบของบทความ	รูปแบบการพิมพ์	ขนาดตัวอักษร	ลักษณะตัวอักษร
ชื่อบทความ	กลางหน้ากระดาษ	18	ตัวหนา B
ชื่อผู้แต่ง	ชิดขวา	14	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ	ชิดซ้าย	16	หัวข้อตัวหนา
- ภาษาไทย			เนื้อหาตัวปกติ
- ภาษาอังกฤษ			
หัวข้อแบ่งตอน	ชิดซ้าย	16	ตัวหนา B
หัวข้อย่อย	ใช้หมายเลข	16	ตัวปกติ
เนื้อหาบทความ	-	16	ตัวปกติ
การเน้นความในบทความ	-	16	ตัวปกติ
ข้อความในตาราง	-	14	ตัวปกติ
เอกสารอ้างอิง	ชิดซ้าย	16	ตัวหนา B
ภาพประกอบ / คำอธิบาย ใต้ภาพ	กลางหน้ากระดาษ	14	ปกติ

1.4 ถ้ามีภาพประกอบ ควรเป็นภาพถ่ายขาว-ดำ ที่ชัดเจน

1.5 ถ้าเป็นภาพวาดลายเส้น ให้วาดบนกระดาษขาวโดยใช้หมึกดำให้สะอาด และลายเส้นคมชัด

1.6 ความยาวของเนื้อเรื่องภาพประกอบตารางและบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษรวมเอกสารอ้างอิงไม่ควรเกิน 20 หน้า

2. ชื่อบทความ ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดให้ชื่อเรื่องหลักใช้ตัวอักษร ขนาด 18 ตัวหนา จัดวางไว้กลางหน้า และชื่อเรื่องหลักที่เป็นภาษาอังกฤษ กำหนดให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ที่ตัวอักษรแรกของคำนาม คำกริยา คำขยาย โดยเว้นบรรทัด 1 บรรทัดจากชื่อเรื่องหลัก * **ไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาคหรือจุด (.) หลังชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ**

3. ชื่อผู้แต่ง สถาบัน และ อีเมล

3.1 กำหนดให้ชื่อผู้แต่ง สถาบัน และอีเมล อยู่ในตำแหน่งขีดขวาใต้ชื่อบทความภาษาอังกฤษ โดยชื่อภาษาไทยให้ใช้ตัวอักษร ขนาด 14 ตัวธรรมดา และชื่อภาษาอังกฤษใส่ในวงเล็บตามหลังภาษาไทย

3.2 ชิดเส้นใต้ชื่อผู้เขียนที่รับผิดชอบบทความ (corresponding authors) และใส่ * หลังเลขเชิงอรรถทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3.3 ในกรณีบทความภาษาไทยใส่ชื่อผู้แต่ง สถาบัน และ ที่อยู่อีเมลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้านล่างหน้าแรกของบทความ

3.4 เชิงอรรถของผู้เขียน ซึ่งประกอบด้วย (1) ตำแหน่งทางวิชาการ (2) คุณวุฒิ (3) สาขาวิชา/ภาควิชา (4) คณะ (5) สถาบัน (6) เมืองและ (7) อีเมลตามลำดับ หากมีผู้เขียนหลายคนให้เรียงตามลำดับคนละบรรทัด (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ดังตัวอย่างข้างล่าง

3.5 บรรทัดล่างสุด เขียน *Corresponding author : E-mail address : และใส่ที่อยู่อีเมลของผู้เขียนหลัก

ตัวอย่างการเขียนตำแหน่งทางวิชาการและคุณวุฒิของผู้เขียน

เจ้าหน้าที่ (ใส่ชื่อตำแหน่งเป็นอังกฤษ) เช่น เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปนักวิชาการ ช่างศิลป์	General Administration, Art Academician,
นักศึกษาระดับปริญญาตรี	Undergraduate Student, Bachelor of (ใส่ชื่อคุณวุฒิปริญญา) in (ใส่ชื่อสาขาวิชา),
นักศึกษาระดับปริญญาโท	Graduate Student, Master of (ใส่ชื่อคุณวุฒิ ปริญญา) in (ใส่ชื่อสาขาวิชา),
นักศึกษาระดับปริญญาเอก	Doctoral Student, Doctor of Philosophy Program in (ใส่ชื่อสาขาวิชา),
นักวิชาการอิสระ	Independent scholars,
อาจารย์	Lecturer,
อาจารย์ ดร.	Lecturer, Dr.,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	Asst. Prof.,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	Asst. Prof. Dr.,
รองศาสตราจารย์	Assoc. Prof.,
รองศาสตราจารย์ ดร.	Assoc. Prof. Dr.,
ศาสตราจารย์	Prof.,
ศาสตราจารย์ ดร.	Prof. Dr.,
บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของ วิทยานิพนธ์เรื่อง (ใส่ชื่อวิทยานิพนธ์)	This article submitted in partial of the thesisentitled“ (ชื่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ)”
บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของ ดุษฎีนิพนธ์เรื่อง (ใส่ชื่อวิทยานิพนธ์)	This article submitted in partial of the dissertation entitled “(ชื่อดุษฎีนิพนธ์ภาษาอังกฤษ)”
บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง (ใส่ชื่อวิทยานิพนธ์)	This article submitted in partial of the research project entitled “(ชื่อโครงการวิจัยภาษาอังกฤษ)”

ตัวอย่าง

ชื่อไทย//นามสกุลไทย¹ (Name//Familyname)¹

ชื่อไทย//นามสกุลไทย² (Name//Familyname)²

ชื่อไทย//นามสกุลไทย³ (Name//Familyname)³

บทคัดย่อ

(เนื้อหา)

¹ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน อีเมล:
²ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน อีเมล: } ภาษาไทย
³ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน อีเมล:

¹ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน อีเมล:
²ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน อีเมล: } ภาษาอังกฤษ
³ตำแหน่งทางวิชาการ คุณวุฒิ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะ สถาบัน อีเมล:

*Corresponding author : E-mail address :

เช่น

หากจำเป็นต้องใส่ "บทความที่เป็นส่วนหนึ่งของ..." ก็ให้เป็นลำดับที่ ¹ และชื่อผู้เขียนเป็นลำดับที่ ^{2, 3, 4}

¹อาจารย์, สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000, อีเมล: xxx@xxx.com

²อาจารย์ ดร., สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000, อีเมล: xxx@xxx.com

³รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000, อีเมล: xxx@xxx.com

¹Lecturer, Communication Arts Section, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, 90000, Thailand, E-mail: xxx@xxx.com

²Lecturer, Dr., Oriental Languages Section, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, 90000, Thailand, E-mail: xxx@xxx.com

³Assoc. Prof., Western Languages Section, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Songkhla, 90000, Thailand, E-mail: xxx@xxx.com

*Corresponding author : E-mail address :xxx@xxx.com

จำเป็นต้องใส่

*บทความภาษาอังกฤษใช้ E-mail : บทความภาษาไทยใช้ อีเมล : (ไม่มีตัวกรันต์)

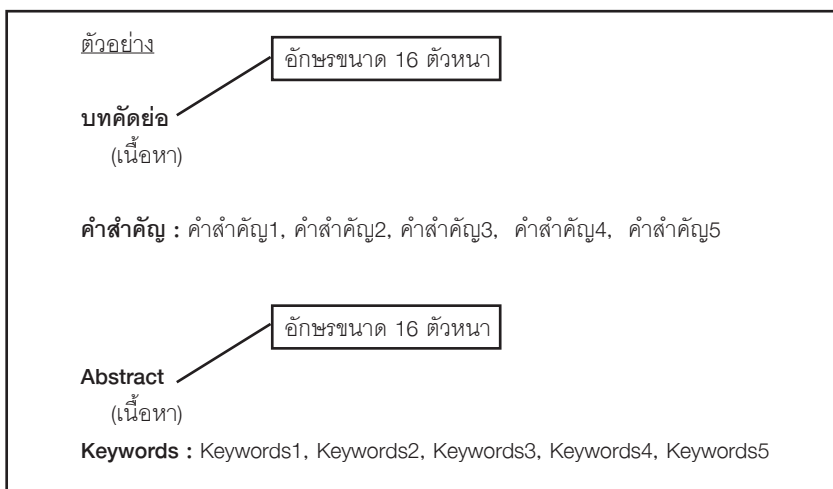
4. บทคัดย่อ

4.1 หัวเรื่องของ บทคัดย่อ ให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา อยู่ในตำแหน่ง ซิดซ้ายและเนื้อหาของบทคัดย่อใช้อักษร ขนาด 16 ตัวปกติ ไม่ต้องเว้นบรรทัด ระหว่างหัวเรื่องและเนื้อหาบทคัดย่อ

4.2 บทความภาษาไทยต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาอังกฤษก่อนบทคัดย่อภาษาไทยและจำนวนคำไม่เกิน 300 คำ

4.3 บทความภาษาอังกฤษต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยใช้บทคัดย่อภาษาไทยก่อนบทคัดย่อภาษาอังกฤษและจำนวนคำไม่เกิน 300 คำ

4.4 คำสำคัญท้ายบทคัดย่อให้ผู้เขียนกำหนดคำสำคัญ (Keywords) สำหรับ คำดัชนีเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่ควรเกิน 5 คำ โดยหัวเรื่องให้ใช้เป็นตัว อักษรขนาด 16 ตัวหนา แล้วตามด้วยคำสำคัญที่เป็นอักษรขนาด 16 ตัวปกติ และมีจำนวนคำสำคัญ ไม่เกิน 5 คำ ระหว่างคำสำคัญทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษต้อง ใส่เครื่องหมายจุลภาค (.) เว้นหลัง 1 ระยะ และไม่ต้องใส่เครื่องหมายมหัพภาคหรือ (.) หลังคำสำคัญคำสุดท้าย

5. หัวเรื่อง มีข้อกำหนดดังนี้

5.1 หัวเรื่องแบ่งตอนหรือหัวข้อหลัก เช่น บทนำ บทสรุป บรรณานุกรม กำหนดให้ใช้ตัวอักษร ขนาด 16 ตัวหนา ชิดขอบซ้าย และไม่ต้องเว้นบรรทัดหลังจาก หัวเรื่อง ไม่ต้องมีเลขกำกับ

5.2 หัวเรื่องย่อย กำหนดให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา ชิดขอบซ้ายและ ไม่ต้องเว้นบรรทัดหลังจากหัวเรื่องแบ่งตอนให้หมายเลขกำกับ

ตัวอย่าง

บทนำ

(เนื้อหา)

บทสรุป

1. หัวข้อย่อย

(เนื้อหา)

6. เนื้อเรื่อง

ที่อยู่ภายใต้หัวเรื่องทุกลำดับให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ ไม่ต้องเว้น บรรทัดระหว่างย่อหน้าในหัวเรื่องเดียวกัน แต่ต้องเว้นบรรทัดระหว่างหัวข้อหลัก

7. ภาพและตาราง

7.1 รูปภาพ รูปเขียน แบบ แผนที่ หรือไดอะแกรม ให้ใช้คำว่า “ภาพ” ทั้งหมด หัวเรื่องของภาพใช้คำว่า “**ภาพที่**” (หมายเลขภาพ) โดยใช้เลขเดียวตามด้วย ชื่อภาพ (ชื่อภาพไม่ต้องนำด้วยคำว่า “แสดง”) ด้วยตัวอักษรขนาด 14 ตัวเอียง ปกติตำแหน่งได้ภาพและเขียนที่มาของภาพด้วย “**ที่มา :** ชื่อผู้เขียน (ปีที่พิมพ์: หน้าที่)” ด้วยตัวอักษรขนาด 14 ตัวเอียง ปกติได้ชื่อภาพ

ตัวอย่าง

รูปภาพ

ภาพที่ 1

ที่มา : Johnson และ Smith (1980 : 25)

*หากหรือผู้เขียนบทความถ่ายภาพด้วยตนเอง อ้างอิงดังนี้ ที่มา : ฤกษ์ชะ ทองแก้ว (ถ่ายเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2559)

*ควรกำกับหมายเลขภาพและชื่อภาพได้ภาพทุกภาพ หากผู้เขียนบทความจัดวางรูปภาพในแนวเดียวกันซ้ายและขวา ควรใส่หมายเลขภาพและชื่อภาพได้ภาพทั้งด้านซ้ายและขวา

7.2 ตาราง เนื้อหาในตารางเป็นตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ และหัวเรื่องของตารางให้ใช้คำว่า “**ตารางที่ 1**” โดยให้ใช้ตัวเลขเดียว ตามด้วยชื่อตาราง (ชื่อตารางไม่ต้องนำด้วยคำว่า “แสดง”) โดยให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวตรง ปกติ และมีความยาวมากที่สุดได้ไม่เกิน 2 บรรทัด ชื่อตารางให้อยู่เหนือตาราง และใส่ที่มาของตาราง/หมายเหตุ (ถ้ามี) ได้ตาราง “**ที่มา : ชื่อผู้เขียน (ปีที่พิมพ์ : หน้าที)**” เป็นตัวอักษรขนาด 14 ตัวเอียง ปกติ

ตัวอย่าง

ตารางที่ 1

หมายเหตุ : (ถ้ามี)

ที่มา : จินตนา และคณะ (2015 : 25)

8. บทความวิจัย ต้องประกอบไปด้วยส่วนประกอบต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

- ชื่อเรื่อง (ไทย-อังกฤษ) หรือ (อังกฤษ-ไทย)
- บทคัดย่อ (ไทย-อังกฤษ) หรือ (อังกฤษ-ไทย)
- บทนำ (Introduction)
- การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Review of Literature)
- วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือวิจัย และวิธีการศึกษา (Materials and Methods)
- ผลการศึกษาและอภิปรายผล (Results and Discussion)
- สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ (Conclusions)
- กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments) *ถ้ามี
- เอกสารอ้างอิง (References)

9. บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ ต้องประกอบไปด้วยส่วนประกอบต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

- ชื่อเรื่อง (ไทย-อังกฤษ) หรือ (อังกฤษ-ไทย)
- บทคัดย่อ (ไทย-อังกฤษ) หรือ (อังกฤษ-ไทย)
- บทนำ (Introduction)
- เนื้อหา (Substance)
- บทสรุปหรือบทส่งท้าย (Conclusion)
- เอกสารอ้างอิง (References)

10. การอ้างอิง

10.1 การอ้างอิงแทรกในเนื้อเรื่องให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยใส่วงเล็บชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความที่ต้องการอ้างอิงเพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และระบุเลขหน้าเอกสารอ้างอิงในกรณียกข้อความมาทั้งหมดด้วยอักษรขนาด 16 ตัวปกติ

- 10.1.1 หนังสือที่มีผู้แต่ง 1 คน 1. ชื่อ/นามสกุล/ปี/ : /เลขหน้า) เนื้อหา.....
2. เนื้อหา.... (ชื่อ/นามสกุล, // ปี/ : /เลขหน้า)

เช่น ขวภาพร ขุนทองเพชร (2550 : 58).....
.....(ขวภาพร ขุนทองเพชร, 2550 : 58)

- 10.1.2 หนังสือที่มีผู้แต่ง 2 คน 1. ชื่อ/นามสกุล/และชื่อ/นามสกุล/ปี/ : /เลขหน้า)
เนื้อหา....
2. เนื้อหา.... (ชื่อ/นามสกุล/และชื่อ/นามสกุล,
//ปี/ : /เลขหน้า)

เช่น ทิพา ศุภจรรยา และผ่องศรี วนาสิน (2524 : 3-5).....
.....(ทิพา ศุภจรรยา และผ่องศรี วนาสิน, 2524 : 3-5)

- 10.1.3 หนังสือที่มีผู้แต่ง 3-6 คน 1. ชื่อ/นามสกุล/ชื่อ/นามสกุล/และชื่อ/นามสกุล/
(ปี/ : /เลขหน้า) เนื้อหา....
2. เนื้อหา.... (ชื่อ/นามสกุล/ชื่อ/นามสกุล/
และชื่อ/นามสกุล, //ปี/ : /เลขหน้า)

เช่น คุณชัญ สมชนะกิจ, ศิริรินทร์ญา เปียกลิ่น และพัชรารมณ นิลอุบล (2560 : 10-12)
.....(คุณชัญ สมชนะกิจ, ศิริรินทร์ญา เปียกลิ่น
และพัชรารมณ นิลอุบล, 2560 : 10-12)

*การอ้างอิงเลขหน้าแบบนามปี ไม่ต้องใส่ “หน้า” “น.” หรือ “p.” “pp.” หน้าเลขหน้าในวงเล็บ

**การอ้างอิงเลขหน้าแบบนามปี ตามจำนวนหน้า

- อ้างอิงเพียงหน้าเดียว เช่น (..... : 1)
- อ้างอิงตั้งแต่ 2 หน้าขึ้นไปต่อเนื่องกัน เช่น (..... : 1-2) หรือ (..... : 1-5)
- อ้างอิงโดยที่หน้าไม่ต่อเนื่องกันใช้เครื่องหมาย (,) คั่นเช่น (..... : 1,3-5)

10.1.4 หนังสือที่มีผู้แต่ง 6 คน ขึ้นไป

1. ชื่อ/นามสกุล/และอื่น ๆ (ปี/เลขหน้า)
เนื้อหา....

2. เนื้อหา.... (ชื่อ/นามสกุล/และคณะ,
// ปี /:เลขหน้า)

เช่น จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ และอื่น ๆ (2557)
.....(จิตราภรณ์ สุทธิวรเศรษฐ์ และคณะ, 2557.)

*แต่ในการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทจำเป็นจะต้องเขียนชื่อผู้แต่งทั้งหมด
ไม่ใช่ “อื่น” หรือ “และคณะ”

10.1.5 การอ้างอิงเอกสารหลายเล่มในย่อหน้าเดียวกัน

แบ่งแยกแต่ละเอกสารได้ด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (Semicolon) (;)

เช่น (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา
สยามบรมราชกุมารี, 2550 :

1 ; อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2548 : 85, 88 ; สุจิตรสุมภาพ, 2560 : 68)

10.1.6 อ้างอิงจากเอกสารวิทยุภูมิ

เช่น 村崎恭子 (2000 : 23, อ้างถึงในณัฐริราชทัตติม, 2557 : 72) กล่าวว่า....

(村崎恭子, 2000 : 23, อ้างถึงในณัฐริราชทัตติม, 2557 : 72)

10.1.7 การอ้างอิงคำพูดคำต่อคำ

ถ้าจำนวนคำน้อยกว่า 40 คำ ให้ใส่เครื่องหมายัญประกาศ “.....” และสามารถ
รวมคำและประโยคไว้ในเนื้อหา

ในกรณีที่ข้อความมีจำนวนคำมากกว่า 40 คำ ขึ้นไป ให้เริ่มต้นบรรทัดใหม่และ
ย่อหน้าเข้าไปครึ่งนิ้วจากกันซ้าย

(Left-Margin) และหากมีย่อหน้าใหม่ในข้อความที่อ้างอิงให้เริ่มต้นบรรทัดใหม่
บรรทัดแรกและย่อหน้าเข้าไป

ครั้งนั้นจากกันซ้ายเช่นเดียวกันและอ้างอิงในเนื้อเรื่องโดยใส่ผู้แต่งปีและ
ระบุเลขหน้าหรือเลขย่อหน้าเมื่อจบ

ประโยคหากระบุชื่อผู้แต่งไว้ต้นประโยคให้ใส่ปีและระบุเลขหน้าหรือ
เลขย่อหน้าไว้ในวงเล็บต่อจากชื่อผู้แต่ง

10.2 การอ้างอิงในเชิงอรรถ (footnote) ด้านล่างของหน้ากระดาษให้ใช้ตัวอักษร
ThaiSarabun PSK ตัวปกติขนาด 12 และให้โน้ตอยู่ด้านล่างในหน้าเดียว โดย
ความยาวของเชิงอรรถ ทั้งหมดต้องไม่เกิน 4 บรรทัด

11. เอกสารอ้างอิง การอ้างอิงส่วนท้ายเล่มโดยรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมด
ที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้นๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อ
ผู้แต่งภายใต้หัวข้อ “บรรณานุกรม” สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทยหรือ “Reference”
สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American
Psychological Association) ดังปรากฏในตัวอย่างต่อไปนี้

1. หนังสือ

1.1 ชื่อผู้แต่ง./.(ปีที่พิมพ์)/./ชื่อเรื่อง/(ครั้งที่พิมพ์)/./เมืองที่พิมพ์:/./สำนักพิมพ์.

*ตัดคำว่าสำนักพิมพ์ ห้างหุ้นส่วนจำกัดบริษัทหรือคำว่า Publishers, Co., และ Inc.
แต่คงคำว่า โรงพิมพ์ Press หน้าหรือหลังชื่อสำนักพิมพ์

**ชื่อผู้แต่ง หากเป็นนามแฝงสามารถใส่ชื่อนามแฝงตามที่ปรากฏต่อด้วยปีที่พิมพ์
ได้เลย เช่น ทมยันตี. (2547).

ตัวอย่าง

โกวิท วงศ์วัฒน. (2550). **การเมืองการปกครองรัสเซีย**. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.

ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์. (2550). **การออกแบบการวิจัย**.
(พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิชัย น้อยวัฒน. (2556). **เมืองแม่กลองจังหวัดสมุทรสงคราม**. กรุงเทพฯ :
ด้านสุทธาการพิมพ์.

Wong, W. (2005). **Input enhancement from theory and research to the classroom.** New York : McGraw – Hill.

1.2 หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งต้นฉบับ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่องที่แปล/[ชื่อต้นฉบับ(ถ้ามี)] (ชื่อผู้แปล, ผู้แปล และเรียบเรียง).// เมืองที่พิมพ์:/ สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สหพันธ์แรงงานนานาชาติในกิจการเคมีภัณฑ์พลังงานเหมืองแร่และแรงงานทั่วไป (ICEM). (2554). **คู่มือฉบับพกพาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิคนงานในระบบจ้างเหมา** (เกรียงศักดิ์ ชีระ โกวิท ขจร และวรดุลย์ ตูลารักษ์, ผู้แปล และเรียบเรียง). กรุงเทพฯ : เลิศโกโปร.

2. บทความ / เรื่อง / ตอนในหนังสือรวมเรื่อง

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ, ใน/ชื่อผู้รวบรวมหรือบรรณาธิการ (ถ้ามี).// ชื่อหนังสือ, เลขหน้าของบทความ.// // // // // เมืองที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

อรรถย วาริสะอาด. (2537). **ความขัดแย้งระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง**, ในสุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ และพวพันธ์ เมฆา (บรรณาธิการ), **บนถนนสายวิชาชีพ**, 127 – 130. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Arhuckle, J.L. (1996). “Full information estimation in the presence of incomplete data,” In G.a. Morcoulides and R.E. Schumaker (Eds), **Advanced structural equation modeling : Issues and techniques**, 243 -277. Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associates.

3. บทความในวารสาร

3.1 วารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ / (ปีที่พิมพ์)./ / ชื่อบทความ, / **ชื่อวารสาร.**/ / ปีที่ (ฉบับที่),/ เลขหน้า.

ตัวอย่าง

วรวิศา พึ่งทองหล่อ. (2553). สมุนไพรไทยโอกาสอาหารเพื่อสุขภาพ, **วารสารส่งเสริมการลงทุน**. 21(2), 43 – 47.

กฤษณา อยู่พ่วง, เทิดศักดิ์ไม้เท้าทอง และสุมรรษตรา แสนวา (2557). ความต้องการของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดบริการและกิจกรรมของห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้สวนลุมพินี, **วารสารบรรณศาสตร์**. 7(1), 24-38.

Mollet, J. A. (2007). Educational investment in conflict areas of Indonesia : The case of West Papua Province, **International Education Journal**. 2007, 8(2), 155-166.

Taylor, A. (2006). Factors associated with glossing : comments on ko, **Reading in a Foreign Language**. 18(1), 72 – 73.

*วารสารฉบับพิเศษได้ [ฉบับพิเศษ] หลังชื่อวารสาร

3.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้เขียนบทความ./ / (ปีที่พิมพ์)./ / ชื่อบทความ, / **ชื่อวารสาร.**/ / ปีที่ (ฉบับที่),/ เลขหน้า./สืบค้น วัน เดือน ปี, จาก <http://www.xxxxxxxxxx>

ตัวอย่าง

ณัฏฐิรา ทับทิม. (2017). การศึกษาการใช้รูป ㅏ, ㅑ, ㅓ, ㅕ ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง, **วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา**. 7(1), 1-20. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2560, จาก <http://jsat.or.th/jsn-journal/jsn-vol-7-no-1-2017/>

4. บทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปีที่พิมพ์./วันที่./เดือน).//ชื่อบทความ./ชื่อหนังสือพิมพ์.// เลขหน้า.

ตัวอย่าง

กัมปนาท ชันตระกุล. (2555, 7 ธันวาคม). เสี่ยงสะท้อน SME : วิสาหกิจชุมชนโคกขาม จังหวะก้าวที่รอการช่วยเหลือ, **คมชัดลึก**. 10.

พฤทธิ ศิริพรรณพิทักษ์. (2550, 2 กรกฎาคม). ครูต้องไฟรู้- พัฒนาตัวเอง, **ข่าวสด**.

11. สืบค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2554, จาก [http : / /www.moe.go.th/new_centernews--htm](http://www.moe.go.th/new_centernews--htm).

*หากไม่มีผู้แต่งให้นำด้วยชื่อบทความแทนชื่อผู้เขียนบทความ

ตัวอย่าง

Abdullah-Mahathir row FrustratedM'sian PM strikes back. (2006, October28). **The Nation**. 4A.

5. บทความจากนิตยสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ.// (ปี, เดือน). //ชื่อเรื่อง./ชื่อนิตยสาร.//ปีที่ (ฉบับที่), / เลขหน้า-เลขหน้า.

ตัวอย่าง

จรรยา หยุทอง. (2549, มกราคม). รากเหง้าของปัญหาสังคมและวัฒนธรรมชุมชนภาคใต้, **ศิลปวัฒนธรรม**. 27(3). 160-169.

6. บทความวิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง นามสกุล.// (ปีที่พิมพ์).// **ชื่อวิทยานิพนธ์** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาตรีหรือวิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต).//เมืองที่พิมพ์./ชื่อสถานการศึกษา.

*หากเป็นการค้นคว้าอิสระ หลังชื่อเรื่องใส่ (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทหรือปริญญาตรี)

ตัวอย่าง

ชฎาพรขุน ทองเพชร. (2550). การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาถ้ำภูผาเพชร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ).
สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

สถิตย์พงศ์ ขุนทรง. (2553). พัฒนาการทางวัฒนธรรมของเมืองนครปฐมโบราณ
ในช่วงก่อนพุทธศตวรรษที่ 19 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ
: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

7. รายงานการวิจัย

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// **ชื่อเรื่อง** (รายงานผลการวิจัย).//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

นฤมล ขุนวิชัย และคณะ. (2558). การเคลื่อนย้ายและการปรับตัวของครัวเรือน
เพื่อแสวงหาที่ทำกินในเขตป่าอำเภอมะนังจังหวัดสตูล (รายงานผลการ
วิจัย). นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

นิศากร ทองนอก. (2552). การเคลื่อนย้ายทางวัฒนธรรมของญี่ปุ่นและนัยต่อการ
**เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย : กรณีศึกษาการ
เรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตภาคใต้**
(รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

8. เอกสารสืบเนื่องในที่ประชุมวิชาการ

8.1 จัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// **ชื่อเรื่อง**.//ใน/ชื่อการประชุม.//เลขหน้า.//วันที่/เดือน/ปี/
สถานที่ประชุม.//เมืองที่พิมพ์.//สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

เดวิซ เสวตไอยาราม. (2558). ความเหลื่อมล้ำของโอกาสทางการเรียนภาษาญี่ปุ่น
ในประเทศไทย. **ในการประชุมวิชาการระดับชาติเนื่องในโอกาสครบรอบ
ปีที่ 49 แห่งการสถาปนาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 537-555.**
วันที่ 1 เมษายน 2558 ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

9. บุคลานุกรม

การอ้างอิงแทรกในเนื้อเรื่อง

ไสว่งเลียบ () เช่น...เนื้อหา...(สายทิพย์ เครือแก้ว (ผู้ให้สัมภาษณ์). วีระเดช ทองคำ (ผู้สัมภาษณ์). ที่บ้านเลขที่ 31 หมู่ที่ 5 ตำบลโคกทราย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพิจิตร. เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2558.)

การอ้างอิงในเอกสารอ้างอิง

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์/(ผู้ให้สัมภาษณ์).//ชื่อผู้สัมภาษณ์/(ผู้สัมภาษณ์). สถานที่สัมภาษณ์./
เมื่อวันเดือนปีที่สัมภาษณ์.

ตัวอย่าง

จำเนียร หนูชุม (ผู้ให้สัมภาษณ์). มานะ ขุนวิชัย (ผู้สัมภาษณ์). ที่บ้านเลขที่ 134 หมู่ 9 ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล. เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2558.
จรี สังขปัญญา (ผู้ให้สัมภาษณ์). ก้องกิตติกร บุญช่วย และระชนีย์ ศรีศักดิ์ (ผู้สัมภาษณ์). ที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2560.

10. บทความจากเว็บไซต์

10.1 บทความจากเว็บไซต์กรณีปรากฏชื่อผู้แต่ง

ชื่อผู้แต่ง.//ปีพิมพ์.//ชื่อเรื่อง.//สืบค้นเมื่อวันเดือนปีที่สืบค้น./จากชื่อเว็บไซต์.

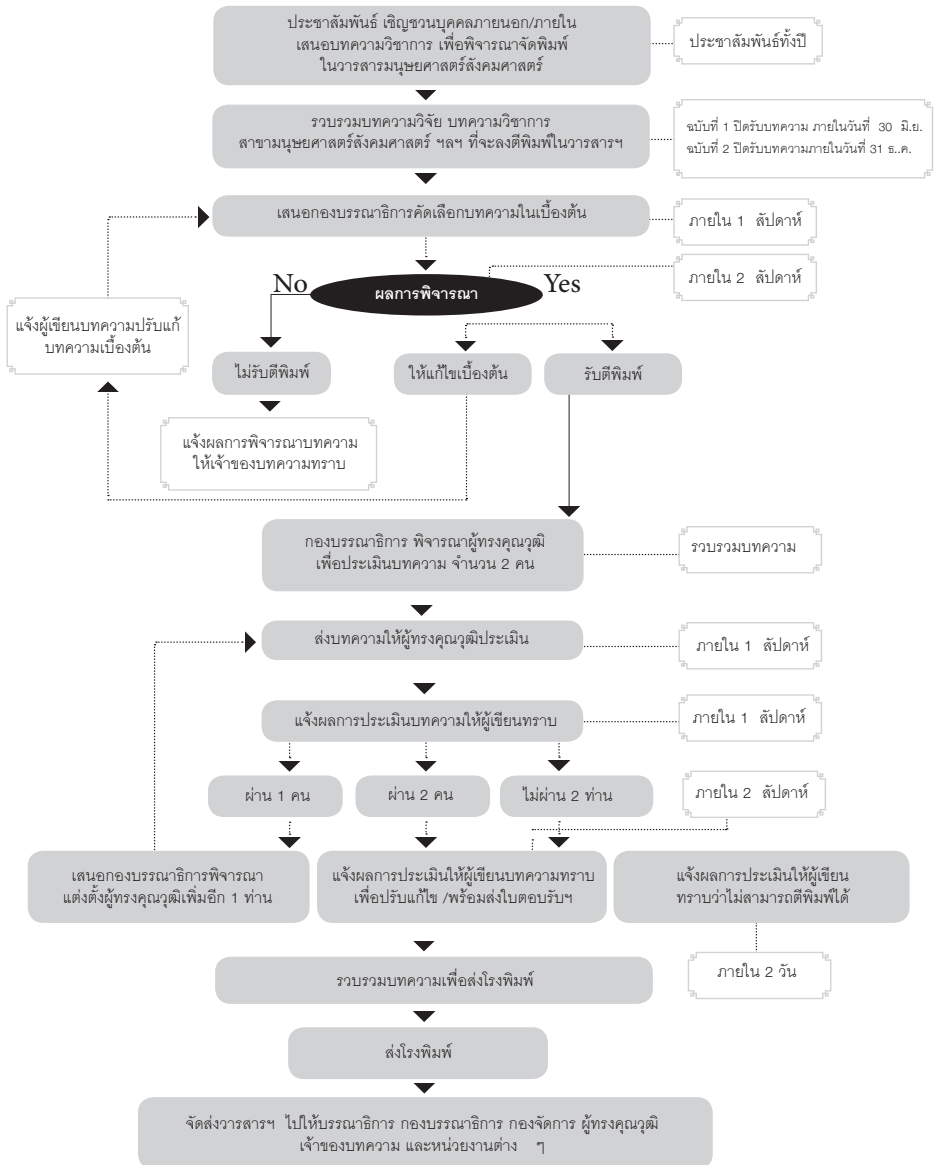
*หากไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ใส่ (ม.ป.ป.)

ตัวอย่าง

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (ม.ป.ป.). **เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
เขาบรรทัด**. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2558, จาก [http://web3.dnp.go.th/
wildlifeweb/anim](http://web3.dnp.go.th/wildlifeweb/anim)

วานิช สุนทรนนท์. (2551). **ห้องสมุดเคลื่อนที่เทศบาลนครสงขลา**. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2560, จาก [https://www.oknation.Nationtv.tv/blog/print.
php?id=331222](https://www.oknation.Nationtv.tv/blog/print.php?id=331222).

งานวารสารอินทนิลทักษิณสาร มหาวิทยาลัย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
 วิทยา จริยธรรม นำการพัฒนาคนและสังคม

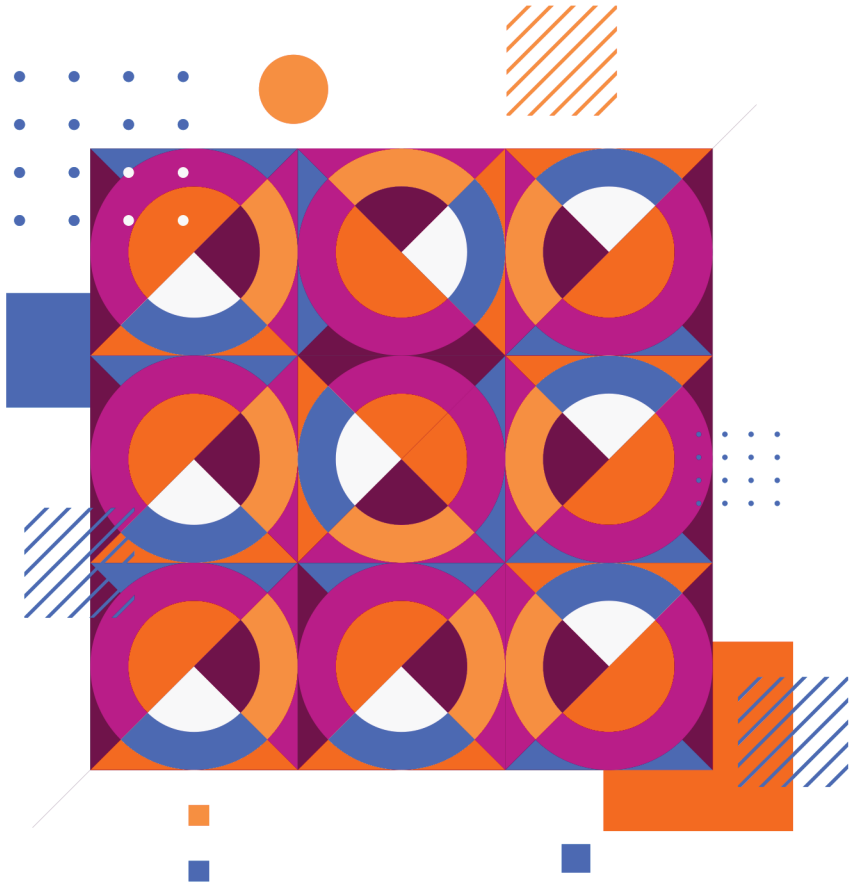
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (Reader)

ต้นฉบับบทความวิจัย บทความวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารอินทนิลทักษิณสาร
ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2565) ได้รับการตรวจแก้ไขจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิดังรายนามต่อไปนี้

1. ผศ.ดร.จิตติรัฐ ปันบำรุงกิจ	คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผศ.ดร.สุนีตา โฆษิตชัยวัฒน์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. อ.ดร.ศิริรัตน์ สีนประจักษ์ผล	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
4. รศ.ดร.นิสากร จารุมณี	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่
5. ผศ.ดร.เสาวณิต จุลวงศ์	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
6. รศ.ดร.นิตยา วรรัตนกิตร์	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
7. รศ.ดร.วรรณนะ หนูหมื่น	คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่
8. ผศ.ดร.สุรสิทธิ์ ศรีสมุทร	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
9. ผศ.ดร.เทพิกา รอดสการ	คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
10. ผศ.ดร.รัชวิช มุสิกอรุณ	คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
11. ผศ.ดร.กรรณา แดงสุวรรณ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
12. ผศ.ดร.คุณัญญ์ สมชนะกิจ	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

13. ศ.ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
14. รศ.ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
วิทยาเขตเพชรบุรี
15. ผศ.ดร.เก็ดถวา บุญปรากร	สำนักวิชาการและทะเบียนการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาดไทย
16. ผศ.ดร.อนุวัต สงสม	คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยทักษิณ
17. ผศ.ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบถ	ศูนย์กิจการนานาชาติและสื่อสารองค์กร
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
18. ผศ.ดร.ปารวธนา หลีกภัย	คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง
19. รศ.ดร.พรพันธุ์ เขมคุณาศัย	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ
20. ผศ.ดร.กรกิต ชุ่มกรานต์	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

วารสาร อินทนิลทักษิณสาร

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
140 หมู่ที่ 4 ตำบลเขาopusช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000
โทรศัพท์ 074-317607 โทรสาร 074-443970, 074-443972
อีเมล : sumalee@tsu.ac.th